

Türkiye ve Dünyada Yüzyılın Birikimi

1970-1979

CİLT 6

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ

*Türkiye Büyük Millet Meclisinin
Yüzüncü Yılına Armağan*

Mehmet KOCAOĞLU

© TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ
1970 – 1979

Yayın Sahibi

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Yayın Koordinatörü

Nasuhi GÜNGÖR

Genel Yayın Yönetmeni

Serhat Buhari BAYTEKİN

Editör

Prof. Dr. Hamit Emrah BERİŞ

Editör Yardımcısı

Dr. Metin ÖZKAN

Hazırlayan

Doç. Dr. Mehmet KOCAOĞLU

Proje Asistanları

Nazım Onur HÖKELEK
Fatih YILDIZ
Hilal Nevin POLAT
Ebru AŞKIN
Zehra NURALIN

Redaksiyon

Tamer KOPARAN

Tasarım Koordinatörü

Pınar DEMİRALAY

Tasarım

Yeşim POLAT

Yapım

Uluslararası Piri Reis Kültür Ajansı

Baskı

TBMM Basımevi
Ankara, 2023

ISBN:

978-605-2089-54-5 (6.c)

978-605-2089-48-4 (Tk)

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ kitap seti
Türk Telekom'un katkılarıyla hazırlanmıştır.

TÜRKİYE VE DÜNYADA YÜZYILIN BİRİKİMİ

*Türkiye Büyük Millet Meclisinin
Yüzüncü Yılına Armağan*

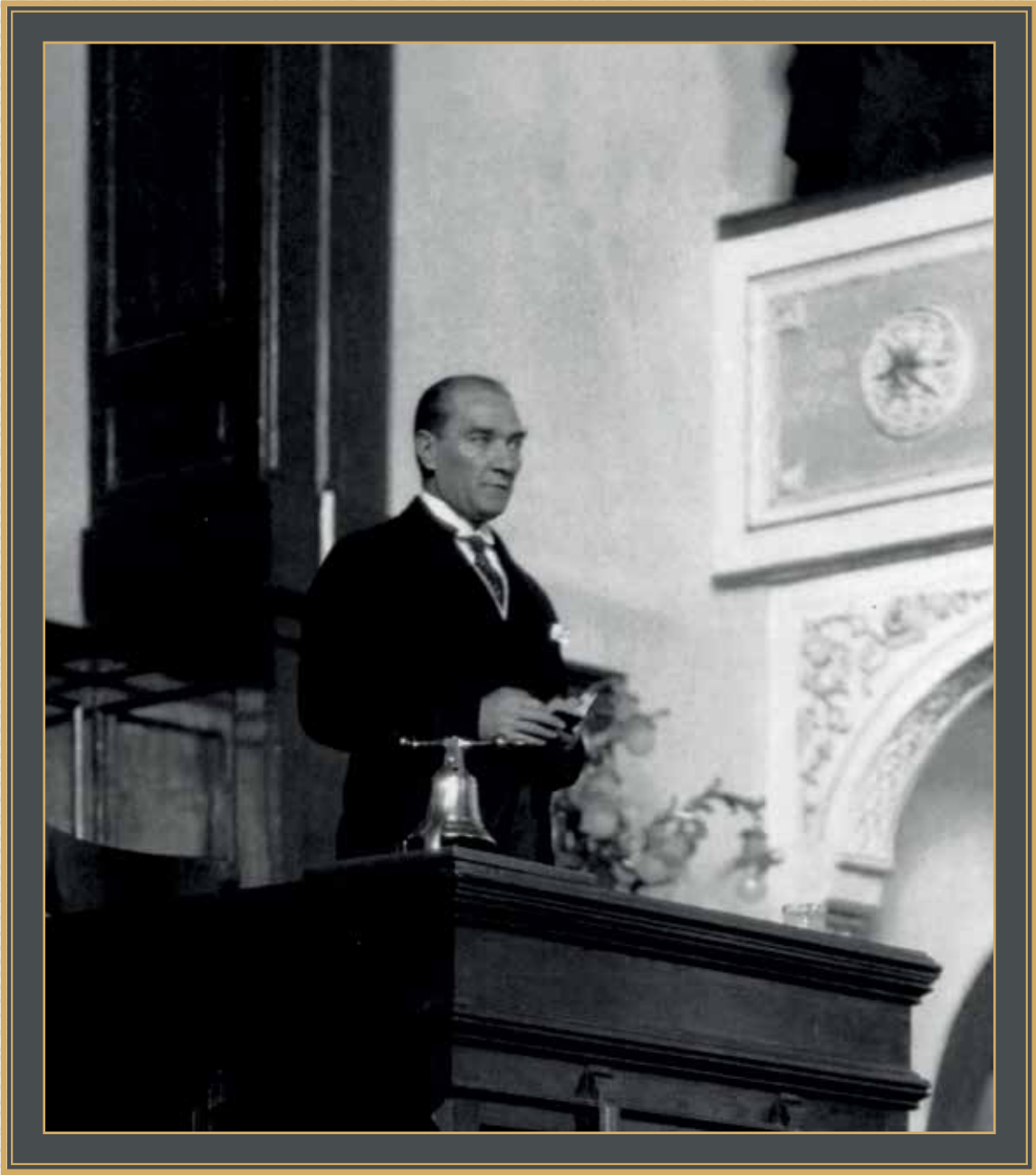

**Toplumda en yüksek hürriyetin, en yüksek
eşitlik ve adaletin devamlı şekilde sağlanması
ve korunması ancak ve ancak tam ve kat'î
mânasiyle millî egemenliğin kurulmuş
bulunmasına bağlıdır. Bundan ötürü
hürriyetin de, eşitliğin de, adaletin de dayanak
noktası millî egemenliktir.**

K. Atatürk

Mustafa Kemal ATATÜRK
Türkiye Cumhuriyeti Birinci Cumhurbaşkanı

**Şan ve şerefle bir asrı geride bırakan
Türkiye Büyük Millet Meclisi, "Hâkimiyet
kayıtsız şartsız milletindir" şiarıyla millî
egemenliğimizin yıkılmaz tecelligâhı
olmaya devam edecektir.**

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized initial 'A' followed by the name 'R. Şin' in a cursive script.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Takdim

Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının yüzüncü yılını idrak ettiğimiz 2020 yılında, Başkanlığımız tarafından Meclis tarihine ilişkin çok sayıda çalışma yapılmış ve okuyucu ile buluşturulmuştur. O dönemde hazırlıkları başlayan eserlerden biri de Meclisin açılışından itibaren yüz yıllık tarihî kesiti ele alan almanak çalışmasıdır. On ciltten oluşan bu çalışma, tarihimizdeki mühim hadiseleri kronolojik bir sıra izleyerek kısa açıklamalarla okuyucuya ulaştırmayı amaçlamaktadır. Bunun yanında, dünyanın farklı yerlerinde cereyan edip doğrudan veya dolaylı şekilde ülkemizi etkileyen farklı hadiselerle de çalışma kapsamında yer verilmiştir. Dolayısıyla bu çalışma, yüz yıllık bir tarihin icmalî niteliğindedir.

Bugünü doğru anlamak ve yorumlamak için tarihin rehberliği şarttır. Tarihî hadiseleri bilmek ve onlardan dersler çıkarmak, günümüzde yaşanan olayları değerlendirme ve geleceğe dair isabetli öngörülerde bulunma kabiliyetimizi artıracaktır. Nitekim istiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un

"Tarihi 'tekerrür' diye tarif ediyorlar;

Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?"

dizeleri, tarihî tecrübeyi doğru idrak etmenin lüzumuna işaret etmekte; tarihi ibret nazarıyla okumamanın netice vereceği elim akıbeti bizlere hatırlatmaktadır. Tarihten ibret alabilmek ise şüphesiz geçmişin hakikatlerini bilmekle ve hatırdaki tutmakla mümkündür. Bu anlayış doğrultusunda elinizde bulunan almanak çalışmasının amacı, tarihimizin mühim hadiselerini mümkün olduğunca bilinir kılmak ve zihinlerimizde kalıcı şekilde yer edinmelerini sağlamaya çalışmaktır.

Başkanlığımız tarafından yayımlanan almanak çalışmasının öncelikli faydası, Meclisimizin açılışını takip eden yüz yıllık tarihî kesitin dönüm noktalarını derli toplu ve sistematik bir şekilde okuyucuya sunmasıdır. Türkiye ve dünya tarihiyle ilgili önemli gelişmelerin objektif bir anlatımla kolay erişilebilir bir şekilde okuyucuyla buluşturulması, tarihî hadiselerin toplum hafızasında diri kalmasına katkı sağlayacaktır. Diğer taraftan yüz yıllık tarihî bir süreçte farklı hadiseler arasındaki ilişki ve bağların görülmesi; yaşanan gelişmelerin derinlemesine tahlil edilmesine, farklı perspektiflerle çok boyutlu olarak ele alınmasına yardımcı olacaktır. Son olarak bu çalışma vesilesiyle başta gençlerimiz olmak üzere tüm vatandaşlarımız, Meclisimizin açılmasından bugüne kadar geçen süre zarfında demokrasimizin kat ettiği aşamaları görebilecektir.

Gazi Meclisimizin açılarak faaliyetlerine başladığı 1920 yılından 2020 yılının sonuna kadar uzanan zaman diliminde yaşanan gelişmelerin özetini sunan bu çalışmada, tarihî hadiseler kronolojik olarak tasnif edilip sıralandıktan sonra kısa açıklamalarla okuyucuya aktarılmaktadır. Çalışma kapsamında ayrıca ele alınan tarihî gelişmelerle ilgili görsel unsurlara da yer verilmektedir. Böylece çalışmanın sadece tarih alanında çalışan araştırmacılara değil, ülkemizin ve dünyanın yakın geçmişine ilgi duyan herkese hitap edecek şekilde hazırlanması hedeflenmiştir.

Uzun ve yorucu bir çalışmanın ürünü olan almanak ciltlerinin metinlerini kaleme alan değerli akademisyenlerimiz başta olmak üzere eserlerin hazırlanmasında ve yayımlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor; almanak çalışmasının literatüre katkı sağlamasını, araştırmacılar ile her kesimden ve her yaştan okuyucuya faydalı olmasını temenni ediyorum.

Ön Söz

Almanaklar, belirli bir alana özgü olay, olgu, gelişme ve süreçlerin ele alındığı kapsamlı kronolojik çalışmalardır. Bu tür kronolojik çalışmalar, tarihî olayların anlamlı bir bütüne oturtulmasını sağlamak için oldukça yararlı araçlardır. Almanaklar öncelikle belirli konuların tarihsel gelişim süreçlerinin bütünlüklü olarak incelenmesi açısından işlev görür. Böylece herhangi bir olayın gelişim süreci, safahatı, nedenleriyle sonuçları en baştan en sona belirli bir gelişim çizgisi içinde takip edilebilecektir. Aynı şekilde kronolojik çalışmalar tarih araştırmalarında anakronizme düşmemek için de faydalı olacaktır. Ayrıca bu tür çalışmalar farklı olaylar arasındaki bağlantıları görme, bunların birbirlerine yönelik etkilerini fark etme işine de yarayacaktır. Bilimsel ve akademik çalışmalarda bazen küçük ayrıntıların ne denli kritik bir rol oynadığı bilinir. Kapsamlı bir almanağın içerdiği ayrıntılarla spesifik konuların tüm boyutlarını daha iyi görmeye hizmet etmesi beklenebilecektir.

Buna karşılık Türkiye’de güçlü bir kronoloji geleneğinin olmadığı bilinen bir gerçektir. Kuşkusuz belirli tarihî dönemleri esas alan nispeten kısa bazı kronolojik eserler veya kamu kurum ve kuruluşlarının özellikle kendi görev alanlarına ilişkin yıllık olarak hazırladıkları birtakım çalışmalar mevcuttur. Ama bir tema çerçevesinde uzun bir kesiti, önemli tüm olay ve süreçleri ele alan bütünlüklü bir çalışmanın bulunmadığı açıktır. Elinizdeki on ciltlik seri bu eksikliği gidermek için farklı akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanmıştır. Bu şekilde, herhangi bir siyasi hadiseyi, ortaya çıkış şartları, içinde geliştiği iklim ve sebep olduğu sonuçları itibarıyla anlamak mümkün olacaktır.

Elinizdeki on ciltlik çalışma, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına başladığı 1920 yılının 1 Ocak tarihinden 2020 yılının sonuna kadar olan zaman dilimini onar yıllık dönemler hâlinde ele almıştır. Olayların aktarılmasında Meclisin çalışma alanına giren konu ve gelişmelere öncelik verilmiştir. Bu kapsamda, gerek parlamento tarihi gerekse toplum hayatı için önem taşıyan bazı kanuni düzenlemelerin altı kalınca çizilmiştir. Ancak her bir kanunun esas itibarıyla belirli bir dönemde yaşanan gelişme, ihtiyaç veya sorunun ürünü olduğu açıktır. Dolayısıyla kanunların gerçek mahiyetlerini anlamak için ortaya çıktıkları dönemin ruhunu kavramak gerekir. Oxford ve Britannica gibi sözlüklere göre almanak kelimesinin Arapça iklim anlamında gelen al-manak’tan türediği göz önünde bulundurulduğunda bu durum daha iyi anlaşılabilir. Gerçekten de almanaklar ele aldıkları dönemin toplumsal ve siyasal iklimini bugüne taşırlar. Bu kapsamda hazırlanan almanak, kanunların veya diğer hukuki düzenlemelerin alt alta sıralandığı bir bibliyografik metin şeklinde planlanmamıştır. Topluma ve siyasete, dolayısıyla parlamentonun işleyişine yön veren olaylar kronolojik şekilde aktarılmıştır.

Çalışmanın fikir babası doğrudan Meclis Başkanımız Sayın Prof. Dr. Mustafa Şentop hocamızdır. Başkanımız Meclisin açılışından itibaren yaşanan olayları sistematik ve kronolojik şekilde ele alacak bir almanak çalışması hazırlanmasını istemiş ve sürecin her aşamasında fikirleriyle yol gösterici olmuştur. Yine Sayın Başkanın isteğiyle çalışmanın kapsamının genişletilmesi ve 1920’den günümüze her bir yılın müstakil bir cilt olarak hazırlanması yönünde çalışmalar da başlatılmıştır. Çalışmanın vücut bulmasındaki bu hayati rolü için Sayın Başkanımız Prof. Dr. Mustafa Şentop’a şükranlarımızı sunarız.

Elbette her çalışma gibi elinizdeki almanak serisi de birtakım eksik ve kusurlarla malul olabilir. Ancak bu çalışmanın hacmi ve boyutuyla alanında bir ilk olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Çalışmanın genişleme sürecinde, okurlardan gelecek görüş, öneri ve değerlendirmeler doğrultusunda gerekli değişiklik ve düzeltmelerin yapılması mümkün olacaktır. Son olarak çalışmaya emeği geçen Yayın Koordinatörümüz Nasuhi Cüngör, Yayın Yönetmenimiz Serhat Buhari Baytekin, Editör Yardımcımız Dr. Metin Özkan, değerli yazarlarımız, proje asistanlarımız, redaktörümüz ile kitabın dizgi ve baskısında emeği geçen tüm arkadaşlarımıza hassaten teşekkürü borç biliriz. Çalışmanın, yüzüncü yılını geride bırakan Meclisimiz ve 2023 yılında 100. yılını kutlayacak olan Cumhuriyetimiz için mütevazı bir hediye ve akademik literatüre naçizane bir katkı olmasını temenni ediyoruz.

Prof. Dr. Hamit Emrah BERİŞ
Editör

1970

sayfa 20/53

6 Ocak 1970 Başbakan Süleyman Demirel, yurt geneline yayılan anarşi olayları karşısında halkı sağduyuya davet etti.

26 Ocak 1970 Konya Bağımsız Milletvekili Necmettin Erbakan tarafından Millî Nizam Partisi (MNP) kuruldu.

12 Mart 1971 Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç ile Silahlı Kuvvetler Komutanları Faruk Gürler, Celal Eyiceoğlu, Muhsin Batur tarafından verilen muhtıra radyodan okundu.

1971

sayfa 54/83

1972

sayfa 84/115

6 Mayıs 1972 Anayasası'nın tamamını ve bir kısmını değiştirmeye, TBMM'nin görevini yapmasını zorla engellemeye teşebbüsten suçlu bulunan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun (THKO) mensupları Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan idam edildi

14 Mayıs 1972 İsmet İnönü'nün istifasıyla boşalan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanlığına Bülent Ecevit seçildi.

14 Ekim 1973 Genel Seçimleri yapıldı. Bu seçimler neticesinde tek başına hükümet kuracak sayısal çoğunluğa ulaşılmadığı için Türk siyasal hayatına damga vuracak koalisyon krizlerinden biri yaşandı.

1973

sayfa 116/147

1974

sayfa 148/181

20 Temmuz 1974 Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs'a askerî harekât başlattı.

31 Mart 1975 Uzun süre hükümet kurulamaması krizi Adalet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Millî Selamet Partisi ve Cumhuriyetçi Güven Partisinin anlaşmasıyla aşıldı; Birinci Milliyetçi Cephe hükümeti Süleyman Demirel başkanlığında kuruldu.

1975

sayfa 182/215

1976

sayfa 216/247

27 Ocak 1976 Ülke çapında sağ ve sol politik görüşlü öğrenciler arasında şiddet olayları her geçen gün arttı.

1 Mayıs 1977 Halk 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutlamak üzere Beşiktaş ve Saraçhane'de toplandı. Çevreden açılan ateş sonucu çok sayıda vatandaş yaralandı ve hayatını kaybetti. Bu olay 'Kanlı 1 Mayıs' olarak bilinir.

1977

sayfa 248/285

1978

sayfa 286/323

19-26 Aralık 1978 Kahramanmaraş'ta mezhep temelli provokasyonlarla başlayan şiddet olayları durdurulamadı. Çok sayıda Alevi vatandaşın öldüğü ve yaralandığı bu kanlı kargaşada 210 ev ve 70 iş yeri yakılıp yıkıldı. Bölgede sıkıyönetim ilan edildi.

25 Şubat 1979 Yağ, benzin, ilaç, sabun, kahve gibi çok sayıda ürün için vatandaşlar uzun kuyruklarda beklemek zorunda kaldı ve bu ürünler için karaborsa oluştu. Bazı ürünler için karne sistemi getirildi.

1979

sayfa 324/364

ALMANAK

1970-1979

1970

3 OCAK

- TİP Merkez Yönetim Kurulu seçimlerinde Behice Boran taraftarları başarılı oldu.

5 OCAK

- Türkiye Odalar Birliği seçimlerinde Medenî Berk, Necmettin Erbakan'a karşı başkanlık yarışını kazandı.
- Çin'in Tonghai kentinde meydana gelen 7,1 şiddetindeki depremde 15 bine yakın insan hayatını kaybetti.
- Macaristan Halk Cumhuriyeti Millet Meclisinden ve Senegal Parlamentosundan birer heyetin memleketimize davet edilmesine, Türkiye ile Avustralya arasında 1971 yılı içinde Parlamento heyetlerinin görüşmesine ve Kalkınma İçin İşbirliği (RCD) Türk Parlamento Dostluk Grubu kurulmasına dair Müteşebbis Heyet Başkanlığının dileğinin reddine dair Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanları müşterek toplantısı kararları kabul olundu.

6 OCAK

- Başbakan Süleyman Demirel, yurt geneline yayılan anarşi olayları karşısında halkı sağduyuya davet etti.
- Türkiye'nin 1960'lı yılların sonlarında gündemini yoğun ola-

rak meşgul eden şiddet olayları 1970'li yıllarda hızla tırmanışa geçerek ülkenin temel sorunu oldu. Politik kutuplaşma sertleşerek siyasal şiddete dönüştü. Şiddet olayları hayatın her alanında yaygın olarak görüldü. Sokak, kahvehane, fabrika, üniversite, kısaca her yerde şiddet olayları kurbanı ya da tanığı olmak gündelik hayatın bir parçası hâline geldi. Bombalamalar, kurşunlamalar, suikastlar, adam kaçırmalar, soygunlar, kundaklamalar ve kavgalar siyasal şiddetin farklı görünümünü oluşturmaktaydı. Politik olarak radikalleşen sağ ve sol görüşlü aktörler yasal yollarla siyasal mücadele etmek yerine illegal araçları kullanarak siyaseti bir tür savaşa dönüştürme gayreti içerisine girdiler. 1960'lı yılların sonlarından başlayarak ülkede siyasal şiddetin her geçen gün ivme kazandığının altını çizmek gerekir. Bir tarafta sol görüşlü kesimler hayallerini siyasal şiddetle gerçekleştireceklerine inanırken diğer tarafta sağ görüşlü kesimler de şiddetle solcuları engelleyebileceklerine inandılar.

1970'li yıllar boyunca şiddet ve terör olayları gündelik hayatın rutini hâline geldi. 5 Ocak 1970 tarihinde Milliyet gazetesinde yer alan habere göre Ankara'da Zaffer Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksekokulundaki sağ ve sol öğrenci gruplarına mensup yüz elli öğrenci arasında kavga çıktı ve kavganın tarafları birbirlerini

yaraladılar. Benzer şekilde 6 Ocak 1970 tarihinde Ankara Belediyesi'nin öğrenci pasolarının Belediye tarafından verileceği kararı sonucu üniversitelerde boykotlar başladı, ardından polisin boykotlara müdahalesi sonucu yedi polis yaralanırken otuz dört öğrenci nezarete atılmıştır. 29 Ocak 1970 tarihinde Orta Doğu Tek-

nik Üniversitesinde yeni atanan rektörü protesto eden ve Prof. Dr. Erdal İnönü'nün rektör olmasını isteyen öğrencilerin boykotları üzerine kampüse jandarma girmek zorunda kaldı. 1970 yılının Ocak ayında gerçekleşen bu olaylar 70'li yıllar boyunca daha sık bir şekilde yaşanmaya başladı.

Süleyman Demirel (1924-2015)

7 OCAK

Grip salgınının tüm yurttaki etkili olması sebebiyle 33 ilde okullar tatil edildi.

8 OCAK

Adalet Partisi içinden bazı isimler Demirel'i, partiyi ve milleti uçuruma sürüklediğini iddia ederek suçladı. Adalet Partisi içinde Demirel taraftarları ile genel olarak "sağcı-muhafazakâr" olarak adlandırılan grupların çekişmesi o günlerde su yüzüne çıktı.

9 OCAK

İngiltere'de yayımlanan habere göre bir hafta gibi kısa süre içinde Hong Kong gribinden yaklaşık üç bin kişi öldü.

1969 Yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Tasarısı sunuldu ve tasarının kanunlaştığı bildirildi.

12 OCAK

12 Ekim 1969 tarihindeki genel seçimlerde de AP yüzde 47 oy alarak yine tek başına iktidar oldu. Süleyman Demirel ikinci hükûmetini kurdu. Ancak, halktan gelen bu teveccüh AP'nin parçalanmasını önleyemedi. Adalet Partisi dışından gelen eleştiriler karşısında sakın bir siyaset tercih eden Demirel, Adalet Partisi içinde başlayan iç muhalefete karşı aynı esnekliği göstermedi. Süleyman Demirel'e bağlı "Yeminliler" grubundaki kişilerin korunması tepki çekti. Memlekette her geçen gün artan toplumsal, iktisadi, siyasi karışıklıklara son verilmesini talep eden ve kapatılan Demokrat Parti üyelerinin siyasi haklarına ilişkin sorunların çözülmesi gibi talepleri yüksek sesle dile getiren milletvekilleri partiden ihraç edildi. Bunun üzerine sayıları 72'yi bulan AP'li senatör ve milletvekili, yukarıda zikredilen istekleri içeren bir muhtırayı Demirel'e iletti.

Necmettin Erbakan (1926-2011)

13 OCAK

Yazar Fakir Baykurt Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açığa alındı.

14 OCAK

T. C. Merkez Bankası Kanunu kabul edildi. Kanun'da Merkez Bankasının görev ve yetkileri şöyle düzenlenmişti: "Md. 4-1- Bankanın temel görevleri:

- a) Para ve kredi politikasını, kalkınma planları ve yıllık programlara uygun tarzda düzenlemek ve yürütmek;
- b) Hükûmetle koordine bir şekilde millî paranın iç ve dış değerlerini korumak amaçlarıyla gerekli tedbirleri almak;
- c) Millî paranın hacim ve tedavülünü, bu Kanun gereğince düzenlemek,
- d) Bankalara ödünç para verme işlerini, bu Kanun'da yazılı sınırlar içinde yüklenmektir. Hükûmet, gerektiğinde para ve krediye ilişkin tedbirlerin alınmasında, Bankanın görüşünü alır. Bankanın temel yetkileri:
- a) Türkiye'de banknot ihraççı imtiyazı tek elden Bankaya aittir.
- b) Banka kendi işlemlerinde uygulayacağı reeskont, iskonto ve faiz hadlerini tespit eder.
- c) Ödünç para verme işlerinde ve mevduat kabulünde alıncak ve verilecek azami faiz

oranları ile temin edilecek sair menfaatlerin ve tahsil edilecek masrafların mahiyet ve azami hadlerinin ve mevduatta vade müddetlerinin tayin ve bunların yürürlük zamanlarının tespiti; bankaların taahhütlerine karşı bulunduracakları umumi hazır paranın asgari oranı ile bankaların umumi hazır para başka Banka nezdinde açılacak hususi hesapta nakden tesis etmekle mükellef oldukları munzam karşılık ve bunlara verilecek faiz oranlarının tayini maksadıyla Yüksek Planlama Kurulu yoluyla Bakanlar Kuruluna tekliflerde bulunur.

d) Kalkınma planları ve yıllık programların hedeflerine uygun olarak banka yatırımları üzerinde keyfiyet ve nicelik bakımından tanzim tedbirleri ittihazını ve umumi kredi içinde muhtelif kredi nevilerinin sektörler ve mevzular itibarıyla oranını ayarlar ve taksitle satış yapan kurum ve kuruluşların kredi şartlarının, mali kurumlarca yapılan yatırımların nevi ve miktarlarının, özel sektöre mensup kuruluşlarca satışa çıkarılacak tahvillerin miktar, faiz ve şartlarının tespitine matuf kararlar alabilir.

Türk lirası, 1211 sayılı Kanun'a göre çıkarıldı.

✍ Kurtuluş Savaşı komutanlarından Orgeneral Asım Gündüz vefat etti.

✍ Cezaevlerinde kalanların aileleri "genel af" talebinde bulunarak yürüyüş gerçekleştirdiler.

15 OCAK

✍ Muammer Kaddafi, Libya devlet başkanı oldu.

Muammer Kaddafi (1942-2011)

16 OCAK

✍ Bakanlar Kurulu kararıyla Deniz-Taşıt-İş Sendikası'nın İstanbul Şehir Hatları İşletmesindeki 90 gün ertelenen grev saat 06:00'da başladı. İstanbul'da tüm hayat felce uğradı.

✍ Türk Standartları Enstitüsü Görev ve Sicil Talimatı yayımlandı.

18 OCAK

✍ Avukat, siyasetçi, spor yöneticisi, eski çalışma bakanı, İstanbul Valisi Mehmet Mümtaz Tarhan vefat etti.

Mehmet Mümtaz Tarhan (1908-1970)

19 OCAK

✍ Beyaz Kelebekler müzik grubu Adapazarı yakınlarında kaza geçirdi ve grubun üyesi olan sanatçılardan Behzat Kutlubağ, Altan Eke ve Rifat Eke hayatını kaybetti.

✍ 72 AP'li tarafından iç muhalefetin taleplerini dile getiren bir muhtıra Başkan Süleyman Demirel'e verildi. Muhtıra AP içindeki çekişmelerin somutlaşmış bir ifadesiydi.

21 OCAK

Boykotlar, öğrenci hareketleri ve demokratik rejime karşı olan aşırı akımlarla ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin anayasa düzeni içinde görevini yapacak kudrette olduğunu belirtmek üzere CHP Genel Başkanı ve Malatya Milletvekili İsmet İnönü ile GP Genel Başkanı ve Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu'nun gündem dışı konuşmalarına Başbakan Süleyman Demirel cevap verdi. Görüşmeler sırasında yapılan ihtarlar rağmen devamlı müdahalede bulunan İçel Milletvekili Turhan Özgüner'e kınama cezası verilmesi kabul edildi.

22 OCAK

Boeing 747 tipi uçak havacılık alanında yapılan yatırımların bir sonucu olarak ilk kez Boston'dan Londra'ya uçtu.

25 OCAK

Çekoslovakya Büyükelçisi olarak atanan Komünist Parti Eski Sekreteri Alexander Dubcek Türkiye'ye geldi.

26 OCAK

Konya Bağımsız Milletvekili Prof. Necmettin Erbakan tarafından Millî Nizam Partisi (MNP) kuruldu.

Yaşanan yaygın şiddet olayları Millet Meclisinin ve Türk siyasal hayatının önemli politik aktörlerinin ana gündem konusuydu.

Mecliste yapılan bu birleşimde siyasal şiddet konusunun ele alınmış olması ülke genelindeki siyasal şiddete karşı Millet Meclisinin bir duyarlılık içerisinde olduğunu göstermektedir.

Sokaklarda yaşanan şiddet olaylarına rağmen meşru şekillerde siyasal hayata katkıda bulunmak isteyen aktörler çalışmalarını ve çabalarını ara vermeden sürdürmeye devam ettiler. Bu aktörlerden bir tanesi Necmettin Erbakan'dı. 1968 yılında yapılan seçimlerde senatör adaylığı için Adalet Partisine başvurmuştu ama bu başvurusu reddedildi. Gümüş Motor Fabrikasının kurucularından olan Necmettin Erbakan fabrikanın genel müdürlüğünü yaptıktan sonra sanayi ve iş dünyasındaki bağlantıları sayesinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği başkanlığına seçildi. Özellikle bu sivil toplum kuruluşunun başında ülkede uygulanan iktisadi politikaları sert bir şekilde eleştirdi. Dönemin Başbakanı Süleyman Demirel, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı seçimlerinde usulsüzlükler yaptığı iddiasıyla Necmettin Erbakan'ı başkanlıktan uzaklaştırdı. Bu durum Necmettin Erbakan'ın sivil toplum kuruluşunun liderliğinden siyasal bir figür olmaya doğru geçiş yapmasını hızlandırdı. Adalet Partisi içerisinde siyaset yapma isteği defalarca engellenen Necmettin Erbakan'ın 1969'daki milletvekilliği adaylığı da Adalet Partisi yönetimi tarafından kabul görmedi.

Necmettin Erbakan (1926-2011)

Adalet Partisinden aday olamayınca Bağımsızlar grubuna katılan Necmettin Erbakan 1969 Seçimlerinde Konya'dan bağımsız aday oldu ve gösterdiği başarı ile Konya'dan milletvekili olarak Meclise girdi. Adalet Partisi yönetimi ve okul arkadaşı Süleyman Demirel tarafından defalarca veto edilen Necmettin Erbakan daha sonraki yıllarda Türkiye siyasetine damga vuracak Millî Görüş hareketinin temellerini bu dönemde attı. Necmettin Erbakan yaşanan şiddet olaylarının ortasında, 26 Ocak 1970 tarihinde Türkiye'deki muhafazakâr kitlelere hitap edecek Millî Nizam Partisini kurmuştur. Millî Nizam Partisinin kuruluşuyla birlikte merkez sağ partilerine oy veren çoğu muhafazakâr kendi politik görüşleriyle örtüşen siyasi bir örgütlenmeye kavuşmuştur. Necmettin Erbakan, Tefik Paksu, Ali Haydar Aksay, Süleyman Arif Emre, Tahsin Armutçuoğlu, Ömer Çoktosun, Ekrem Ocaklı, Ömer Faruk Ergin, Saffet Solak, Hasan Aksay, Ali

Oğuz, İsmail Müftüoğlu, Nail Sürel, İ. Fehmi Cumalıoğlu, Hüsammetin Fadiloğlu, Bahattin Çarhoğlu, Mehmet Satoğlu, Rıfat Boynukalın Millî Nizam Partisinin kurucu kadrosunda yer aldılar. Bu kadrodaki insanların sosyal arka planları dikkate alındığında büyük bir kısmının sanayide ve iş hayatında serbest meslek ile uğraşan dindar müteşebbis olduklarını söylemek mümkündür. Millî Nizam Partisinin programında kuruluş amacının Türk milletinin doğasında bulunan yüksek ahlak ve faziletini uygulamaya taşımak, nizam, huzur, adalet, saadet gibi değerleri toplumsal hayata egemen kılmak olduğu dile getirildi. Millî Nizam Partisi kurulduktan sonra pek çok ilde ve bazı illerde ilçe düzeylerinde de ve hatta gençlik kolları düzeyinde örgütlendi. Parti kuruluşundan yaklaşık on dört ay sonra Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı.

29 OCAK

Senatoda bir konuşma yapan Emekli General Cemal Madanoğlu, Türkiye'deki çekişmelerin "aşırı sağ" ve "aşırı sol" arasında değil "Atatürkçüler"le "tutucular" arasında geçtiğini ileri sürdü.

3 ŞUBAT

Arjantin'de iki trenin çarpışması sonucu 200 kişi öldü. Bu tarihe kadar Arjantin'in görmüş olduğu en büyük tren kazasıdır. Trende yaklaşık 1.500 yolcunun olduğu tahmin edilmekteydi. Bunların 200'ü vefat ederken 300'ü yaralanmıştır.

Çoğunluğu öğrenci olan ve El-Fetih'te gerilla eğitimi görmüş on kişinin Diyarbakır Tıp Fakültesi'ni bombalamaya hazırlandıkları sırada tutuklandıkları açıklandı. Tutuklananlardan birisi Hüseyin İnan idi. Çeşitli sol örgütler hemen, güvenlik güçlerinin iddialarının doğru olmadığını söyleyen ve tutuklamaları protesto eden bildiriler yayımladılar. Hüseyin İnan, Türk siyasal hayatı içerisinde önemli bir politik aktördür. 1949 yılında Bozüyük'te doğmuştur. Marksist Leninist siyasi bir eylemci olup Türkiye Halk Kurtuluş Ordusunun kurucularındandır. 1969 yılında ODTÜ'de öğrenciyken Suriye üzerinden Ürdün'e gitmiş Filistin Kurtuluş Örgütü'nün askerî kanadı El Fetih'te gerilla eğitimi aldı. Türkiye'ye döndüğü Şubat 1970'te yakalandı ve

Ekim 1970'te yapılan yargılamada beraat edip tahliye edildi. Hüseyin İnan, Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan ile birlikte Türk siyasal hayatında çok ses getirecek eylemlerde bulundu.

4 ŞUBAT

AP'deki buhran Genel İdare Kurulundan altı üyenin (Sadettin Bilgiç, Mehmet Turgut, Faruk Sükan, Cihat Bilgehan, Talat Asal ve Yüksel Menderes) istifasıyla giderek şiddetlendi. Başbakan Süleyman Demirel kendisine genel başkanlık yolunu açan bu siyasal elitlerle uzun süre ilişkilerini sürdürdü. Demirel kendisine sadık Yeminliler Grubu olarak bilinen insanları etrafına topladıktan sonra yukarıda sayılan isimlerle politik bir hesaplaşma içine girmekten çekinmedi.

8 ŞUBAT

Millî Nizam Partisinin kuruluş toplantısı Büyük Sinema'da üyelerce tekbir getirilerek gerçekleştirildi.

10 ŞUBAT

✍ Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Meclisçe kabul edilen Gider Vergisi Kanunu'nu, tekrar görüşmek üzere Meclise yolladı.

11 ŞUBAT

✍ Bütçe oylamasında AP'li 41 milletvekili ret oyu verdiği için bütçe onaylanmadı. Oylamada 214 kabul, 224 ret oy kullanıldı. Bütçenin reddedilmesiyle birlikte hükûmet krizi gündemin ana konusu oldu. Bu 41 siyasetçi Türk siyasal hayatında Adalet Partisindeki yaşanacak kopuşların ilki olarak, 41'ler hareketi adıyla bilinir.

✍ Japonya, Ohsumi uydusunu Lambda 4S-5 roketiyle fırlatıp yörüngeye başarıyla yerleştirerek, SSCB, ABD ve Fransa'dan sonra bunu başarabilen dördüncü ülke unvanını kazandı.

✍ Kore Savaşları'na katılan Türk Silahlı Kuvvetlerinin önemli komutanı General Tahsin Yazıcı hayatını kaybetti.

12 ŞUBAT

✍ Bütçeye ret oyu veren Adalet Partisi milletvekilleri ihraç talebiyle haysiyet divanına sevk edildiler. Süleyman Demirel Başbakanlık görevinden istifa etti. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay yeni hükûmeti kurma görevini tekrar Süleyman Demirel'e verdi. Bütçenin reddedilmesiyle Adalet Partisi içerisindeki siyasal hizipleşmeler su yüzeyine çıkmış oldu. Bütçe reddedilince Adalet Partisi içerisinde kopmalar kaçınılmaz hâle geldi. Adalet Partisinden ayrılan milletvekilleri daha sonraki tarihlerde Ferruh Bozbeyli önderliğinde kurulacak Demokratik Partiye katıldı.

✍ Çelik üretmek üzere Cemtaş Çelik Makine Sanayii adında bir şirket kuruldu.

15 ŞUBAT

✍ Demirel, muhalefetin ısrarla dile getirdiği akrabalarının bankalardan büyük tutarlarda kredi aldığı iddialarını kabul etmedi ve akrabalarınca alınan kredi miktarının basında yazıldığı gibi 26 milyon lira olmayıp 19 milyon lira olduğunu savundu.

20 ŞUBAT

Boğaz Köprüsü'nün temel atma töreni Cevdet Sunay ve Süleyman Demirel'in katılımıyla gerçekleştirildi.

21 ŞUBAT

İspanya'nın kuzeyinde bulunan Biskay Körfezi'nde "Amasya" adlı şilebimiz battı. 9 denizci bu kazada kayboldu.

24 ŞUBAT

Batı Trakya Türklerine karşı baskıları protesto etmek amacıyla Türkiye, Yunan hükûmetine bir nota verdi.

26 ŞUBAT

Yeni Türkiye Partisi Genel Başkanı Yusuf Azizoğlu görevinden istifa etti. Yeni Türkiye Partisi bu dönemde iç anlaşmazlıklar yaşadı ve üyelerinin önemli bölümü AP'ye geçti.

27 ŞUBAT

1237 sayılı 1970 MalîYılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşınca-ya Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tarh, Tahakkuk ve Tahsiline İzin Veren Kanun yayımlandı.

1 MART

Yeni Türkiye Partisinde Prof. Hasan Tahsin Banguoğlu Genel Başkanlığa seçildi. Banguoğlu'nun Türkçe üzerine araştırmaları vardır, yurt içinde ve dışında çeşitli üniversitelerde akademisyen olarak çalıştı. Akademik kariyerine ek olarak siyasal hayatta da aktif olarak yer aldı, Millî Eğitim Bakanlığı ve CHP'de uzun yıllar siyaset yaptı. Daha sonra yaşanan politik anlaşmazlıklardan dolayı ayrıldı ve bağımsız olarak siyasi hayatına devam etti. 1970 yılında Yeni Türkiye Partisinin Genel Başkanlığına getirildi.

4 MART

Altıncı Filo'nun İzmir Limanı ziyareti iptal edildi.

Yüksek Denetleme Kurulu, Hacı Ali Demirel'e satılan Devlet Demir Yolu arsaları için soruşturma başlattı.

6 MART

Üçüncü Demirel hükûmeti kuruldu. Bu hükûmet 26 Mart 1971 tarihine kadar görev yaptı. Kabine şu isimlerden oluştu: Başbakan Süleyman Demirel, Devlet Bakanları: Hüsamettin Atabeyli, Refet Sezgin, Hasan Dinçer, Mehmet Turan Bilgin, Gençlik ve Spor Bakanı İsmet Sezgin, Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu, Adalet Bakanı Yusuf Ziya Önder, Millî Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu, İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, Maliye Bakanı Ali Mesut Erez, Millî Eğitim Bakanı Orhan Oğuz, İmar ve İskân Bakanı Hayrettin Nakipoğlu, Sağlık ve

Sosyal Yardım Bakanı Vedat Ali Özkan, Bayındırlık Bakanı Turgut Yaşar Gülez, Ulaştırma Bakanını Nahit Menteşe, Tarım Bakanı Mehmet İlhami Ertem, Köy İşleri Bakanı Turhan Kapanlı, Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk, Ticaret Bakanı Gürhan Titrek, Sanayi Bakanı Mehmet Selahattin Kılıç, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sabit Osman Avcı, Turizm ve Tanıtma Bakanı Necmettin Cevheri, Orman Bakanı Hüseyin Özalp.

İstanbul'da, Sultanahmet İktisat ve Ticaret Akademisinde konferansa katılan Amerikalı Profesörün üzerine protestolarda un ve yumurta atıldı ve konferans tamamlanamadı. Bu dönemde de gösteriler ve eylemler aralıksız devam etmekteydi.

Süleyman Demirel [1924-2015]

12 MART

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, TBMM’de yaptığı konuşmada “Süleyman Demirel’den daha fazla irticayı temsil eden ve koruyan bir kimse yoktur. Kendisinden daha ileri bir din istismarcısı olamaz” dedi. İrtica hususu Türk siyasal hayatında insanların birbirlerini suçlamak noktasında başvurduğu önemli argümanlardan biri oldu. Süleyman Demirel de bu suçlamalara muhatap olmuş siyasal elitler arasındadır.

13 MART

Sultanahmet Meydanı’nda bulunan Halide Edip Adivar’ın büstü, gece kimliği belirlenemeyen kişilerce tahrip edildi.

15 MART

Süleyman Demirel hükûmeti 172 aleyhte oya karşı 232 oyla Meclisten güven aldı.

18 MART

Öğrenci örgütlerince düzenlenen “bağımsızlık haftası” şiddet olaylarına ve protestolara sahne oldu. Öğrenciler, Amerikan kurumlarına ve polise saldırdı.

Süleyman Demirel’in akrabalarına verilen kredileri incelemek üzere bir Meclis Komisyonu kuruldu.

20 MART

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Halil Tunç öğrenci-polis olayları sebebiyle sorunların polisiye yöntemlerle çözülemeyeceğini ve polisin üniversitelere girmemesi gerektiğini savundu.

21 MART

Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu tarafından düzenlenen bir yürüyüşte Federasyon Başkanı Nail Gürman yürüyüşe müdahale eden DEV-GENÇ’li öğrenciler tarafından saldırıya maruz kaldı.

22 MART

Gazi Eğitim Enstitüsü, çıkan olaylar üzerine Millî Eğitim Bakanlığınca süresiz kapatıldı.

23 MART

☞ Danıştay, hükûmetçe alınmış SBF ve ODTÜ öğrenci derneklerinin kapatılması kararını bozdu.

26 MART

☞ CHP'nin içindeki huzursuzluk Parti Meclisi toplantısında ortaya çıktı. Nihat Erim, Ecevit'i sol radikal bir söylem benimsemekle suçladı. Ertesi gün yapılan seçimleri Nihat Erim ve Sadi Koçay kaybetti. İsmet İnönü, parti meclisini bölen bu çekişmede tarafsız kalmadı. Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul teşkilatının tasfiyesi sebebiyle ayrılmalar derinleşti. Parti üyeleri parti strateji ve devrimler konusunda anlaşmazlık içindeydi. Nihat Erim, Parti genel sekreteri Bülent Ecevit'i Atatürk'e ihanet etmekle suçlarken Bülent Ecevit ise Atatürk'ü eleştirmenin Atatürk'e yönelik bir hakaret olmayıp onu güçlendiren bir tutum olduğunu savundu. Ecevit ayrıca aşırı sol ve sağ gençlik hareketlerini onaylamadığını vurguladı. Merkez yönetim kurulu raporu oylamasında 4 üye lehte oy verirken 34 üye çekimser oy kullandı.

☞ Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan görevinden istifa etti.

27 MART

☞ Ege'de şiddetli bir deprem meydana geldi. Özellikle Gediz

ilçesinde büyük tahribat oldu. 1.087 kişi canından oldu ve binlerce ev zarar gördü.

1 NİSAN

☞ ABD'de sigara reklamlarının televizyonda yayımlanması yasaklandı.

6 NİSAN

☞ İstanbul Üniversitesindeki sağ ve sol görüşlü öğrenciler arasında çıkan ve yedi kişinin tabancayla yaralandığı olaylar sonrası Üniversite süresiz olarak kapatıldı. Sağcı ve solcu öğrenciler sopalar, molotof kokteylleri ve silahlarla birbirlerine saldırdı. Silahlı çatışmada beş öğrenci yaralanınca üniversite rektörü süresiz olarak okulu kapattığını açıkladı.

7 NİSAN

- Boğaz Köprüsü'nün finansmanı için İngiltere ile bir kredi anlaşması imzalandı.

8 NİSAN

- Ulvi Uraz Tiyatro Topluluğunun Elâzığ'daki temsillerinde bir grup sağcı protestocunun eylemi nedeniyle olaylar çıktı.
- Ermeniler, Beyrut'ta Türk Haftası'nın açılışını engelledi.
- TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu Hakkında TBMM Birleşik Toplantısı Kararı yayımlandı.

11 NİSAN

- Apollo 13 Ay'a gönderildi.

- Fransa'da bir sanatoryum binasının üzerine çığ düşmesi sonucu, çoğu çocuk 74 kişi canından oldu.

13 NİSAN

- Bir grup sağcı genç Ankara Tıp Fakültesini basarak askerî doktor Necdet Güçlü'yü katletti.

- Ay'a iniş yapması için 2 gün önce fırlatılan Apollo 13 modülünde patlama meydana geldi.

15 NİSAN

- Osman Bölükbaşı Millet Partisi Genel Başkanlığından ayrıldı.

17 NİSAN

- Yaşanan patlamada kısmen zarar gören Apollo 13 modülü, içerisindeki astronotlarla Dünya'ya iniş yaptı.

19 NİSAN

✍ Kütahya çevresinde meydana gelen orta şiddette bir depremde 225 konut zarar gördü.

20 NİSAN

✍ Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Richard Nixon, 150 bin Amerika Birleşik Devletleri gücünün daha Vietnam'dan geri çekileceğini açıkladı.

22 NİSAN

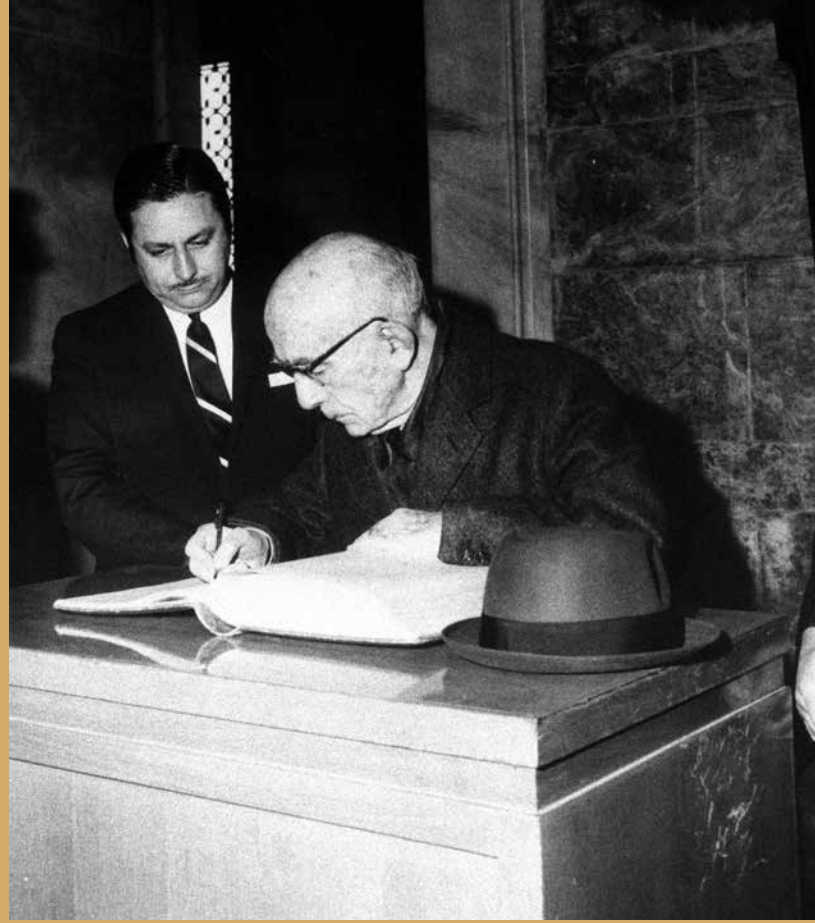
✍ Türkiye gazetesi yayın hayatına başladı.

23 NİSAN

✍ Ulusal Egemenlik Bayramı'nın 50. yıl dönümü büyük törenlerle kutlandı. Meclisin açılışının 50. yılı olması sebebiyle özel bir tören tertip edildi. Birinci dönem milletvekillerinden hayatta kalanlar, basın mensupları ve

memurlar Anıtkabir'de saygı duruşunda bulundular. Törene Birinci Meclis üyelerinden İsmet İnönü, Hüseyin Aksu, Yasin Kutluğ, Fahrettin Altay, Yasin Hasımoğlu, Ahmet Fevzi Erdem katıldılar.

İsmet İnönü (1884-1973)

24 NİSAN

✍ Çin, Dong Fang Hong I uydusunu Chang Zheng I roketiyle fırlatıp yörüngeye başarıyla yerleştirerek, bunu başarabilen beşinci ülke oldu.

25 NİSAN

İsrail Hava Yollarının İstanbul bürosuna bomba atıldı. El Al İsrail Hava Yollarına ait ofise sabaha karşı El Fetih Örgütü saldırı düzenlendi.

26 NİSAN

TİP İzmir Kongresinde Proleter Devrimcilerce Aren-Boran taraftarları arasında çatışmalar çıktı. İzmir Kemer semtindeki toplantıya gelen Sosyalist Devrimciler kapıları kapatarak Mihri Belli grubundan Proleter devrimcileri içeri sokmadılar.

27 NİSAN

Necmettin Erbakan Ortak Pazar hakkındaki görüşlerini açıklayarak Türkiye'nin Ortak Pazar'a girişine karşı çıktı. Necmettin Erbakan her zaman kapitalizme şüpheyile yaklaştı, adil düzen kurmak adına küçük ve orta ölçekli işletmeler lehine politikaları savundu. Bu anlamda Ortak Pazarı bir Batı kulübü olarak gördüğünden eleştirilerini dile getirdi.

28 NİSAN

Ankara'da Amerikan Yardım Örgütü deposuna silahlı bir saldırı gerçekleştirildi. Olayla ilgili olarak tutuklananlar içinde bulunan

İrfan Uçar ve Hüseyin Cevahir daha sonra çeşitli terör-gerilla eylemlerine karıştılar.

30 NİSAN

Pakistan Cumhurbaşkanı Muhammed Yahya Han resmî bir ziyaret için Türkiye'ye geldi.

Yahya Han (1917-1980)

1 MAYIS

YTP eski başkanlarından Diyarbakır Milletvekili Yusuf Azizoğlu vefat etti. Azizoğlu, Demokrat Parti saflarında siyasete atıldı. Demokrat Partiden istifa ettikten sonra Hürriyet Partisine katıldı. Daha sonra kuruculuğunu Ekrem Alican'ın yaptığı Yeni Türkiye Partisinin kurucuları arasında yer aldı ve genel başkanlık görevini de ifa etti.

4 MAYIS

ABD, Ohio'da Kent State Üniversitesinde Vietnam Savaşı'na protesto eden öğrencilerin üzerine Ulusal Muhafızlar tarafından ateş açıldı. 4 kişi hayatını kaybetti, 9 kişi yaralandı.

9 MAYIS

Çoğu üniversite öğrencisi 75-100 bin dolayında savaş karşıtı Washington'da ABD'nin Vietnam Savaşı'na son vermesi için gösteri yaptı.

10 MAYIS

Üniversite öğrencileri İstanbul Sultanahmet alanında. Mitingde gençler özel okulların kamulaştırılmasını yüksek sesle dile getirdi.

14 MAYIS

931 sayılı İş Kanunu Anayasa Mahkemesince şekil yönünden iptal edildi.

18 MAYIS

Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrenci yurdu sabaha karşı polis tarafından arandı. Bazı öğrenciler gözaltına alındı.

28 MAYIS

T.C. Merkez Bankası birincil tahvil piyasasıyla ilgili ilk tebliğini yayımladı. Bu tebliğde tahvillerin yıllık faizi yüzde 15 ile sınırlanıyor; tahvillerin nominal değer altında satışa çıkarılamayacağı, satışa arz, anapara ve faiz ödemelerinin bir banka aracılığıyla yapılacağı, en az beş yıl vadeli olacağı, satışa arz süresinin üç ayı geçemeyeceği gibi sınırlamalar konuldu.

29 MAYIS

6760 sayılı Vakıflar Umum Müdür-lüğü Vazife ve Teşkilatı Hakkın-da Kanun'un Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, Resmî Gazete'de yayımlandı. Buna dayanarak Akar Toprak Fonu kuruldu. Fon'un temel ama-cı gelir sağlamak amacıyla, çeşit-li alanlarda çalışacak işletme ve şirketler kurmak ya da kurulmuş, kurulacak iştiraklere katılmaktı. Fon için gerekli kaynakları ise çe-şitli vakıflarla ilişkili işlemlerden sağlanması planlanmaktaydı.

Ankara'da Toplum Polisleri, Per-sonel Kanunu tasarısının taz-minatları kaldıracağı yolundaki maddesinden rahatsızlıklarını dile getirmek için iş bıraktılar.

30 MAYIS

Askerî Personel Kanunu tasarı-sını protesto eden asker eşleri eylem yaptı. Bu gruba polis mü-dahale etti.

31 MAYIS

Peru'da meydana gelen 7,9 şid-detindeki deprem ve depremin sebep olduğu diğer doğal afetler sebebiyle 70 bine yakın insan can-ından oldu.

1 HAZİRAN

On binlerce öğrenci ve öğretim üyesi Ankara'da "Anayasa'ya saygı" eylemlerine katıldı.

3 HAZİRAN

Ünlü yazar Orhan Kemal vefat etti.

Orhan Kemal (1914-1970)

4 HAZİRAN

Manisa'da sağcılar mini etekli kızlarla uzun saçlı ve favorili er-keklere saldırdı.

Altın Portakal Sinema Ödülü'nü başrolünü Yılmaz Güney'in oynadı-ğı "Bir Çirkin Adam" filmi kazandı.

5 HAZİRAN

- ✍ Sağlık personeli açlık grevine başladı.

6 HAZİRAN

- ✍ 1264 sayılı Madenî Ufaklık ve Hattıra Para Bastırılması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Personel Kanunu Tasarısı ile halk sağlığı hizmetlerinde reformun gerçekleşmemesini protesto için doktorlar yürüdü.

8 HAZİRAN

- ✍ İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde çıkan çatışmada 1 öğrenci öldürüldü.
- ✍ Arjantin'de Başkan Juan Carlos Onganía bir askerî darbe sonucu koltuğundan edildi.

9 HAZİRAN

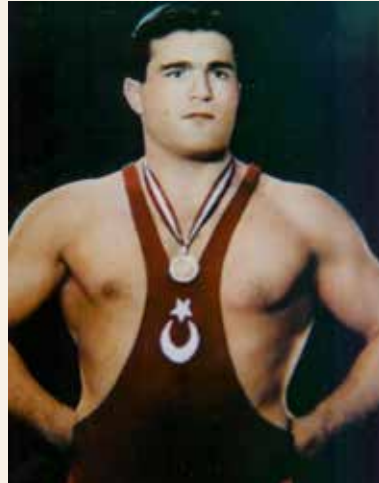
- ✍ Kav Orman Sanayii Şirketi kuruldu.

11 HAZİRAN

- ✍ Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sendikalar Kanunu'nda değişiklik yapılması Türkiye İşçi Partisinin 4 milletvekilinin dışında 230 oyla kabul edildi. Yasada yapılan değişiklikler Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun faaliyetlerini kısıtlamayı amaçlıyordu. Devrimci

İşçi Sendikaları Konfederasyonu bunun üzerine 15 Haziran'da eylem kararı aldı.

- ✍ Güreşçi Ahmet Ayık, Dünya Şampiyonluğunu kazandı.

Ahmet Ayık (1938-)

14 HAZİRAN

- ✍ Personel Kanunu Tasarısındaki aksaklıkları protesto için Ankara'da büyük bir protesto gerçekleştirildi.

15-16 HAZİRAN

- ✍ Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) tarafından, Sendikalar Kanunu'nda yapmak istenen ve TBMM gündeminde bulunan düzenlemeleri protesto amacıyla büyük gösteri ve yürüyüşler düzenlendi. Gösteriler 15 Haziran'da İstanbul, Ankara, Kocaeli ve İzmir'de başlayarak yayıldı. İstanbul'daki gösteriye 150 bin kadar kişi

katıldı. Gösteriler fabrikaların işgali, trafiğin önlenmesi, çeşitli iş yerlerinin tahribi, devrimci-komünist sloganlar atılması biçimini aldığından genel anlamda kamuoyunda korku ve sinme yarattı. Hükûmet İstanbul ve İzmit'te sıkıyönetim ilan etti. Olaylar nedeniyle 130 kadar işçi Sıkıyönetim Komutanlığı'na gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar içinde DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler ile Maden-İş Yürütme Kurulu üyeleri bulunuyordu. Keza, Kocaeli'nde de bazı tutuklamalar oldu.

16 HAZİRAN

İstanbul'un Anadolu yakasında, işçilerin düzenlediği büyük yürüyüş şiddet olaylarına sahne oldu. 3 ölüm oldu ve çok sayıda insan yaralandı. İstanbul ve Kocaeli'nde 1 ay süre ile sıkıyönetim ilan edildi. Gece sokağa çıkma yasağı uygulandı.

17 HAZİRAN

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) yöneticileri gözaltına alındı.

Türkiye İşçi Partisinin itirazı üzerine, Anayasa Mahkemesi, eski DP'lilere siyasi haklarının verilmesini öngören Kanun'u 7'ye karşı 8 oyla iptal etti.

19 HAZİRAN

Anayasa Mahkemesi, Başbakan Süleyman Demirel'in, yakınlarına menfaat sağladığı gerekçesiyle açılan soruşturmanın devamına karar vermiştir. CHP milletvekili Selahattin Hakkı Esatoğlu, Süleyman Demirel'in yakınlarına menfaat sağladığı gerekçesiyle Meclis Soruşturması önergesi verdi, TBMM Soruşturma Hazırlık Komisyonu çalışmalara başladı. Demirel, Komisyonun çalışmalarını talep etti ve bu talebi kabul gördü. Bunun üzerine hem İsmet İnönü hem de Turhan Feyzioğlu ayrı ayrı Anayasa Mahkemesine başvurdu ve TBMM kararının iptalini talep ettiler.

İngiltere'de genel seçimleri Muhafazakârlar kazandı. Muhafazakâr Parti lideri Edward Heath Başbakan olarak görevine başladı.

22 HAZİRAN

Ordu Yardımlaşma Kurumuna bağlı olarak OYAK-Renault AŞ kuruldu.

İTÜ'de sağcı ve solcu öğrenciler arasında silahlı çatışma yaşandı ve çok sayıda öğrenci yaralandı.

25 HAZİRAN

Orman Tahdit ve Tescil Yönetmeliği yayımlandı.

26 HAZİRAN

İskân Kanunu'na ek 1306 sayılı Kanun yayımlandı. Bu Kanun'a göre Özel İskân Fonu kuruldu. Fon'un amacı "Devlet eliyle iskân edileceklerinin iskânının düzenlenmesi ve köy gelişme merkezlerinin kurulması" idi.

Süleyman Demirel'e muhalif olan ve bu doğrultuda siyasal faaliyet yürüten 26 milletvekili AP'den ihraç edildi. Böylece Adalet Partisinin milletvekili sayısı 236'ya düştü.

29 HAZİRAN

Çiftçilerin Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine Olan Borçlarının Taksitlendirilmesi Hakkında Kanun çıkarıldı.

30 HAZİRAN

Dünya'ya dönen Sovyet uzay aracı Soyuz II'deki üç kozmonotun cansız bedeni bulundu.

1 TEMMUZ

CHP Kadın Kolları Beşinci Büyük Kurultayı başladı. İsmet İnönü ve Bülent Ecevit konuşma yaptılar. İnönü'nün konuşmasında kongreye katılanlar duyulandı. Hatta bazı delegelerin ağladığı görüldü. Ecevit, "Sözde devrimciler" şeklinde tanımladığı bir kısım çevrelere çıktı, silahlı sokak hareketlerine karşı çıktığını özellikle vurguladı. Ecevit'in sözleri de delegelerin alkışlarına mazhar oldu.

Bülent Ecevit (1925-2006)

3 TEMMUZ

Bir İngiliz yolcu uçağı İspanya'nın Barselona kentinin kuzeyindeki dağlık bölgede düştü: 113 kişi öldü.

CHP'nin 20. Kurultayı Ankara'da toplandı. İnönü kurultayda ilk defa oy kullanmadı. İsmet İnönü bu toplantıda sosyalist olmaya niyetimiz yok sözleriyle dikkat çekti.

8 TEMMUZ

Kemal Satır CHP Parti Meclisi üyeliğinden istifa etti. Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Kemal Satır ile Bolu Milletvekili Kemal Demir CHP Parti Meclisinden istifa ettiler. İsmet İnönü, Satır'ın istifasını önlemek için çabalamıştır. Satır'ın istifa etmesinin ardında yatan sebebin Bülent Ecevit ile yaşadıkları toprak reformuna ilişkin anlaşmazlık olduğu belirtildi.

10 TEMMUZ

İsmail Hakkı Şengüler ve Manisa Milletvekili Vehbi Sınmaz bir basın toplantısı yaparak, Selahattin Cizrelioğlu da senatodaki konuşması ile Adalet Partisinden istifa ettiklerini açıkladılar. İstifalarının ardında Adalet Partisi içindeki Yeminliler grubunun yıkıcı faaliyetleri olduğunu dile getirdiler. Adalet Partisine mensup senatörlerce hazırlanan ve Süleyman Demirel'i istifaya davet eden mektubun gönderilmesi de ülkenin siyasal krize sürükleneyeceği korkusuyla ertelendi.

11 TEMMUZ

Bülent Ecevit tekrar CHP genel sekreterliğine seçildi. İnönü yaptığı kısa konuşmada Kemal Satır ve Kemal Demir'in istifalarının kabul edildiğini duyurdu. Ardından yapılan oylamada Ecevit 40 üyenin oyunu alarak genel sekreterliğe seçildi.

13 TEMMUZ

İTÜ öğrencileri sınavlara girmeyerek protestoda bulundu.

14 TEMMUZ

Askerlik 20 aya, yedek subaylık 18 aya indirilerek askerlik süresi yeniden düzenlendi.

15 TEMMUZ

TBMM'de İstanbul ve Kocaeli'nde uygulanan sıkıyönetim 2 ay daha uzatılarak güvenliğin sağlanması yönünde karar alındı.

23 TEMMUZ

1309 sayılı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Kanunu yayımlandı. Böylece Devlet Opera ve Balesi, Devlet Tiyatrosundan ayrılmış oldu.

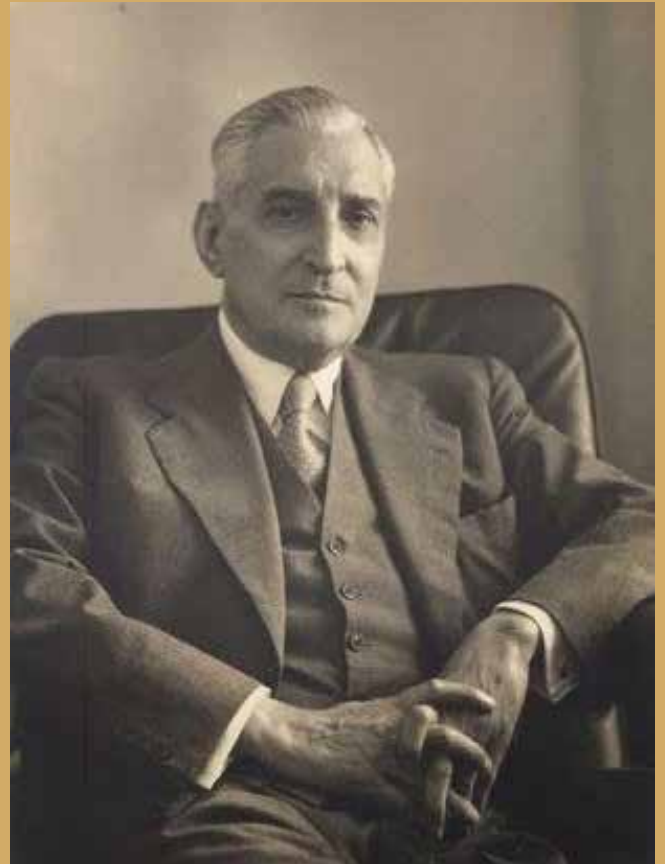
Bursa Cezaevinde çıkan ayaklanmada rehine olarak alınan savcı 4 saat sonra bırakıldı.

25 TEMMUZ

1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu yayımlandı.

27 TEMMUZ

Portekiz diktatörü Antonio Salazar öldü. Portekiz'i 40 yıl süre ile demir yumrukla yöneten eski diktatör ve Başbakan Antonio de Oliveira Salazar evinde öldü. Salazar, uzun yıllar ülkeyi fiili bir diktatör olarak yönetti. Ordunun ülke yönetimine 1926 yılında el koymasının ardından Maliye Bakanlığına getirilen Salazar daha sonra Başbakan olarak görevlendirildi. Salazar böylece 40 yıl boyunca ülkenin en güçlü politik aktörü olarak faaliyetlerini sürdürdü.

António de Oliveira Salazar (1889-1970)

31 TEMMUZ

Millî Savunma Bakanlığı Görev ve Teşkilatı hakkında Kanun kabul edildi.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Kanun'a Bazı Maddeler Eklenmesine ve Bu Kanun Kapsamı Dışında Kalan Kamu Personelinin Aylık Ücretlerine Dair (1327 sayılı) Kanun kabul edildi.

9 AĞUSTOS

Cumhuriyet tarihinin üçüncü devalüasyonu yapıldı. Bir doların fiyatı 15 Türk lirası olarak tespit edildi. Şeker, mazot ve benzine beklenmedik zamlar yapıldı. Maliye Bakanlığında gönderilen genelge ile ellerinde bu mallardan bulunduranların beyannameyle bunları mülkiye amirliklerine bildirmesi istendi.

10 AĞUSTOS

Yeni bir istikrar programı deklare edildi. Bu meyanda yapılan bir devalüasyonla 1 dolar karşılığı 9 TL'den 15 TL'ye yükseltildi. İthalatta teminat oranları düşürüldü. İhracatta vergi iadesi oranları yeniden düzenlendi. Devalüasyondan sonra uluslararası kuruluşlarca Türkiye'ye 1 milyar dolarlık kredi açıldı. Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'a dayanarak çıkarılan 18 sayılı Karar'la, Merkez Bankası nezdinde Hazine Özel Hesabı adıyla bir fon oluşturuldu. Hesabın (fonun) amacı Merkez Bankasıncı belirlenecek döviz alış ve satış fiyatlarının bankaların döviz mevcutlarında yol açacağı zararın karşılanması idi.

11 AĞUSTOS

1318 sayılı Finansman Kanunu ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı. Bu Kanun, Türk vergi sistemine, aralarında işletme vergisinin de bulunduğu bazı yeni vergiler soktu.

k2r Cumhuriyet
47. yıl, sayı: 16537
Ticaret ve Sanayi Bakanlığı - Cumhuriyet Gazetesi - Ziraat Bankası Şubeleri No: 940
Ticaret Sicil: 22 45 90 - 22 45 91 - 22 45 92 - 22 45 93 - 22 45 94 - 22 45 95 - 22 45 96 - 22 45 97 - 22 45 98 - 22 45 99 - 22 46 00 - 22 46 01 - 22 46 02 - 22 46 03 - 22 46 04 - 22 46 05 - 22 46 06 - 22 46 07 - 22 46 08 - 22 46 09 - 22 46 10 - 22 46 11 - 22 46 12 - 22 46 13 - 22 46 14 - 22 46 15 - 22 46 16 - 22 46 17 - 22 46 18 - 22 46 19 - 22 46 20 - 22 46 21 - 22 46 22 - 22 46 23 - 22 46 24 - 22 46 25 - 22 46 26 - 22 46 27 - 22 46 28 - 22 46 29 - 22 46 30 - 22 46 31 - 22 46 32 - 22 46 33 - 22 46 34 - 22 46 35 - 22 46 36 - 22 46 37 - 22 46 38 - 22 46 39 - 22 46 40 - 22 46 41 - 22 46 42 - 22 46 43 - 22 46 44 - 22 46 45 - 22 46 46 - 22 46 47 - 22 46 48 - 22 46 49 - 22 46 50 - 22 46 51 - 22 46 52 - 22 46 53 - 22 46 54 - 22 46 55 - 22 46 56 - 22 46 57 - 22 46 58 - 22 46 59 - 22 46 60 - 22 46 61 - 22 46 62 - 22 46 63 - 22 46 64 - 22 46 65 - 22 46 66 - 22 46 67 - 22 46 68 - 22 46 69 - 22 46 70 - 22 46 71 - 22 46 72 - 22 46 73 - 22 46 74 - 22 46 75 - 22 46 76 - 22 46 77 - 22 46 78 - 22 46 79 - 22 46 80 - 22 46 81 - 22 46 82 - 22 46 83 - 22 46 84 - 22 46 85 - 22 46 86 - 22 46 87 - 22 46 88 - 22 46 89 - 22 46 90 - 22 46 91 - 22 46 92 - 22 46 93 - 22 46 94 - 22 46 95 - 22 46 96 - 22 46 97 - 22 46 98 - 22 46 99 - 22 47 00 - 22 47 01 - 22 47 02 - 22 47 03 - 22 47 04 - 22 47 05 - 22 47 06 - 22 47 07 - 22 47 08 - 22 47 09 - 22 47 10 - 22 47 11 - 22 47 12 - 22 47 13 - 22 47 14 - 22 47 15 - 22 47 16 - 22 47 17 - 22 47 18 - 22 47 19 - 22 47 20 - 22 47 21 - 22 47 22 - 22 47 23 - 22 47 24 - 22 47 25 - 22 47 26 - 22 47 27 - 22 47 28 - 22 47 29 - 22 47 30 - 22 47 31 - 22 47 32 - 22 47 33 - 22 47 34 - 22 47 35 - 22 47 36 - 22 47 37 - 22 47 38 - 22 47 39 - 22 47 40 - 22 47 41 - 22 47 42 - 22 47 43 - 22 47 44 - 22 47 45 - 22 47 46 - 22 47 47 - 22 47 48 - 22 47 49 - 22 47 50 - 22 47 51 - 22 47 52 - 22 47 53 - 22 47 54 - 22 47 55 - 22 47 56 - 22 47 57 - 22 47 58 - 22 47 59 - 22 48 00 - 22 48 01 - 22 48 02 - 22 48 03 - 22 48 04 - 22 48 05 - 22 48 06 - 22 48 07 - 22 48 08 - 22 48 09 - 22 48 10 - 22 48 11 - 22 48 12 - 22 48 13 - 22 48 14 - 22 48 15 - 22 48 16 - 22 48 17 - 22 48 18 - 22 48 19 - 22 48 20 - 22 48 21 - 22 48 22 - 22 48 23 - 22 48 24 - 22 48 25 - 22 48 26 - 22 48 27 - 22 48 28 - 22 48 29 - 22 48 30 - 22 48 31 - 22 48 32 - 22 48 33 - 22 48 34 - 22 48 35 - 22 48 36 - 22 48 37 - 22 48 38 - 22 48 39 - 22 48 40 - 22 48 41 - 22 48 42 - 22 48 43 - 22 48 44 - 22 48 45 - 22 48 46 - 22 48 47 - 22 48 48 - 22 48 49 - 22 48 50 - 22 48 51 - 22 48 52 - 22 48 53 - 22 48 54 - 22 48 55 - 22 48 56 - 22 48 57 - 22 48 58 - 22 48 59 - 22 49 00 - 22 49 01 - 22 49 02 - 22 49 03 - 22 49 04 - 22 49 05 - 22 49 06 - 22 49 07 - 22 49 08 - 22 49 09 - 22 49 10 - 22 49 11 - 22 49 12 - 22 49 13 - 22 49 14 - 22 49 15 - 22 49 16 - 22 49 17 - 22 49 18 - 22 49 19 - 22 49 20 - 22 49 21 - 22 49 22 - 22 49 23 - 22 49 24 - 22 49 25 - 22 49 26 - 22 49 27 - 22 49 28 - 22 49 29 - 22 49 30 - 22 49 31 - 22 49 32 - 22 49 33 - 22 49 34 - 22 49 35 - 22 49 36 - 22 49 37 - 22 49 38 - 22 49 39 - 22 49 40 - 22 49 41 - 22 49 42 - 22 49 43 - 22 49 44 - 22 49 45 - 22 49 46 - 22 49 47 - 22 49 48 - 22 49 49 - 22 49 50 - 22 49 51 - 22 49 52 - 22 49 53 - 22 49 54 - 22 49 55 - 22 49 56 - 22 49 57 - 22 49 58 - 22 49 59 - 22 50 00 - 22 50 01 - 22 50 02 - 22 50 03 - 22 50 04 - 22 50 05 - 22 50 06 - 22 50 07 - 22 50 08 - 22 50 09 - 22 50 10 - 22 50 11 - 22 50 12 - 22 50 13 - 22 50 14 - 22 50 15 - 22 50 16 - 22 50 17 - 22 50 18 - 22 50 19 - 22 50 20 - 22 50 21 - 22 50 22 - 22 50 23 - 22 50 24 - 22 50 25 - 22 50 26 - 22 50 27 - 22 50 28 - 22 50 29 - 22 50 30 - 22 50 31 - 22 50 32 - 22 50 33 - 22 50 34 - 22 50 35 - 22 50 36 - 22 50 37 - 22 50 38 - 22 50 39 - 22 50 40 - 22 50 41 - 22 50 42 - 22 50 43 - 22 50 44 - 22 50 45 - 22 50 46 - 22 50 47 - 22 50 48 - 22 50 49 - 22 50 50 - 22 50 51 - 22 50 52 - 22 50 53 - 22 50 54 - 22 50 55 - 22 50 56 - 22 50 57 - 22 50 58 - 22 50 59 - 22 51 00 - 22 51 01 - 22 51 02 - 22 51 03 - 22 51 04 - 22 51 05 - 22 51 06 - 22 51 07 - 22 51 08 - 22 51 09 - 22 51 10 - 22 51 11 - 22 51 12 - 22 51 13 - 22 51 14 - 22 51 15 - 22 51 16 - 22 51 17 - 22 51 18 - 22 51 19 - 22 51 20 - 22 51 21 - 22 51 22 - 22 51 23 - 22 51 24 - 22 51 25 - 22 51 26 - 22 51 27 - 22 51 28 - 22 51 29 - 22 51 30 - 22 51 31 - 22 51 32 - 22 51 33 - 22 51 34 - 22 51 35 - 22 51 36 - 22 51 37 - 22 51 38 - 22 51 39 - 22 51 40 - 22 51 41 - 22 51 42 - 22 51 43 - 22 51 44 - 22 51 45 - 22 51 46 - 22 51 47 - 22 51 48 - 22 51 49 - 22 51 50 - 22 51 51 - 22 51 52 - 22 51 53 - 22 51 54 - 22 51 55 - 22 51 56 - 22 51 57 - 22 51 58 - 22 51 59 - 22 52 00 - 22 52 01 - 22 52 02 - 22 52 03 - 22 52 04 - 22 52 05 - 22 52 06 - 22 52 07 - 22 52 08 - 22 52 09 - 22 52 10 - 22 52 11 - 22 52 12 - 22 52 13 - 22 52 14 - 22 52 15 - 22 52 16 - 22 52 17 - 22 52 18 - 22 52 19 - 22 52 20 - 22 52 21 - 22 52 22 - 22 52 23 - 22 52 24 - 22 52 25 - 22 52 26 - 22 52 27 - 22 52 28 - 22 52 29 - 22 52 30 - 22 52 31 - 22 52 32 - 22 52 33 - 22 52 34 - 22 52 35 - 22 52 36 - 22 52 37 - 22 52 38 - 22 52 39 - 22 52 40 - 22 52 41 - 22 52 42 - 22 52 43 - 22 52 44 - 22 52 45 - 22 52 46 - 22 52 47 - 22 52 48 - 22 52 49 - 22 52 50 - 22 52 51 - 22 52 52 - 22 52 53 - 22 52 54 - 22 52 55 - 22 52 56 - 22 52 57 - 22 52 58 - 22 52 59 - 22 53 00 - 22 53 01 - 22 53 02 - 22 53 03 - 22 53 04 - 22 53 05 - 22 53 06 - 22 53 07 - 22 53 08 - 22 53 09 - 22 53 10 - 22 53 11 - 22 53 12 - 22 53 13 - 22 53 14 - 22 53 15 - 22 53 16 - 22 53 17 - 22 53 18 - 22 53 19 - 22 53 20 - 22 53 21 - 22 53 22 - 22 53 23 - 22 53 24 - 22 53 25 - 22 53 26 - 22 53 27 - 22 53 28 - 22 53 29 - 22 53 30 - 22 53 31 - 22 53 32 - 22 53 33 - 22 53 34 - 22 53 35 - 22 53 36 - 22 53 37 - 22 53 38 - 22 53 39 - 22 53 40 - 22 53 41 - 22 53 42 - 22 53 43 - 22 53 44 - 22 53 45 - 22 53 46 - 22 53 47 - 22 53 48 - 22 53 49 - 22 53 50 - 22 53 51 - 22 53 52 - 22 53 53 - 22 53 54 - 22 53 55 - 22 53 56 - 22 53 57 - 22 53 58 - 22 53 59 - 22 54 00 - 22 54 01 - 22 54 02 - 22 54 03 - 22 54 04 - 22 54 05 - 22 54 06 - 22 54 07 - 22 54 08 - 22 54 09 - 22 54 10 - 22 54 11 - 22 54 12 - 22 54 13 - 22 54 14 - 22 54 15 - 22 54 16 - 22 54 17 - 22 54 18 - 22 54 19 - 22 54 20 - 22 54 21 - 22 54 22 - 22 54 23 - 22 54 24 - 22 54 25 - 22 54 26 - 22 54 27 - 22 54 28 - 22 54 29 - 22 54 30 - 22 54 31 - 22 54 32 - 22 54 33 - 22 54 34 - 22 54 35 - 22 54 36 - 22 54 37 - 22 54 38 - 22 54 39 - 22 54 40 - 22 54 41 - 22 54 42 - 22 54 43 - 22 54 44 - 22 54 45 - 22 54 46 - 22 54 47 - 22 54 48 - 22 54 49 - 22 54 50 - 22 54 51 - 22 54 52 - 22 54 53 - 22 54 54 - 22 54 55 - 22 54 56 - 22 54 57 - 22 54 58 - 22 54 59 - 22 55 00 - 22 55 01 - 22 55 02 - 22 55 03 - 22 55 04 - 22 55 05 - 22 55 06 - 22 55 07 - 22 55 08 - 22 55 09 - 22 55 10 - 22 55 11 - 22 55 12 - 22 55 13 - 22 55 14 - 22 55 15 - 22 55 16 - 22 55 17 - 22 55 18 - 22 55 19 - 22 55 20 - 22 55 21 - 22 55 22 - 22 55 23 - 22 55 24 - 22 55 25 - 22 55 26 - 22 55 27 - 22 55 28 - 22 55 29 - 22 55 30 - 22 55 31 - 22 55 32 - 22 55 33 - 22 55 34 - 22 55 35 - 22 55 36 - 22 55 37 - 22 55 38 - 22 55 39 - 22 55 40 - 22 55 41 - 22 55 42 - 22 55 43 - 22 55 44 - 22 55 45 - 22 55 46 - 22 55 47 - 22 55 48 - 22 55 49 - 22 55 50 - 22 55 51 - 22 55 52 - 22 55 53 - 22 55 54 - 22 55 55 - 22 55 56 - 22 55 57 - 22 55 58 - 22 55 59 - 22 56 00 - 22 56 01 - 22 56 02 - 22 56 03 - 22 56 04 - 22 56 05 - 22 56 06 - 22 56 07 - 22 56 08 - 22 56 09 - 22 56 10 - 22 56 11 - 22 56 12 - 22 56 13 - 22 56 14 - 22 56 15 - 22 56 16 - 22 56 17 - 22 56 18 - 22 56 19 - 22 56 20 - 22 56 21 - 22 56 22 - 22 56 23 - 22 56 24 - 22 56 25 - 22 56 26 - 22 56 27 - 22 56 28 - 22 56 29 - 22 56 30 - 22 56 31 - 22 56 32 - 22 56 33 - 22 56 34 - 22 56 35 - 22 56 36 - 22 56 37 - 22 56 38 - 22 56 39 - 22 56 40 - 22 56 41 - 22 56 42 - 22 56 43 - 22 56 44 - 22 56 45 - 22 56 46 - 22 56 47 - 22 56 48 - 22 56 49 - 22 56 50 - 22 56 51 - 22 56 52 - 22 56 53 - 22 56 54 - 22 56 55 - 22 56 56 - 22 56 57 - 22 56 58 - 22 56 59 - 22 57 00 - 22 57 01 - 22 57 02 - 22 57 03 - 22 57 04 - 22 57 05 - 22 57 06 - 22 57 07 - 22 57 08 - 22 57 09 - 22 57 10 - 22 57 11 - 22 57 12 - 22 57 13 - 22 57 14 - 22 57 15 - 22 57 16 - 22 57 17 - 22 57 18 - 22 57 19 - 22 57 20 - 22 57 21 - 22 57 22 - 22 57 23 - 22 57 24 - 22 57 25 - 22 57 26 - 22 57 27 - 22 57 28 - 22 57 29 - 22 57 30 - 22 57 31 - 22 57 32 - 22 57 33 - 22 57 34 - 22 57 35 - 22 57 36 - 22 57 37 - 22 57 38 - 22 57 39 - 22 57 40 - 22 57 41 - 22 57 42 - 22 57 43 - 22 57 44 - 22 57 45 - 22 57 46 - 22 57 47 - 22 57 48 - 22 57 49 - 22 57 50 - 22 57 51 - 22 57 52 - 22 57 53 - 22 57 54 - 22 57 55 - 22 57 56 - 22 57 57 - 22 57 58 - 22 57 59 - 22 58 00 - 22 58 01 - 22 58 02 - 22 58 03 - 22 58 04 - 22 58 05 - 22 58 06 - 22 58 07 - 22 58 08 - 22 58 09 - 22 58 10 - 22 58 11 - 22 58 12 - 22 58 13 - 22 58 14 - 22 58 15 - 22 58 16 - 22 58 17 - 22 58 18 - 22 58 19 - 22 58 20 - 22 58 21 - 22 58 22 - 22 58 23 - 22 58 24 - 22 58 25 - 22 58 26 - 22 58 27 - 22 58 28 - 22 58 29 - 22 58 30 - 22 58 31 - 22 58 32 - 22 58 33 - 22 58 34 - 22 58 35 - 22 58 36 - 22 58 37 - 22 58 38 - 22 58 39 - 22 58 40 - 22 58 41 - 22 58 42 - 22 58 43 - 22 58 44 - 22 58 45 - 22 58 46 - 22 58 47 - 22 58 48 - 22 58 49 - 22 58 50 - 22 58 51 - 22 58 52 - 22 58 53 - 22 58 54 - 22 58 55 - 22 58 56 - 22 58 57 - 22 58 58 - 22 58 59 - 22 59 00 - 22 59 01 - 22 59 02 - 22 59 03 - 22 59 04 - 22 59 05 - 22 59 06 - 22 59 07 - 22 59 08 - 22 59 09 - 22 59 10 - 22 59 11 - 22 59 12 - 22 59 13 - 22 59 14 - 22 59 15 - 22 59 16 - 22 59 17 - 22 59 18 - 22 59 19 - 22 59 20 - 22 59 21 - 22 59 22 - 22 59 23 - 22 59 24 - 22 59 25 - 22 59 26 - 22 59 27 - 22 59 28 - 22 59 29 - 22 59 30 - 22 59 31 - 22 59 32 - 22 59 33 - 22 59 34 - 22 59 35 - 22 59 36 - 22 59 37 - 22 59 38 - 22 59 39 - 22 59 40 - 22 59 41 - 22 59 42 - 22 59 43 - 22 59 44 - 22 59 45 - 22 59 46 - 22 59 47 - 22 59 48 - 22 59 49 - 22 59 50 - 22 59 51 - 22 59 52 - 22 59 53 - 22 59 54 - 22 59 55 - 22 59 56 - 22 59 57 - 22 59 58 - 22 59 59 - 22 60 00 - 22 60 01 - 22 60 02 - 22 60 03 - 22 60 04 - 22 60 05 - 22 60 06 - 22 60 07 - 22 60 08 - 22 60 09 - 22 60 10 - 22 60 11 - 22 60 12 - 22 60 13 - 22 60 14 - 22 60 15 - 22 60 16 - 22 60 17 - 22 60 18 - 22 60 19 - 22 60 20 - 22 60 21 - 22 60 22 - 22 60 23 - 22 60 24 - 22 60 25 - 22 60 26 - 22 60 27 - 22 60 28 - 22 60 29 - 22 60 30 - 22 60 31 - 22 60 32 - 22 60 33 - 22 60 34 - 22 60 35 - 22 60 36 - 22 60 37 - 22 60 38 - 22 60 39 - 22 60 40 - 22 60 41 - 22 60 42 - 22 60 43 - 22 60 44 - 22 60 45 - 22 60 46 - 22 60 47 - 22 60 48 - 22 60 49 - 22 60 50 - 22 60 51 - 22 60 52 - 22 60 53 - 22 60 54 - 22 60 55 - 22 60 56 - 22 60 57 - 22 60 58 - 22 60 59 - 22 61 00 - 22 61 01 - 22 61 02 - 22 61 03 - 22 61 04 - 22 61 05 - 22 61 06 - 22 61 07 - 22 61 08 - 22 61 09 - 22 61 10 - 22 61 11 - 22 61 12 - 22 61 13 - 22 61 14 - 22 61 15 - 22 61 16 - 22 61 17 - 22 61 18 - 22 61 19 - 22 61 20 - 22 61 21 - 22 61 22 - 22 61 23 - 22 61 24 - 22 61 25 - 22 61 26 - 22 61 27 - 22 61 28 - 22 61 29 - 22 61 30 - 22 61 31 - 22 61 32 - 22 61 33 - 22 61 34 - 22 61 35 - 22 61 36 - 22 61 37 - 22 61 38 - 22 61 39 - 22 61 40 - 22 61 41 - 22 61 42 - 22 61 43 - 22 61 44 - 22 61 45 - 22 61 46 - 22 61 47 - 22 61 48 - 22 61 49 - 22 61 50 - 22 61 51 - 22 61 52 - 22 61 53 - 22 61 54 - 22 61 55 - 22 61 56 - 22 61 57 - 22 61 58 - 22 61 59 - 22 62 00 - 22 62 01 - 22 62 02 - 22 62 03 - 22 62 04 - 22 62 05 - 22 62 06 - 22 62 07 - 22 62 08 - 22 62 09 - 22 62 10 - 22 62 11 - 22 62 12 - 22 62 13 - 22 62 14 - 22 62 15 - 22 62 16 - 22 62 17 - 22 62 18 - 22 62 19 - 22 62 20 - 22 62 21 - 22 62 22 - 22 62 23 - 22 62 24 - 22 62 25 - 22 62 26 - 22 62 27 - 22 62 28 - 22 62 29 - 22 62 30 - 22 62 31 - 22 62 32 - 22 62 33 - 22 62 34 - 22 62 35 - 22 62 36 - 22 62 37 - 22 62 38 - 22 62 39 - 22 62 40 - 22 62 41 - 22 62 42 - 22 62 43 - 22 62 44 - 22 62 45 - 22 62 46 - 22 62 47 - 22 62 48 - 22 62 49 - 22 62 50 - 22 62 51 - 22 62 52 - 22 62 53 - 22 62 54 - 22 62 55 - 22 62 56 - 22 62 57 - 22 62 58 - 22 62 59 - 22 63 00 - 22 63 01 - 22 63 02 - 22 63 03 - 22 63 04 - 22 63 05 - 22 63 06 - 22 63 07 - 22 63 08 - 22 63 09 - 22 63 10 - 22 63 11 - 22 63 12 - 22 63 13 - 22 63 14 - 22 63 15 - 22 63 16 - 22 63 17 - 22 63 18 - 22 63 19 - 22 63 20 - 22 63 21 - 22 63 22 - 22 63 23 - 22 63 24 - 22 63 25 - 22 63 26 - 22 63 27 - 22 63 28 - 22 63 29 - 22 63 30 - 22 63 31 - 22 63 32 - 22 63 33 - 22 63 34 - 22 63 35 - 22 63 36 - 22 63 37 - 22 63 38 - 22 63 39 - 22 63 40 - 22 63 41 - 22 63 42 - 22 63 43 - 22 63 44 - 22 63 45 - 22 63 46 - 22 63 47 - 22 63 48 - 22 63 49 - 22 63 50 - 22 63 51 - 22 63 52 - 22 63 53 - 22 63 54 - 22 63 55 - 22 63 56 - 22 63 57 - 22 63 58 - 22 63 59 - 22 64 00 - 22 64 01 - 22 64 02 - 22 64 03 - 22 64 04 - 22 64 05 -

15 AĞUSTOS

✍ Sınırdan gelebilecek kolera tehlikesine karşı bir kısım şehirlerde kolera aşısı uygulamasına başlandı ve özellikle güney sınır kapılarında tedbirler alındı. Rusya'dan gelebilecek kolera tehlikesine karşı halka uyarılarda bulunulmuş bol asitli yiyecekler tüketmeleri tavsiye edildi. Camilerde imam ve vaizlere bu konuda halkı uyarıcı konuşmalar yaptırılmasına karar verildi. Aynı zamanda İstanbul'da yaşayanlar için kolera aşısı zorunlu hâle getirildi.

18 AĞUSTOS

✍ General Elektrik ve General Motor fabrikaları işçileri isteklerinin yerine getirilmediğini öne sürerek fabrikayı işgal etti. Amerikalı Genel Müdür Mr. Diehl ile birlikte yöneticilerden 3 kişiyi bir süre fabrikada alıkoyan işçiler, işverenin toplu sözleşme şartlarını kabul ettiğini bildirmesi üzerine direnişi sona erdirdi.

25 AĞUSTOS

✍ 25 bin şeker işçisi greve başladı.

22 AĞUSTOS

✍ Yapı İşçileri Sendikası Genel Başkanı Necmettin Giritlioğlu öldürüldü. Necmettin Giritlioğlu Aliaga Rafinerisindeki grevi yönetiyordu.

28 AĞUSTOS

✍ Türk lirası, 9 Ağustos 1970'te yüzde 66 oranında devalüe edildi. 28 Ağustos'ta devalüasyonla ilgili bir iddia ortaya atıldı. Merkez Bankasının devalüasyon öncesi bazı kişilere döviz sattığı ileri sürüldü. Bülent Ecevit "Hükûmet istifayı düşünsün" dedi.

31 AĞUSTOS

✍ Haziran olaylarından sanık DİSK yöneticilerinin duruşması, Sıkıyönetim Mahkemesinde başladı.

4 EYLÜL

✍ Salvador Allende, dünyada (Şili'de) seçimler yoluyla göreve getirilmiş ilk Marksist lider oldu.

✍ Prof. Dr. Erdal İnönü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Rektörü oldu. ODTÜ Mütevelli heyeti yaptığı toplantıda Prof. İnönü'yü rektörlüğe asaleten tayin etti.

6 EYLÜL

✍ Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Amerika'ya giden dört yolcu uçağını kaçırdı, bunlardan iki uçak Amman dışına, bir tanesi Beyrut Havalimanı'na indirdi. Dördüncü uçak kaçırma girişimi sırasında çatışma yaşandı ve uçak Londra Havalimanı'na indirildi.

10 EYLÜL

✍ Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye'de haşhaş ekimini yasaklama önerisi Mecliste reddedildi.

11 EYLÜL

✍ Sovyetler Birliği liderlerinden Nikita Kruşçev öldü.

Nikita Kruşçev (1894-1971)

12-14 EYLÜL

✍ Ürdün'de Filistin Kurtuluş Örgütüne bağlı silahlı güçlerin çeşitli terörist eylemlere girişmesi ve İrbid şehrini denetim altına alması, Kral Hüseyin ve Ürdün ordusunu ülkede yerleşmiş Filistin'li gerillalara karşı harekete geçirdi. Bir savaş boyutlarındaki bu çatışmalarda Ürdün ordusu gerilla güçlerine ağır kayıplar verdirdi.

✍ Ruslar tarafından içinde insan olmadan fırlatılan uzay gemisi Luna 16, Ay'a iniş yaptı ve uzaktan kontrol vasıtasıyla aydan toprak numuneleri topladı.

15 EYLÜL

✍ İstanbul'da üç aydır süren sıkı yönetim uzatılmadı.

17 EYLÜL

✍ İzmit'teki İpraş Rafinerisinde işçilerce başlatılan grev hükûmetçe 30 gün süreyle ertelendi.

18 EYLÜL

✍ 8 aydır tutuklu bulunan öğrenci liderleri Deniz Gezmiş ve Cihan Alptekin 1970'te tahliye edildiler.

19 EYLÜL

✍ Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı Turgut Özal Devlet Planlama Teşkilatının yeni binasına mescit istedi. Devlet Planlama Teşkilatının birkaç yerde dağılık bulunan bürolarının Tunalı Hilmi Caddesi'nde tek binada toplanması için yapılacak bina inşaatında Özal, bir mescit yapılması gerektiğini belirtti.

20 EYLÜL

✍ Amasya Cezaevinde mahkûmlar isyan çıkardı.

25 EYLÜL

- Yedinci Türk Tarih Kongresi Cevdet Sunay'ın konuşmasıyla başladı.

26 EYLÜL

- Çaycuma Kâğıt Fabrikası hizmete girdi.

27 EYLÜL

- Ürdün Kralı Hüseyin ile FKÖ lideri Yaser Arafat Ürdün'deki çatışmaları sona erdirmeye hususunda Kahire'de anlaştılar.

28 EYLÜL

- Mısır'da Devlet Başkanı Nâsır vefat etti. Geçirdiği kalp krizi sonucu vefat eden Nâsır için Mısır'da dört günlük yas ilan edildi.

2 EKİM

- Ankara'da, Merkezi Antlaşma Örgütü CENTO binasına bomba atıldı.

3 EKİM

- Ankara ve İzmir'de Amerikalılara ait çeşitli binalarla CENTO binasına patlayıcılar atıldı.
- İskenderun'da Demir-Çelik AŞ kuruldu.

5 EKİM

- Enver Sedat, Mısır devlet başkanı olarak görevine başladı.

6 EKİM

- İsrail'in dinsel bayramı olan Yom Kippur'da gizli hazırlanan bir plan uyarınca Suriye ve Mısır orduları İsrail topraklarına saldırdı.

7 EKİM

- Richard Nixon, Vietnam Savaşı'na son verecek beş maddelik barış önerisini deklare etti.

8 EKİM

- ✍ Aleksandr Soljenitsin, Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı.

Aleksandr Soljenitsin (1918 -2008)

9 EKİM

- ✍ Kamboçya'da Khmer Cumhuriyeti ilan edildi.

10 EKİM

- ✍ Fiji bağımsızlığını kazandı.

12 EKİM

- ✍ Ankara'da Hacettepe Üniversitesi işgal edildi.
- ✍ İstanbul'da Gislaved Lastik Fabrikası işçileri oturma grevine başladı.

15 EKİM

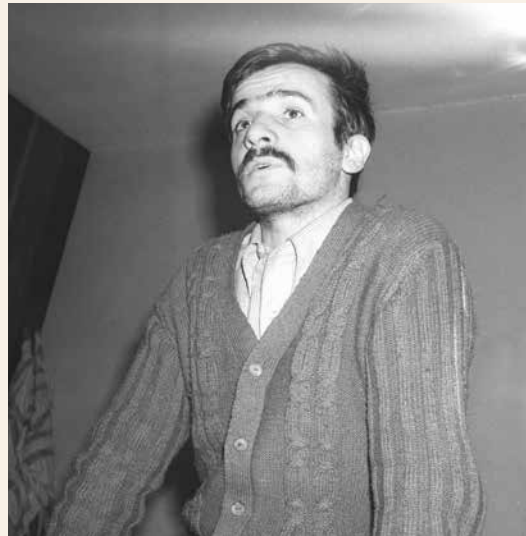
- ✍ Batum - Krasnodar seferini yapan Aeroflot uçağı kaçırılarak Trabzon'a indirildi. Uçaktaki bir hostes hava korsanları tarafından öldürüldü.
- ✍ İstanbul'da güvenlik güçleri 12 Ekim 1970'te oturma eylemine başlayan Gislaved Lastik Fabrikası işçilerini fabrikadan zorla çıkardılar; 1 işçi öldü, 50 işçi yaralandı.

17 EKİM

- ✍ İstanbul, Sağmıcılar'da kanalizasyonun içme suyuna karışması sonucu kolera salgını başladı.

17-18 EKİM

- ✍ DEV-GENÇ kurultayında Ertuğrul Kürkçü genel başkanlığa seçildi.

Ertuğrul Kürkçü (1948 -)

19 EKİM

Politikaya daha aktif bir biçimde katılma ve Demirel'e rakip olma arzusu içindeki Ferruh Bozbeyli Millet Meclisi Başkanlığından istifa etti. Bozbeyli değişimin gerekli olduğunu ifade edip gazetecilerin sorularına yanıt verdi.

Cumhurbaşkanı Sunay, beş günlük resmî bir ziyaret için Almanya'ya gitti.

21 EKİM

İki Amerikalı general ile Türk albayını Erzurum'dan Kars'a götüren U-8 tipi Amerikan uçağı, sınırı ihlal ederek SSCB topraklarına girdi ve iniş yaptı. Diplomatik girişimler sonucu bu uçak ve askerler iade edildi.

24 EKİM

AP Üçüncü Büyük Kongresinde Süleyman Demirel yeniden genel başkan seçildi. 1.508 delegenin 1.425'i oyunu Süleyman Demirel'e verirken Hayri Domaniç 28, Aydın Yalçın 15 oy aldı. Kongre olaylı geçti. Demirel diğer adayları sert sözlerle eleştirdi.

İsrail ile Arap orduları arasındaki savaşta ateşkes ilan edildi. Ertesi gün de bir BM gücü oluşturularak savaşan taraflar arasına yerleştirildi.

25 EKİM

Nüfus sayımı yapıldı. Toplam nüfusun 35.605.176 kişi olduğu bunun 18.006.986'sının erkek, 17.598.190'ının kadın olduğu anlaşıldı.

27 EKİM

Bir Sovyet uçağı Sinop'a kaçırıldı. Dört kişilik olan bu yolcu uçağı Sinop Askerî Havalimanı'na indirildi. Uçağı kaçıran Sovyet vatandaşlar sığınma talep etti.

30 EKİM

Vietnam'da son altı yılın en şiddetli muson yağmurları yaşandı. 293 kişi öldü, 200.000 kişi evsiz kaldı.

31 EKİM

Türkiye İşçi Partisi Büyük Kongresi Behice Boran'ı genel başkan seçti. Bir bildiri yayımlayan 35 partili kongrenin kapalı yapıldığını ve pek çok partilinin kongre salonuna sokulmadığını ifade etti.

1 KASIM

Fransa'da bir dans salonunda çıkan yangın 144 gencin ölümüne yol açtı.

3 KASIM

✍ Türkiye Cumhuriyetinin ilk "Çifte Vergilemeyi Önleme Anlaşması" Avusturya ile imzalandı. Anlaşma 1.8.1973 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanacaktır.

9 KASIM

✍ Fransız Devlet adamı Charles De Gaulle öldü.

Charles De Gaulle (1890-1970)

10 KASIM

✍ Atatürk, ölümünün yıl dönümünde anıldı.

11 KASIM

✍ İnsanlığa Karşı Savaş Suçlarının Zamanaşımına Uğramazlığı Avrupa Sözleşmesi yürürlüğe girdi. Türkiye bu Sözleşmeyi onaylamadı.

13 KASIM

✍ Suriye'de General Hafız el Esad, bir askerî darbeyle iktidarı ele geçirdi. Baas Partisi içindeki mücadeleyi siviller kaybetti. Savunma Bakanı ve Hava Kuvvetleri Komutanı Esad iktidarı ele geçirdi. Görevde olan cumhurbaşkanı ve diğer kamu görevlileri tutuklandı.

✍ Meclis başkanı seçimlerinde on dördüncü turdan devam edildi. Seçimlere 325 milletvekili katılmış, Nurettin Ok 158, Aydın Yalçın 148, Nuri Erdoğan 4 oy aldı. 12 oy geçersiz sayıldı. On beşinci turda da durum değişmedi ve Meclis başkanı seçilemedi.

14 KASIM

✍ Pakistan'da yaşanan kasırgada 1 milyon insan evsiz kalırken 90 bin insan hayatını kaybetti.

✍ Adalet Partisinden ayrılan Kayseri Senatörü Hüsnü Dikeçligil 26'lar hareketine katıldı. Adalet Partisinin kendi içinde çıkacak bir partinin kurulmasına doğru hızla yol alındı.

21 KASIM

✍ 1970 yılı Bütçe Kanunu'na dayanarak hazırlanan Keban Barajı Gölü Sahasından Çıkarılacak Aile ve Fertlerinin İskân ve İstihdamları Hakkında Yönetmelik yayımlandı. Buna göre Keban Barajı İskân Fonu oluşturuldu.

23 KASIM

✍ Türkiye'nin Ortak Pazar'a üyeliği için 22 yıllık geçiş dönemi öngören Katma Protokol, Brüksel'de imzalandı. Protokolü Türkiye adına Dışişleri Bakanı Çağlayangil imzalamıştır. Protokolün imzalanması sebebiyle yurttan çeşitli yerlerde protesto gösterileri düzenlenmiştir.

25 KASIM

✍ İstanbul Amerikan Koleji, meydana gelen öğrenci olayları nedeniyle bir süre kapatıldı.

✍ Japonya'da monarşi yanlısı millis örgütü Tatenokai, bir askerî üssü işgal ederek darbe girişiminde bulundu.

26 KASIM

✍ Sabit Osman Avcı, 26 Kasım 1970-14 Ekim 1973 tarihlerinde TBMM Başkanlığı görevini üstlendi. Avcı, 1939 yılında liseyi, 1944 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesini bitirdi. Orman yüksek mühendisi olarak Orman Genel Müdürlüğü'nün çeşitli dallarında hizmet verdi. 1953 yılında araştırmalar yapmak için Amerika Birleşik Devletleri'ne gönderildi. Mersin Orman Başmüdürlüğü yaptı. 1. (XII.), 2. (XIII.), 3. (XIV) ve 4. (XV.) dönem Artvin, 5. (XVI.) dönem İstanbul milletvekilliği yapmıştır.

Ferruh Bozbeyleli'den sonra 26 Kasım 1970'te Millet Meclisi başkanlığına seçildi. Bu görevi 24 Ekim 1973'e kadar yürüttü. Köy İşleri, Orman, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlıkları yapmıştır. 1980 Darbesi sonrası siyasetten çekildi. 8 Şubat 2009 tarihinde geçirdiği kalp krizi sonucu 89 yaşında öldü. Kocatepe Camii'nde düzenlenen devlet töreninin ardından Devlet Mezarlığı'nda toprağa verildi. Evli ve iki çocuk babasıydı.

29 KASIM

İsmet İnönü Genel Merkezde çalışırken kalp krizi geçirdi. Yapılan ilk müdahalelerle genel başkan odasında istirahate alınan İnönü ardından konutuna geçmiştir.

5 ARALIK

İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu işgal edildi ve silahlı çatışma oldu. Okul süresiz kapatıldı. Eğitim bu şiddet eylemleri sebebiyle sık sık sekteye uğramaktaydı.

7 ARALIK

Ankara Yüksek Öğretmen Okulu işgal edildi. Bu olay işgal ve sokak eylemlerinin kronik hâle geldiğinin bir örneğidir.

Ankara'da yabancı 5 şirketin bürosuna bomba atıldı. Şiddet eylemleri her geçen gün yaygınlaşmaktaydı.

17 ARALIK

✍ Başbakan Demirel hakkındaki soruşturma hazırlık tahkikatı, 276'ya karşı 309 oyla reddedildi. Demirel, "İddiaların, ciddiyyetden uzak olduğunu ve kendisini ilgilendirmedığını, raporunda bunu belgelendirdiğini" belirtti.

18 ARALIK

✍ Adalet Partisinden ayrılanlar Demokratik Partiyi kurdu. Partinin Genel Başkanlığına Ferruh Bozbeyli seçildi. Adalet Partisi içerisinde yıllarca iç muhalefet yürüten isimlerden oluşan insanlar en sonunda kendi partilerini kurdular. Saadettin Bilgiç, Ferruh Bozbeyli, Mutlu Menderes, Yüksel Menderes, Nilüfer Gürsoy, Neriman Ağaoğlu Partinin kurucuları arasındaydı.

Ferruh Bozbeyli (1927-2019)

☞ Sermaye piyasasını düzenlemeye yönelik olarak 1967 yılında Meclise sunuldu ancak kanunlaşmayan Kanun Tasarısı, bazı değişikliklerle yeniden TBMM'ye sunuldu. Ancak, bu tasarı da bir önceki gibi kanunlaşamadı.

20 ARALIK

☞ İstanbul'da Sosyal Sigortalar kapsamına alınmak amacıyla "kapıcılar" yürüyüş yaptı.

☞ Polonya'da yiyecek fiyatlarının artmasını protesto eden işçilerin üzerine ateş açıldı. Komünist Parti lideri Wladyslaw Gomulka istifa etti. Edward Gierek Partinin yeni lideri olarak göreve başladı.

31 ARALIK

☞ GSMH yüzde 4,8 büyüdü.

1971

1 OCAK

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay artan anarşi olayları sebebiyle vatandaşlara ikazda bulundu. Sunay, yaşanan şiddet eylemleri sebebiyle yeni yıla endişeli girildiğini dile getirdi. Aşırı sağ ve sol fraksiyonların eylemlerinin dirlik ve düzeni bozduğuna dikkat çekti. Politik emellerine ulaşmak için aşırı sağ ve sol politik görüşe mensup olanların şiddete meftun olduklarını ve bunun yılın geri kalanında yaygınlık kazanacağını söylemek mümkündür.

2 OCAK

Türkiye İşçi Partisinden ayrılan Cenân Bıçakçı ve arkadaşları, Bağımsız Türkiye Sosyalistleri Birliği adıyla yeni bir örgüt kurduklarını açıkladı.

4 OCAK

Bosch Sanayi ve Ticaret AŞ kuruldu.

6 OCAK

İstanbul'da Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde işlerine son verilen 15 model çıplak olarak protesto gösterisi yaptı.

10 OCAK

500'ü aşkın mülki amir hükûmeti protesto için eylem kararı aldı. Başbakan Süleyman Demirel bu nedenle bir genelge yayımladı. Direnişe geçen memurların suç işlediğini ifade etti.

11 OCAK

İş Bankasının Emek Şubesi dört kişi tarafından soyuldu. Bu soygunun Deniz Gezmiş ve arkadaşları (Yusuf Arslan, Sinan Cemgil, Hüseyin İnan) tarafından gerçekleştirildiği daha sonra anlaşıldı.

12 OCAK

Anayasa Mahkemesinin Özel Yüksek Öğretim Kanunu hakkında verdiği bir kararda yükseköğretim alanındaki faaliyeti özel sektöre kapattı. Anayasa Mahkemesi özel yüksekokulların Anayasa'ya aykırı olduğuna karar verdi.

14-18 OCAK

TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen bir konferansta bazı üyeler TÜRK-İŞ'in partiler üstü tutumuna son vererek sosyal demokrat politika izlemesini ve CHP'yi desteklemesini talep ettiler. Bu öneri kabul edilmedi.

17 OCAK

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Rektörü Erdal İnönü'nün evinin önüne dinamitle saldırı yapıldı.

20 OCAK

Şiddet olaylarının yaşandığı ODTÜ, Akademik Konsey kararıyla süresiz olarak kapatıldı.

22 OCAK

Millî Güvenlik Kurulu bir bildiri yayımlayarak kanun ve nizam-lara karşı davranışların kesin olarak önlenmesi, üniversite özerkliğinin devletin gözetim ve denetimi altında kullanılması, devlet nizamını yıkmaya çalışan aşırı uçların faaliyetlerinin durdurulması gerektiğini işaret etti.

23 OCAK

Polis SBF Öğrenci Yurdunu bastı; öğrenciler polisle çatıştı, 307 öğrenci yakalanıp götürüldü.

Emekliler Ankara'da Emekli Sandığı binasını işgal etti.

25 OCAK

İdi Amin gerçekleştirdiği darbe ile Milton Obote'yi devirdi ve Uganda'nın başkanı oldu.

27 OCAK

Türkiye İşçi Partisi Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay öldürüldü.

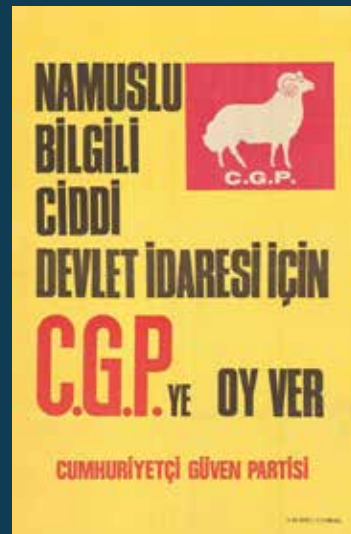
28 OCAK

İzmir'de gençler Amerikan 6. Fılosu'nu protesto eden gösteriler yaptılar. Çok sayıda genç gözaltına alınarak haklarında işlem yapıldı.

29 OCAK

Güven Partisi adında bir değişikliğe giderek Millî Güven Partisi adını aldı.

30 OCAK

İstanbul'da DEV-GENÇ'liler özel eğitimin devletleştirilmesini destekleyen bir gösteri organize etti.

2 ŞUBAT

Anayasa Mahkemesi siyasal partilere bütçeden yardım yapılmasını sağlayan Kanun'u tümüyle iptal etti. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi konuyu gündemine almıştı. 648 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 1219 sayılı Kanun'la değişik 74. maddesine göre siyasal partilere devletçe hazineden yapılacak yardım 6 milyon 500 bin lira olarak saptanmıştı. Yardımdan yararlanmak için siyasi partinin en az yüzde beş oranında oy alması şart koşulmuştu. TİP, BP, YTP ve MHP bu değişikliğin Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürerek Anayasa Mahkemesine başvurmuştu. Anayasa Mahkemesi aldığı kararla Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili 74. maddesini Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmişti.

3 ŞUBAT

11 OPEC ülkesi bir toplantı yaptı. OPEC ülkeleri petrol alıcısı ülkeleri petrol fiyatlarını arttırmakla tehdit etti.

5 ŞUBAT

Hükûmet, yabancı petrol şirketlerine karşı TÜRK-İŞ'in düzenlediği grevi 30 gün süreyle erteledi.

Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç, silahlı kuvvetlere hakaret edilmesine anlayış göstermeyeceklerini dile getirdi. Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç'ın mesajı "tehdit" olarak nitelendirildi.

10 ŞUBAT

Mehmet Ali Aybar ihraç talebiyle Türkiye İşçi Partisi (TİP) Haysiyet Divanına sevk edildi.

11 ŞUBAT

ABD, Birleşik Krallık, SSCB ve diğer ülkeler arasında uluslararası sularda nükleer silahların kullanılmaması konusunda antlaşma imzalandı.

12 ŞUBAT

Ziraat Bankasının Ankara Küçükkesat Şubesi maskeli dört kişi tarafından soyuldu. Silahlı dört kişi bankaya gelerek zorla şubedeki 48 bin 660 lirayı çalmış ve ardından kaçırdıkları bir taksi ile olay yerinden ayrılmışlardı. Olayın siyasal emellerle yapıp yapılmadığına dair bir bilgiye erişilemedi.

🌿 Türk Otomobil Fabrikası AŞ'nin (TOFAŞ) Bursa'daki otomobil fabrikası, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve Başbakan Süleyman Demirel'in de katıldığı törenle açıldı. Fabrika, Fiat lisansıyla Murat 124 tipi otomobillerin üretimine başladı. TOFAŞ'ın ortakları arasında, Türk Otomobil Fabrikaları, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu, Koç Holding, Türkiye İş Bankası ve İtalyan Fiyat şirketi bulunmaktaydı.

13 ŞUBAT

🌿 Vietnam Savaşı'nda Amerikan kuvvetleri desteğindeki Güney Vietnam güçleri Laos'u ele geçirdi.

14 ŞUBAT

🌿 Tahran'da petrol üreticisi 22 şirket ile Basra Körfezi'ndeki altı petrol üreticisi ülke arasında, dünya petrol fiyatlarını arttırmaya yönelik bir anlaşma imzalandı. Anlaşma varil başına petrol fiyatının 38-46 cent arttırılmasını öngörmektedir.

🌿 Türkiye İşçi Partisinin Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar Partiden istifa etti. Amacının kendisini Haysiyet Divanına sevk etmek isteyen Yönetim Kurulunu protesto etmek olduğunu söyledi.

15 ŞUBAT

🌿 ABD'nin Ankara Balgat'taki tesislerinde görevli Çavuş James Finley kaçırıldı. Finley, 17,5 saat sonra serbest bırakıldı. Kaçıranların 3 kişi olduğu ve silah zoruyla Finley'i kaçırdıkları ifade edildi. Amerikalı yetkililer saatler geçmesine rağmen durumu Türk güvenlik güçlerine bildirmedi. Saatler sonra Amerika Devleti'ne ait kamyonet bulundu. Aynı zamanda Finley'i kaçıranlar ona taksit parası vererek serbest bıraktılar. Kaçıranların akıbetine ilişkin bir bilgi elde edilemedi.

🌿 İstanbul Edebiyat Fakültesi sağ görüşlü bir grup öğrenci tarafından işgal edildi, İstanbul'daki Kadırga Yurduna patlayıcı madde atıldı, Ankara'da Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki Kennedy Anıtı havaya uçuruldu.

16-20 ŞUBAT

Üniversitelerdeki olaylar büyüyerek sürdü. Çeşitli şehirlerde yüzlerce öğrenci gözaltına alındı. Ankara'da ODTÜ öğrencileri Ankara-Eskişehir yolunu iki saat trafiğe kapattı.

17 ŞUBAT

Tarsus'ta Berdan Tekstil Sanayii Şirketi faaliyete başladı.

18 ŞUBAT

Elâzığ Senatörü Profesör Dr. Celal Ertuğ ordunun darbe yapacağını Demirel'in istifa etmesi gerektiğini dile getirdi. Başbakan Süleyman Demirel ise meşru yollarla gelen bir iktidarın yine meşru yollarla iktidardan gideceğini savundu. Bunun için hukuka uygun siyasal araçların kullanılması gerektiğini ileri sürdü.

20 ŞUBAT

Uganda'da Idi Amin kendini devlet başkanı ilan etti.

21 ŞUBAT

Yaşar Kemal Türkiye İşçi Partisinden (TİP) istifa etti.

24 ŞUBAT

Sağlık Şûrası'nda doktorların çoğu kürtaj hakkının tanınmasını ve devletin bedava kürtaj noktasında hizmet sunması gerektiğini savundu.

27 ŞUBAT

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) bir açıklama yaparak parasızlık nedeniyle radyo yayınlarında azalmaya gideceğini açıkladı. Bu süre 18,5 saatten 8 saate düştü.

1 MART

Batman'da 3 bin kişi rafineriyi işgal etti.

Ankara, Ege ve Diyarbakır Tıp fakülteleri asistanları protesto eylemlerine başladı.

3 MART

Ankara'da 300 subaya hitaben bir konuşma yapan Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç, ordunun gerekeni gereken zamanda yapacağını açıkladı. Genelkurmay Başkanı Anayasa'nın orduya bu yetkiyi verdiğini iddia ederek gerektiğinde siyasal hayatın gidişatına müdahale edeceklerini ima etti. Tağmaç ülkede yaşanan şiddet olaylarını kaygılı bir şekilde izlediklerini ve demokrasiyi korumak noktasında gerekeni yapmaktan çekinmeyeceklerini ifade etti. Kırk dakika süren konuşmasında Türk Ordusunun emir komuta zinciri içerisinde üstüne düşeni yapacağını alenen deklare etti.

5 MART

✍ Kırıkhan'da Türkiye İşçi Partili-
lere (TİP) saldırıldı, 3 kişi öldü,
23 kişi yaralandı. İlçede sokağa
çıkma yasağı kararı alındı ve uy-
gulandı.

✍ İstanbul'da Akbank'ın Selami-
çeşme Şubesi silahlı 5 kişi ta-
rafından soyuldu. Bu soygun sa-
nıklarından olduğu ileri sürülen
Salman Kaya Bebek'te güvenlik
güçlerince yakalandı.

8 MART

✍ Balıkesir Necatibey Eğitim
Enstitüsü kapatıldı.

✍ Sivas'a bağlı Yıldızeli'nde TİP
ilçe sekreteri öldürüldü.

✍ Antakya'nın içme suyu kaynağı-
na fare zehiri konulduğu yolun-
daki ihbar üzerine Emniyet gece
yarısı kent sakinlerine "su içme-
meleri" çağrısı yaptı.

9 MART

✍ Tümgeneral Celil Gürkan, Tuğge-
neral Aydın Kirişoğlu ve Tuğamiral
Vedat Bilget önderliğinde bir grup
genç subay tarafından 8/9 Mart
akşamı yapılması beklenen bir as-
kerî darbe girişimi, hareketi bek-
leyen ve iktidara bir ortak olarak el
koymaya hazırlanan THKP-C gibi
militan sol kadro liderlerin hazır-
lıklarına rağmen hiç gerçekleş-
medi. Darbeden vazgeçişte, başta
bu hareketten haberi olan ve bir
ölçüde onay veren Faruk Gürler
ve Muhsin Batur'un daha sonra
vazgeçip Genelkurmay Başkanı
Memduh Tağmaç ile birlikte hare-
ket etmelerinin temel unsur oldu-
ğu söylendi.

✍ 19 Adalet Partili Demirel'in
çekilmesi için bir muhtıra
hazırladı. İstanbul Milletvekili
Aydın Yalçın'ın önderlik ettiği
grup Süleyman Demirel ve
Kabinesinin sorumluluğuna
daha fazla katılamayacaklarını
dile getirdiler. Böylece kendi
partililerinden de eleştirilere
muhatap olan Süleyman
Demirel, siyasi olarak her geçen
gün güç kaybetmekteydi.

10 MART

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca Millî Nizam Partisinin kapatılması için Anayasa Mahkemesine başvuruldu.

12 MART

Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç ile Silahlı Kuvvetler Komutanları Faruk Gürler, Celal Eyiceoğlu, Muhsin Batur tarafından verilen muhtıra saat 13.30'da radyodan okundu:

1. "Parlamento ve Hükûmet süregelen tutum, görüş ve icraatı ile yurdumuzu anarşi, kardeş kavgası, sosyal ve ekonomik huzursuzluklar içine sokmuş, Atatürk'ün bize hedef verdiği çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak umudunu kamuoyunda yitirmiş ve Anayasa'nın öngördüğü reformları tahakkuk ettirememiş, Cumhuriyet'in geleceği ağır tehlike içine düşürülmüştür.

2. Türk milletinin ve sinesinden çıkan Silahlı Kuvvetlerin bu vahim ortam hakkında duyduğu üzüntü, ümitsizliği giderecek çarelerin partiler üstü bir anlayışla meclislerimizce değerlendirilerek mevcut anarşik durumu giderecek ve Anayasa'nın öngördüğü reformları Atatürkçü bir görüşle ele ala-

cak ve inkılap kanunlarını uygulayacak kuvvetli ve inandırıcı bir hükûmetin teşkili zaruri görülmektedir.

3. Bu husus süratle tahakkuk ettirilmediği takdirde Türk Silahlı Kuvvetleri kanunların kendisine vermiş olduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak ve kollamak görevini yerine getirerek idareyi doğrudan doğruya üzerine almaya kararlıdır. Bilgilerinize."

Muhtıra Meclis kürsüsünden de okundu, sadece Adalet Partili Kadri Eroğan bu muhtıranın okunması karşısında tepki göstermiş ve kürsüye yönelerek başkanlığın, bir hükûmet üyesinin veya bir parlamenterin bu konuda söz alıp konuşması gerekliliğine işaret etti. Bu muhtırayla Parlamentonun hakarete maruz kaldığını dile getirdi. Kadri Eroğan'a kürsüde söz verilmemiş ve ısrarı üzerine parti arkadaşları tarafından teskin getirdi.

✍ Muhtıranın ardından Bakanlar Kurulunu toplayan Süleyman Demirel istifa etti. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a gönderdiği istifa mektubunda anayasa ve hukuk devleti anlayışının bu muhtıra ile bağdaştırmanın mümkün olmadığını ifade etti. Süleyman Demirel'in istifası Cumhurbaşkanı tarafından kabul edildi.

✍ Suriye'de Hafız el-Esad halkoyuyla Devlet Başkanı seçildi.

✍ İnegöl'de kalabalık bir grup kimi ev ve iş yerlerini taşladı. Gösterinin dine yönelik aşağılayıcı bir takım eylemlerden ve konuşmalardan kaynaklandığı ileri sürüldü.

15 MART

✍ Atatürk isminin özel okullarca kullanılmasına izin verilmeyeceği açıklandı.

16 MART

✍ Türkiye Halk Kurutuluş Ordusu liderlerinden Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan 16 Mart 1971 günü Sivas'a bağlı Gemerek'te jandarmayla girdikleri çatışma sonunda yakalandılar. Olağanüstü güvenlik tedbirleriyle Ankara'ya getirilen Deniz Gezmiş ilk olarak dönemin İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu ile görüşürüldü ve ardından emniyette sorguya alındı. Deniz Gezmiş kendisini Türkiye Halk Kurutuluş Ordusunun lideri olarak İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu'na takdim etti. Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan, Mete Ertekin, Sinan Cemgil isimlerini vererek eylemleri birlikte düzenlediklerini ifade etti. ABD Büyükelçiliği polis noktasına ateş açmak, İş Bankasının Emek Şubesini soymak, Amerikalı çavuş Finley'i kaçırmak, dört Amerikalı havacı askerî kaçırmak, Bestekar Sokak'ta ODTÜ İdare Amiri Nihat Temizer'in arabasını kaçırmak eylemlerini düzenlediklerini açıkladı.

17 MART

Radikal görüşlü olduklarından şüphelenilen çok sayıda subayın ordu ile ilişkisi kesildi. Emekli edilenler arasında bir amiral, beş general ve 35 albay da bulunmaktaydı.

TRT, Polis ve Meteoroloji radyolarının kapatılması için savcılığa başvuruda bulundu.

18 MART

Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankasının adı değiştirildi. Bankanın yeni ismi Türk Dış Ticaret Bankası oldu.

19 MART

CHP'den istifa eden Nihat Erim kabineyi kurmakla görevlendirildi. Süleyman Demirel'in Başbakanlıktan istifa etmesinin ardından Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından hükûmeti kurmakla görevlendirilen Kocaeli Milletvekili Nihat Erim CHP'den istifa etti. Nihat Erim Kocaeli'nde dünyaya geldi, Galatasaray Lisesinden sonra girdiği İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. 1943 yılında Cumhuriyet Halk Partisinden siyasete girdi ve Bayındırlık Bakanlığı ve Başbakan yardımcılığı görevlerini icra etti.

20 MART

Tanınmış gazeteci-yazar Falih Rifkî Atay hayatını kaybetti.

Falih Rifkî Atay (1894-1971)

Batman'da miting yapan üç bin köylü yoksulluk içerisinde yaşadıklarından dolayı çok zor durumda olduklarını dile getirdi.

21 MART

CHP kurulacak hükûmeti destekleme kararı aldı. Bunun üzerine Bülent Ecevit genel sekreterlikten istifa etti. Bülent Ecevit, muhtıra verilmeyip Demirel hükûmetinin olağan yollarla siyasal yolculuğunun sonuna gelmesine izin verilseydi ve seçimler yapılsaydı CHP'nin başarılı sonuçlar alacağına işaret etti. Bu muhtıranın "ortanın solunda" yer alan CHP'ye olumsuz etkileri olduğunun altını çizdi ve CHP'nin Türkiye'nin sorunlarını çözme potansiyeline yönelik bir müdahale olduğunu

vurgulamıştır. Bu müdahale sonucunda kurulacak hükûmete destek vererek CHP'nin halk iradesinin dışında yollarla iktidara gelmesine razı olamayacağını ifade etti. Nihat Erim'in kuracağı hükûmete destek verip vermek noktasında Genel Başkan İsmet İnönü ve parti kurmaylarıyla yaşanan görüş farklılığı sebebiyle genel sekreterlikten istifa ettiğini dile getirdi.

22 MART

Adalet Partisi kurulacak hükûmeti destekleme kararı aldı.

23 MART

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu liderlerinden Deniz Gezmiş'in arkadaşları Hüseyin İnan ve Mehmet Nakipoğlu yakalandı.

26 MART

Nihat Erim tarafından kurulan 33. hükûmet onaylandı. Cumhurbaşkanı Sunay kabine listesini onayladı. Nihat Erimin kabinesinde 5 AP'li, 3 CHP'li, 1 MGP'li ve parlamento dışından 14 üye yer aldı. Başbakan yardımcıları Sadi Koçaş ile Attila Karaosmanoğlu oldu. Bakanlıklar şu şekilde belirlendi: Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, Devlet Bakanı Doğan Kitaplı, Adalet Bakanı İsmail Arar, Millî Sa-

vunma Bakanı Ferit Melen, İçişleri Bakanı Hamdi Ömeroğlu, Dışişleri Bakanı Osman Olcay, Maliye Bakanı Said Naci Ergin, Millî Eğitim Bakanı Şinasi Orel, Bayındırlık Bakanı Cahit Karakaş, Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı Özer Derbil, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Türkan Akyol, Gümrük ve Tekel Bakanı Haydar Özalp, Tarım Bakanı Orhan Dikmen, Ulaştırma Bakanı Haluk Arık, Çalışma Bakanı Atilla Sav, Sanayi ve Ticaret Bakanı Ayhan Çilingiroğlu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı İhsan Topaloğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Erol Yılmaz Akçal, İmar ve İskân Bakanı Selahattin Babüroğlu, Köy-İşleri Bakanı Cevdet Aykan, Orman Bakanı Selahattin İnal, Gençlik ve Spor Bakanı Sezai Ergun.

Nihat Erim (1912-1980)

625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun Bazı Maddelerini İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararı, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Güney Pakistan, Bangladeş adını alarak bağımsızlığını ilan etti. Doğu Pakistan'da iç savaş çıktı.

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, 12 Mart muhtırasıyla istifa eden Süleyman Demirel'in yerine hükûmet kurmakla görevlendirdiği Nihat Erim'in yeni kabinesini onayladı. Profesör Dr. Türkan Akyol ilk kez bir kadın bakan olarak parlamento dışından hükûmet üyesi oldu.

İstanbul'da iki kıta, Boğaz Köprüsü'nün 57. ünitesinin de yerine konulmasıyla birbirine bağlandı.

30 MART

Ezanın Türkçe okunması için Senato'ya yasa önerisi verildi.

31 MART

İstanbul Gübre Sanayii AŞ (İG-SAŞ) faaliyetine başladı.

1 NİSAN

Robert Koleji yaşanan şiddet olayları nedeniyle 4 günlüğüne eğitime ara verdi. Okulda yaşanan huzursuzluklar ve siyasal şiddet olayları böyle bir kararı zorunlu kılmıştır. Okul müdürünün evine dinamit atılmıştır. Pek çok öğrenciye okuldan uzaklaştırma cezası verilmiştir.

2 NİSAN

Bülent Ecevit ve arkadaşlarının muhalefetine rağmen Cumhuriyet Halk Partisi, Nihat Erim hükûmetine güvenoyu verme kararı aldı.

4 NİSAN

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu yayımlandı.

5 NİSAN

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP-C) eylemcilerinin kaçırıldığı iş adamı Mete Has 400 bin lira fidye karşılığı serbest bırakıldı.

6 NİSAN

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Richard Nixon, yıl sonuna kadar 100.000 Amerikan askerinin Vietnam'dan çekileceğini açıkladı.

7 NİSAN

Nihat Erim hükûmeti TBMM'de 46 ret ve 3 çekimser oya karşı 321 oyla güven aldı. 370 milletvekili oylamaya katılırken 74 vekil ise katılmamayı tercih ettiler. İsmet İnönü, Süleyman Demirel ve Turhan Feyzioğlu kabul oyu verirken Necmettin Erbakan ve Ferruh Bozbeyli ret oyu verdiler. Alparslan Türkeş oylamaya katılmadı.

11 NİSAN

Ankara'da Korgeneral Atıf Erçikan'ın evine tahrip gücü yüksek bomba atıldı.

14 NİSAN

Başbakan Yardımcısı Atilla Karaosmanoğlu, Ortak Pazar'daki ülkelerin refah seviyesine ulaşmak için çok uzun bir süreye ihtiyaç olduğunun altını çizdi.

18 NİSAN

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) istediği 250 bin TL fidye ödenince daha önce kaçırdığı Dr. Rahmi Duman'ın oğlu Hakan Duman'ı serbest bıraktı.

19 NİSAN

Ereğli Demir-Çelik Fabrikaları'nın ana malzeme ambarı çıkan yangınla harap oldu.

İlk uzay istasyonu Salyut 1 fırlatıldı.

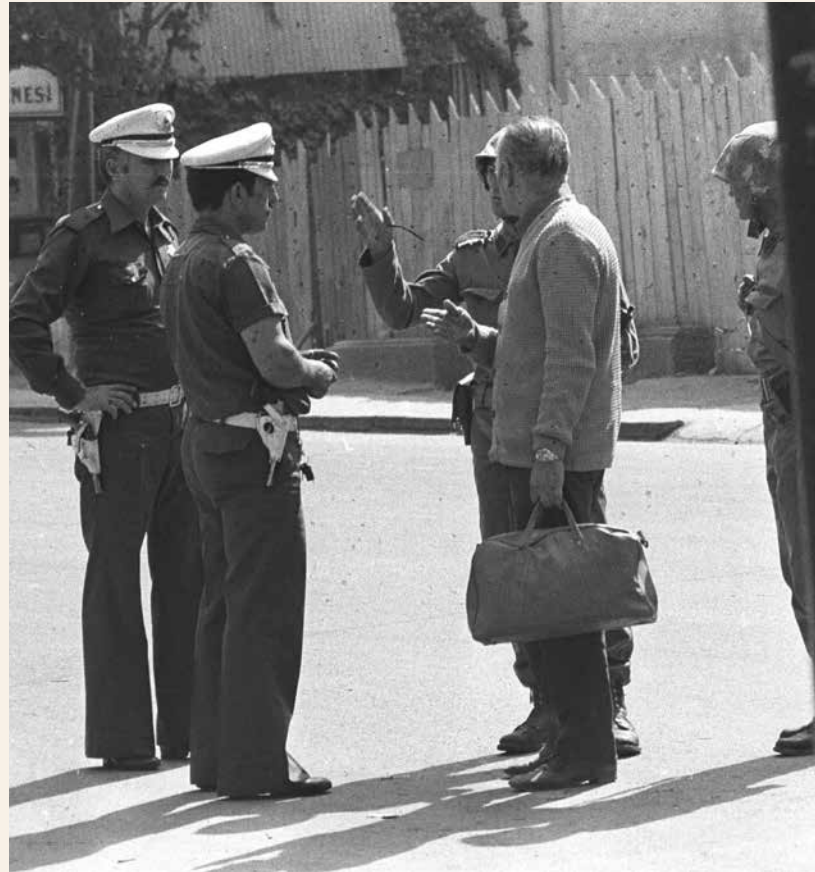
Sierra Leone'de Cumhuriyet ilan edildi.

23 NİSAN

Ülke genelinde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlandı.

26 NİSAN

Bakanlar Kurulunca İstanbul, Ankara ve İzmir'in de dâhil olduğu 11 ilde sıkıyönetim ilan edildi. Adalet Bakanı İsmail Arar, gazetecilerin isyan olup olmadığı sorusunu cevapsız bıraktı. Bir ay süreyle sıkıyönetim ilan edilen iller şunlar: Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır, Eskişehir, Hatay, Kocaeli, Sakarya, Siirt, Zonguldak.

Türkiye'deki bütün radyolar Ankara'ya bağlandı.

27 NİSAN

DEV-GENÇ, Ülkü Ocakları ve DDKO (Devrimci Doğu Kültür Ocakları) kapatıldı. Her türlü toplantı, gösteri ve yürüyüş yasaklandı. Ancak yapılmasında kanuni zorunluluklar bulunan faaliyetler için Sıkıyönetim Komutanlığından izin alınması şartı getirildi. İstanbul'daki siyasi toplantı mesleki ve sendika ile ilgili çalışmalar yasaklandı. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı bir bildiri ile basını uyardı. Ankara'da da gece sokağa çıkma yasağı başladı.

Türkiye İşçi Partisi dağıttığı bir basın bildirisinde şunları söyledi: "Erim hükûmeti bu (sıkıyönetim) kararı ile otoriter bir yönetimi gerçekleştirme niyetinde olduğunu artık tereddüde yer bırakmayacak şekilde ortaya koymuştur. Ne gariptir ki, Anayasa'yı uygulama teraneleriyle işbaşına gelen hükûmet, anayasa'yı değiştirme telaş ve çabasındadır. Hükûmet, 1961 Anayasası'nın getirdiği bütün demokratik hakları askıya almayı, işçilerin, köylülerin, gençlerin ve bütün ilerici güçlerin temel hak ve özgürlüklerini tümüyle ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır."

28 NİSAN

Sıkıyönetim Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildi. Cumhuriyet ve Akşam gazeteleri 10 gün süreyle kapatıldı.

Akşam ve Cumhuriyet gazeteleri on gün süreyle kapatıldı. Cumhuriyet gazetesi yazarı İlhan Selçuk ve yazı işleri müdürü Oktay Kurtböke gözaltına alındı. Akşam gazetesinden de Çetin Altan ve yazı işleri müdürü Erol Türegün de gözaltına alındı.

30 NİSAN

Bugün ve Sabah gazeteleri Sıkıyönetim Komutanlığına süresiz olarak kapatıldı. Komutanlık ayrıca 6 derneği de kapattı.

1 MAYIS

Ankara'da grev ve lokavt yasaklandı, 22 dernek kapatıldı, İstanbul'da da öğrenci forumları yasaklandı.

9 MAYIS

Darüşşafaka Lisesine kız öğrenci alınması kararlaştırıldı.

10 MAYIS

Sıkıyönetim yasasında değişiklik yapıldı. Gözaltı süresi artırılarak 30 güne çıkarıldı.

11 MAYIS

931 sayılı İş Kanunu'nu iptal eden Anayasa Mahkemesi kararı, Resmî Gazete'de yayımlandı.

12 MAYIS

Burdur çevresindeki depremde 57 kişi öldü; binden fazla ev zarar gördü.

17 MAYIS

Mahir Çayan, Ziya Yılmaz, Oktay Etiman, Ulaş Bardakçı, Necmi Demir ve Hüseyin Cevahir'den oluşan bir grup, İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom'u kaçırdı. Başkonsolosun kaçırılmasına istinaden Erim hükûmeti sert açıklamalarda bulundu ve başkonsolosun başına bir şey gelmesi durumunda bundan sorumlu olanların idam cezasıyla yargılanacağını açıkladı. Başbakan yardımcısı Sadi Koçaş sert uyarıları içeren bildiriye üç kez radyolardan

okudu. Ülke çapında yaygın gözaltı işlemleri gerçekleştirildi. Eylemciler, 20 Mayıs gününe kadar cezaevlerindeki bütün devrimcilerin serbest bırakılmasını istediler. Hükûmetten isteklerini bir bildiriyle duyuran bu grup istekleri yerine getirilmeyince başkonsolosu öldürdü. Daha sonra polis tarafından girişilen operasyonlarda Hüseyin Cevahir öldürüldü, Mahir Çayan yaralı olarak ele geçirildi.

20 MAYIS

Kısa adı TÜSİAD olan Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği kuruldu.

21 MAYIS

Anayasa Mahkemesi, Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı hareket ettiği gerekçesiyle Millî Nizam Partisinin kapatılmasını kararlaştırdı. Necmettin Erbakan'ın kitapları ve parti kongresine sunulan faaliyet raporu dikkate alınarak Millî Nizam Partisinin Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı hareket ettiği sonucuna varan Anayasa Mahkemesi üyeleri siyasi partinin kapatılmasına karar verdi. İlgili oturuma on beş üye katıldı ve karar oy birliği ile alındı. Kararda kapatma işlemi sonucunda parti mal varlığının hazineye devredileceği de belirtildi.

22 MAYIS

- ✍ Bingöl'de 6,7 büyüklüğündeki depremde 878 kişi hayatını kaybetti.

23 MAYIS

- ✍ Sıkıyönetim Komutanlığı'nca İstanbul'da bir gece için konulan sokağa çıkma yasağından yararlanılarak geniş çaplı arama yapıldı.

24 MAYIS

- ✍ Türkiye İşçi Partisi, Sıkıyönetim Kanunu'nun iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurdu.

26 MAYIS

- ✍ Şair Fazıl Hüsnü Dağlarca tutuklandı. Sinema sanatçısı Yılmaz Güney gözaltına alındı.

Fazıl Hüsnü Dağlarca (1914-2008) Yılmaz Güney (1937-1984)

27 MAYIS

- ✍ Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran Sıkıyönetim Komutanlığı'na bağlı askerlerce gözaltına alındı. Ayrıca Türkiye İşçi Partisinin kırk bir kişilik merkezî yöneticilerinden on sekizi de gözaltına alındı.

29 MAYIS

- ✍ Prof. Sadun Aren, Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) Genel Başkanı Fakir Baykurt ve Türkiye İşçi Partisi (TİP) Genel Başkanı Behice Boran tutuklandı.

30 MAYIS

- ✍ İnsansız ABD uzay aracı Mariner 9 Mars'tan bilimsel amaçlarla bilgi toplamak üzere uzaya gönderildi.

- ✍ İsrail Başkonsolosu Efraim Elrom'u kaçırmaktan aranan Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP-C) kurucularından Mahir Çayan ve arkadaşları Hüseyin Cevahir, Maltepe'de rastgele girdikleri Binbaşı Dinçer Erkan'ın evinde binbaşının kızı Sibel'i rehin aldılar.

31 MAYIS

✍ Sol öğrenci liderlerinden Sinan Cemgil, Kadir Manga ve Alpaslan Özdoğan Nurhak Dağı'ndaki çatışmalarda öldürüldü. Cihan Alptekin ve Tayfur Cinemre Tekirdağ'da yakalandılar.

1 HAZİRAN

✍ 30 Mayıs tarihinde Binbaşı Dinçer Erkan'ın kızı Sibel Erkan'ı rehin alan Hüseyin Cevahir polis operasyonu ile öldürüldü. Çayan ise bu operasyonda kendini vurarak ağır yaralandı. Rehine Sibel Erkan ise yara almadan kurtarıldı.

10 HAZİRAN

✍ Bakanlar Kurulunca alınan kararla Denizli, Konya ve Uşak illerinde afyon ekimi yasaklandı. Afyon ekiminin yalnızca Isparta, Burdur, Afyon ve Kütahya'da yapılması kararlaştırıldı.

11 HAZİRAN

✍ Siyasi Amaçlı Adam Kaçırma Suçlarına Verilecek Cezaların Artırılmasını İçeren Kanun Tasarısı için Bakanlar Kurulunda görüşmeler başladı. Son zamanlarda ülkede siyasi eylemleriyle ses getirmek isteyenler adam kaçırma yöntemine sık sık başvuruyordu.

12 HAZİRAN

✍ Cumhuriyet Başsavcılığı Türkiye İşçi Partisinin büyük kongresinde ve bazı yayınlarında suç unsuru sayılabilecek bazı hususların varlığından dolayı Anayasa Mahkemesine partinin kapatılması için dava açmıştır. Savcı Partinin bölücülük yaptığı suçlamasında bulunmuştur.

15 HAZİRAN

✍ Türk Hükûmeti ile Federal Almanya Hükûmeti Arasında imzalanan Türk İşçilerinin Teknik, Mesleki ve Tekâmül Eğitimleri Hakkındaki Anlaşmaların Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

22 HAZİRAN

✍ Cumhuriyet Senatosu, Adalet ve Anayasa Komisyonu tabii senatör Ekrem Acuner'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması kararını aldı. On beş üyeden sekizi lehte oy kullanırken beş aleyhte oy katılmadı ve iki üye de oturuma katılmadı.

23 HAZİRAN

Eski Başbakan Süleyman Demirel'in kardeşlerine çıkar sağladığı iddiası Adalet Partili üyelerin oylarıyla reddedildi. On altı numaralı Meclis Soruşturma Hazırlık Komisyonu Demirellerin Avrupa Yatırımlar Bankasından almış oldukları krediler konusunda 5'e karşı 8 oyla karar aldı. Komisyon eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında soruşturmaya gerek olmadığı kararını verdi.

24 HAZİRAN

Doğan Avcıoğlu, Altan Öymen ve Nejat Candan sıkıyönetim mahkemesince tutuklandı.

Doğu Perinçek'in Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesindeki görevine son verildi ve fakülteyle ilişkisi kesildi. Fakülte yetkilileri 18 Mayıs tarihinden itibaren görevine gelmediğini iddia ettikleri Perinçek'in okulla ilişkisini kesen kararı rektörlük makamına bildirdiler.

29 HAZİRAN

Haşhaş ekimi hükûmetçe yasaklandı. Çeşitli yörelerdeki üreticiler bu kararla önemli bir sıkıntı içinde kaldılar. Amerika Birleşik Devletleri hükûmetinin talebini kabul eden Ankara hükûmeti

1972 sonbaharında haşhaş ekiminin ülke çapında yasaklanacağını ve bunun için çiftçiye tazminat ödeneceğini ilan etti.

1 TEMMUZ

Umut filmini izin almadan Cannes Film Festivali'ne gönderdiği gerekçesiyle Yılmaz Güney hakkında dava açıldı.

5 TEMMUZ

Türkiye'nin Ortak Pazar'a geçişini öngören Katma Protokol, Mecliste kabul edildi.

Gazeteci İlhan Selçuk ve Oktay Kurtböke birer yıl hapse mahkûm edildi.

6 TEMMUZ

Sıkıyönetim İstanbul'daki demir yolu işçileri grevini ileri bir tarihe kadar erteledi.

7 TEMMUZ

Dünya, Yeni Asya ve Bizim Anadolu gazeteleri 7'şer günlüğüne kapatıldı.

8 TEMMUZ

Yazar Çetin Altan cumhurbaşkanına hakarettten 1 yıl hapis cezası aldı.

9 TEMMUZ

Yaşar Kemal hapse mahkûm oldu. Roman ve hikaye yazarı Yaşar Kemal, Ant Yayınlarından çıkan Emile Burns'un Marksizmin Temel Kitabı adlı eserini Sedat Emekçi adıyla Türkçeye çevirdi. Kemal, bu çeviri kitap ile komünizm propagandası yapmak suçundan yıl altı ay ağır hapse mahkûm edildi. Yazar, mahkemenin bu kararını Yargıtay nezdinde temyiz edeceğini ifade etti.

11 TEMMUZ

Çukurova Elektrik TAŞ tarafından Tarsus'ta yaptırılan Kadıncık 1 Hidroelektrik Santrali hizmete girdi.

Profesör Sabahattin Eyüboğlu, İsviçre asıllı piyanist Magdi Rufer, edebiyatçı Azra Erhat ile Vedat Günyol ve Yaşar Kemal'in eşi Tilda Gökçeli gözaltına alındılar.

Sabahattin Eyüboğlu (1909-1973)

13 TEMMUZ

Profesör Dr. Mümtaz Soysal ile yazar Sevgi Yenlen Mamak Cezaevinde evlendi.

14 TEMMUZ

Mustafa Kemal Atatürk'ün yakın arkadaşı olan Ali Kılıç vefat etti. Asıl adı Süleyman Asaf Emrullah'tır. Fakat Atatürk'le tanışmalarından sonra Atatürk kendisine bu adı verdi. Ali Kılıç, 1889 yılında İstanbul'da doğdu ve askeriyede binbaşı rütbesine kadar yükseldi. Birinci Dünya Savaşı ve Atatürk'ün direktifleriyle Antep ve Maraş bölgesinde Kurtuluş Savaşı muharebelerine katıldı. Ali Kılıç, Cumhuriyet kurulduktan sonra siyasal hayatta da yer aldı. 1920-1938 yılları arasında Antep milletvekilliği yaptı.

Kültür Bakanlığı kuruldu; ilk başkan Talât Sait Halman'dır.

Talât Sait Halman (1931-2014)

16 TEMMUZ

Kısa adı THKO olan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu liderleri Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan ve arkadaşlarının yargılanması başladı.

18 TEMMUZ

Profesör Sabahattin Eyüboğlu ve yazar Yaşar Kemal'in eşi Tilda Gökçeli tutuklandı.

20 TEMMUZ

Türkiye İşçi Partisi Anayasa Mahkemesince kapatıldı. Cumhuriyet Başsavcılığı Türkiye İşçi Partisi'nin dördüncü olağan kongresinde sunulan raporların ve bildirilerin

Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı olduğunu ileri sürerek Anayasa Mahkemesine dava açtı. Mahkeme, oy birliğiyle aldığı bu kararı Partinin "Anayasa'nın ülkenin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü temel hükmüne" aykırı faaliyette bulunduğu yolundaki saptamalarına dayandırdı. Şaban Yıldız, Kemal Türkler, İbrahim Güzelce, İbrahim Denizcier, Adnan Arkın, Avni Erakalın, Kemal Nebioğlu, Hüseyin Uslubaş, Ahmet Muşlu, Saffet Göksüzoğlu, Rıza Kuas partinin kurucularıdır. Mehmet Ali Aybar, Behice Boran, Sinan Cemgil ve diğer önemli isimler daha sonra partiye katıldılar.

22 TEMMUZ

Senato, Katma Protokolü kabul etti.

Edebiyatçı Azra Erhat ve Vedat Günyol tutuklandı.

23 TEMMUZ

Yılmaz Güney'in Umut filmi Fransa'daki Grenoble Festivali'nde Büyük Jüri Ödülü'nü aldı. Film, izin almadan yurt dışına gönderdiği için Güney hakkında dava açıldı.

26 TEMMUZ

1971 yılı İthalat Planımızın Finansmanında Kullanılmak Üzere Amerika Birleşik Devletleri'nden Sağlanan 25 Milyon Dolarlık Kredi ile İlgili İkras Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

27 TEMMUZ

Türkiye-Ortak Pazar Geçici Ticaret Anlaşması imzalandı.

31 TEMMUZ

Amerikalı astronotlar David Scott ve James Irwin Ay yüzeyinde 4 tekerlekli bir araçla gezdiler.

Ekonomik nedenlerle Yeni Gazete ile Yeni İstanbul gazeteleri yayın durdurma kararı aldılar.

1 AĞUSTOS

Çetin Altan gıyabında 1,5 yıl hapse mahkûm edildi.

3 AĞUSTOS

Yargıtay, Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) üyesi Ömer Ayna'nın 36 yıllık mahkûmiyetini bozdu.

4 AĞUSTOS

Ortak Pazar'a geçiş protokolü yürürlüğe girdi.

5 AĞUSTOS

Türkiye, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Çin'in tek hukuki hükûmeti olduğunu kabul etti.

Yazar Sevgi Soysal tutuklandı.

6 AĞUSTOS

Doların karaborsa fiyatı ilk kez resmî kurun altına geriledi.

12 AĞUSTOS

İçinde çok sayıda mal bulunan süpermarket tipi ilk mağaza Migros tarafından İstanbul'da faaliyetlerine başladı.

14 AĞUSTOS

İdam istemiyle yargılanan eski Millî Birlik Komitesi üyesi İrfan Solmazer tahliye edildi.

15 AĞUSTOS

Üretimine Türkiye'de Şubat 1971'de başlanan "Renault 12" marka otomobiller 6 ay sonra satışa sunuldu.

ABD, doların altına çevrilebilirliğini kaldırdı.

16 AĞUSTOS

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi, THKP-C liderlerinden Mahir Çayan ve arkadaşlarının yargılanmasına başlandı.

21-22 AĞUSTOS

Başbakan Nihat Erim önce iş adamlarıyla sonra da işçi temsilcileriyle toplantılar yaptı ve ekonomik-sosyal güçlüklerle çözümler aradı.

Başbakan Erim iş adamlarıyla yaptığı toplantıda "özel kazanca hırsızlık diyen zihniyete karşıyız" dedi. İş adamları da hükûmete iki muhtıra verdi.

Başbakan Erim, işçi temsilcileriyle bir araya geldiğinde ise "Emek, sermaye ve teşebbüs arasında denge sağlanırsa kalkınma devam eder" dedi.

25 AĞUSTOS

İstanbul'da yayımlanan Fransızca Journal d'Orient gazetesi kapandı. Gazete 54 yıldan beri yayımlanıyordu.

Özel yüksekokulların devletleştirilmesini öngören tasarı yasalaştı.

30 AĞUSTOS

TRT'nin İstanbul Televizyonu yayınlarına başladı.

1 EYLÜL

Katma Protokolün ticari hükümleri Geçici Anlaşma ile yürürlüğe kondu. Katma Protokol gümrük birliği aşamalarının nasıl gerçekleşeceği ayrıntılı bir şekilde anlatıldı.

3 EYLÜL

🍃 Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği kuruldu. Bu derneğin, kapatılan Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS)'ün yerini almak üzere kurulduğu biliniyordu.

6 EYLÜL

🍃 Birleşik Krallık Hükûmetinin Türkiye'ye Yardım Konsorsiyumu Çerçevesinde 1971 Yılı İçin Verme-yi Taahhüt Ettiği 1,5 Milyon Sterlin Tutarındaki Program Kredisi İle İlgili Olarak Akdedilen Anlaşma-nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

8 EYLÜL

🍃 Polisin silah kullanma yetkisi ge-nişletildi.

🍃 İstanbul'da seyisler greve başladı.

9 EYLÜL

🍃 Eski EOKA lideri Grivas'ın Kıbrıs'a gittiği yolunda haberler çıkmış-tır. Bunun Kıbrıs'ta sebep olacağı olaylardan endişe duyan hükûmet yetkilileri Atina Büyükelçisi İlter Türkmen aracılığıyla Yunanistan hükûmetinin bu hususa dikkati-ni çektiler. Başbakan Nihat Erim, genelkurmay başkanı ve kuvvet komutanları ile Kıbrıs'ın duru-munu görüşmek üzere uzun bir

toplantı gerçekleştirdi. Ayrıca Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ile Nihat Erim bu hususu görüşmek üzere bir araya geldi.

12 EYLÜL

🍃 1287 sayılı Boğaziçi Üniversitesi Adıyla İstanbul'da Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun yayımlandı. Bu Kanun'la Robert Kolejin taşınmaz malları yeni üniversiteye devredildi ve bu okulun yüksek kısmı üniversiteye dönüştürüldü.

14 EYLÜL

🍃 Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (BAĞ-KUR) Ka-nunu yayımlandı.

🍃 Bilim ve Sosyalizm yayınları sahi-bi Süleyman Ege, Lenin'in "Dev-let ve İhtilal" kitabı nedeniyle 7,5 yıla mahkûm oldu.

15 EYLÜL

- Greenpeace çevre örgütü kuruldu.
- İdam istemiyle yargılanan Salman Kaya tahliye edildi.

20 EYLÜL

- Mersin Ataş Rafinerisinde grev başladı.

22 EYLÜL

- Tarımsal ürünler ihracatının geliştirilmesi ve tarımsal yapının bu amaçla düzenlenmesi için çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı ile bir fon kuruldu. Tarım ihracatının arttırılması, ihracat ürünlerinin ıslahı ve ihracata yönelik proje masraflarının karşılanması fonun temel amacıydı. Fonun temel finansman kaynağı AET'ye ihracat edilen Türk kaynaklı bazı ürünlerden Toplulukça alınan fonlardan Türkiye lehine yapılan indirimler oluşturmaktı.

23 EYLÜL

- Altın Koza Film Festivali'nde sonuçlar açıklandı; Yılmaz Güney tüm ödülleri aldı.

24 EYLÜL

- İngiltere 90 Rus diplomatı casusluk yaptıkları gerekçesiyle sınır dışı etti.

26 EYLÜL

- Yılmaz Güney Altın Koza Film Festivali'nde tüm ödülleri aldı. Güney Altın Koza ödülünü Türk Hava Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı'na verdi.

27 EYLÜL

- Türkiye ile İran'ı bağlayacak demir yolu hattı Van Feribot İskelelerinde yapılan ve Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve İran Şahı Rıza Şah Pehlevi'nin katıldıkları bir törenle açıldı.

3 EKİM

- Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri arasında kısa adı SALT olan Stratejik Silahları Sınırlama Antlaşması imzalandı.

5 EKİM

- Adalet Partisi Genel İdare Kurulu bir bildiriyle hükûmetin partilerüstü niteliğini kaybettiğini ileri sürerek beş bakanını kabineden geri çekti. Bunun üzerine Başbakan Nihat Erim endişe edecek bir durum olmadığını dile getirdi. Fakat kimi siyasal elitler ve gazeteciler yeni bir kabine buhranının yolda olduğu yorumlarını dile getirdiler.

6 EKİM

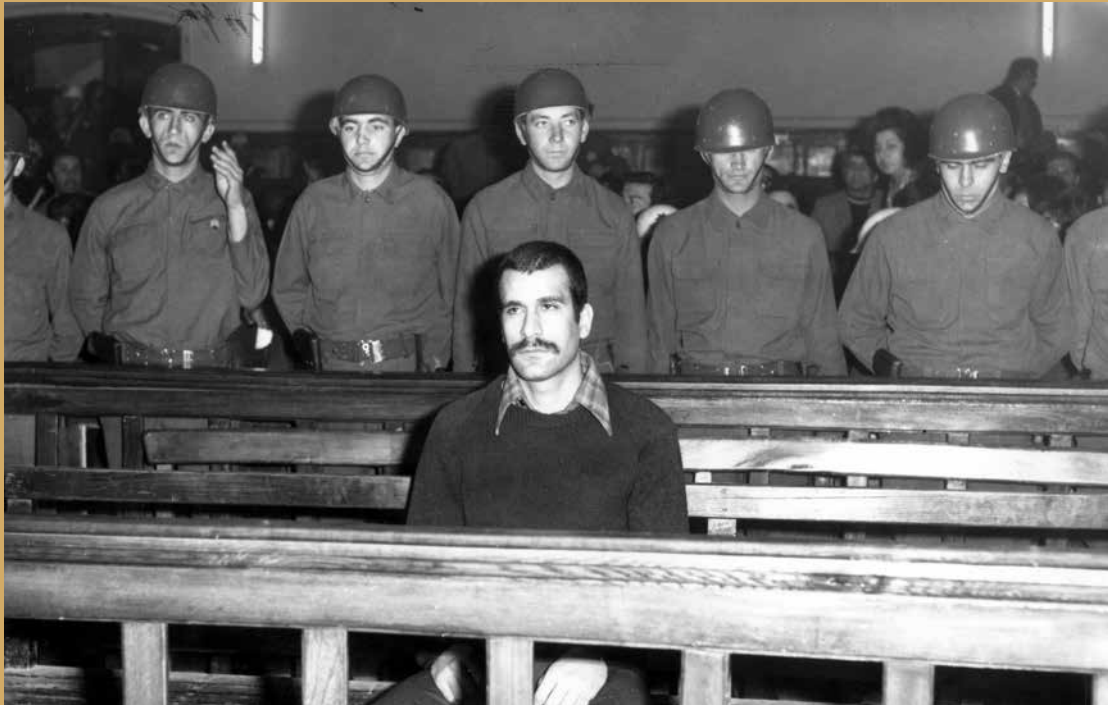
6. Akdeniz Oyunları, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından İzmir'de törenle açıldı.

9 EKİM

Deniz Gezmiş ve 17 kişi idama mahkûm edildi. Anayasa'nın tamamını ve bir kısmını değiştirmeye ve TBMM'nin görevini yapmasını zorla alıkoymaya teşebbüsten suçlu bulunan sanıklara idam cezası verildi. Tuğgeneral Ali Elverdi'nin başkanlık ettiği 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından idama mahkûm edilenler: Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan, Mete Ertekin, Atilla Keskin, Metin Yıldırım Türk, Ahmet Erdoğan, Mehmet Nakiboğlu, Recep Sakin, Ercan Öztürk, Osman Arkış, Hacı Tonak, Semih Orcan, Mustafa Yalçınar, Cengiz Baltacı, Metin Güngörmüş, Mustafa Çubuk, Mehmet Asal.

Deniz Gezmiş (1947-1972)

21 EKİM

✍ Pablo Neruda, Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.

Pablo Neruda (1904-1973)

25 EKİM

✍ Çin Halk Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletlere katıldı.

26 EKİM

✍ Adalet Partisinin bakanlarını çekme kararı ile başlayan siyasi kriz Çankaya Köşkü'nde Süleyman Demirel ile yapılan ve saatler süren görüşmeye rağmen çözülemedi. Başbakan sözlü olarak istifasını sunarken Cumhurbaşkanı istifayı kabul etmedi. Nihat Erim özellikle

diğer partilere hükûmetin sağlıklı çalışabilmesi ve faaliyetlerine devam edebilmesi için bir takım şartlar ileri sürdüğünü ve bu şartları ilgili siyasal partilere yolladığını ifade etti. Başbakan mümkün olduğu ölçüde ülkedeki sorunların çözülebilmesi için reformları yapmak noktasında ortak bir irade sergilenmesi gerektiğine dikkat çekti.

1 KASIM

✍ Hindistan'daki kasırgada 5.000 kişi öldü ve 1.500 kişi evsiz kaldı.

3 KASIM

✍ Elektrikli işletim sistemine dönüştürülen İstanbul'daki tünel yeniden çalışmaya başladı.

✍ Tarihi Tepebaşı Tiyatrosu, yangın sonucu harap oldu.

5 KASIM

✍ Adalet Partisi Merkez Temsilciler Meclisi mevcut kabineden bakanlarını geri çekme kararını geri aldı.

6 KASIM

İstanbul Kültür Sarayı'nın adı, Atatürk Kültür Merkezi olarak değiştirildi.

ABD Atom Enerji Komisyonu, Alaska'nın Aleutian takımadalarında en büyük yer altı hidrojen bombası denemesini yaptı.

14 KASIM

Mariner 9, Mars gezegenine ulaştı ve başka bir gezegenin yörüngesinde dönen ilk uzay aracı olma unvanını kazandı.

15 KASIM

Viking TAŞ tarafından Aliağa'da yaptırılan kâğıt fabrikası törenle hizmete girdi.

Intel şirketi dünyanın ilk ticari tek çipli mikroişlemcisi olan 4004'ü satışa sundu.

18 KASIM

Akrilik iplik üreten AKSA Fabrikası Yalova'da faaliyete geçti.

Cumhuriyet Halk Partisinde siyasi kriz patlak verdi. Partinin genel sekreteri Şeref Bakşık istifa etti. Aynı şekilde Cumhuriyet Halk Partisi Yönetim Kurulu da istifa etti. Parti içinde Bülent Ecevit'in

istifası ile başlayan çekişme ve huzursuzluk sona ermek yerine şiddetlenerek devam etmiştir. Parti içinde yaşanan hizipleşmeler neticesinde siyasi kriz genel sekreter ve yönetim kurulunun istifasıyla sonuçlandı. Genel Başkan İsmet İnönü, her ne kadar istifaları kabul etmek istemese de buna engel olamamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi yavaş yavaş yeni bir siyasal elit grubunun parti içerisinde güç mücadelesi vermesine tanık olmaktaydı.

23 KASIM

Çin Halk Cumhuriyeti temsilcileri, BM ve BM Güvenlik Konseyi toplantılarına ilk defa katıldılar.

29 KASIM

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi (THKP-C) liderlerinden Mahir Çayan, Ziya Yılmaz, Ulaş Bardakçı ile Türkiye Halk Kurtuluş Ordusundan (THKO) Cihan Alptekin ve Ömer Ayna İstanbul Kartal-Maltepe Askerî Cezaevinden kaçtılar. Anayasal düzeni değiştirmeye teşebbüs, gizli silahlı örgüt kurup faaliyete geçmek, banka soymak, fidyeye için adam kaçırmak, İsrail Başkonsolosu Elrom'u öldürmek suçlarından yargılanan Mahir Çayan, Ziya Yılmaz, Cihan Alptekin ve Ömer Ayna cezaevinden firar etti. Mahir Çayan ve arkadaşlarının yapılan

duruşmada hazır bulunmamaları üzerine bunun nedenleri araştırılmaya başlandı ve kamuoyu bu kişilerin cezaevinden kaçtığından böylece haberdar oldu. Yukarıda ismi geçen sanıkların cezaevinden tünel kazarak kaçtıkları açıklandı. Sıkıyönetim komutanlığı, firarilerin yakalanması için halktan yardım talep etti ve görüldükleri yerde güvenlik güçlerine ihbar edilmelerini estedi.

1 ARALIK

🖋️ Türk Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti Arasında İmzalanmış 277-H-092 sayılı İkras Anlaşması'na Ek 1 No'lu Tadil Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

3 ARALIK

🖋️ Çalışma Bakanı Atilla Sav, kendisinin de içlerinde yer aldığı on bir bakanın hükûmetten istifa ettiğini aşağıdaki gerekçeyle açıkladı: "Yurdumuzun muhtaç olduğu kalkınma hamlesini ve reformları Atatürkçü bir görüşle gerçekleştirmek amacıyla kurulan hükûmette görev aldık. Bu amaçları gerçekleştirebilme olanağı kalmadığı inancı ile görevimizden çekildiğimizi belirten gerekçeli istifamızı Başbakana

sunduk." Gerçekte bu istifaların temelinde ekonomide devletin ağırlığını arttırmak isteyenler ile azaltmak isteyenler arasında çatışma ve İsmet İnönü'nün devletçi kesimi daha fazla desteklememesi vardı.

🖋️ Nihat Erim başbakanlıktan istifa etti.

🖋️ Anayasa Hukukçusu Prof. Dr. Mümtaz Soysal, 6 yıl 8 ay hapse mahkûm edildi.

🖋️ Pakistan-Hindistan Savaşı başladı.

4 ARALIK

🖋️ Reformların yapılmasına imkân kalmadığı gerekçesiyle 11 bakanın istifasıyla Nihat Erim başbakanlığındaki 33. hükûmet düştü. İstifa eden bakanlar: Başbakan Siyasi ve İdari İşler Yardımcısı Sadi Koçaş, Başbakan Ekonomik İşler Yardımcı Atilla Karaosmanoğlu, Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, İçişleri Bakanı Hamdi Ömeroğlu, Dışişleri Bakanı Osman Olcay, Millî Eğitim Bakanı Şinasi Orel, Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı Özer Derbil, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Türkan Akyol, Çalışma Bakanı Atilla Sav, Sanayi ve Ticaret Bakanı Ayhan Çilingiroğlu, İmar ve İskân Bakanı Selahattin Babüroğlu.

5 ARALIK

Hükûmeti kurma görevi yeniden Nihat Erim'e verildi.

6 ARALIK

Hindistan, Pakistan'dan bağımsızlığını ilan eden Bangladeş Demokratik Cumhuriyeti'ni tanıdığını açıkladı. Pakistan Hindistan'la bütün diplomatik ilişkilerini kesti.

10 ARALIK

Aralarında Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Tarık Ziya Ekinci'nin de bulunduğu 26 sanıklı Devrimci Doğu Kültür Ocakları davasına Diyarbakır'da başlandı.

11 ARALIK

Nihat Erim'in başbakanlığında 34. hükûmet kuruldu. Devlet Bakanı Doğan Kitaplı, Devlet Bakanı Ali İhsan Göğüş, Devlet Bakanı İlhan Öztrak, Devlet Bakanı İlyas Karagöz, Adalet Bakanı Suat Bilge, Millî Savunma Bakanı Ferit Melen, İçişleri Bakanı Ferit Kubat, Dışişleri Bakanı Ümit Haluk Bayülken, Maliye Bakanı Sait Naci Ergin, Millî Eğitim Bakanı İsmail Hakkı Arar, Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin, Ticaret Bakanı Mehmet Naim Talu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Cevdet Aykan, Gümrük ve Tekel Bakanı Haydar Özalp, Tarım Bakanı Orhan Dikmen, Ulaştırma Bakanı Rıfkı Danışman, Çalışma Bakanı Ali Rıza Uzuner, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Ali Mesut Erez,

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Nezih Devres, Turizm ve Tanıtma
Bakanı Erol Yılmaz Akçal, İmar ve
İskân Bakanı Serbülent Bingöl,

Köyişleri Bakanı Necmi Sönmez,
Orman Bakanı Selahattin İnal,
Gençlik ve Spor Bakanı Ali Adnan
Karaküçük.

15 ARALIK

Muhalefet lideri İsmet İnönü sağlık sorunları sebebiyle Paris'e gitti. Fransız Cumhurbaşkanı tarafından ağırlandı. Dönüş yolunda Yunanistan'a uğradı. Devlet Başkanı tarafından askerî törenle karşılandı. İsmet İnönü yurt dışındayken Cumhuriyet Halk Partisi içindeki siyasal hizipleşme ve çatışma devam etti.

İsmet İnönü (1884-1973)

17 ARALIK

Üçüncü Haliç Köprüsü'nün temel törenle atıldı.

Pakistan, Hindistan'a yenildi ve ateşkes ilan edildi.

20 ARALIK

Pakistan'da Muhammed Yahya Han istifa etti, yerine Zülfikar Ali Butto devlet başkanı oldu.

21 ARALIK

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine Avusturyalı diplomat Kurt Waldheim seçildi.

TL'nin değeri yeniden belirlendi. 1 dolar 14 lira oldu.

22 ARALIK

İkinci Nihat Erim hükûmeti Meclisten 45 ret ve 3 çekimser oya karşı 301 oyla güven aldı, 91 milletvekili oylamaya katılmadı.

31 ARALIK

Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 7,3 büyüdü. Toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 15,9; dolar kuru 15,14 TL oldu.

1972

1 OCAK

Avusturyalı diplomat Kurt Waldheim, BM genel sekreterliğine atandı.

4 OCAK

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı aranan kişileri ihbar edenlere para ödülü verileceğini açıkladı.

5 OCAK

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) Yönetim Kurulu üyesi Emin Galip Sandalcı tutuklu olarak yargılandığı mahkemede beraat etti.

6 OCAK

Eski Dışişleri Bakanlarından Tefik Rüştü Aras İstanbul'da vefat etti.

Tefik Rüştü Aras (1883-1972)

Berdan Çayı üzerinde İkinci Kadın-cık Barajı'nın yapımına başlandı.

7 OCAK

Türkiye Haşhaş Ekiminin Yasaklanması Sebebiyle Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetinin Yükümlendiği Hibe Yardımının İlk Taksitini Ödemek Üzere İmzalanan Hibe Sözleşmesinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu yayımlandı.

9 OCAK

CHP Adana İl Kongresini Bülent Ecevit tarafından desteklenen aday kazandı. CHP'de bir süredir İsmet İnönü taraftarları ile Bülent Ecevit taraftarları arasında ciddi bir siyasal çekişme yaşanıyordu.

10 OCAK

Askerî Yargıtayda Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan hakkındaki idam cezaları onandı. Mahkeme geri kalan on beş idam kararını ise bozdu.

11 OCAK

Doğu Pakistan, Bangladeş adını aldı.

12 OCAK

Mucibur Rahman Bangladeş'in ilk Başbakanı olarak görevine başladı.

İstanbul Bağımsız Milletvekili Mehmet Ali Aybar, Meclis Başkanının idam cezalarının infazını önlemek için çaba göstermesini talep etti.

15 OCAK

İstanbul'da Sarıyer Adliye Binası yangından hasar gördü.

17 OCAK

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İran Hükûmeti Arasında 14'üncü Türk-İran Yüksek Hudut Komisyonu Protokolünün Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

19-21 OCAK

Başbakan Nihat Erim resmî bir ziyaret için Fransa'ya gitti. Bu ziyarette "Türkiye-Fransa Sosyal Güvenlik Anlaşması" imzalandı.

21 OCAK

THY'nin boş olarak Cidde'den dönen Marmara yolcu uçağı Adana Havaalanı yakınlarında yanarak düştü. Kazada bir hostes hayatını kaybederken uçaktaki görevlilerden dört kişi yaralandı.

22 OCAK

CHP'nin Ankara il kongresinde seçimler öncesi bir konuşma yapan İsmet İnönü, Ecevit ve ekibini aşırı sola yakın olmakla itham etti ve kendi desteklediği adayların seçilmesini istedi. Buna rağmen seçim sonucunda İnönü'nün adayı kaybetti. Ecevit ve taraftarları yapılmakta olan il kongrelerinde güç kazanmaktaydı.

23 OCAK

İstanbul'da 15 saat süreyle konulan sokağa çıkma yasağından yararlanarak güvenlik güçlerince aranan kişilerin yakalanması için geniş çaplı arama gerçekleştirildi.

24 OCAK

Pakistan Devlet Başkanı Zülfikâr Ali Butto Ankara'ya geldi.

İsmet İnönü "Siyasi suçlar için idam olmamalı" dedi ve sıkıyönetimin kaldırılmasını istedi.

Sıkıyönetim 11 ilde 2 ay daha uzatıldı.

26 OCAK

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam dosyası Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderildi.

27 OCAK

Süleyman Demirel, rejimi değiştirmeye yönelik yapılan eylemlere verilecek cezaları değerlendirdi.

30 OCAK

İstanbul'da Aksaray Alt Geçidi hizmete açıldı.

İngiliz askerleri, Kuzey İrlanda'da gösteri yapanların üzerine ateş açarak on üç insan hakları savunucusunun ölümüne neden oldu. Bu gün İngiltere tarihine kanlı pazar olarak geçti.

4 ŞUBAT

Millî İstihbarat Teşkilatı (MİT) parti liderlerine bir brifing verdi. Siyasi suçlara af istemenin sol bir argüman olduğu vurgulandı.

5 ŞUBAT

THKP üyesi 14 kişi yakalandı.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı İsmet İnönü "Bülent Ecevit hizbi başarılı olursa başa geleceklerden ciddi olarak endişe ederim" dedi. İnönü her ne olursa olsun Bülent Ecevit ve ona bağlı olanları partiden uzaklaştırmak amacındaydı. Sezai Orkunt da Ecevit'e ve taraftarlarına çeşitli suçlamalar yöneltildi. Orkunt bu kanadın parti içerisinde eylemlerini sürdürmek yerine genel başkanlık mücadelesi verdiğine işaret etti. Bu mücadeleyi yürütenlerin istifa etmesi gerektiğini dile getirdi. Parti içerisinde yeni bir kadro hareketinin doğmakta olduğunu ve bunun partide iki başlılığa sebep olacağı eleştirilerini ifade etti. Parti içerisindeki bu ayrılıkçı grubun Cumhuriyet Halk Partisini bir sosyal sınıf partisine çevirmek istediğini belirtti. Ecevit bu suçlamaları kabul etmediğini dile getirdi.

6 ŞUBAT

🌿 Türk Donanma Cemiyetinin Olağanüstü Genel Kurulunda cemiyetin vakfa dönüştürülmesi kararlaştırıldı.

8 ŞUBAT

🌿 İsmet İnönü ve Winston Churchill arasında İkinci Dünya Savaşı'nda yapılan gizli görüşmelere ait belgeler aradan yirmi beş yıl geçtiği için incelemeye açıldı.

🌿 Amerika Birleşik Devletleri, haşhaş ekimini yasakladı ve haşhaş tarımı yapan Türkiye'ye 35 milyon tazminat TL ödeme kararı aldı. Afyon üretiminin yasaklandığı yedi ilde haşhaş yerine ekilecek ikame ürünleri belirlemek üzere Türk ve Amerikalı yetkililerden oluşan bir komisyon toplandı. Şifahi olarak yapılan anlaşmayla haşhaş ekilmemesi karşılığında çiftçilere dağıtılmak üzere otuz beş milyon doların Türkiye

hükûmetine verileceği bildirildi ve iki milyon dolar avans verildi.

9 ŞUBAT

🌿 Maden işçilerinin grevi dolayısıyla Londra'da olağanüstü hâl ilan edildi.

10 ŞUBAT

🌿 Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç'ın görev süresi hükûmet tarafından bir yıl uzatıldı.

12 ŞUBAT

🌿 Asgari Ücret Yönetmeliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

13 ŞUBAT

🌿 İsmet İnönü, CHP Parti Meclisinin istifasını istedi. İsmet İnönü kendisinden habersiz olarak genel sekreterlikten istifa eden ve akabinde parti içi muhalefete liderlik eden Bülent Ecevit'i bu yaptıkları sebebiyle asla affetmeyeceği yolunda imalarda bulundu. İnönü'nün ifadelerinden ve tavırlarından parti içerisinde büyük bir tasfiye yaşanacağı yorumlarını yapanlar oldu.

14 ŞUBAT

🌿 İhracat Rejimi Kararı yayımlandı.

19 ŞUBAT

Bir süre önce Kartal Maltepe'deki askerî tutukevinden kaçan Ulaş Bardakçı saklandığı bir apartmanda güvenlik güçleriyle girdiği bir çatışmada öldürüldü. Gene aranan kişilerden Ziya Yılmaz ile Şerafettin Serdar, Osman İyigün, Hüseyin Özkan yaralı olarak yakalandı.

21 ŞUBAT

227 sanıklı DEV-GENÇ Davası, Ankara 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde başladı.

22 ŞUBAT

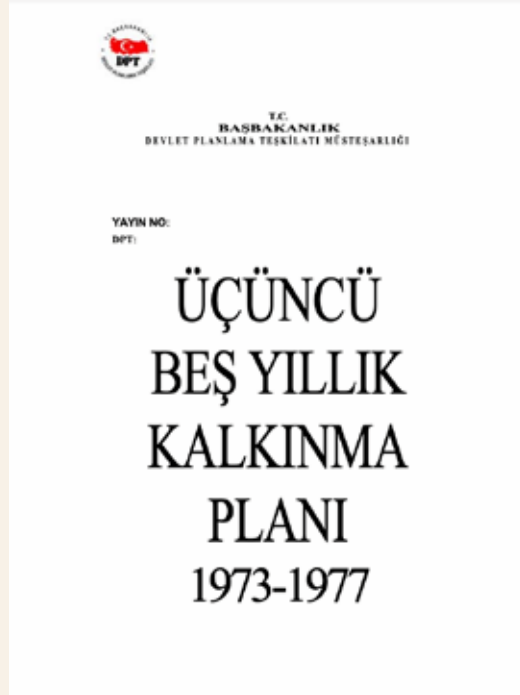
Türksan Şirketince Yeşilköy Havalimanı'nda gelen yolcular için gümrük dışı satış mağazası açıldı.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Richard Nixon Çin Halk Cumhuriyeti'ni ziyaret etti.

28 ŞUBAT

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı modeli için düzenlenen uluslararası sempozyum, Başbakan Nihat Erim'in bir konuşmasıyla açıldı. Başbakan Nihat Erim kalkınma planını özel sektör için caydırıcı ve özendirici kamu sektörü için zorunlu olarak nitelendirdi. Üçüncü beş yıllık kalkınma planının ülke-

nin özlemle beklediği iktisadi dönüşümü sağlamakta önemli bir işlevi yerine getireceğini belirtti. Başbakan Erim, Batı'nın sahip olduğu üretim yapılarına ulaşma hedefini ileri sürdü. Az gelişmişliğin üstesinden gelmek için yapısal değişikliklerin zorunlu olduğuna dikkat çekti.

Amerika Birleşik Devletleri başkanı Richard Nixon'ın Çin'e düzenlediği resmî ziyaret sona erdi. Burada Mao Zedong'la da görüşen Nixon, Çin'i ziyaret eden ilk ABD Başkanı oldu.

29 ŞUBAT

Güney Kore Vietnam'dan 11 bin askerini geri çekti.

5 MART

- Marmara adlı yolcu gemisi Haliç Tersanesinde gece yanarak battı.
- Ağustos 1971'de Sultanahmet'te esrar satarken yakalanan ve 6 yıl hapse mahkûm edilen 14 yaşındaki İngiliz çocuk, Türkiye ile İngiltere arasında sorun oldu. İngiliz basını "Gaddar Türkler" diye manşetler attı. Bunun üzerine Başbakan Nihat Erim programında olmasına rağmen 1972'de ABD'ye giderken Londra'ya uğramadı.

6 MART

- MHP'nin Niğde Senatörü Kudret Bayhan Nice'te Fransız polisince baz morfin kaçakçılığı yaptığı suçlamasıyla yakalandı.
- TBMM Adalet Komisyonu, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam cezalarını onayladı. Adalet Komisyonunda Cumhuriyet Halk Partili Selahattin Hakkı Esatoğlu'nun ve Bağımsız milletvekili Celal Kargılı'nın ölüm cezalarının kaldırılmasına ilişkin kanun teklifleri görüldü. Başkan Tekinel, Esatoğlu'nun teklifinin anayasa değişikliği içerdiği gerekçesiyle Kargılı'nın teklifinin ise esastan reddedildiğini ifade etti. Yapılan oylamaya katılan on dört üyeden sadece Cumhuriyet Halk Partili üye Mevlüt Ocakcıoğlu ret oyu verdi.

8 MART

- Adnan Menderes'in oğlu ve Demokratik Parti Genel Başkan Yardımcısı Yüksel Menderes Ankara'daki evinde intihar etti.

9 MART

- 1543 sayılı Genel Nüfus Yazımı Kanunu yayımlandı.
- "Anayasaya Giriş" kitabında komünizm propagandası yapmakta tutuklu olarak yargılanmakta olan Mümtaz Soysal tahliye edildi.
- Aranmakta olan solcu eylemci Koray Doğan Ankara'da güvenlik güçleri tarafından öldürüldü.

11 MART

- Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan hakkında verilen ölüm cezaları Türkiye Büyük Millet Meclisinde 53 ret ve 6 çekimsere karşılık 238 oyla onaylandı. Meclisin bu oturumunda görüşmeler on saat sürdü. Saat on beş dolaylarında Meclis Başkanvekili yeterli çoğunluğun sağlanmış olduğunu bildirdikten sonra Adalet Komisyonu Başkan İsmail Hakkı Tekinel tarafından verilen önergeyi okuttu. Önergede idam cezalarının yerine getirilmesine ilişkin Başbakan tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporunun ön-

celikli görüşülmesini içeriyordu. Bülent Ecevit söz alarak ilkesel olarak idam cezalarının öncelikli görüşülmesine karşı çıktığını ve bu tür konuların hassas olup üzerine uzun süre düşünülüp vicdan muhasebesi yapılması gerektiğini dile getirdi. Nihat Erim ise idam cezalarının kaldırılması yönünde Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerinin değiştirilmesi için hükûmet olarak niyetlerinin olmadığını ifade etti. Türkiye'nin bölücü ve yıkıcı komplolarla karşı karşıya olduğunu belirten Başbakan Nihat Erim Bağımsız Türk Mahkemelerinin bu kararda idam cezalarını onaylayıp onaylamamanın Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi olduğuna ve bu konuda hükûmet olarak bir telkinlerinin olmadığını dile getirdi. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü görüşmeleri bir süre izledikten sonra yaşananlara tahammülü kalmadığını ifade ederek Meclisi terk etti.

✍ Caltex firmasının İPRAŞ rafinerisindeki hisseleri TPAO'ya devredildi. Böylece kuruluştaki yabancı sermaye ortaklığı kalmadı.

✍ Hasan Uğurlu Barajı'nın yapımına başlandı.

12 MART

✍ THKP ile iş birliği yaptıkları anlaşılan 57 subay ile 11 astsubayın ordudan ihraç edildiği Genelkurmay Başkanlığınca açıklandı.

✍ Barış gazetesi süresiz olarak kapatıldı.

15 MART

✍ Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Cezaevinden kaçan THKP-C'li-derlerinden Ziya Yılmaz'a yakalandıktan sonra ölüm cezası verildi.

17 MART

✍ Eskişehir'de Eti Gıda Sanayi ve Ticaret AŞ kuruldu.

✍ Uzun süredir aralarında iletişim kopukluğu yaşanan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü ile Bülent Ecevit 17 Mart 1972 günü barıştı.

19 MART

✍ 1571 sayılı Bazı Tekel Maddeleri Fiyatlarına Yapılan Zamlardan Elde Edilen Hasılatın T.C. Merkez Bankası Nezdinde Açılacak Bir Deprem Fonu Hesabında Toplanmasına Dair Kanun yayımlandı ve buna dayanarak Deprem Fonu oluşturuldu.

22 MART

✍ Sarıkamış çevresindeki depremde bazı evler yıkıldı, iki kişi öldü.

23 MART

✍ Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Gezmiş, Aslan ve İnan hakkındaki ölüm cezalarını onayladı. Cumhurbaşkanı Sunay, Gezmiş, Aslan ve İnan hakkında askerî mahkeme tarafından verilen ve Askerî Yargıtayca onaylanan idam hükümlerinin yerine getirilmesi Kanunu'nu imzaladı. İdam cezalarının Başbakan Nihat Erim yurda döndükten sonra uygulanacağı inancı yaygınlık kazandı. Ancak Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü ilgili Kanun'un Resmî Gazete'de yayımlanmasıyla konuyu Anayasa Mahkemesine taşıyacağını dile getirdi.

25 MART

✍ CHP, Gezmiş, İnan ve Aslan'ın ölüm cezalarını onaylayan kanun aleyhinde Anayasa Mahkemesine başvurdu.

26 MART

✍ Sinop'taki NATO dinleme üssünde görevli üç İngiliz teknisyen, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamını engellemeye çalışan Mahir Çayan, Ertuğrul Kürkçü, Cihan Alptekin ve Ömer Ayna ta-

rafından kaçırıldılar. Bu kişiler, güvenlik kuvvetlerinden kaçabilmek arzusuyla Ünye'den ayrıldılar ve bazı arkadaşlarının bulunduğu Kızıldere köyüne gittiler.

27 MART

✍ Sol eylemci Yusuf Küpeli ile birlikte sıkıyönetim tarafından aranan 24 kişi İstanbul'da güvenlik güçlerince yakalandı. Münir Ramazan Aktolga, Mustafa Baykara, Fahri Aral, Oktay Etiman, Mustafa Alabora, Baykal Gürsoy, Kadriye Ezel İncili, Ayşe Bilge Dicleli, Nurettin Yakar, Hasan Erkılıç, Sabri Karaoğlu, Nazım Pınarbaşı, Halit Bedir, Melil Bedir, Günseli Madenci, Ahmet Madenci, Alaattin Ulus, Hilmi Baydar, Cevat Çelik, Ahmet Sarıca, Güven Şengin, Fahri Günel, Adem Seçkin yakalanan isimler arasındaydı.

✍ Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi lideri Mahir Çayan ve arkadaşları Ünye Radar Üssü'nden 2 İngiliz ve 1 Kanadalı teknisyeni kaçırmalarının ardından bu kişilere çeşitli şekillerde yardım eden kişiler arasında bulunan Yılmaz Güney de gözaltına alındı.

30 MART

✍ Vietnam'da devam eden savaşta Kuzey Vietnam, Güneye karşı yoğun bir saldırı başlattı.

✍ Kızıldere köyünde muhtarın evinde saklanan Mahir Çayan ve

arkadaşları güvenlik güçlerince sıkıştırıldı. Çıkan çatışmada evin samanlığına saklanan Ertuğrul Kürkçü dışında tümü öldürüldü. İngiliz rehinelerin de çatışma öncesi kaçaklarca öldürüldüğü anlaşıldı. Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ömer Ayna, Hüdai Arıkan, Sinan Kazım Özudoğru, Ahmet Atasoy, Saffet Alp, Ertan Saruhan, Sabahattin Kurt ve Nihat Yılmaz çıkan çatışmada öldürüldü. Ertuğrul Kürkçü'nün babası hastanede oğlunun cesedini göremediğinde yetkililer olay yerinde yeniden arama yapmış ve Ertuğrul Kürkçü samanlıkta samanların altında bir tabanca, iki şarjör, birkaç somun ekmekle yakalandı. Başbakan Nihat Erim çıkan çatışmada gerillalar tarafından öldürülen 2 İngiliz ve 1 Kanadalı teknisyen için İngiltere Başbakanı ve Kanada Başbakanına taziye mesajlarını ilettiler. Türkiye'deki çeşitli sivil toplum kuruluşları ve siyasi parti liderleri masum teknisyenlerin öldürülmesinden dolayı üzüntülerini ve eleştirilerini dile getirdi.

1 NİSAN

1479 sayılı Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (BAĞ-KUR) Kanunu yürürlüğe girdi. Bu Kanunla bir işverene bağlı olmaksızın çalışanların bir sosyal güvenlik kurumu çatısı altında toplanması amaçlanıyordu.

Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi asistanlarından Uğur Mumcu ile Adil Özkol'un "Halkı suç işlemeye tahrik ve teşvik etmekten" tutuklanmasına karar verdi.

3 NİSAN

Hükûmetimizle Kore Cumhuriyeti Arasında, Nota Teatisi Suretiyle Yapılan, Vizelerin Karşılıklı Kaldırılmasının Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

4 NİSAN

Anayasa Mahkemesi raportörleri Cumhuriyet Halk Partisinin idamlarla ilgili itirazının reddini istedi.

6 NİSAN

Anayasa Mahkemesi, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam kararlarını usulden iptal etti. TBMM'nin idamları yeniden görüşeceği açıklandı.

Ankara'da Kıbrıs Türk Temsilciliği kuruldu.

10 NİSAN

İran'da, 7 şiddetinde deprem meydana geldi. Yaklaşık 5.000 kişinin öldüğü depremde Firuzabat ve Cehrum kentlerinde binalar yerle bir oldu.

11 NİSAN

- SSCB Cumhurbaşkanı Nikolay Podgorni resmî ziyaret için Ankara'ya geldi.

Nikolay Podgorni (1903-1983)

- Bursa'da Sönmez Filament AŞ kuruldu.
- Kasım 1967'den sonra B-52'ler Vietnam'ı ilk kez yeniden bombalamaya başladı.

16 NİSAN

- İnsanoğlunun 5. Ay yolculuğu, "Apollo 16" uzay aracıyla başladı.

17 NİSAN

- Ankara'da, Türkiye ile SSCB arasında "İyi Komşuluk İlişkileri İlkelelerini Saptayan Beyan" düzenlendi.
- Başbakan Nihat Erim'in istifası Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından kabul edildi. Daha önce mart ayında istifasını sözlü olarak dile getiren Nihat Erim bu kez yazılı olarak istifasını Cumhurbaşkanı'na sundu ve kabul edilmesi için ısrar etti. İstifanın açıklanması için o sırada Türkiye'de ziyaretlerde bulunan Sovyet Başkanının ülkeden ayrılması beklendi.

✍ Cumhuriyet Halk Partisinden Kemal Satır olağanüstü kurul-tayın toplanmasını isteyen par-lamento üyelerinin ve kurultay delegelerinin imzalarının yer aldığı dosyayı Genel Başkan İsmet İnönü'ye teslim etti. İnönü, Tüzüğün gereğini yerine getireceğini dile getirdi.

✍ Apollo 16, Ay'a iniş yaptı.

20 NİSAN

✍ Toprak ve Tarım Reformu Kanun Tasarısı Meclise sevk edildi.

22 NİSAN

✍ THKO davası sanıkları Nahit Töre ve Osman Bahadır müeb-bet hapse mahkûm oldular.

✍ Bülent Ecevit ordunun demok-rasiyi koruma konusundaki ça-basını övdü.

23 NİSAN

✍ Eyüp Emniyet Amirliğinde copla ölüm iddiası için İçişleri Bakan-lığı soruşturma açtı.

✍ Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı tüm yurttta kutlandı.

24 NİSAN

✍ Yalova Elyaf Fabrikası kuruldu.

✍ TBMM, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam kararlarını yeniden onayladı.

26 NİSAN

✍ Yazar Sevgi Soysal 1 yıl hapse mahkûm oldu.

28 NİSAN

Televizyon programlarının seyredilir hâle getirilmesi için yerli film gösterilmesi kararı alındı.

29 NİSAN

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay yeni hükûmeti kurmakla Suat Hayri Ürgüplü'yü görevlendirdi. Suat Hayri Ürgüplü Çankaya Köşkü'nden ayrılırken Cumhurbaşkanı tarafından hükûmeti kurma görevinin kendisine verildiğini, partiler üstü ve Atatürkçü bir hükûmet kurmak istediğini bunun en büyük ideali olduğunu dile getirdi. Ürgüplü'nün hükûmeti kurmakla görevlendirilme-

si üzerine siyasi parti liderleri olumlu görüşlerini paylaştılar. İnönü, Ürgüplü'ye muvaffak olması temennisini dile getirirken, Bülent Ecevit de benzer bir mesajı paylaştı. Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel, Ürgüplü'nün hükûmeti kurma görevinde olumlu sonuçlar almasını diledi. Milliyetçi Güven Partisi lideri Turhan Feyzioğlu ve Demokratik Parti lideri Ferruh Bozbeyli de başarı dileklerini Ürgüplü'ye ilettiler. Ürgüplü, Galatasaray Lisesi mezunu olup, lisans eğitimini İstanbul Hukuk Fakültesinde tamamladı. 1939-1943 yılları arasında Kayseri Milletvekilliği yapan Ürgüplü, Bakanlık, Büyükelçilik, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı görevlerini de ifa eden bir isimdi.

Süleyman Demirel (1924-2015) - Cevdet Sunay (1889-1982)

30 NİSAN

✍ Sıkıyönetim Komutanlığı, Cumhuriyet Halk Partisi Kurultayı için tedbir konulmasını istedi.

1 MAYIS

✍ Kuzey Vietnam Birlikleri Quang Tri'yi ele geçirdi. ABD ile savaşta ele geçirdiği bu ilk büyük kent Kuzey Vietnam'ın bütün eyalet üzerinde egemenlik kurmasını sağladı.

2 MAYIS

✍ ABD'den alınan TCG Oruç Reis ile TCG Uluç Ali Reis denizaltıları törenle donanmaya katıldı.

3 MAYIS

✍ THY'nin Ankara-İstanbul seferini yapmakta olan Boğaziçi yolcu uçağı dört kişi tarafından Sofya'ya kaçırıldı. Kaçırılanlar ertesi gün yolcuları serbest bırakarak teslim oldular. Kaçırılan isimler arasında Erdal İnönü de vardı.

✍ Sarkuysan Elektrolit Bakır Sanayi ve Ticaret AŞ kuruldu.

✍ Ortadoğu gazetesi yayın hayatına başladı.

4 MAYIS

✍ Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Kemalettin Eken, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamını engellemek isteyen silahlı dört kişi tarafından kaçırılmak istendi. Bu girişim sırasında çıkan çatışmada bir er öldü, makam şoförü ile bir başka er yaralandı. Militalardan üçü kaçtı, biri öldürüldü.

5 MAYIS

✍ Askerin emir almadan da silah kullanabilmesi yasalaştı.

✍ İsmet İnönü üç kez kalp spazmı geçirdi. Bunun üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü, doktorunun ısrarlı tavsiyesi üzerine bir günlük istirahate çekildi. Bu sebeple Cumhuriyet Halk Partisi Genel Kurultayı yirmi dört saatliğine ertelendi.

6 MAYIS

✍ Gümrük Hattı Dışı Eşya Mağazaları ve Depoları Hakkında Yönetmelik, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun (THKO) kurucu ve yöneticilerinden Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan idam edildi. Aileler Gezmiş, İnan ve Aslan'ın naaşlarını aldıktan sonra, Yenimahalle mezarlığına defn işlemlerini yaptılar. Bu defn işlemi sırasında mezarlığın çevresinde yoğun güvenlik tedbirleri alındı.

7 MAYIS

✍ CHP Olağanüstü Kurultayı toplandı. İsmet İnönü Kurultayda yaptığı konuşmada Parti Meclisine güveni kalmadığını belirtti. Buna rağmen Parti Meclisi 507'ye karşı 709 oyla güvenoyu aldı.

8 MAYIS

✍ Parti çoğunluğu ile ters düştüğü kanısına varan İsmet İnönü, 33 yıldır sürdürdüğü CHP Genel Başkanlığı görevinden istifa etti. Ancak CHP üyesi olarak kaldı. İnönü yeni kurultayın hemen toplanmasını istedi.

13 MAYIS

✍ Suat Hayri Ürgüplü hükûmet listesini Cumhurbaşkanı Sunay'a verdi. Köşkten çıkışta hükûmet listesini basına açıklayan Suat Hayri Ürgüplü akşam saat

20.45'te radyodan hükûmetinin Cumhurbaşkanınca onaylanmadığını öğrendi. Cevdet Sunay'ın başta olumlu karşıladığı hükûmet listesini daha sonra hangi düşünceler ya da hangi baskılarla imzalamadığı anlaşılamadı.

14 MAYIS

İsmet İnönü'nün istifasıyla boşalan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanlığını belirlemek üzere toplanan CHP Özel Kurultayında Bülent Ecevit 913 delegeden 816'sının oyunu alarak Genel Başkan seçildi. Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanlığına seçilmek için gerekli olan 709 oydan fazlasını alarak seçildi. Seçildikten sonra yaptığı konuşmada İsmet İnönü'nün yerini doldurmasının mümkün olmadığını, İnönü'nün Türkiye ve Cumhuriyet Halk Partisi tarihindeki yerinin

doldurulamaz olduğunu dile getirdi. Ecevit kurultay sonrasında konuşmasına Cumhuriyet Halk Partisinin ülke tarihindeki yerine ve önemine değindikten sonra Ortanın solu savunucusu olacak partinin dışarıdan kaynaklı bir ideolojik yaklaşımla alakalı olmadığını tekrar tekrar vurguladı. Orta solunu, Türkiye'nin kendi koşullarına göre oluşturulan özgürlüğe en yüksek önemi veren yerli ve millî bir insanlık hareketi olarak tanımlandı. Yoksulluğu ve sömürüyü sona erdirmeyi hedefleyen bir düzen kurmayı en büyük hedefi olarak belirledi. 1925 yılında İstanbul'da doğan Robert Koleji mezunu olan çeşitli gazete ve dergilerde çalışan ve ardından siyasal hayata atılan Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili olan ve Çalışma Bakanlığı görevini de ifa eden Bülent Ecevit'in Cumhuriyet Halk Partisi genel başkanlık kariyeri de böylece başladı.

15 MAYIS

✍ Ferit Melen, Cumhurbaşkanı tarafından hükûmeti kurmakla görevlendirildi. Ferit Melen ülkedeki anarşiyi sona erdirmek üzere bir an önce hükûmet kurmayı hedeflediğini açıkladı. Ayrıca mensubu olduğu Millî Güven Partisinden de istifa etmeyeceğini açıkladı.

17 MAYIS

✍ Demiryollarının 991 milyon lirayla zarar rekoru kırdığı açıklandı.

18 MAYIS

✍ AP Genel İdare Kurulu yeni hükûmete bakan vererek katılmayı kararlaştırdı.

22 MAYIS

✍ Ferit Melen Başkanlığında yeni hükûmet kuruldu. Hükûmette 8 AP'li, 5 CHP'li ve 2 MGP'li bakan bulunuyor. Diğer bakanlar dışardan atandı. Devlet Bakanı Doğan Kitaplı, Devlet Bakanı İsmail Hakkı Arar, Devlet Bakanı Zeyyat Baykara, Devlet Bakanı İlhan Öztrak, Adalet Bakanı Hasan Fehmi Alpaslan, Millî

Savunma Bakanı Mehmet İzmen, İçişleri Bakanı Ferit Kubat, Dışişleri Bakanı Ümit Haluk Bayülken, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Millî Eğitim Bakanı Sabahattin Özbek, Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin, Ticaret Bakanı Mehmet Naim Talu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir, Gümrük ve Tekel Bakanı Haydar Özalp, Tarım Bakanı İlyas Karaöz, Ulaştırma Bakanı Rıfki Danışman, Çalışma Bakanı Ali Rıza Uzuner, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Ali Mesut Erez, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Nuri Kodamanoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Erol Yılmaz Akçal, İmar ve İskân Bakanı H. Turgut Toker, Köyîşleri Bakanı Necmi Sönmez, Orman Bakanı Selahattin İnal, Gençlik ve Spor Bakanı Ali Adnan Karaküçük 35. hükûmetin mensuplarıdır.

Richard Nixon Sovyetler Birliği'ni ziyaret eden ilk ABD Başkanı oldu.

Orhan Kemal Roman Armağanı'nı Yılmaz Güney aldı.

İsrail Başkonsolosu Efraim Elrom, bir apartman dairesinde öldürülmüş olarak bulundu. Elrom, 16 Mayıs 1971'de kısa adı THKP-C olan Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi üyelerince kaçırılmıştı.

27 MAYIS

Ankara Haber Ajansı (ANKA) kuruldu.

30 MAYIS

Tel Aviv Lod Havaalanı'nda terörist bir baskın düzenleyen Japon Kızıl Ordusu el bombası ve makinalı tüfeklerle 26 kişiyi öldürdü.

4 HAZİRAN

51 ile bağlı 205 yerde belediye seçimleri yapıldı. AP 98, Bağimsızlar 40, CHP 26, DP 16, MGP 10 yerde seçimleri kazandı.

California Üniversitesi profesörlerinden siyah eylemci Angela Yvonne Davis, gizli örgüt kurmak, cinayet ve adam kaçırma suçlarından beraat etti. Jürinin bütün üyeleri beyazdı.

5 HAZİRAN

Ferit Melen hükûmeti 4 ret ve 24 çekimser oya karşı 262 oyla güven aldı.

Zam istekleri kabul edilmeyen kasaplar boykot yaptılar; İstanbul etsiz kaldı.

8 HAZİRAN

BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim Kıbrıs konusuyla ilgili görüşmelerde bulunmak üzere Ankara'ya geldi.

13 HAZİRAN

THKP-C davasında hüküm giyen Necmi Demir, Kamil Dede ve Ziya Yılmaz'ın idam kararları Yargıtayda bozuldu.

14 HAZİRAN

"Umut" filmini gizlice yurt dışına çıkardığı iddiasıyla Yılmaz Güney'in 7 yıl hapsi istendi.

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay Çıracılık, Kalfalık ve Ustalık Kanunu'nu veto etti.

15 HAZİRAN

✍ Sofya uçağının kaçırılması olayında ilişkileri olduğu iddiasıyla Emil Galip Sandalcı ve İlhan Kalaylıoğlu tutuklandı.

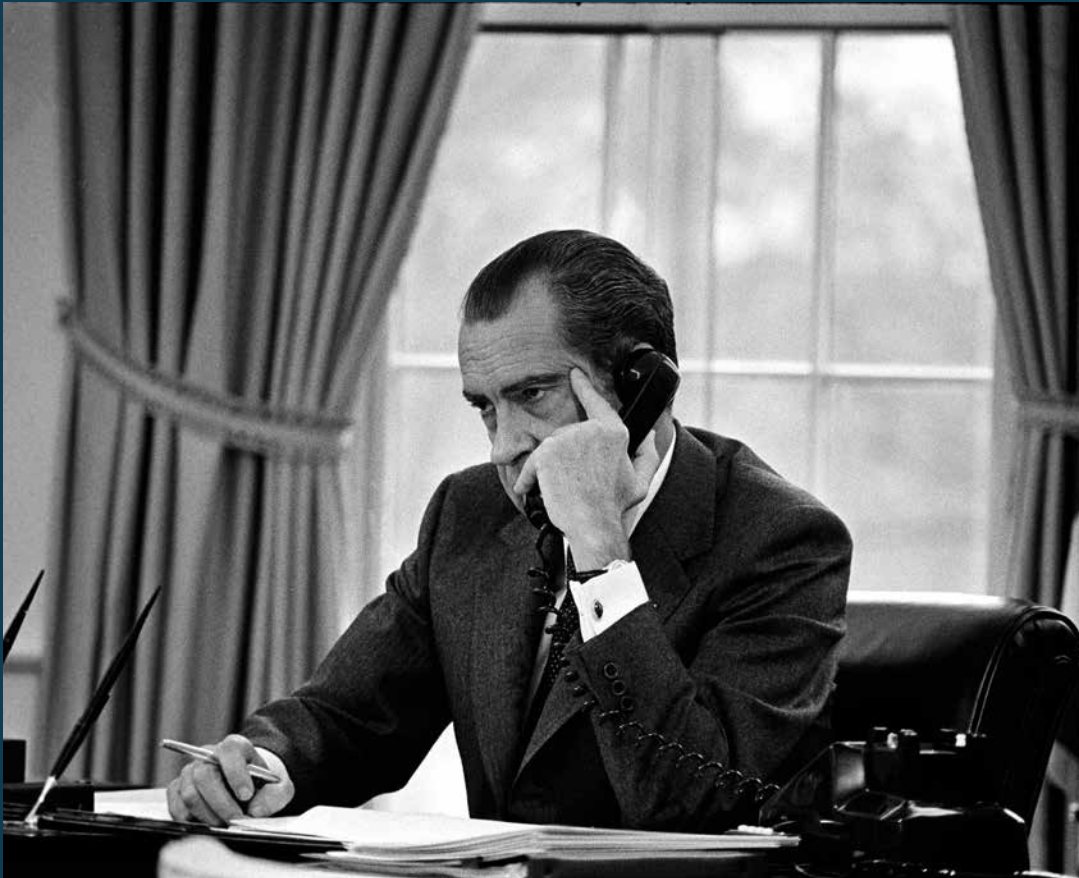
16 HAZİRAN

✍ 1595 sayılı Orman Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Mümtaz Soysal ve Erol Türegün birer yıl hapse mahkûm oldu.

17 HAZİRAN

✍ ABD'de Watergate olayı yaşandı. ABD'nin başkenti Washington DC'de otel ve iş hanı olarak kullanılan Watergate binasında bulunan muhalefet partisi Demokrat Partinin merkezine gizlice dinleme cihazı yerleştirmeye çalışan beş kişi 17 Haziran 1972 tarihinde yakalandılar. Bu olay başkan Richard Nixon'a kadar uzanınca büyük bir skandal oldu ve sonuçta Nixon 8 Ağustos 1974'te başkanlıktan istifa etti.

Richard Nixon (1913-1994)

18 HAZİRAN

65 ülkenin pilotları uçak kaçırma olaylarını protesto için boykota başladı. Boykota Türkiyeli pilotlar da uydu. Uçak seferleri 24 saat durdu.

19 HAZİRAN

Eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Demirel için "ölçüsüz bir insan" dedi.

Dünya çapında ilk uluslararası pilot grevi gerçekleşti.

20 HAZİRAN

AP Genel Başkanı Demirel İstanbul'da, Sosyal Sigortalar Kanunu'nun işçilere 55 yaş emekliliğini ve 25 yıl çalıştıktan

sonra emekli olma hakkını veren hükümleri kendileri zamanında getirildiğini, bunları değiştirecek herhangi bir kanun değişikliğine karşı çıkacaklarını deklare etti.

22 HAZİRAN

THY uçağının Bulgaristan'ın başkenti Sofya'ya kaçırılmasına karışıkları iddiasıyla gazeteci Altan Öymen ve yazar Erdal Öz tutuklandı.

23 HAZİRAN

Behice Boran ve Sadun Aren ile birlikte 18 kişi tutuklandı.

Boğaz Köprüsü ve İstanbul Çevre Yolları Projesi'nin Bir Kısımını Teşkil Eden Haliç Köprüsü'nün İnşaatı İçin Gerekli Kredinin Temini Hakkında Japonya Denizası Ekonomik İşbirliği Fonu ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında İmzalanan İkraz Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

24 HAZİRAN

Çetin Altan'ın cumhurbaşkanına hakaretten aldığı bir yıllık hapis cezası Yargıtayda onandı.

25-27 HAZİRAN

SSK'nın 27. Genel Kurulunda emeklilik yaşı, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile ilgili öneriler tartışıldı ve bunlara dokunulamayacağı gerekçesiyle genel olarak eleştirildi.

30 HAZİRAN

1598 sayılı Mali Denge Vergisi Kanunu yayımlandı. Böylece vergiye dönüştürülen tasarruf bonoları uygulaması da yürürlükten kalktı.

Casusluk iddiasıyla yargılanan Nahit İmre idama mahkûm oldu.

Cumhuriyet Halk Partisi 21. Olağan Kurultayı yapıldı. Bülent Ecevit, eski Genel Başkan İsmet İnönü'ye yakın ilgi gösterdi. Yaptığı konuşmada Cumhuriyet Halk Partisinin iktidara gelmesine mani olacak dış engellerin aşıldığını sıranın parti içi çatışmalar ve hizipleşmelere geldiğinin altını çizdi. İnönü de yaptığı konuşmada parti içi hesaplaşmaların bir kenara bırakılması gerektiğini ve Ecevit'e destek olunması gerektiğini vurguladı. Bülent Ecevit tekrar genel başkan gerektiğini ifade etti. Genel başkanlık, Parti meclis üyelikleri ve yüksek disiplin kurulu üyelikleri için seçime tek liste hâlinde girildi. Yapılan oylamada İsmet İnönü

ve altmış beş parlamenter oy kullanmadı. Ecevit, 1.085 oyun 1.032'sini aldı. Hükûmete katılma ve çekilme yetkisi Parti Meclisine verildi.

Bülent Ecevit (1925-2006)

1 TEMMUZ

Türkiye'de 138 kitabın toplatılmasına karar verildi.

Avrupa Ekonomik Topluluğu Genel Sekreteri Türkiye'nin ortaklık isteğinden şüpheli olduğunu ifade etti.

2 TEMMUZ

CHP 21. Kurultayı Ankara'da toplandı. Bülent Ecevit Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı seçildi. Tüzük değişiklikleri kabul edildi.

3 TEMMUZ

Kayseri'de Lüks Kadife AŞ kuruldu.

Nurhak Dağları'nda Sinan Cemgil ve arkadaşlarının öldürüldüğü çatışmada yaralı yakalanan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusundan (THKO) Mustafa Yalçiner ve üç arkadaşı ömür boyu hapse mahkûm edildi.

6 TEMMUZ

5 milletvekili Mebrure Aksoley, Ekrem Özden, Cemal Yıldırım, İlhami Sancar, Sezai Orkunt düzenledikleri basın toplantısıyla, Atatürk'ün partisinin amacından saptırıldığını, tarihî temellerinden koparıldığını ve marksist bir

parti hâline geldiğini dile getirerek istifa ettiler. Savcılık Bülent Ecevit hakkında soruşturma açtı.

Nihal Atsız ırkçılık yaptığı iddiasıyla 15 aya mahkûm oldu.

7 TEMMUZ

Bütçe Kanunu'na Dayalı Olarak Hazırlanmış Köylerde El Sanatlarını Geliştirmek Amacıyla Köy İşleri Bakanlığınca Türkiye Halk Bankasına Verilen Paraların Tahsis Şart, Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 7.7.1972 tarihli Resmî Gazete'de yayımlandı. Bu yönetmelik uyarınca da El Sanatları Fonu oluşturuldu.

Patrik Athenagoras İstanbul'da öldü.

8 TEMMUZ

Eski Ürdün Kralı Talal Bin Abdullah İstanbul'da öldü. Eski kral 19 yıldır özel bir klinikte tedavi görmekteydi.

9 TEMMUZ

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit CHP'nin Marksist bir parti olmadığını ifade etti.

10 TEMMUZ

Keban Holding ve Ortakları Plastik Sanayi Tesisleri törenle açıldı. Kuruluş, Keban Barajı'nda arazileri istimlak edilenlerin tasarruflarını değerlendirmeyi amaçlıyordu.

Türk Hükûmeti ile Fiji Hükûmeti Arasında Vizelerin Karşılıklı Kaldırılması Anlaşması'nın 10.10.1972 tarihinde yürürlüğe girmek üzere onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

12 TEMMUZ

1967 yılı Bütçe Kanunu'na dayanarak Tarımsal Köy Kooperatiflerini Destekleme Fonu kuruldu. Tarım kooperatiflerine devlet yardımlarını yöneltme amacı taşıyan bu fonun çalışmalarını düzenleyen yönetmelik daha sonra yayımlandı.

Deniz Kuvvetleri Gölcük Tersanesinde inşa edilen ilk Türk muhribi Berk denize indirildi.

16 TEMMUZ

Fener Patrikliğine İmroz Metropolitisi Dimitrios Papadopoulos seçildi.

17 TEMMUZ

Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının avukatı Niyazi Ağırnaslı mahkemelerin manevi şahsiyetine hakaret suçundan 10 ay hapse mahkûm oldu.

18 TEMMUZ

Çetin Altan, cumhurbaşkanına hakaret gerekçesiyle verilen bir yıllık hapis cezası için cezaevine girdi.

20 TEMMUZ

500 bininci işçi törenle Almanya'ya gönderildi.

24 TEMMUZ

✍ Enerji Bakanı Nuri Kodamanoğlu, uzun süre işletilmeyen madenlere devletçe el konulmasını ileri sürdü.

26 TEMMUZ

✍ 1617 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Öntedbirler Kanunu yayımlandı.

27 TEMMUZ

✍ Sarayburnu açıklarında bir şilep ile bir şehir hatları vapurunun çarpışması sonucu dört kişi öldü, 20 kişi yaralandı.

✍ Emlak Vergisi Kanunu'nun bazı önemli hükümlerini değiştiren 1610 sayılı Kanun yürürlüğe girdi.

✍ Kalebodur AŞ Faaliyetlerine başladı.

31 TEMMUZ

✍ DEV-GENÇ İstanbul Davası, İstanbul 2 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde başladı.

1 AĞUSTOS

✍ 1949 tarihli Kanun'un Yerini Alan 1616 sayılı Gümrük Kanunu yayımlandı.

3 AĞUSTOS

✍ Yazar Sevgi Soysal, orduya hakaret nedeniyle 10 ay ağır hapse mahkûm edildi.

4 AĞUSTOS

✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kore Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İmzalanan Kültür Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun yayımlandı.

7 AĞUSTOS

✍ Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Karla Mücadele Makinaları Projesi içinde Yer Alan, Motor Greyderleri Dış Finansmanı İçin Hükûmetimizle Export-Import Bank of the United States (EXIMBANK) Arasında İmzalanan Kredi Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

9 AĞUSTOS

✍ Tanınmış idare hukuku profesörü Sıddık Sami Onar İstanbul'da öldü. İstanbul Üniversitesinin eski rektörlerinden Onar 27 Mayıs Anayasası'nı hazırlayan komisyona başkanlık etti.

14 AĞUSTOS

SBF sosyoloji asistanı İsmail Beşikçi Sıkıyönetim Mahkemesince 13 yıl hapse mahkûm edildi.

15 AĞUSTOS

Sofya uçağının kaçırılmasına karıştığı iddiasıyla tutuklanan Emil Galip Sandalcı, Altan Öymen tahliye edildi.

17 AĞUSTOS

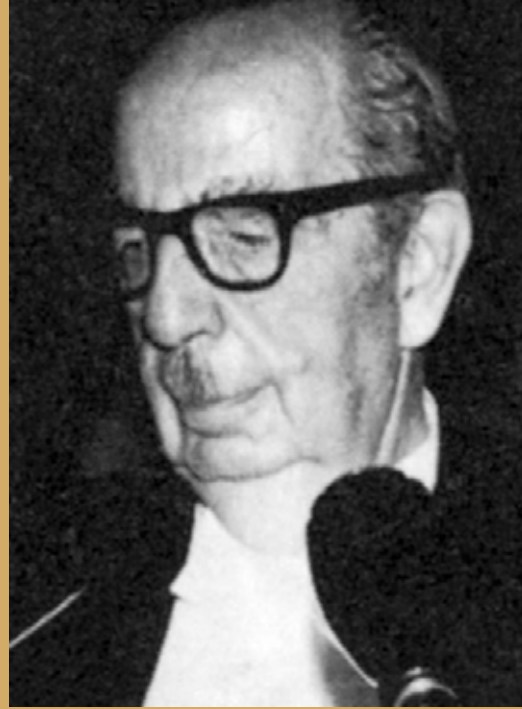
Kara Kuvvetleri Komutanı Faruk Gürler, 30 Ağustos'tan geçerli olmak üzere, Genelkurmay Başkanlığına atandı. Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç emekliliğini istedi.

Faruk Gürler (1908-1975)

22 AĞUSTOS

Beş Hececiler'den şair ve gazeteci Orhan Seyfi Orhon 82 yaşında öldü.

Orhan Seyfi Orhon (1890-1972)

25 AĞUSTOS

Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) davasında Fakir Baykurt ve 30 yönetici hakkında 20 yıla kadar hapis cezası istendi.

26 AĞUSTOS

TRT ilk yurt dışından naklen yayını Münih Olimpiyatları sırasında gerçekleştirdi.

4 EYLÜL

CHP'den kopan bir grup parlamenter Cumhuriyetçi Partiyi kurdu. Partinin Genel Başkanlığına Kemal Satır getirildi.

Kemal Satır (1911-1991)

Olimpiyatlarda Mark Spitz yüzmede 7. altın madalyasını aldı. Böylece tek bir Olimpiyat Oyununda 7 madalya birden kazanan ilk sporcu olarak tarihe geçti.

5 EYLÜL

Filistinli "Kara Eylül" örgütü Münih Olimpiyat Oyunları'na saldırı düzenledi. Münih'teki Olimpiyat oyunları sırasında 6 Arap gerillası İsrailli sporçulara saldırdı. Saldırıda 11 İsrailli sporcu öldürüldü. Polis 4 Arap gerillasını öldürürken 1 polis de öldü. Bu olayın Türkiye'deki yankıları liderlerin demeçlerine yansdı. Başbakan Ferit Melen bu saldırıları kınadı. Cumhuriyet Halk Partisi lideri Bülent Ecevit

sebebi ne kadar haklı olursa olsun böyle bir saldırının insanlık vicdaniyla bağdaşmasının mümkün olmadığını dile getirdi. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel de yaşananları bir çılgınlık olarak yorumladı.

9 EYLÜL

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 278 kitabı toplattı.

11 EYLÜL

Kısa adı FİJ olan Uluslararası Gazeteciler Federasyonu 11. Kongresini İstanbul'da yaptı. Kongrede tutuklu gazetecilerin serbest bırakılması istendi. Basınla ilgili baskıların kalkması talep edildi.

12 EYLÜL

Ege Seramik AŞ faaliyetlerine başladı.

14 EYLÜL

Tasarrufu Kısıtlanan Bina, Arsa ve Arazi Hakkında Yönetmelik yayımlandı.

Aşık Mahsuni Başbakana hakaret ettiği iddiasıyla yargılandı.

23 EYLÜL

11 ilde devam eden sıkıyönetim 2 ay daha uzatıldı.

28 EYLÜL

- 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu yayımlandı.
- Denizli Basma Boya AŞ kuruldu.
- Japonya ve Çin tekrar diplomatik ilişkiler kurmaya karar verdi.

29 EYLÜL

- Milliyet Sanat dergisinin ilk sayısı çıktı.

1 EKİM

- BAĞ-KUR Kanunu'nun uygulanmasına başlandı.
- Cemal Kamacı, 63,5 kg'da Avrupa Boks Şampiyonu oldu.

2 EKİM

- Uşak Seramik Sanayii AŞ kuruldu.
- Adalet Partili Zekeriya Kürşad, işçi haklarının revize edilerek azaltılmasını savundu.

3 EKİM

- Washington'da ABD ile SSCB arasında Stratejik Silahları Önleme Anlaşması (SALT) imzalandı.

6 EKİM

- AP Genel Başkanı Demirel Balıkesir İl Kongresindeki konuşmasında Anayasa'ya ilişkin değerlendirmeler yaptı.

7 EKİM

- Amerikan Singer Şirketinin yabancı sermaye izni Bakanlar Kurulu Kararı ile iptal edildi.

11 EKİM

- Millî Selamet Partisi kuruldu; Genel Başkanlığa Süleyman Arif Emre seçildi. Millî Nizam Partisinin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasının ardından Partinin Genel Başkanı olan Necmettin Erbakan ilk önce Almanya ardından İsviçre'ye gitti. Bu sebeple Partinin kurucuları arasında Necmettin Erbakan bulunmamaktadır. Ancak Millî Selamet Partisi bir nevi Millî Nizam Partisinin hassasiyetlerini ve görüşlerini benimseyen bir siyasal parti idi. Parti hızla kırka yakın ilde örgütlendi.

Adalet Bakanlığı, basınla ilgili bir yasa tasarısı hazırladı. Tasarıya göre basına sert ve ağır tedbirler getirilmesi öngörüldü.

13 EKİM

Bir Uruguay askerî uçağı And Dağları'nda (Arjantin ve Şili sınırında) düştü. Sağ kalan 16 kişiye 23 Aralık'ta ulaşılarak kurtarıldı.

Sovyet Aeroflot hava yollarına ait Il-62 tipi bir yolcu uçağı Moskova yakınlarında düştü, 174 kişi öldü.

Sümerbank'ın 5 ildeki 13 mağazasında grev başladı.

17 EKİM

TİP yöneticilerinin süren davası sonuçlandı; 21 sanık hakkında çeşitli hapis cezaları verildi. Kapatılan Türkiye İşçi Partisi yöneticileri Genel Başkan Behice Boran ve arkadaşları 3 numaralı askerî sıkıyönetim mahkemesi tarafından çeşitli cezalara çarptırıldılar. Behice Boran, Şaban Erik, Sait Çiltaş, Sadun Aren, Adil Özkol, Osman Sakalsız, Nejat Ökten, Can Açıkgöz, Turgut Kazan, Yavuz Ünal, Bekir Yenigün, Hüsamettin Güven, Yalçın Cerit Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesi uyarınca her biri

on beşer yıl hapse mahkûm edildi. Fakat Şaban Erik, Sait Çiltaş, Sadun Aren, Adil Özkol ve Bekir Yenigün'ün cezaları mahkemedeki iyi hâllerinden ötürü cezaları altıda biri indirilerek on iki yıl altışar ay ağır hapse çevirdi.

19 EKİM

AP Kongresi Ankara'da toplandı. Süleyman Demirel tekrar Genel Başkanlığa seçildi. Süleyman Demirel rakipsiz olarak genel başkan adayı oldu. Süleyman Demirel bu kongrede merkezle ters düşen il ve ilçe yönetimlerini tasfiye etti. Böylece Adalet Partisi içinde bütünlüğü ve ahengi sağlamak amacını gerçekleştirmek istedi. Bu alanda hedefini gerçekleştirecek Adalet Partisinin yapılacak ilk seçimlerde iktidara geleceğinden emin olduğu yönünde açıklayan Demirel, seçimle iş başına gelmeyen hükûmetlerin ülkeyi gereken noktalara taşıyamayacağına dair düşüncelerini kongrede ifade etti. Demirel, ülkede istikrarın sağlanması için halk oylamasının veya seçimlerin yeniden yapılmasının düşünülmesini talep etti. Millet in iktidar yaptığını muhalefet, muhalefet olarak belirlediğini de iktidar yapmak Demirel'e göre demokrasiyle bağdaşmamaktadır. Seçimlerin ertelenmesini doğuracak Anayasa değişikliğinin Meclise gelmesi hâlinde üç yüz

on altı milletvekili arkadaşıyla buna karşı yönde oy kullanacaklarını deklare etti. Yapılacak seçimlerde Adalet Partisinin en başarılı parti olarak çıkması hâlinde askerlerin Adalet Partisi-

ne iktidarı teslim etmeyecekleri yönündeki düşüncelerin kasıtlı olarak yayıldığını dile getirerek Türk Ordusunun böyle bir niyeti olamayacağını ifade etti.

21 EKİM

SBF Profesörü Mümtaz Soysal tutuklandı. Profesör Soysal Anayasaya Giriş adlı kitabında Komünizmin propagandasını yapmaktan ötürü altı yıl sekiz ay ceza aldı fakat kitap ilk derece mahkemesi tarafından bilirkişiye inceletirilmediğinden dolayı Askerî Yargıtay tarafından karar bozuldu. Dosyaya yeniden bakan ilk derece mahkemesi kitabı incelemesi için bilirkişiye gönderdi. Prof. Dr. Selçuk Özçelik, Prof. Dr. Sabahattin Zaim, Prof. Dr. Ayhan Önder, Prof. Dr. Amiran Kurtkan, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş'tan oluşan bilirkişi heyetince yapılan inceleme sonucunda hazırlanan yirmi iki sayfalık raporda kitabın tarafsız bir ders kitabı olmadığı ve Marksizmin propagandasını yaptığı bildirildi.

22 EKİM

THY'nin İstanbul-Ankara seferini yapan Truva uçağı dört korsan tarafından Sofya'ya kaçırıldı. Korsanlar bir gün sonra yolcuları bırakıp teslim oldular ve Bulgaristan'a iltica ettiler. Uçağı kaçıranlar daha sonra Bulgaristan'da yargılanıp dörder yıl hapse mahkûm edileceklerdir.

23 EKİM

Zonguldak Kozlu bölgesindeki bir maden ocağında grizu patlaması sonucu 23 işçi hayatını kaybetti.

26 EKİM

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Meclisçe 98 ret oyuna karşılık 133 oyla kabul edildi. 149 milletvekili oylamaya katılmadı.

31 EKİM

Eskişehir yakınlarında bir yolcu treni ile bir yük treni çarpıştı, 30 kişi öldü, 60 kişi yaralandı.

2 KASIM

Meclis Başkanlığına Sabit Osman Avcı seçildi. Artvin doğumlu olan Avcı, doktorasını Amerika'da tamamlayarak yüksek orman mühendisi olarak genel müdürlük pozisyonunda çalışmış ardından 1961 seçimlerinde Adalet Partisinden Artvin milletvekili oldu. Bakanlık pozisyonlarında da görev aldıktan sonra 2 Kasım'da Millet Meclisi Başkanı seçildi.

Sabit Osman Avcı (1921-2009)

4 KASIM

CHP Parti Meclisi "Hükûmetin CHP önerilerine değer vermediği, sosyal adalet ve hakları geri götürdüğü, 12 Mart'tan beri uygulanan partiler üstü hükûmet anlayışının güçlü ve inandırıcı olmadığı" gibi gerekçelerle hükûmetteki CHP'li bakanları geri çekti.

5 KASIM

İsmet İnönü CHP'den "Parti politikası memleket için sakıncalı istikamet aldığı için" istifasını açıkladı. Bülent Ecevit "İnönü'nün istifasını saygı ve anlayışla karşıladığını" belirtti.

6 KASIM

İkisi bakan, altı parlamenter CHP'den ayrıldı.

7 KASIM

CHP'den 18 parlamenter daha ayrıldı.

ABD'de Nixon yeniden Başkan seçildi.

14 KASIM

Yeşilköy Havalimanı'nda yeni pist hizmete açıldı.

16 KASIM

CHP'den ve milletvekilliğinden istifa eden İsmet İnönü, Anayasa'nın eski cumhurbaşkanlarına tanıdığı haktan yararlanarak, Cumhuriyet Senatosunda yemin etti ve "İlk Tabii Senatör" olarak görevine başladı.

17 KASIM

Türkiye'de ilk kadın partisi olan Türkiye Ulusal Kadınlar Partisi kuruldu.

Juan Peron 17 yıllık sürgünden sonra Arjantin'e döndü.

19 KASIM

Batı Almanya'da Willy Brant yeniden Başbakan seçildi.

21 KASIM

- ✍ Ankara Radyosu, yurdun her yerine yayın yapmaya başladı.

22 KASIM

- ✍ MP Genel Başkanı Osman Bölükbaşı, sağlık durumundan dolayı bu görevinden istifa etti.

29 KASIM

- ✍ Şair Can Yücel, "Küba'da Sosyalizm ve İnsan" kitabını çevirdiği için verilen 7,5 yıl hapis cezasını çekmek üzere cezaevine girdi.

6 ARALIK

- ✍ Bütçe görüşmelerinde konuşan Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu bu yıl uygulanmaya başlanacak "Program bütçenin kamu kesiminde israfları önleyeceğini" belirtti. ABD'de bir süredir denenen program bütçe fikri, büyük umutlarla Türk mali yapısına sokulmak isteniyordu. İzleyen yıllarda bu değişikliğin bütçe sisteminin rasyonelleştirilmesinde çok fazla etkili olmadığı görüldü.

- ✍ Bursa'da Bosch Oto Yan Sanayii AŞ kuruldu.

7 ARALIK

- ✍ Türkiye ile Federal Almanya arasında imzalanan Özel Kredi Fonu Kurulmasına İlişkin Antlaşma Bakanlar Kurulunca onaylandı. Bu antlaşmaya dayanarak Türk-Al-

man Özel Kredi Fonu kuruldu. Türkiye ve Almanya'nın eşit katkılarıyla finanse edilecek bu fonun amacı "Almanya'da çalışan Türk işçilerinin Türk ekonomisine meslek bakımından uyumlarının teşviki" idi.

- ✍ Apollo 17 uzay mekiği, Cape Canaveral Uzay Üssü'nden fırlatıldı.

8 ARALIK

- ✍ Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973 Yılı Programı yayımlandı.

- ✍ Doğan Koloğlu 7,5 yıl hapse mahkûm oldu.

11 ARALIK

- ✍ Genişletilmiş Komuta Konseyi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Demokrat Partililerin siyasi haklarının iadesine karşı olduğunu açıkladı.

15 ARALIK

- ✍ İstanbul Defterdarlığı, çıkan bir yangında büyük ölçüde harap oldu.

- ✍ Yaşar Kemal, pasaport verilmediği için uluslararası bir toplantıya gidemedi. Tepkiler üzerine, yaza 15 gün sonra pasaport verildi.

16 ARALIK

- ✍ Alarko Holding kuruldu.

- ✍ Sol Yayınları sahibi Muzaffer Erdost'un 7,5 yıllık mahkûmiyeti Yargıtayda onandı. Muzaffer Erdost, Vladimir İlyich Lenin'in "Ne Yapmalı" adlı kitabını yayımlamaktan yargılanmıştı.

17 ARALIK

- Ferruh Bozbeyli Demokratik Parti kongresinde yeniden Genel Başkan seçildi.

18 ARALIK

- Uğur Alacakaptan 6 yıl 3 ay, Uğur Mumcu 5 yıl 10 ay hapse mahkûm oldu.

19 ARALIK

- Vatan gazetesinin kurucusu tanınmış gazetecilerden Ahmet Emin Yalman İstanbul'da öldü.

Ahmet Emin Yalman (1888-1972)

20 ARALIK

- Gazeteci Turhan Dilligil 21 ay 5 gün hapse mahkûm oldu.

21 ARALIK

- Çimento Beton Sanayii (ÇİMSA) kuruldu.
- Doğu Berlin'de iki Almanya arasında "Temel Antlaşma" imzalandı.

23 ARALIK

- Nikaragua'nın başkenti Managua'da 6,5 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

25 ARALIK

- Nikaragua'daki depremde 10 bin kişi öldü.

26 ARALIK

- Eski ABD Başkanlarından Henry S. Truman öldü.

Henry S. Truman (1884-1972)

- Yazar Fakir Baykurt ve 7 arkadaşı 8'er yıl 10'ar ay hapse mahkûm oldu. Fakir Baykurt ve arkadaşları gizli örgüt kurmak iddiasıyla yargılanıyorlardı.

29 ARALIK

- Enka Holding kuruldu.

31 ARALIK

- Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 9,6 sabit fiyatla adam başına GSMH yüzde 6,9 büyüdü. Toptan eşya fiyat endeksindeki yıllık artış yüzde 16,8; dolar kuru 14,30 oldu.

1973

1 OCAK

İngiltere, Danimarka ve İrlanda AET'ye tam üye oldu.

Türkiye ile AET arasında imzalanmış Katma Protokol yürürlüğe girdi. İthalat Rejimi Kararı yayımlandı.

2 OCAK

Liderler Çankaya'da toplandı. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay reformlar için liderlerden destek istedi.

AJANS TÜBA (Türk Basın Ajansı) kuruldu.

3 OCAK

Petrol Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildi.

4 OCAK

İthalat Yönetmeliği ile İthalat Belgesi Yönetmeliği yayımlandı.

5 OCAK

Bankaların ikramiye olarak apartman katı vermesi yasaklandı.

7 OCAK

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit Bilecik üzerinden Eskişehir'e geldi ve partisinin merkez ilçe kongresinde yaptığı konuşmada, "Bugün sanki 1961 Anayasası yürürlükte

değilmiş gibi özgürlüklerin baskı altına alınıp kısıtlanmak isteniyor" dedi.

Avrupa Ekonomik Topluluğu Komisyonu Başkanı Sicco Mansholt, Türkiye'de demokratik düzenin iyi işlemediği ve siyasi tutuklulara işkence yapıldığı yolundaki iddiaların doğru çıkması hâlinde, Ortak Pazar'ın Türkiye'ye karşı tutumunun değişebileceğini söyledi.

8 OCAK

Millet Meclisi Başkanı Sabit Osman Avcı, parti liderleriyle yaptığı temaslardan sonra dün de parlamentodaki reform tasarılarını inceleyen komisyon başkanlarıyla görüşmeye başladı. Avcı dünkü temasları sonunda, Anayasa değişikliği konusunda CHP dışında üç parti arasında görüş birliği olduğunu açıkladı.

9 OCAK

PTT Genel Müdürlüğü Telekomünikasyon Projesinin Kısmi Dış Finansmanını Karşılama Amacıyla Kanada Uluslararası Kalkınma Kurumundan Kredi Sağlanması Konusunda Türk Hükûmeti ile Kanada Hükûmeti Arasında imzalanan Antlaşma ve Eklerinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

11 OCAK

İstanbul Türk Demir Döküm fabrikalarında 99 gün süren grev sona erdi.

12 OCAK

Millî Gazete yayın hayatına başladı. Millî Gazete, İstanbul Cağaloğlu'nda kiralık bir binada yayın hayatına başladı. Kendi matbaası olmadığı için baskısını bir süre diğer gazetelerin tesislerinde sürdürdü. 1978 yılında Topkapı'da kendi tesislerini kurarak yayınına buradan devam etti. 1999 yılında Sefaköy'deki tesislerine taşınan gazete, yayını hâlen 40.000 metrekaarelik arazi üzerine kurulmuş olan bu tesislerden sürdürmektedir. Millî Gazete, iki sayfasını ekonomiye, iki sayfasını dış haberlere, bir sayfasını spora beş sayfasını da güncel haberlere ayırdı. Bir sayfasını bölge haberlerine ayıran gazete, ülkemizin çeşitli bölgelerine ait sıcak haberleri bu sayfasında topladı.

 MİLLÎGAZETE

Millet Meclisi Başkanı Osman Avcı, Mecliste düzenlediği basın toplantısında, Anayasa değişikliği konusunda yapılan çalışmalar ve varılan sonuçlar hakkında bilgi verdi. Anayasa değişikliklerinden siyasi partilerle ilgili 57, 148 ve geçici 23. maddeler ile kişi

ve devlet güvenlikleri ile ilgili 30, 136, 138 ve geçici 22. maddelerinin geciktirilmeden sevkinin mümkün olabileceğini ifade etti. Anayasa değişiklikleri ve reform tasarıları hakkında Cumhurbaşkanı Sunay'ca ne sert bir sınır konuldu ne de şart koşuldu diyen Avcı siyasi parti liderlerinin görüşmeler başladıktan bu yana isteklerinde yumuşamadıklarını ama sertleşmediklerini de işaret etti.

13 OCAK

Yazar ve fikir adamı Prof. Dr. Sabahattin Eyüboğlu, önceki gün evinde geçirdiği kalp krizi sonucu vefat etti. Eyüboğlu, 65 yaşındaydı. Fransızca'dan çevirdiği eserler ve 1940'tan sonraki yeni Türk Edebiyatıyla ilgili eleştirme yazılarıyla tanınan Sabahattin Eyüboğlu, Köy Enstitülerinde kurucu olarak çalıştı, Millî Eğitim Bakanlığı Tercüme Bürosunda görev aldı. Fransız filolojisi ve sanat tarihi öğretimi görevlerinin yanında belgesel film alanında da çalışmaları vardır, Karagöz adlı filmi 1972'de uluslararası ödül kazandı. Sabahattin Eyüboğlu: Hâkimiyeti Milliye, Tan gazeteleri ile İnsan ve Varlık dergilerinde yayımladığı yazılarında edebiyat sorunlarını, çağdaş anlayışla değerlendirirken edebiyatımızın kaynakları ile günümüz arasında da bağlar kurmaya çalıştı.

20 OCAK

Eski Millî Birlik Komitesi Üyesi Cemal Madanoğlu ile 31 kişi hakkında "Anayasayı değiştirmek için gizli örgüt kurma" iddiasıyla dava açıldı. Yargılananlar arasında İlhan Selçuk, Doğan Avcıoğlu, İlhami Soysal da bulunuyordu.

22 OCAK

ABD'nin eski başkanlarından Lyndon B. Johnson öldü.

12 Mart dönemi Başbakanlarından Nihat Erim İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye Yargıçlığına adaydı. Çok tepki görünce adaylıktan çekildi.

23 OCAK

Paris'te bir süredir devam eden görüşmeler sonunda Vietnam'da taraflar arasında ateşkes ilan edildi. Böylece, ABD'de kamuoyunu uzun zamandır ateşli tartışmalar içine sokan ve Vietnam ile ABD'de on binlerce insanın hayatına mal olan savaş bitti.

Vietnam'da ateşkes ilan edildi.

25 OCAK

Başbakan Ferit Melen "İşkence yalandır" dedi. Bülent Ecevit bunun bir yalan olduğunu söyleyince Cumhuriyetçi Güven Partililerin (CGP) saldırısına uğradı.

26 OCAK

Fikir suçundan cezaevinde bulunan Çetin Altan, Doğan Koloğlu, Alpay Kabacalı, İrfan Derman ve Yaşar Kemal yargılandı.

27 OCAK

Mehmet Baydar ve Bahadır Demir adlı Türk diplomatları bir Ermeni'nin Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ve Konsolos Bahadır Demir, Mıgırdıç Yanıkyan adlı biri tarafından ABD'de silahlı saldırıda hayatlarını kaybettiler.

ABD ve Vietnam Paris Barış Antlaşması'nı imzaladı.

31 OCAK

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kurulmasına İlişkin Kanun kabul edildi. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmak amacıyla bu mahkemeler kanunla kurulmuştur.

Çetin Altan'ın 4,5 yıl hapsi istendi.

Karikatürist Turhan Selçuk'u döven 3 polis hapse mahkûm edildi.

3 ŞUBAT

Gümrük Yönetmeliği yayımlandı.

5 ŞUBAT

Güney Afrika'da 20 bin siyah işçi greve başladı.

7 ŞUBAT

TBMM'de kabul edilen yasayla "Maraş" iline "kahramanlık" unvanı verilerek, adı "Kahramanmaraş" oldu.

8 ŞUBAT

Eski Millî Birlik Komitesi üyesi emekli Korgeneral Cemal Madanoğlu ve 31 arkadaşının yargılanmasına başlandı. Cemal Madanoğlu ve arkadaşları, Millet Meclisini feshederek Anayasa'nın tamamını veya bir kısmını değiştirmeye teşebbüsle suçlanıyorlardı.

9 ŞUBAT

1788 sayılı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Kanunu yayımlandı. Üniversite faaliyetlerine 1974'te başladı.

11 ŞUBAT

Vietnam Savaşı: Amerikan esirleri ilk defa serbest bırakıldı.

14 ŞUBAT

Vietnam'da Amerikalı ve Vietnamlı esirlerin değişimine başlandı.

15 ŞUBAT

Anayasa Mahkemesi parlamentolere ayrıcalıklı emekli maaşı sağlayan kanun maddelerini, Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etti.

16 ŞUBAT

Rauf Denktaşın Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı seçildi.

27 Ocak 1924 yılında dünyaya gelen Rauf Raif Denktaş 1,5 yaşındayken annesini kaybetti. Babası hâkim Raif Bey'dir. Anneannesi ve babaannesi tarafından büyütülen Denktaş, 1930 yılında eğitim için İstanbul'a gönderildi. Arnavutköy'de ilkokuldan liseye kadar eğitim veren Fevzi Ati Lisesinde yatılı okumaya başladı. Ortaokuldan sonra Kıbrıs'a döndü ve 1941 yılında Lefkoşa İngiliz Okulundan mezun oldu. Mezun olmasının ardından Fazıl Küçük'ün Halkın Sesi gazetesinde yazılar yazmaya başladı. Daha sonra bir süre Magosa'da tercümanlık, mahkemelerde memurluk ve İngiliz Okulunda öğretmenlik yaptı. 1944 yılında hukuk eğitimi için Lincoln's Inn'de okumak üzere Birleşik Krallık'a gitti. 1947 yılında adaya

döndü ve avukatlığa başladı. Sonraları savcılığa geçti ve 1956 yılında başsavcılığa yükseldi. 27 Kasım 1948 tarihinde Kıbrıs Türklerinin düzenlediği ilk mitingde Fazıl Küçük ile beraber hatiplik yaptı. Halka ilk hitabını bu vesileyle ve 24 yaşındayken yaptı. Türk cemaatinin iki önemli ismi Faiz Kaymak ve Fazıl Küçük arasında ara bulucu rolünü üstlenip, toplumun çıkarlarının takipçisi oldu. Faiz Kaymak'ın teklifi ve Fazıl Küçük'ün tasvibiyle Kıbrıs Türk Kurumlar Federasyonu Kongresinde başkanlığa seçildi. Savcılık görevinden emeklilik hakkını kazanmasına altı ay kala, Birleşik Krallık yönetimini zorlukla ikna ederek istifa etti ve cemaat sorunlarıyla uğraşmaya başladı. 1949 yılı yaz aylarında avukatlık yapmaya başladı. Yine aynı yıl Aydın Hanım'la evlendi. 1955 yılında terörist bir hüviyete bürünen Enosisle mücadelede ve EOKA karşısında Kıbrıs Türklerinin direnişine yön verdi. 1958 yılında hükûmetteki görevinden istifa etti. Arkadaşlarıyla 1 Ağustos 1958 tarihinde Türk Mukavemet Teşkilatını (TMT) kurdu. 1958 yılında Rum tedhişçiler, Türk köylerine saldırınca,

Türkler de bu olayları protesto etti. Zürih-Londra antlaşmaları öncesinde Fazıl Küçük ile birlikte Ankara'ya Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ile görüşmeye gitti. Bu görüşmede adaya Türk askerinin gönderilmesi teklifini dile getirdi. 1959 Zürih ve Londra Antlaşmaları ile 1960 Antlaşmaları ve Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'nın hazırlanmasında çaba gösterdi. Aynı yıl Türk Cemaat Meclisi üyeliği ve Türk Cemaati İcra Komitesi Başkanlığına seçildi. 16 Ağustos 1960 tarihinde 650 kişilik Türk Alayı Magosa Limanı'na ayak bastı. 1963 olaylarından sonra temaslarda bulunmak üzere Ankara'ya gitti. Temaslarını tamamlayarak bir sandalla Kıbrıs'a geçti ve Türk direnişini örgütlemeye başladı. 1964'teki Londra Konferansı'ndan sonra Makarios tarafından istenmeyen adam ilan edildi. Kıbrıs'a girmesi yasaklandı. Gizlice Erenköy'e çıkarak savaşa katıldı. 1967 yılında adaya gizli bir şekilde girmeye çalışırken tutuklandı. Yoğun girişimler sonucu Türkiye'ye iade edildi. 1968 yılında adaya giriş yasağı kaldırılınca Kıbrıs'a döndü. 1970 seçimlerinde Türk Cemaat Meclisi Başkanlığına seçildi. 18 Şubat 1973 tarihinde Fazıl Küçük görevinden ayrılması üzerine Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı seçildi.

Bu görevinden 28 Şubat 1973 tarihinde istifa etti ve aynı gün Kıbrıs Türk Yönetimi Başkanı seçildi. Kıbrıs Harekâtı'nın ardından 13 Şubat 1975 tarihinde Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin ilanından sonra devlet ve meclis başkanı görevlerini de yürüttü

ve Anayasa uyarınca 1976 yılında yapılan ilk genel seçimlerde devlet başkanlığına seçildi.

1981 yılında ikinci kez devlet başkanı oldu. 15 Kasım 1983 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanından sonra tekrar cumhurbaşkanlığına seçildi. 22 Nisan 1990 tarihinde yapılan erken seçimde ikinci kez cumhurbaşkanı seçildi. 1995'teki seçimlerde de cumhurbaşkanı seçildi. 2000 yılındaki seçimlerde %43,67 oranında oy aldı ve seçim ikinci tura kaldı; ama ikinci tura

kalan diğer aday olan Derviş Eroğlu'nun çekilmesi üzerine seçimden galip olarak çıktı. 2004 yılında BM genel sekreteri Kofi Annan'ın Kıbrıs Sorunu'nun çözümü için hazırladığı Annan Planı'na karşı çıktı, buna rağmen plan Kıbrıslı Türkler tarafından kabul edilse de Kıbrıslı Rumların reddetmesi üzerine hayata geçmedi. 17 Nisan 2005 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aday olmadı ve 24 Nisan 2005 tarihinde görevi yeni seçilen Mehmet Ali Talat'a devretti.

17 ŞUBAT

✍ Petrol Ofisi genel müdürlüğüne bir kadın atandı. Şeyda Odyakmaz Türkiye'de ilk kez bu düzeye yükseltilen kadın yönetici oldu.

19 ŞUBAT

✍ İş Kanunu'nun 32. maddesine dayanarak hazırlanmış olan İşçi Ücretlerinden Ceza Olarak Kesilen Paraları Kullanmaya Yetkili Kurulun Kuruluşu ve Çalışma Esasları Hakkında Tüzük yayımlandı. Bir kurul adı altında fon oluşturan bu Tüzüğe göre amaç "Toplanan para cezalarının işçilerin mesleki eğitimleri, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki eğitimleri, sosyal hizmetleri için kullanılması." idi.

✍ İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulları Hakkında Tüzük yayımlandı.

✍ Sağlık Kuralları Bakımından Günde Ancak Sekiz Saat veya Daha Az Çalışılması Gereken İşler Hakkında Tüzük yayımlandı.

✍ İş Yerlerinde İşin Durdurulmasına veya İş Yerlerinin Kapatılmasına İlişkin Tüzük yayımlandı.

20 ŞUBAT

✍ Avukatlık Kanunu Yönetmeliği yayımlandı.

22 ŞUBAT

✍ Millî Parkların Ayrılma, Planlama, Uygulama ve Yönetimine Ait Yönetmelik yayımlandı.

✍ İsrail jetleri Libya yolcu uçağına ateş açtı; 74 kişi öldü.

26 ŞUBAT

✍ Mümtaz Soysal, hakkındaki mahkûmiyet kararının Yargıtayca bozulması üzerine tahliye edildi.

Mümtaz Soysal (1929- 2019)

27 ŞUBAT

✍ Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Senatörü Kudret Bayhan 15 yıl hapse mahkûm oldu. Senatör Kudret Bayhan Fransa'ya uyuşturucu madde sokmaktan yargılanıyordu.

28 ŞUBAT

✍ Gazeteci Rahmi Turan ile Necdet Onur, Süleyman Demirel ve eşine hakaretten mahkûm oldular.

Bakanlar Kurulu Türkiye ile Avrupa Yatırım Bankası (European Investment Bank) arasındaki 12.2.1973 tarihli finansman sözleşmelerini onayladı. Bu onaya dayanarak Yatırım Öncesi Harcamalar Finansman Fonu ihdas edildi. Fon'un amacı "Kamu sektörü projelerinin hazırlanması ve tamamlanmasına ilişkin teknik yardım işlemlerinin veya incelemelerin finansmanı." idi.

Cumhuriyetçi Parti faaliyete başladıktan yaklaşık altı ay sonra Millî Güven Partisiyle birleşti. Cumhuriyetçi Parti ve İnönü'nün istifası ile CHP'den ayrılanların MGP'ye katılmalarını sağlamak üzere bir süredir devam eden görüşmeler sonuçlandı ve CP kurucuları tarafından şartlı olarak feshedildi. Fesih kararı 3 Mart günü toplanacak MGP Olağanüstü Büyük Kongresi tarafından daha önce MGP Tüzüğünde bazı değişiklikler yapılması yolunda varılan anlaşma onaylandığı takdirde yürürlüğe girecektir. CP Genel Başkanı Kemal Satır fesih kararının alındığı dünkü toplantıda yaptığı konuşmada MGP Olağanüstü Büyük Kongresinin anlaştıkları hususları benimsemesi hâlinde yine 3 Mart günü öğleden sonra yeni kurulacak Cumhuriyetçi Güven Partisinin 1. Büyük Kongresi olarak çalışacak kongreye bu yeni partinin kurucu üyeleri sıfatıyla katılacaklarını vurgulamışlardır.

1 MART

1973 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.

2 MART

Türk basınıni temsil eden dokuz kuruluş, "Fikir suçu çağ dışıdır" görüşünde birleşerek, yürürlükteki kanunlarda değişiklik yapılmasının zorunlu olduğunu açıkladılar ve basın suçlularının affedilmesini istediler.

3 MART

Millî Güven Partisi, Cumhuriyetçi Parti ile birleşerek Cumhuriyetçi Güven Partisi adını aldı. Turhan Feyzioğlu Genel Başkan seçildi. MGP'nin adı, birleşme sonucu, Cumhuriyetçi Güven Partisi olarak değiştirildi. MGP'nin dün toplanan Olağanüstü Büyük Kongresi, CP ve CHP'den ayrılan öteki bağımsızlarla gerçekleştirilecek güç birliğini kabul etti ve bu amaçla parti Tüzüğünde öngörülen bazı değişiklikleri de benimsedi. MGP, CP ve bağımsızlar arasındaki güç birliği böylece gerçekleştikten sonra, adı Cumhuriyetçi Güven Partisi olan MGP'nin, Olağanüstü Büyük Kongresi, önceki gün öğleden sonra, Partinin üçüncü büyük kongresi olarak toplandı. CGP 1. Büyük Kongresinde Feyzioğlu Genel Başkanlığa seçildi. MGP Olağanüstü Büyük Kongresi kararından sonra,

CP resmen feshedilmiş olmaktadır. Birleşme sonucu, Parlamente'de 3 büyük grubu oluşturan Yeni Parti, Millet Meclisinde 44, Cumhuriyet Senatosunda ise 21 sandalyeye sahip olmuştur.

5 MART

Faruk Gürler Genelkurmay Başkanlığından ayrıldı. Kamuoyunda uzun süredir Gürler'in Cumhurbaşkanı olmak istediği, bu isteğinin silahlı kuvvetler içinde bazı kişilerce desteklendiği konuşuluyordu.

6 MART

Semih Sancar Genelkurmay Başkanı oldu. Faruk Gürler kontenjan senatörlüğüne atandı. Bazı kişiler ve Gürler'in kendisi, gelecek cumhurbaşkanlığı seçimlerinde cumhurbaşkanı seçileceği düşüncesindeydi.

7 MART

Faruk Gürler, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından kontenjan senatörü atandı.

İsmail Beşikçi komünizm propagandasından 8 yıl hapse mahkûm oldu. İsmail Beşikçi, 7 Ocak 1939'da Çorum'un İskilip ilçesinde doğdu, 1958 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesine kaydını yaptırdı. 1962 yılında mezun oldu. 1964 yılı sonlarında Erzurum'daki Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde Sosyoloji Kürsüsünde asistan olarak göreve başladı. 1965'te doktora tezini "Doğuda Değişim ve Yapısal Sorunlar/Göçebe Alikan Aşireti" üzerine hazırladı. Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde sosyoloji asistanı iken aynı bölümde sosyoloji doçenti olan Orhan Türkdoğan tarafından, Marksist propaganda ve bölgecilik yaptığı gerekçesiyle ihbar edilen Dr. İsmail Beşikçi, 12 Mart 1971 döneminde Sıkıyönetim Mahkemelerinde yargılandı ve Üniversite ile ilişkisi kesildi.

10 MART

İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana sıkıyönetim komutanlıkları bir bildiri yayımlayarak, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin selamete sonuçlanması için, Millet Meclisine baskı yapabilecek veya Türk Silahlı Kuvvetlerini rencide edebilecek her türlü bildiri, beyanat, yazı ve haberin yayımlanması yasaklandı.

13 MART

Mecliste cumhurbaşkanlığı seçimi için turlar başladı. Faruk Gürler 200, Tekin Arıburun 282, Ferruh Bozbeyli 48 oy aldı. Üçte iki çoğunluk olan 423 ve salt çoğunluk olan 318 oya erişilemedi. Seçim çıkmaza girince Genelkurmay Başkanı Semih Sancar parti liderleriyle görüştü. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel diğer liderlerin aksine bu görüşmeyi gizledi, görüşmenin radyodan açıklanması üzerine "Bana mı inanacaksınız, radyoya mı?" diye sordu.

14 MART

Romanya ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Ticari Mübadelelerin Kolaylaşması Amacıyla İmzalanan Tasfiye Protokolü'nün Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

18 MART

YTP, AP ile birleşerek ortadan kalktı.

19 MART

Çıkmaza girmiş görünen Cumhurbaşkanı seçimine bir çözüm olarak önerilen Cumhurbaşkanı Sunay'ın görev süresinin iki yıl

uzatılması formülüyle ilgili hazırlıklardan sonra kaleme alınan Anayasa değişikliği teklifi parlamento üyelerinin imzalarına açıldıktan sonra, geç saatlerde Millet Meclisi Başkanlığına verildi. Teklifi, AP'li 212 parlamenter imzaladı. Söz konusu Anayasa değişikliği teklifi 4 maddeden oluşuyordu. Teklif edilen ilgili değişiklikler şunlardır: 1-Cumhurbaşkanlığı seçimi 13 Mart 1975 tarihine ertelenmekteydi. 2-28 Mart 1968'de seçilen cumhurbaşkanının görev süresi 28 Mart 1975'te sona erer. 3-Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. 4-Bu Kanun'u TBMM yürütür.

22 MART

Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (FIJ), 23 Haziran 1973'te Türkiye'de basın özgürlüğünün olmadığını açıkladı, tutuklu gazetecilerin serbest bırakılmasını istedi.

23 MART

Aydın Yalçın AP'nden ihraç edildi.
Söğüt Seramik AŞ kuruldu.

24 MART

Türkiye ile Federal Almanya Arasında İmzalanmış "Federal Almanya'da Çalışan Türk İşçilerinin Türk Ekonomisine Meslekî

Bakımdan İntibakını Teşvik İçin Anlaşma" Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanıp yayımlandı.

25 MART

Eski Cumhurbaşkanı İsmet İnönü Cumhuriyet Senatusunda Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın görev süresinin uzatılmasını öngören anayasa değişikliği teklifi üzerine yaptığı konuşmada, ordu ve siyaset ilişkilerinden söz etti, görev süresinin uzatılması konusunda Cumhurbaşkanının süresini doldurup ayrılmasının namuslu bir davranış olacağını ifade etti.

26 MART

Siyasal parti liderlerinin, Cumhurbaşkanı sorununa bir çözüm bulmak amacıyla sürdürdükleri yoğun temaslardan sonra AP, CHP ve CGP Anayasa Mahkemesi Başkanı Muhittin Taylan'ın adaylığı üzerinde birleşti ancak Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay; Demirel, Ecevit ve Feyzioğlu tarafından kendisine getirilen öneriyi uygun görmedi. Sunay, parti liderlerine emekli asker Faruk Gürler'in adaylığını düşüncelerini tavsiye etti.

TBMM saat 15'te toplanarak Cumhurbaşkanı seçiminin 9. turunu yapmış, sonuç alama-

dan dağıldı. Oturuma 152 üye katıldı, tek aday Ferruh Bozbey'li 59 oy aldı. Faruk Gürler'e 51, Millî Eğitim Bakanı Selâhattin Özbek'e 3, İsmet İnönü ve Hilmi Biçer'e 2'ser, İhsan Birincioglu ile Turgut Gülez'e de 1'er oy çıktı. 32 oyun boş olduğu tespit edildi ve bir oy da geçersiz sayıldı.

28 MART

Beşinci Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay yedi yıllık süresini tamamlayarak görevinden ayrıldı. Türkiye Cumhuriyeti'nin Beşinci Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay 7 yıllık görev süresinin dolması sebebiyle düzenlenen törenlerle veda ederek Çankaya'dan uğurlandı. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay Anıtkabir'e giderek Atatürk'ün huzurunda saygı duruşunda bulundu.

Cevdet Sunay (1899-1982)

AET Bakanlar Konseyi Amerikan dolarına karşı ortak bir kur dalgalanması esasını onayladı.

29 MART

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasındaki Ticaret ve Ödeme Anlaşması'na Ek Protokolün Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

30 MART

Türkiye'den kaçırılan 137 tarihî eser New York Müzesinin bodrum katında bulundu.

Öğretim üyeleri ücret yetersizliğinden istifa edince 4 yüksek okul kapatıldı.

3 NİSAN

Paris'teki Türkiye Büyükelçiliği ile THY bürosu Ermeni oldukları ileri sürülen iki grubun saldırısına uğradı.

4 NİSAN

Cumhuriyet Halk Partisinde Ecevit'le anlaşmazlığa düşen Kamil Kırıkoglu'nun istifasıyla boşalan genel sekreterliğe Orhan Eyüboğlu getirildi.

5 NİSAN

1701 sayılı Türkiye Cumhuriyetinin Kuruluşunun Ellinci Yıldönümünün Kutlanması Hakkında Kanun yayımlandı.

6 NİSAN

Bir ayı aşkın süredir bir Cumhurbaşkanı ismi üzerinde anlaşmayan Meclisteki partiler sonunda uzlaşmaya varabildiklerinden Emekli Oramiral Fahri Korutürk Türkiye Cumhuriyetinin Altıncı Cumhurbaşkanı seçildi. 15. tur oylamaya 557 üye katıldı ve Korutürk bu üyelerin 365'inin oyunu aldı. Diğer aday DP Genel Başkanı Ferruh Bozbeyle ise 51 oy aldı. Faruk Gürler'e 87, Senato Başkanı Tekin Arıburun'a 17, tabii senatör İsmet İnönü'ye 3, Millet Meclisi Başkanı Sabit Osman Avcı'ya 2, AP'li Ali Naili Erdem'e 1, AP'li Rıfat Öztürkçine'ye 1 oy çıkmıştır. 27 oy boş çıkarken 1 oy da iptal edildi.

Emel Korutürk (1915-2013) - Fahri Korutürk (1903-1987)

7 NİSAN

✍ Ferit Melen hükûmeti istifa etti. Yeni Cumhurbaşkanı'nın seçilmesi üzerine Başbakan Ferit Melen hükûmetinin istifasını sundu.

12 NİSAN

✍ Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, hükûmeti kurmakla Cumhuriyet Senatosu üyesi, kontenjan senatörü Naim Talu'yu görevlendirdi. Naim Talu 1919 yılında İstanbul'da doğdu. 1943 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesini bitirdi. Bir süre Sümerbankta çalıştıktan sonra 1946'da Merkez Bankasına

geçti. 1966 yılında vekâleten Genel Müdürlük yaptığı bu kuruluştaki 1967 yılında genel müdür oldu. 1970 yılında Merkez Bankasının yeniden örgütlenmesi üzerine Bankanın ve İdare Meclisinin Başkanlığına getirildi. İkinci Erim hükûmetinde Ticaret Bakanı olarak siyasi hayata girdi. Melen hükûmetinde de yerini korudu. 1972 yılında Ticaret Bakanı iken, zamanın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından Senato Üyeliğine atandı. Ferit Melen hükûmetinin istifası üzerine 36. hükûmeti kurdu.

✍ Posta Tüzüğü yayımlandı.

Naim Talu (1919-1998)

13 NİSAN

TBMM'nin 584 sayılı Kararıyla 5.3.1973'te Kabul Edilen Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü, Resmî Gazete'de yayımlandı.

15 NİSAN

Naim Talu tarafından oluşturulan hükûmet listesi, Cumhurbaşkanını Korutürk tarafından onaylandı. Hükûmet AP-CGP koalisyon hükûmeti niteliğinde idi. Hükûmeti oluşturan isimler şunlardı: Başbakan Mehmet Naim Talu, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Nizamettin Erkmen, Devlet Bakanını ve Başbakan Yardımcısı Kemal Satır, Devlet Bakanı İsmail Hakkı Tekinel, Devlet Bakanı İlhan Öztrak, Adalet Bakanı Mehmet Hayri Mumcuoğlu, İçişleri Bakanı Mukadder Öztekin, Millî Savunma Bakanı

İlhami Sancar, Maliye Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu, Dışişleri Bakanı Ümit Haluk Bayülken, Bayındırlık Bakanı Nurettin Ok, Millî Eğitim Bakanı Orhan Dengiz, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vefa Tanır, Ticaret Bakanı Ahmet Türkel, Tarım Bakanını Ahmet Nusret Tuna, Gümrük ve Tekel Bakanı Fethi Çelikbaş, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, Ulaştırma Bakanı Sabahattin Özbek, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kemal Demir, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nuri Kemal Bayar, İmar ve İskân Bakanı Mehmet Nebil Oktay, Turizm ve Tanıtma Bakanı Ahmet İhsan Kırmılı, Orman Bakanı İsa Hisan Bingöl, Köyişleri Bakanı Orhan Kürümoğlu, Gençlik ve Spor Bakanını Ali Celalettin Coşkun.

✍ Duruşmalara başörtülü giren kadın avukatın Ankara Barosundan kaydı silindi.

16 NİSAN

✍ Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP-C) davası başladı. 256 sanıktan 10'u için idam istendi.

17 NİSAN

✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Hükûmeti Arasında Karadeniz'de Türk ve Sovyet Karasuları Arasındaki Deniz Hudut Hattının Tespiti Hakkında Protokol'ün Uygulanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun yayımlandı.

18 NİSAN

✍ 1702 sayılı Petrol Reformu Kanunu yayımlandı.

20 NİSAN

✍ Cumhuriyet Halk Partisi Cumhuriyet'in 50. yılı nedeniyle hazırladığı genel af teklifini Meclise verdi.

22 NİSAN

✍ Hakkâri Radyosunun yayına başlaması ile Türkiye'de radyo yayını yapılmayan bölge kalmadı.

24 NİSAN

✍ Orman Ürünlerine İhraç Gücü Kazandırılmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

26 NİSAN

✍ Naim Talu hükûmeti, Millet Meclisinden 94 ret, 2 çekimser oya karşı 261 oyla güven aldı. Naim Talu hükûmeti Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokratik Partinin ret oylarına rağmen Meclisten güvenoyu aldı.

✍ "Bakanlıklar Arası Yurtdışı İşçi Sorunları Koordinasyon Kurulu" Teşkil Eden Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

27 NİSAN

✍ 4 senatör ve 2 milletvekili Adalet Partisinden çıkarıldı. Milletvekillerinden Cahit Karakaş ihracından 1 saat sonra Cumhuriyet Halk Partisine girdi.

2 MAYIS

✍ Lübnan'da Lübnan Ordusu ile Lübnan'ı İsrail'e karşı saldırılarda bir üs olarak kullanmak isteyen Filistinli gerillalar arasında büyük çarpışmalar başladı.

4 MAYIS

✍ Çevre yolu yapımı için Edirnekapı'daki tarihî surların yıkımına başlandı.

6 MAYIS

- 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu yayımlandı.

7 MAYIS

- Muş Milletvekili Nermin Çiftçi ilk kadın Meclis başkanvekili seçildi.

10 MAYIS

- Etibank Ferrokrôm Projesi'nin Dış Finansman İhtiyacının Japon Hükûmetince Karşılanmasına İlişkin Anlaşma'nın Onaylanması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

15 MAYIS

- Türkiye'nin Deprem Bölgeleri Haritasında İşaretlenen Belli Yörelere "Depreme Maruz Bölgeler" Olarak Belirleyen Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

- Askerî Yargıtay, Sıkıyönetim Askerî Mahkemesince verilen Prof. Uğur Alacakaptan ve Uğur Mumcu'yla ilgili mahkûmiyet kararını bozdu. Uğur Mumcu tahliye oldu. Sonra da er olarak askere alındı.

17 MAYIS

- Türkiye Komünist Partisi-Marksist Leninist (TKP-ML) ve Türkiye İşçi Köylü Ordusu'nun

(TİKKO) kurucusu İbrahim Kaypakkaya sıkıyönetimde gözaltında bulunduğu sırada gördüğü işkenceler sonucunda öldü.

19 MAYIS

- Cumhurbaşkanı Korumak Cumhuriyet Senatosunda konuşulmadan yasalaşan Madencilik Reformu Kanunu'nu veto etti.

24 MAYIS

- İşçi Çalışma ve Kimlik Karnesi Tüzüğü yayımlandı.
- Malatya'da Maksan Makine Fabrikası kuruldu.

25 MAYIS

- Türk Hükûmeti ile Uluslararası İmar Kalkınma Bankası Arasında İmzalanan Demiryolları Projesi ile İlgili İkraz Anlaşması ve Ekleri Mektupların Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

26 MAYIS

- 1730 sayılı Yargıtay Kanunu yayımlandı.
- Orhan Kemal Roman Ödülü'nü "Büyük Gözaltı" romanıyla Çetin Altan aldı.

Çetin Altan (1927-2015)

1 HAZİRAN

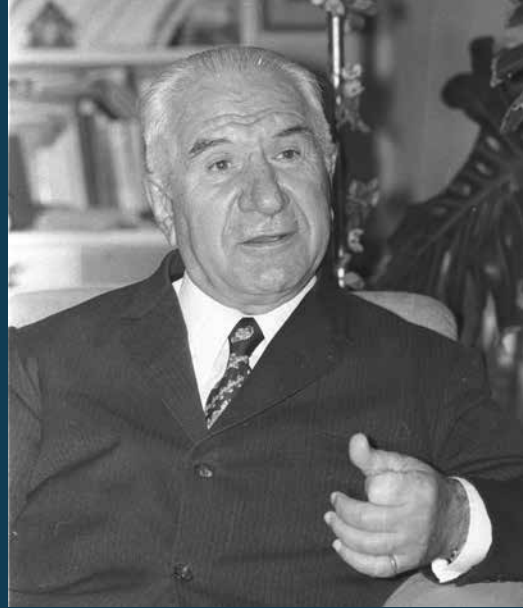
- Yunanistan'da Albay Papadopoulos Cumhuriyet ilan etti. Bu karar 29 Temmuz'da yapılan halk oylamasında onaylandı.

8 HAZİRAN

- General Francisco Franco İspanya'yı 34 yıl yalnız başına yönettikten sonra Luis Blanco'yu devlet başkanlığına atadı.
- 10. Altın Portakal Film Festivali'nde Hülya Koçyiğit En İyi Kadın Oyuncu ve Tarık Akan En İyi Erkek Oyuncu ödülü kazandı.
- Boğaziçi Köprüsü'nden ilk araç geçiş denemesi yapıldı.

10 HAZİRAN

- MP Genel Başkanlığına Cemal Tural seçildi.

Cemal Tural (1905-1981)

11 HAZİRAN

- Mardin'in Kızıltepe ilçesinde aşiretler arasında çatışma çıktı. Aralarında Adalet Partisi ilçe başkanının da bulunduğu 12 kişi öldürüldü.
- Güney Afrika'da Siyah rektör atanmasını isteyen 1.500 öğrenci üniversiteden uzaklaştırıldı.

12 HAZİRAN

- İzmir'de Ege Plastik AŞ kuruldu.

13 HAZİRAN

- ✍ Türkiye Büyük Millet Meclisinde Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu kabul edildi.

15 HAZİRAN

- ✍ Av Turizmi Yönetmeliği ile Seyahat Acentaları Birliği Yönetmeliği yayımlandı.
- ✍ Doğuş Tekstil İşletmeleri Sanayii kuruldu.
- ✍ Yünlü Sanayi AŞ (YÜNSA) kuruldu.

19 HAZİRAN

- ✍ İhracat Rejimi Kararı yayımlandı.
- ✍ 50. Yıl Marşı Güfte Yarışması'nı Bekir Sıtkı Erdoğan kazandı. Marşı Necil Kazım Akses besteleyecek.

21 HAZİRAN

- ✍ İstanbul Sanat ve Kültür Vakfınca düzenlenen I. İstanbul Festivali başladı.

23 HAZİRAN

- ✍ Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (FIJ), Türkiye'de basın özgürlüğünün olmadığını açıkladı, tutuklu gazetecilerin serbest bırakılmasını istedi.

24 HAZİRAN

- ✍ 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu yayımlandı. Bu Kanunla Millî Eğitim Bakanlığına Kur'an kurslarını denetleme yetkisi verildi.
- ✍ 90 yaşındaki Eamon de Valera İrlanda cumhurbaşkanlığı görevinden ayrıldı.

Eamon de Valera (1882-1975)

28 HAZİRAN

- ✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Avusturya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması'nın Uygulanmasına İlişkin Anlaşma'nın 14'üncü ve 15'inci Maddelerinin Kaldırılması Hakkında Ek Anlaşma'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

5 TEMMUZ

- Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) "Eurovizyon Kulübü" üyesi oldu. Artık dünya olaylarını naklen yayınlanabilecek.

7 TEMMUZ

- 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu yayımlandı.

8 TEMMUZ

- 1765 sayılı Üniversite Personel Kanunu yayımlandı.

9 TEMMUZ

- 17 şeker fabrikasında grev kararı alındı.
- Dünyaca ünlü keman virtüözü Yehudi Menuhin İstanbul'a geldi.

Yehudi Menuhin (1916-1999)

10 TEMMUZ

- Bahama Adaları 300 yıllık İngiliz egemenliğinden sonra bağımsızlığını ilan etti.

11 TEMMUZ

- 1173 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun yayımlandı.
- 1784 sayılı Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı Kanunu yayımlandı.

12 TEMMUZ

- Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Orman Suçları Affı Kanunu'nu veto etti.
- Yurt dışına yılda en çok 4 kez çıkılmasına karar verildi.

19 TEMMUZ

- 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı. Türkiye'de çok uzun zamandır üzerinde tartışmalar yapılan toprak reformu konusunda böylece önemli bir adım atılmış oluyordu. Ancak, Kanun'un uygulanmasıyla ilişkili işlemler yürütülürken Adalet Partisi konuyu "Anayasaya aykırılık" iddiasıyla Anayasa Mahkemesine götürecek ve Anayasa Mahkemesi 10 Mayıs 1977'de Kanun'u iptal edecektir.

25 TEMMUZ

- Türkiye Barolar Birliği Genel Başkanı Profesör Faruk Erem Üniversite özerkliğinin gasp edildiği gerekçesiyle öğretim üyeliğinden istifa etti.

26 TEMMUZ

- Bursa Tofaş Fabrikasında grev başladı.
- Siirt'te sıkıyönetim kaldırıldı.

27 TEMMUZ

- Su Ürünleri Tüzüğü yayımlandı.

30 TEMMUZ

- Üniversiteye giriş sınavı sorular satıldığı için iptal edildi.

7 AĞUSTOS

- Ereğli Demir ve Çelik Fabrikası'nda hem grev hem de lokavt ilan edildi.

8 AĞUSTOS

- Macaristan Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'na Katılma Protokolü'nün Ülkemiz Bakımından Da Aynı Tarihte Geçerli Olmak Üzere Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

14 AĞUSTOS

- Kord Bezi Sanayii (KORDSA) kuruldu.

19 AĞUSTOS

- Ankara Birlik Sahnesi yönetmen ve oyuncularını 6'şar yıl 8'er ay hapse mahkûm oldular.

26 AĞUSTOS

- Diyarbakır'da sıkıyönetim kaldırıldı.

27 AĞUSTOS

- "Türkiye-İrak Petrol Boru Hatları Anlaşması" imzalandı.

1 EYLÜL

- Ereğli Demir ve Çelik Fabrikasında işçiler greve başladılar.

5 EYLÜL

- Şair Can Yücel, "Salozun Mavalı" adlı tiyatro oyununun çevirisinden beraat etti.
- Devlet film arşivinde yangın çıktı; Atatürk'ün tek kopyalı filmleri yandı.

9 EYLÜL

Osman Bölükbaşı MP'den ve milletvekilliğinden istifa etti. Bölükbaşı 18 yıl MP Genel Başkanlığı görevi yapmıştı.

İstanbul Ayvansaray'da Cıvata Fabrikasında çalışan 215 işçi açlık grevine başladı.

11 EYLÜL

Şili'de Amerika Birleşik Devletleri destekli General Pinochet önderliğindeki Askerî Cunta yönetime el koydu. Darbeye direnen Cumhurbaşkanı Salvador Allende Başkanlık Sarayına yapılan saldırılar sonucu intihar etti.

15 EYLÜL

İzmir'de Pakmaya kuruldu.

19 EYLÜL

Yeni Delhi'de "Türkiye-Hindistan Ticaret Anlaşması" imzalandı.

23 EYLÜL

Arjantin'de 18 yıl önce iktidardan bir darbeye düşürülen Juan Peron yeniden devlet başkanı seçildi.

26 EYLÜL

İstanbul ve Ankara'da iki buçuk yıldır süren sıkıyönetim sona erdi.

27 EYLÜL

Seçim gezisi için Isparta'ya gelen Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit taş ve şişe yağmuruna tutuldu.

1 EKİM

Denizli Cam TAŞ kuruldu.

6 EKİM

Danıştay verdiği bir kararla 12 Mart'tan sonra sıkıyönetim tarafından görevlerinden alınan üniversite öğretim üyelerinin görevlerine dönmeleri gerektiğini belirtti.

Mısır ve Suriye orduları, İsrail'in dinî bayramı olan Yom Kippur'da İsrail'e saldırdı. Bu saldırı "Yom Kippur Savaşı"nın başlangıcı oldu.

8 EKİM

Dünya Turizm Örgütü (OMT) Tüzüğü Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak yayımlandı.

11 EKİM

Yedi petrol şirketi ile OPEC arasında sürdürülen görüşmeler bir anlaşmaya varılamaması nedeniyle kesildi.

12 EKİM

Ege Üniversitesine Bağlanan Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ve Bu Akademinin Bir Ünitesi Olan Tekstil Mühendislik Bölümü ile İlgili Olarak Hükûmetimizle Federal Almanya Hükûmeti Arasında İmzalanan İlişik Anlaşma onaylandı.

13 EKİM

Müzişyen Victor Jara, Şili'nin Santiago Stadyumu'nda elleri kesildikten sonra kurşuna dizildi.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun'a göre çıkarılan bir Bakanlar Kurulu Kararı ile Bloke Paralar Fonu kuruldu. Bu Fonda çeşitli nedenlerle bloke edilen Türk lirası cinsinden paraların yüzde 75'inin toplanması, sonra parası bloke edilenlerin kendi ihtiyaçlarında kredi olarak kullandırılması amaçlanıyordu.

14 EKİM

Genel seçimler yapıldı. Adalet Partisi seçimlere Süleyman Demirel, Cumhuriyet Halk Partisi Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Alpaslan Türkeş, Millî Selamet Partisi Necmettin Erbakan liderliğinde

katıldı. Seçimler Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi arasında yaşanan sert rekabete sahne oldu. Seçimlerden Bülent Ecevit'in partisi en başarılı parti olarak çıktı. Millî Görüş geleneğinin temsilcisi Millî Selamet Partisi de Türk siyasal hayatında kendine bu seçimlerle alan açtı. Seçimler neticesinde tek başına hükûmet kuracak sayısal çoğunluğa ulaşılmadığı için Türk siyasal hayatına damga vuracak koalisyon krizlerinden biri yaşandı. Bu seçimlerde 16.798.164 kayıtlı seçmenden 11.223.843 kişi oy kullandı, seçime katılma oranı yüzde 66,8 gibi düşük bir düzeyde gerçekleşti. CHP 3.570.583 (yüzde 31,8) oyla 185 milletvekili, AP 3.197.897 (yüzde 28,5) oyla 149 milletvekili, Millî Selamet Partisi 1.265.771 (yüzde 11,3) oyla 49 milletvekili, Demokratik Parti 1.275.502 (yüzde 11,3) oyla 45 milletvekili, Cumhuriyetçi Güven Partisi 564.343 (yüzde 5) oyla 13 milletvekili, Milliyetçi Hareket Partisi 362.208 (yüzde 3) oyla 3 milletvekili, Türkiye Birlik Partisi 121.759 (yüzde 1) oyla 1 milletvekili, 307.035 (yüzde 3) oy alan bağımsızlar ise 6 milletvekili çıkardı.

Tayland Üniversitesi öğrencilerinin demokratik bir hükûmet için protesto eyleminde 77 kişi öldü, 857 kişi yaralandı.

Necmettin Erbakan (1926-2011)

Süleyman Demirel (1924-2015)

Alparslan Türkeş (1917-1997)

17 EKİM

Amerika'nın Yom Kippur Savaşı'nda İsrail'i desteklemesine karşı petrolü bir silah olarak kullanmak isteyen OPEC üyeleri tek yanlı olarak ham petrol fiyatlarını yüzde 70 oranında yükseltmeye ve petrol üretimini her ay yüzde 5 oranında kısımaya karar verdiler. Dünyada petrol fiyatları büyük ölçüde artmaya başladı. Böylece izleyen birkaç yıl boyunca tüm dünya ülkelerini olduğu gibi Türkiye'yi de derinden etkileyecek "petrol buhranı"na girdi. Buhranın dünyadaki petrol fiyat-

larını çok arttırmasına rağmen Türkiye, uzun zaman, sübvansiyonlarla, ithal edilen petrol fiyatlarındaki artışı son kullanıcılara yansıtmamaya çalışacaktır.

OPEC, bazı batılı ülkelere, Suriye ile olan savaşında İsrail'e yardım ettikleri gerekçesiyle petrol ambargosu uygulamaya başladı.

21 EKİM

Millî Selamet Partisi Genel Başkanlığına Necmettin Erbakan seçildi.

Necmettin Erbakan (1926-2011)

23 EKİM

✍ Başbakan Naim Talu, genel seçimlerin yapılmış olması nedeniyle hükûmetinin istifasını Korumak'a sundu.

✍ ABD başkanı Richard M. Nixon, Watergate skandalı ile ilgili Oval Ofis ses kayıtlarını mahkemeye teslim etmeyi kabul etti.

27 EKİM

✍ Yeni hükûmeti kurmakla Bülent Ecevit görevlendirildi. Hükûmeti kurma görevini üstlenen Ecevit'i zor bir görev beklemekteydi. Süleyman Demirel halkın Adalet Partisine muhalefet etme görevini verdiğini iddia ederek koalisyonun ortağı olmaya yanaşmazken Ecevit farklı formüller üzerine siyasal çalışmalarını sürdürdü.

30 EKİM

✍ Boğaz Köprüsü Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ve Başbakan Naim Talu'nun hazır bulunduğu bir törenle açıldı.

1 KASIM

✍ Toprak ve Tarım Reformu Arazi Bildirim Yönetmeliği yayımlandı.

2 KASIM

✍ Beyhan Kırıl, Türkiye güzellik kraliçesi seçildi.

5 KASIM

✍ Geleneksel Türk tiyatrosunun son temsilcisi İsmail Dümbüllü 86 yaşında öldü.

6 KASIM

✍ MSP Genel Başkanı Erbakan, Bülent Ecevit'in hükûmet ortaklığı önerisini reddetti. CHP'nin koalisyon önerisinin MSP tarafından da olumsuz karşılanması üzerine, hükûmeti kurmakla görevlendirilen CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, partisinin yetkili kurullarıyla yaptığı temaslardan sonra başka alternatiflerin denenmesine olanak sağlamak için Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ü ziyaret etti ve hükûmeti kurma görevinden başışlanmasını istedi.

11 KASIM

✍ İsrail ile Mısır arasında Ateşkes Anlaşması imzalandı.

12 KASIM

✍ Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Mecliste en çok sandalye sayısına sahip CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in yaptığı temaslarda sonunda hükûmeti kurma görevini iade etmesinden sonra bu kez AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'i yeni hükûmeti kurmakla görevlendirdi.

15 KASIM

Hükûmeti kurmakla görevlendirilen AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in koalisyon girişimleri, ilk adımda olumsuz sonuç verdi, DP Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli'nin Demirel başkanlığındaki bir hükûmete katılmayı kabul etmeyeceklerini bildirmesi üzerine, CHP dışındaki partiler arasında bir ortaklık üzerinden hükûmet kurulması imkânı kalmadı. CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu da hükûmet kurmak noktasında tek başlarına desteklerinin düğümü çözmeyeceğini Demirel'e bildirdi. Millî Selamet Partisi lideri Erbakan matematiksel olarak hükûmet kurmak noktasında yeterli bir sayıya ulaşamayacağından hareketle üç partiden oluşacak bir koalisyon önerisinde bulunmuştur. Adalet Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Millî Selamet Partisinden oluşacak üçlü bir koalisyon konusunda Bülent Ecevit bunun gerçekçi bir öneri olmadığını ileri sürerek reddetti.

17 KASIM

Süleyman Demirel hükûmet teşkilinde başarısız kalarak görevi Cumhurbaşkanı'na iade etti. Demirel'in temaslarında Necmettin Erbakan'ın AP ile koalisyonu arzulamasına rağmen Demirel'in DP ve CHP'ye götürdüğü ortaklık önerileri Ferruh Bozbeyli ile

Bülent Ecevit tarafından reddedildi.

Atina'da üniversite öğrencileri cunta rejimine karşı ayaklandılar. Askerlerin ateşi sonucu üç öğrenci öldü.

25 KASIM

Yunanistan'da gerçekleştirilen askerî bir darbe ile Devlet Başkanı Georgios Papadopoulos devrildi.

29 KASIM

Türkiye'ye Yardım Komisyonu Çerçevesinde 1973 yılı için Federal Almanya Hükûmetinin, Hükûmetimize Açacağı Kredi ile İlgili Olarak Bonn'da İmzalanmış Olan İlişik Anlaşma ve Eklerinin Onaylanması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

30 KASIM

1785 sayılı Diyarbakır (Dicle) Üniversitesi Kuruluş Kanunu yayımlandı.

1787 sayılı Anadolu Üniversitesi Kuruluş Kanunu yayımlandı.

1 ARALIK

İsrail'in eski cumhurbaşkanlarından Ben Gurion öldü.

Papua Yeni Gine, Avustralya'dan özerkliğini elde etti.

4 ARALIK

Cumhurbaşkanı Korumürk CHP ile AP'nin bir koalisyon hükûmeti kurabileceklerini belirtti.

8 ARALIK

Cumhurbaşkanı Fahri Korumürk, Anayasa'nın 97. maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak yazar Çetin Altan'ın mahkûmiyetini affetti. Cumhurbaşkanının affı Altan hakkında verilen mahkûmiyetin tüm cezai sonuçlarını da kapsamaktadır. Altan'ın hapis cezasının bitimine dört beş gün kalmıştı.

9 ARALIK

Yerel idareler seçimleri yapıldı. Bu seçimler Türkiye Cumhuriyeti'nin en geniş kapsamlı seçimlerinden biridir. Belediye başkanı, belediye meclisi üyesi, il genel meclisi üyesi, köy muhtarı ve ihtiyar meclisi üyesi, mahalle muhtarı ve mahalle ihtiyar üyesi olarak görev yapacak 456 bin kişi seçildi. Seçimlere katılım oranının düşük olduğu rapor edildi. 64 il merkezindeki belediye başkanlıklarından CHP 33'ünü, AP 19'unu, Bağımsızlar 6'sını, DP 2'sini, MSP 2'sini, CGP birini kazandı. İstanbul, Ankara, Adana ve İzmir'de belediye başkanlıklarını CHP kazandı. İl genel meclisi seçimlerinde CHP oyların yüzde 37,6'sını, AP yüzde 32,17'sini aldı. Seçim kavgalarında on kişi öldü.

15 ARALIK

Cumhurbaşkanı Korumürk hükûmeti kurmakla Naim Talu'yu görevlendirdi.

Naim Talu (1919-1998)

18 ARALIK

CHP milletvekili Kemal Güven Meclis Başkanı seçildi. CHP Kars Milletvekili Kemal Güven, dört partinin verdiği ortak önerge üzerine yapılan 27. tur oylamasında 312 oy alarak Millet Meclisi başkanı seçildi. 1921 yılında Erzincan'da doğan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 1944'te mezun olan Güven, Kars'ın Posof, Kağızman ve Tuzluca ilçelerinde Cumhuriyet savcılığı görevinde

bulundu. Kemal Güven, 1954, 1957, 1961, 1969, 1973 ve 1977 seçimlerinde CHP'den milletvekili oldu. 18 Aralık 1973'te Meclis Başkanlığına

seçilen Kemal Güven Türk siyasetinin fırtınalı yıllarında TBMM Başkanlığı görevini yürüttükten sonra 12 Eylül 1980'de siyaseti bıraktı.

Kemal Güven (1921-2013)

SSCB Soyuz-13'ü uzaya yolladı.

19 ARALIK

AET, Kıbrıs ile Ortaklık Anlaşması imzaladı.

20 ARALIK

İspanya Başbakanı Amiral Luis Carrero Blanco otomobilinde öldürüldü. Suikastı kısa adı ETA olan Bask Yurdu ve Özgürlüğü örgütü üstlendi.

21 ARALIK

İstanbul'da Hacı Bekir'in Kadıköy, Karaköy, Beyoğlu ve Eminönü iş yerlerinde grev başladı.

23 ARALIK

Tahran'da toplanan petrol ihracatçıları ülkeleri (OPEC) ham petrol fiyatlarını yüzde 130 arttırma kararı aldılar.

Fas'ta yolcu uçağı düştü: 106 kişi öldü.

Mustafa Timisi [1936-?]

✍ Türkiye Birlik Partisi Genel Başkanlığına Mustafa Timisi yeniden seçildi.

24 ARALIK

✍ Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük yayımlandı.

25 ARALIK

✍ Türkiye Cumhuriyeti'nin İkinci Cumhurbaşkanı İsmet İnönü

nü Ankara'da vefat etti. Pembe Köşk'te vefat eden Kurtuluş Savaşı'nın başkahramanlarından İsmet İnönü uzun yıllardır kalp yetmezliği sorunuyla boğuşmaktaydı. Öldüğünde 90 yaşındaydı. Ölümü hem yurt içinde hem de yurt dışında üzüntü yaratmıştır. Eşi Mevhibe Hanım eşinin ölümü üzerine fenalık geçirmiş, kendine geldikten sonra eşinin başında Kuran okuyarak bu büyük acıyı kabullenmiştir. Vefat haberini alan Başbakan ve kabinesi Pembe Köşk'e gelerek İsmet İnönü'nün Anıtkabir'e defnedileceğini acılı aileye bildirmişlerdir.

✍ Naim Talu, hükûmeti kurmakta başarısız kalarak görevi Cumhurbaşkanı Korutürk'e iade etti. Ancak Korutürk Talu'nun görevden af isteğini kabul etmeyerek, bir koalisyon hükûmeti oluşturmak üzere temalarını sürdürmesini istedi.

28 ARALIK

✍ İsmet İnönü Ankara'da Devlet töreniyle toprağa verildi. Büyük bir halk topluluğunun katıldığı cenaze töreninden sonra naaşı, Bakanlar Kurulu kararı uyarınca Anıtkabir'e gömüldü. Türk siyasal hayatının en önemli askerî ve siyasi figürlerinden biri olan İsmet İnönü'nün cenaze törenini

yüzbinlerce vatandaş gözyaşları içerisinde takip etti.

✍ Aleksandr Soljenitsin, Sovyet hapishanelerini anlattığı "Gulag Takım Adaları" adlı eserini yayımladı.

29 ARALIK

✍ "Avrupa Ekonomik Topluluğuna Yeni Üyelerin Katılmasından Dolayı Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Geçici Anlaşma" Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanıp yayımlandı.

✍ Eczacıbaşı Yatırım Holding kuruldu.

31 ARALIK

✍ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'a dayanılarak çıkarılan bir Bakanlar Kurulu Kararı ile Petrol Arama ve Petrolle İlgili Faaliyetleri Düzenleme Fonu kuruldu. Fon'un amacı "Uluslararası petrol piyasalarındaki gelişmelerin ödemeler bilançosuna yapacağı olumsuz etkileri önlemek ve Türkiye'nin petrol kaynaklarının aranması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi faaliyetlerini finanse etmek" olarak belirlendi.

✍ Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 5,1 büyüdü; toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 20,8; dolar kuru 14,28 TL oldu.

1974

1 OCAK

İsrail'de yapılan seçimleri Golda Meir liderliğindeki İsrail İşçi Partisi kazandı.

9 OCAK

PTT Genel Müdürlüğü Telekomünikasyon Projesinin, Kısmi Dış Finansmanını Karşılama Amacıyla Kanada Uluslararası Kalkınma Kurumundan Kredi Sağlanması Konusunda Hükûmetimizle Kanada Hükûmeti Arasında İmzalanan Anlaşma ve Eklerinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

10 OCAK

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından hükûmeti kurmakla görevlendirilen Naim Talu başarısız oldu ve görevi Korutürk'e iade etti.

11 OCAK

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, Resmî Gazete'de yayımlandı.

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları genel sanat yönetmenliğine Muhsin Ertuğrul getirildi. Bir gün önce Vasfi Rıza Zobu bu görevden istifa etti.

13 OCAK

CHP ile MSP, hükûmet konusunda ortaklık için anlaştı.

14 OCAK

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Seyfi Demirsoy, tedavi görmekte olduğu Londra'da öldü.

Antalya Gazeteciler Cemiyeti kuruldu.

15 OCAK

Korutürk, hükûmeti kurması için Bülent Ecevit'i görevlendirdi.

18 OCAK

Tarım Kredi Kooperatifleri Ana Sözleşmesi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Cezayir, bir yıl önce Ocak 1973'te 2,59 dolar olan petrol afişe fiyatını 16,96 dolara çıkardı. Arap ülkeleri de izleyen günlerde petrol fiyatını yeniden ve büyük oranlarda arttırdılar. Bu fiyat artışları ve onunla birlikte giden üretim-satış sınırlamaları büyük bir petrol buhranına yol açtı.

21 OCAK

✍ Bir süredir cezaevinde yatmakta olan Türkçü yazar Nihal Atsız Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından affedildi.

23 OCAK

✍ Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazaları ve Depoları Hakkında Yönetmelik, Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ İsrail askerleri Süveyş Kanalı'nın batısından çekilmeye başladı.

✍ Tunceli'nin Yeşilyazı bucağında çığ düştü; 15 kişi öldü.

24 OCAK

✍ ABD, dünyada yaşanan petrol sıkıntısı nedeniyle petrol ihracatına sınırlamalar koydu.

25 OCAK

✍ CHP ile MSP arasında kurulacak hükûmete ilişkin protokol Ecevit ile Erbakan arasında imzalandı. İki parti arasındaki müzakereleri, büyük ölçüde Deniz Baykal ile Oğuzhan Asiltürk yürüttüler. Hükûmet bunalımının yüzüncü gününde CHP ve MSP'nin ortak bir hükûmet kuruluşunu ayrıntılarıyla saptayan protokol 15 sayfalık bir metin olup 109 madde-

den müteşekkildir. Protokol bir giriş kısmının ardından iki partinin anlaştıkları konuları değişik başlıklar altında toplamaktadır. Bu protokol genel olarak şunları içermiştir: Bor mineralleri devletleştirilmesi, Gelir ve Kurumlar Vergilerinde tarife ve en az geçim indirimi haddi gözden geçirilmesi, işsizlik sigortası kurulması, hak ve hürriyetlerde demokratik anlayışa uymayan sınırlamaların kaldırılması.

26 OCAK

✍ Bülent Ecevit başkanlığında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)-Millî Selamet Partisi (MSP) koalisyonu hükûmeti göreve başladı. Kabine şu isimlerden oluşmaktaydı: Başbakan Bülent Ecevit, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan, Devlet Bakanı Orhan F. Eyüboğlu, Devlet Bakanı İsmail Hakkı Birler, Devlet Bakanı Süleyman Arif Emre, Adalet Bakanı Şevket Kazan, Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık, İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk, Dışişleri Bakanı Turan Güneş, Maliye Bakanı Deniz Baykal, Millî Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ, Bayındırlık Bakanı Erol Çevikçe, Ticaret Bakanı Fehim Adak, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Selahattin Cizrelioğlu, Gümrük ve Tekel Bakanı Mahmut Türkmenoğlu, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Korkut Özal, Ulaştırma Bakanı Hasan Ferda Güley, Çalışma Bakanı Önder

Sav, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Abdülkerim Doğru, Enerji ve Tabii
Kaynaklar Bakanı Cahit Kayra,
Turizm ve Tanıtma Bakanı Orhan
Birgit, İmar ve İskân Bakanı Ali

Topuz, Köyleri ve Kooperatifler
Bakanı Mustafa Ok, Orman
Bakanı Ahmet Şener, Gençlik ve
Spor Bakanı Muslihittin Yılmaz
Metem.

27 OCAK

Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından onaylanan Ecevit hükûmeti göreve başladı. Hükûmette Necmettin Erbakan Başbakan Yardımcılığı, Deniz Baykal Maliye Bakanlığı görevini üstlendiler.

THY'nin Van isimli yolcu uçağı, İzmir'den kalkarken düşerek infilak etti. Yolcular ve mürettebatan 63 kişi öldü.

28 OCAK

Yasadışı sol örgüt kurmaktan sanık olarak yargılanan 33 subay çeşitli hapis cezalarına çaptırıldılar.

Türk Hükûmeti ile Uluslararası İmar Kalkınma Bankası Arasında Antalya Orman Kullanım Projesi'nin 40 Milyon Tutarındaki Kısmı Dış Finansman İhtiyacını Karşılamak Amacıyla İmzalanan İkraz Anlaşması ve yine Aynı Banka ile Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi SEKA Antalya Müessesesi Arasında İmzalanan Proje Anlaşması'nın ve Bu Anlaşmalara Ek Mektupların Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu kararı yayımlandı.

31 OCAK

Seyfi Demirsoy'un ölümüyle boşalan TÜRK-İŞ Genel Başkanlığına Halil Tunç seçildi.

Askerî Yargıtay Türkiye-Kürdistan Demokratik Partisi adli gizli dernek kurucularının duruşmasını karara bağladı ve 10 kişinin cezasını onayladı; dokuz sanıkla ilgili kararı bozdu.

1 ŞUBAT

São Paulo'da (Brezilya) 25 katlı bir iş yerinde yangın çıktı: 189 kişi öldü, 293 kişi yaralandı.

4 ŞUBAT

Türkiye Yazarlar Sendikası kuruldu.

7 ŞUBAT

Meclisteki oylamada Ecevit hükûmeti 235 kabul oyu ile güvenoyu aldı. Oylamaya 373 milletvekili katıldı: 136 ret, 2 çekimser oy verildi.

8 ŞUBAT

Amerikan uzay istasyonu Skylab, uzayda 84 gün geçirdikten sonra Dünya'ya döndü.

9 ŞUBAT

Ankara Ticaret Odası Başkanı Cahit Aydoğan, hükûmet programını eleştirerek ekonominin Devlet tekeli altına sokulmak istendiğini söyledi.

11 ŞUBAT

Petrol tüketicisi ülkelerin, hızla yükselen dünya petrol fiyatları karşısında neler yapılabileceğini görüşmek üzere topladıkları Petrol Konferansı Washington'da başladı. Konferansta somut sonuçlara ulaşılamadı.

13 ŞUBAT

Rus yazar Aleksandr Soljenitsin, "Gulag Takım Adaları, 1918-1956" adlı kitabı nedeniyle tutuklandı. Vatana ihanetle suçlanan yazar, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) yurttaşlığından çıkarılarak sürgüne gönderildi.

14 ŞUBAT

Gazeteci İsmail Cem (İpekçi) TRT genel müdürlüğüne atandı.

İsmail Cem İpekçi 15 Şubat 1940 tarihinde İstanbul'da doğdu. İstanbul Robert Koleji ve ardından Lozan Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Paris Siyasal Bilgiler Enstitüsünde siyaset sosyolojisi alanında yüksek lisans yaptı. 1987 Genel Seçimlerinde SHP listesinden İstanbul Milletvekili seçilerek TBMM'ye girdi. Parti içinde "Yeni Sol" olarak adlandırılan grupta yer aldı. 1991 Genel Seçimlerinde yine SHP listesinden İstanbul Milletvekili seçildi. 1992'de SHP'den ayrılarak Cumhuriyet Halk Parti-

sinin yeniden oluşumunda görev aldı. 1993 Cumhurbaşkanlığı seçimine CHP adayı olarak katıldı. İsmail Cem, 7 Temmuz 1995'te 50. hükûmette Ercan Karakaş'tan boşalan Kültür Bakanlığı görevine getirildi. 1995 Genel Seçimlerinden önce Demokratik Sol Partiye (DSP) geçerek, Kayseri'den milletvekili seçildi. DSP'nin TBMM Grup Yönetim Kurulu üyesi oldu (1996); 30 Haziran 1997 tarihinde kurulan 55. hükûmette de Dışişleri Bakanlığı görevine atandı. 11 Temmuz 2002'de, hükûmetin ve Demokratik Sol Partinin artık işlevini yitirdiği gerekçesiyle Dışişleri Bakanlığı görevinden ve DSP'den istifa etti. Kısa süre sonra arkadaşlarıyla Yeni Türkiye Partisinin (YTP) kuruluşuna katıldı ve bu partinin Genel Başkanlığına getirildi. YTP'nin beklenen ilgiyi görememesi üzerine de, 2004 yılında YTP'nin CHP'ye katılma kararı alındı. İsmail Cem, akciğer kanseri tedavisi için yatırıldığı İstanbul Cerrahi Hastanesinde 24 Ocak 2007'de yaşamını yitirdi.

İsmail Cem (1940-2007)

18 ŞUBAT

✍ Kiss Müzik Grubu kendi adlarını taşıyan ilk albümlerini yayımladılar.

20 ŞUBAT

✍ Türk Hükûmeti, ile Avrupa Yatırım Bankası Arasında İmzalan, Gizli 2 Sulama Projesi İçin Ödünç Verilmesini Öngören Finansman Mukavelesi, Uygulama Protokolü ve Eklerinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

21 ŞUBAT

✍ Yaşar Kemal Türkiye Yazarlar Sendikası başkanlığına seçildi. Türkiye Yazarlar Sendikası aynı yılın 6 Şubat günü kurulmuştu.

26 ŞUBAT

✍ Kamu teşebbüslerince üretilen çok sayıda malın fiyatına zam yapıldı. Adalet Partisi Başkanı Demirel zamları şiddetle eleştirdi.

1 MART

✍ 1974 yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşınca Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tarh, Tahakkuk ve Tahsiline Yetki Veren Kanun (Geçici Bütçe), Resmî Gazete'de yayımlandı.

✍ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Fiyat Düzenleme ve Destekleme Fonu Kurulmasına dair 21 sayılı Karar, Resmî Gazete'de yayımlandı.

2 MART

✍ Bazı gazeteler son zamların getirdiği yük nedeniyle sayfa sayısını azalttı, günlük eklerin yayımına son verdi.

3 MART

✍ THY'ye ait bir DC-10 tipi Ankara yolcu uçağı Paris yakınlarında düştü. 346 kişi öldü; yolcu ve mürettebattan kurtulan olmadı.

6 MART

✍ İngiltere'de seçimleri İşçi Partisi kazandı. Harold Wilson Başbakan oldu.

✍ Hilafetin kaldırılışının 50. yılı dolayısıyla PTT tarafından çıkarılması kararlaştırılan seri pulların basımı Millî Selamet Partili bakanların önerisi üzerine durduruldu.

9 MART

✍ İşverenlerin SSK'ya 1,5 milyar lira borcu olduğu açıklandı.

11 MART

Alkollü içki olduğu gerekçesiyle biranın ruhsatsız yerlerde satılması, İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün valiliklere gönderdiği bir genelge ile yasaklandı.

12 MART

Ulaştırma Bakanlığı Görev Alanına Giren Sivil Havacılık Hizmetlerinin Güçlendirilmesi İçin Birleşmiş Milletler Kalkınma Programından Maddi Yardım Teminine Dair Türk Hükûmeti İle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı Arasında İmzalanan Anlaşma Niteliğindeki Proje Belgesinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

13 MART

Barzani yandaşı Kürtlerle Irak askerleri arasında çıkan çatışmalar üzerine, Türkiye sızmaları önlemek için Irak sınırını kapattı.

14 MART

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneğinin (TÖB-DER) kapatılması için dava açtı.

20 MART

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Arnavutluk Halk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında 23 Aralık 1968 Tarihli Ticaret Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

23 MART

Hükûmet, İmralı Adası'nda gömülü olan Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan'ın mezarlarının başka bir yere taşınabilmesine izin verdi.

28 MART

Ünlü yönetmen Elia Kazan, herkesten habersiz olarak İstanbul'a geldi.

Ankara'da Cumhuriyet Başsavcılığı başrolünde Fransız oyuncu Alain Delon'un oynadığı Yasak Duygular adlı filmin gösterimini müstehcen olduğu gerekçesiyle yasakladı.

31 MART

Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasası ile ekli Anlaşma, Tüzük ve Formüller Bakanlar Kurulunca onaylanarak, Resmî Gazete'de yayımlandı.

2 NİSAN

✍ Erciyes Boru Sanayii AŞ (ER-BOSAN) kuruldu.

3 NİSAN

✍ Petrol Araştırma ve Geliştirme Merkezinin Kurulması Amacıyla Sağlanacak Kredi İçin Hükûmetimizle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Arasında İmzalanan Anlaşma Niteliğindeki

Proje Belgesinin Onaylanması-na Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

4 NİSAN

✍ Türk hükûmeti, Yunan karasularının 12 mile çıkarılmasını kabul etmeyeceğini, Ege'nin bir Yunan gölü hâline getirilmesinin söz konusu olamayacağını, diplomatik kanallarla Yunanistan'a bildirdi.

5 NİSAN

11 Eylül 2001'de düzenlenen saldırı sonucu iki kulesi de yıkılan Dünya Ticaret Merkezi binası açıldı. Yapımına 1970'te başlanan ve 37 milyon dolara mal olan binanın mimarı Minoru Yamasaki idi.

6 NİSAN

Demokratik Parti (DP) Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli, TCK 141. ve 142. maddelerinin af kapsamına alınmasını kınadı. Cumhuriyet Halk Partili (CHP) ve Millî Selamet Partilileri (MSP) eleştirerek, "Siz komünistleri affetmeniz de onlar sizi affetmez." dedi.

9 NİSAN

Bakanlıklar arasında ekonomik koordinasyonu sağlamak ve Bakanlar Kurulunun alacağı kararların hızlandırılmasına yardım etmek gerekçesine dayalı olarak bazı bakanlardan oluşan bir Bakanlıklar Arası Ekonomik Kurul ile bu kurulun bir alt komitesi oluşturuldu.

10 NİSAN

Genel af yasa önerisi Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildi.

12 NİSAN

Renault Fabrikasından yurt dışına ilk satış Lübnan'a ihraç edilen 20 otomobille gerçekleştirildi.

14 NİSAN

Bolu Çimento Fabrikasında üretime başlandı.

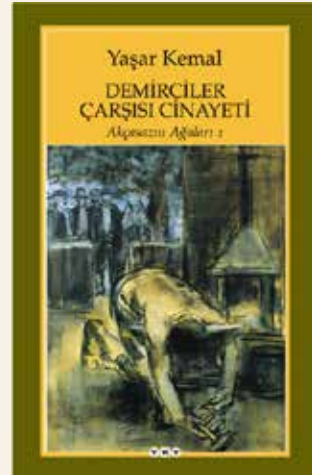
16 NİSAN

Eski DP'lilerin siyasi haklarının iadesine ilişkin Anayasa değişikliği kabul edildi.

17 NİSAN

Sol yayınlarından çıkan "Halk Savaşı, Halk Ordusu" adlı kitapta komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla yayınevi yönetmeni Muzaffer Erdost 7,5 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Madaralı Roman Ödülü'nü "Demirciler Çarşısı Cinayeti" adlı eseriyle Yaşar Kemal aldı.

18 NİSAN

- ✍ Pakistan Başbakanı Zülfikar Ali Butto göreve başladı.
- ✍ İtalya'da Kızıl Tugaylar örgütü savcı Mario Sossi'yi kaçırdı.

22 NİSAN

- ✍ Milletvekili seçilme Yaşını 30'a indiren Anayasa Değişikliği, Resmî Gazete'de yayımlandı.

24 NİSAN

- ✍ Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan "Petrol için özel muamele umuyoruz" diyerek Suudi Arabistan'a gitti.

25 NİSAN

- ✍ Portekiz'de "Karanfil Devrimi", General Antonio Spınola'nın yönettiği askerî ayaklanmayla Salazar'ın faşist diktatörlüğü devrildi.
- ✍ İtalyan sinema oyuncusu Sophia Loren Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın konuğu olarak Türkiye'ye geldi.

26 NİSAN

- ✍ Hazine Arazisinin Kiralanması Hakkında Yönetmelik yayımlandı.

27 NİSAN

- ✍ TSİP'in Türkiye Sosyalist İşçi Partisi in Altındağ İlçe Merkezi ülkücülerin saldırısına uğradı.
- ✍ Merkez Bankası bir rapor yayımladı. "Türkiye'de işsiz sayısı 1 milyon 760 bin."

28 NİSAN

- ✍ Eski cumhurbaşkanlarından Celal Bayar, demokrasi ile bağdaşmadığı gerekçesiyle, tabii senatörlük önerisini geri çevirdi.

4 MAYIS

- ✍ Kayseri'de Hes Kablo TAŞ kuruldu.

9 MAYIS

- ✍ Almanya'da, Kızıl Ordu Fraksiyonu liderlerinden Ulrike Meinhof Stuttgart'daki Stammheim cezaevindeki hücresinde ölü bulundu.
- ✍ Ankara Sanatseverler Derneğinin "en iyi oyun yazarı ödülü" "Uçamayan Kuşlar Tutulur" oyunuyla Aydın Arıt'a verildi.

10 MAYIS

- ✍ Sait Faik Hikâye Ödülünü "Can Parası"yla Fakir Baykurt aldı.

11 MAYIS

Toprak ve Tarım Reformu Mera Yaylak ve Kışlak Yönetmeliği yayımlandı.

12 MAYIS

Erzurum'un Oltu ilçesinde bir linyit ocağında grizu patlaması oldu; 10 işçi öldü.

13 MAYIS

Türk Silahlı Kuvvetlerinin Personel Seferber Olma Hazırlıkları Yönetmeliği yayımlandı.

14 MAYIS

12 Mart askerî müdahalesi sırasında tutuklananları kapsayan Genel Af çıktı. 141. ve 142. maddeler kapsam dışı kaldı.

15 MAYIS

TBMM Genel Af Kanunu'nu, siyasal suçları dışarıda bırakan sınırlı kapsamda kabul etti. Kanun'un görüşmelerinde CHP ile MSP milletvekillerinden bir bölümü Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinden mahkûm olmuş kişilerin de af kapsamına alınmasını ısrarla istemiş ve Ecevit Meclisteki konuşmasında bu konuyla ilgili olarak "ya

biter ya biter" deyişini kullandı. Bu deyiş, yıllar sonra Tansu Çiller tarafından alınıp tekrarlandı. Genel Af Kapsamındaki bu oylama aslında CHP ve MSP arasındaki koalisyonun sarsılmasına sebebiyet verdi.

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Gazeteci Hasan Tahsin adına İzmir Konak Meydanı'na dikilen İlk Kurşun Anıtı'nı açtı.

16 MAYIS

9 İsraili çocuğu rehin alan Filistin gerillalarıyla İsrail askerleri arasında çatışma çıktı; 16 çocuk öldü, 70 çocuk yaralandı.

18 MAYIS

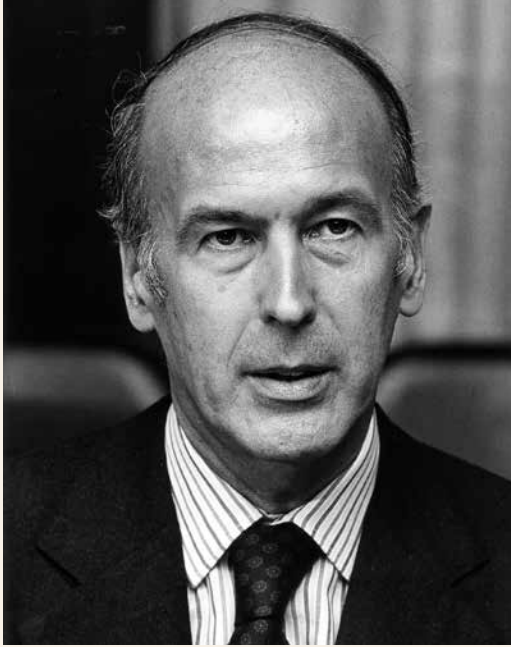
Cumhuriyet'in 50'nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında 1803 sayılı Kanun yayımlandı. Bu Kanun'da, Ceza Kanunu'nun 141. ve 142. maddeleriyle ilişkili suçların kapsam dışı tutulmuş olmasının Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla CHP, Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Genel Af ilan edildi.

Hindistan Pokhran eyaletindeki Racastan Çölü'nde ilk nükleer silah denemesini başarıyla gerçekleştirdi.

19 MAYIS

- Valéry Giscard d'Estaing Fransa cumhurbaşkanlığına seçildi.

Valéry Giscard d'Estaing(1926-2020)

20 MAYIS

- Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi davasından yargılanan ve 2 yıldır tutuklu olan sinema sanatçısı Yılmaz Güney genel aften yararlanarak tahliye oldu.

25 MAYIS

- Tiyatro sanatçısı ve yönetmen Ulvi Uraz öldü.

27 MAYIS

- Ünye Çimento AŞ kuruldu.

30 MAYIS

- Tire Kutsan Oluklu Mukawa, Kutu ve Kâğıt Sanayii AŞ kuruldu.
- Bakanlar kurulunda cumartesi günlerinin tam gün tatil olması kararı alındı.

1 HAZİRAN

- 1974 Yılı Bütçe Kanunu, Resmî Gazete'de yayımlandı.

Yitzhak Rabin (1922- 1995)

3 HAZİRAN

- Yitzhak Rabin, İsrail'in yeni Başbakanı oldu.
- Ressam Fikret Mualla'nın Fransa'dan getirilen kemikleri İstanbul Karacaahmet Mezarlığına gömüldü.

4 HAZİRAN

- Uluslararası Hukukçular Komitesi, Uganda'da Idi Amin'in iktidarı ele geçirmesinden bu yana 250 bin kişinin öldürüldüğünü açıkladı.

10 HAZİRAN

“Doktor Hikmet Kıvılcımlı işçi kesimi davası” sonuçlandı; sanıklardan Selma Özkol ve Eşref Bayraklı 5'er yıl hapis cezasına çarptırıldı.

12 HAZİRAN

Hükûmet Ataş Rafinerisini devletleştireceğini açıkladı.

14 HAZİRAN

Ülkemizde Kamu Sektörüne ve Özel Sektöre Ait Çimento Fabrikalarını Geliştirmek Amacıyla Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'ndan Sağlanacak Yardımla Desteklenmek Üzere Hükûmetimiz ile Bmkgp ve Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı Arasında Düzenlenen Anlaşma Niteliğindeki Proje Belgesinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

16 HAZİRAN

İzmir'de 60 bin işçi genel direniş yaptı.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP) kuruldu. Partinin Genel Başkanlığına Ahmet Kaçmaz, genel sekreterliğine Yalçın Yusifoğlu getirildi. Partinin programında emekçi sınıfların

demokratik iktidarı ve sosyalizm hedefleniyordu. TSİP, 12 Eylül sonrası 16 Ekim 1981 tarihinde öteki partilerle birlikte kapatıldı.

18 HAZİRAN

Türkiye'de işadamları ilk defa İzmir'de gösteri yürüyüşü yaptı.

20 HAZİRAN

İsrail Lübnan'daki Filistin mülteci kamplarına saldırdı; 16 Filistinli öldü.

23 HAZİRAN

1970'li yıllarda Türkiye'de büyük ilgi toplayan “Kaçak” adlı Amerikan televizyon dizisinde “Doktor Kimble” rolünü oynayan Amerikalı sinema oyuncusu David Janssen Turizm Bakanlığının ko-nuğu olarak Türkiye'ye geldi.

24 HAZİRAN

Çocuklar için Besin Karışımlarının (Sekmama) Türkiye'de Üretimi, Pazarlanması ve Parasız veya Hükûmet Yardımı Olarak Dağıtımı ile İlgili Hükûmetimiz ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı, Dünya Sağlık Teşkilatı ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında İmzalanan Anlaşma Niteliğindeki Uygulama Planına Ek Planın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

28 HAZİRAN

Küçük ve Orta Büyüklükteki İktisadi Devlet Teşekkülleri Projelerinin Dış Finansmanını Sağlamak Amacıyla, Hükûmetimizle Dünya Bankası Arasında İmzalanan Garanti Anlaşması'yla Devlet Yatırım Bankası ve Dünya Bankası Arasında Aynı Tarihte İmzalanan İkraz Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

29 HAZİRAN

Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan "Çocuklara çatal tutması değil, Cenab-ı Hakk'a şükür duası öğretilecek" dedi.

30 HAZİRAN

Sovyet balet Mikhail Baryshnikov, Bolşoy Balesi ile turnede olduğu Kanada'ya iltica etti.

1 TEMMUZ

Bakanlar Kurulu çıkardığı bir kararname ile üç yıl önce Nihat Erim hükûmetince alınmış olan afyon ekimi yasağını kaldırarak belli illerde afyon ekimine izin verdi. İzin, Afyon, Kütahya, Burdur, Isparta, Denizli ve Uşak illerinin tamamı ile Konya'nın Akşehir, Ilgın, Beyşehir ve Doğanşehir ilçelerini kapsıyor.

Türkiye'nin Bonn Büyükelçisi Vahit Halefoğlu tarafından Federal Almanya'nın Siyasal İşler Genel Müdürlüğüne verilen bir muhtırada Ortak Pazar ülkelelerinin Türkiye'ye haber vermeden Ortadoğu ve Afrika ülkeleleriyle iktisadi ilişkiler içerisine girmemesi istendi.

2 TEMMUZ

Anayasa Mahkemesi 4'e karşı 11 oyla, 1803 sayılı Af Kanunu'nda, 141. ve 142. maddelerle ilişkili suçları dışarda bırakan düzenlemeyi Anayasa'ya aykırı buldu. Böylece, 141, 142, 146 ve 149. maddelerden hüküm giymiş ya da yargılanmakta olan 5.000 kadar suçlu da mahkeme kararıyla af kapsamına alınırken bu sonuç, Anayasa Mahkemesinin fiilen kanun çıkararak yetkilerini aştığı ve Anayasa'daki güçler ayrımını anlamsız hâle getirdiği tartışmalarına yol açtı. TBMM ile Anayasa Mahkemesi-

nin karşılıklı kararlarıyla gerçekleştirilen geniş kapsamlı bu affın izleyen yıllarda işlenen suç sayısının artışı, özellikle siyasal içerikli terörün büyük boyutlu tırmanışında önemli rol oynadığı ileri sürüldü.

5 TEMMUZ

Bakanlar Kurulunun haşhaş ekimi yasağını kaldırma kararı Amerika Birleşik Devletleri'nin tepkisine yol açtı. Başbakan Bülent Ecevit "Nerede ne ekeceğimize kimse karışamaz." dedi.

Türkiye'nin haşhaş ekimini yenisinden serbest bırakma kararından sonra ABD, Ankara Büyükelçisini, "İstisarelerde bulunmak üzere" Washington'a çağırdı.

6 TEMMUZ

İngiliz The Times gazetesinin bir yorumunda, haşhaş ekimine ilişkin kararın Türkiye'ye pahalıya mal olabileceği iddia edildi.

DPT Müsteşarı Kemal Cantürk görevinden alındı.

9 TEMMUZ

T.C. Ziraat Bankası Toprak ve Tarım Reformu Kredileri Yönetmeliği yayımlandı.

11 TEMMUZ

ABD'nin daha önce yüklendiği haşhaş tazminatının 1974'e düşen kısmını ödememe kararı üzerine hükûmet bu ödemeyi bütçeden yapmayı kararlaştırdı.

Suudi Arabistan ile Yapılan Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması, Bakanlar Kurulunca imzalanıp Resmî Gazete'de yayımlandı.

12 TEMMUZ

Kıbrıs'ta Makarios yönetimi Enosis yanlısı EOKA örgütü mensuplarını tutuklamaya başladı.

15 TEMMUZ

Kıbrıs'ta Millî Muhafız Gücü, Yunanistan'daki askerî cuntanın desteği ile Nikos Sampson öncülüğünde bir askerî darbeye yönetime el koydu. Darbeyi düzenleyenler Kıbrıs Rum Radyosunda "Kıbrıs Rum Halkına" diye başlayan uzun bir bildiri yayımladılar. EOKA yanlısı Sampson'un Kıbrıs Cumhurbaşkanı olduğu açıklandı. Makarios'un durumu açıklığa kavuşmadı. Türkiye'de hükûmet hemen toplanarak durumu ve alınacak tedbirleri görüştü. Toplantı sonunda adayı Enosis'e götürecek bu durumun Türk hükûmetince kabul edilmeyeceğini belirten bir bildiri yayımlandı.

16 TEMMUZ

- ✍ Dünya ajansları, Makarios'un sağ olduğuna ve Malta'ya kaçtığına ilişkin haberler yayımladılar.
- ✍ Başbakan Ecevit parti liderleriyle görüştü.
- ✍ Yunanistan'da genel seferberlik ilan edildi.

17 TEMMUZ

- ✍ Makarios, Birleşmiş Milletleri, Yunanistan'ı kinamaya çağırdı.
- ✍ Başbakan Ecevit, yanında bir heyetle Londra'ya gitti.

18 TEMMUZ

- ✍ Ecevit gece Türkiye'ye döndü.

✍ Ecevit Londra'da, Başbakan Harold Wilson ile görüştü ve Kıbrıs Antlaşmalarının garantör devletleri olarak birlikte müdahale etmeyi önerdi. Öneri kabul edilmedi.

✍ TBMM'de Kıbrıs konusunda yapılacak görüşme iki gün sonraya ertelendi.

✍ Ecevit Londra'da, ABD Dışişleri Bakanı Kissinger'in temsilcisi Sisco ile görüştü. Dışişleri Bakanı Hasan Esat Işık da İngiltere Dışişleri Bakanı Callaghan ile bir görüşme yaptı. Bütün bu görüşmeler sonuçsuz kaldı.

Bülent Ecevit (1925-2006)

19 TEMMUZ

✍ Sisco, Atina'dan Ankara'ya gelerek gece yarısından sonra Ecevit ile görüştü. Türk donanmasıyla çıkarma gemilerinin bu saatlerde Kıbrıs'a doğru yola çıktığını öğrenen Sisco derhal Atina'ya uçtu.

20 TEMMUZ

Türk askerî güçleri sabah saat 05.00'te Kıbrıs'ta harekât başlattı. Ecevit sabah 06.10'da radyodan şu mesajı verdi: "Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a indirme ve çıkarma harekâtı başlamış bulunuyor. Allah milletimize, bütün Kıbrıslılara ve insanlığa hayırlı etsin. Bu şekilde insanlığa ve barışa büyük hizmette bulunmuş olacağımıza inanıyoruz. Öyle umarım ki kuvvetlerimize ateş açılmaz ve kanlı bir çatışma olmaz. Biz aslında savaş için değil, barış için, yalnız Türklere değil Rumlara da barışı getirmek için gidiyoruz. Bu karara ancak tüm politik ve dip-

lomatik yolları denedikten sonra mecbur kalarak vardık. Bütün dost ülkelere, bu arada son zamanlarda yakın istişarelerde bulunduğumuz dost ve müttefiklerimiz Birleşik Amerika'ya ve İngiltere'ye meselelerin müdahalesiz halledilebilmesi, diplomatik yollardan halledilebilmesi için gösterdikleri iyi niyetli çabalar için şükranlarımı belirtmeyi borç bilirim. Eğer bu çabalar sonuç vermediyse, elbette sorumluları bu iyi niyetli gayretleri gösteren devletler değildir. Tekrar bu hareketin insanlığa, milletimize ve tüm Kıbrıslılara hayırlı olmasını dilerim. Allah milletimizi ve bütün insanlığı felaketlerden korusun."

Beşparmak Dağları bölgesine 2.000 komando indirildi Girne'nin 10 kilometre batısına çıkarma yapıldı. Boğaz-Gönyeli-Lefkoşa üçgeninde Türk Birlikleriyle Rum güçleri arasında çatışmalar oldu.

Kıbrıs Barış Harekâtı Yunanistan'ın adayı ele geçirme emellerini ve bu amaçla gerçekleştirdiği saldırıları durdurma amacı taşımaktaydı. Yunanistan çok uzun yıllardır adayı kendi egemenliğine katmak için çeşitli yollara başvurmaktaydı. Birleşmiş Milletler Cemiyetinde ve NATO'da istediği sonuçları alamayan Yunanistan, adayı ele geçirmek için gerilla taktikleri uygulayarak adada huzursuzluk çıkartarak askerî müdahalesi için gerekli ortamı yaratmayı hedefledi. Kıbrıs doğumlu Teğmen Georgios Grivas tarafından 'Kıbrıslı Savaşçıların Millî Mücadele Örgütü' (EOKA) kuruldu. 1955 yılında ilk eylemler gerçekleştirilerek adadaki Türklerle saldırılar yapıldı. Bu örgütün faaliyetlerine engel olmak adına Rauf Denktaş önderliğinde Türk Mukavemet Teşkilatı kuruldu. Bu

iki taraf arasındaki çatışmalar uzun yıllar devam etti. Diplomatik alanda da çeşitli yollarla bu durumun sona erdirilmesi için uğraş verildi: Liderler arasında ikili buluşmalar, uluslararası raporlar, planlar, devlet adamları arasında görüşmeler sonuç vermedi. Her öneri ve plan bir takım gerekçelerle reddedildi. Adadaki saldırıların devam etmesi ve Türk nüfusun çeşitli eziyetlere maruz bırakılması üzerine Türkiye Devleti Garanti Anlaşmasının dördüncü maddesinden faydalanarak 20 Temmuz 1974 tarihinde adaya askerî hareket düzenledi. Adaya gerçekleştirilen bu askerî hareket dünya kamuoyunda yaygın bir şekilde meşru olarak kabul edildi. Cenevre'de gerçekleştirilen toplantı sonrası Türkiye, Yunanistan ve İngiltere tarafından yayımlanan ortak deklarasyonda, 1960 Anlaşması'nın yasallığı tüm taraflarca kabul edildi. Ayrıca Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum şeklinde iki özerk yönetimin varlığı da yine kabul gördü.

21 TEMMUZ

 Türk uçakları, bilgi akımındaki eksiklik nedeniyle, Kıbrıs açıklarında Kocatepe muhribini batırdılar.

 Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi oy birliğiyle, Kıbrıs'ta ateşkes isteyen bir karar aldı.

 Ecevit Atina'dan Ankara'ya gelen Sisco'ya "Kıbrıs'ta belli hedeflere varılmadan hareketin durdurulamayacağını" belirtti.

22 TEMMUZ

 Amerika'nın aracılığıyla Bakanlar Kurulu saat 17.00'de ateşkes uygulamasına karar verdi. Ancak, ateşkes saatine kadar adaya çıkarma devam etti.

 Yunanistan'da Cunta, iktidarı o sırada Paris'te sürgünde bulunan Karamanlis'e bırakmaya karar verdi. Kıbrıs'ta da Sampson iktidarı Klerides'e devretti.

 İngiliz, Türk ve Yunan Dışişleri Bakanlarının Cenevre'de toplanması kararlaştırıldı.

24 TEMMUZ

 Yunanistan'da yedi yıldır süren cunta yönetimi sona erdi; sürgündeki Konstantin Karamanlis hükûmeti kurmak üzere geri döndü.

25-30 TEMMUZ

 Cenevre'de Türk-Yunan ve İngiliz Dışişleri Bakanları arasında Kıbrıs'la ilgili görüşmeler yapıldı; bir sonuca varılamadı.

27 TEMMUZ

 İstanbul Ticaret Odası Temel Hedefler ve İç Yönetmeliği yayımlandı.

1 AĞUSTOS

 ABD Temsilciler Meclisinde, Türkiye'ye yapılan ABD yardımının kesilmesi yönünde karar alındı.

3 AĞUSTOS

 Yunanistan, Cenevre'de ikinci barış konferansına katılmak için, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ateşkes antlaşmasından önceki sınırlara çekilmesini istedi. Türkiye kabul etmedi.

5 AĞUSTOS

 Girne Limanı'nın batısındaki Rumlar, denizden ve havadan takviye alarak Türk Askerine gece yarısı saldırdı. Çarpışmalar sabaha kadar sürdü.

8 AĞUSTOS

Macaristan'ın Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına Katılma Protokolünün Ülkemiz Bakımından da Aynı Tarihte Geçerli Olmak Üzere Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

8-13 AĞUSTOS

Cenevre'de Türk-Yunan ve İngiliz Dışişleri Bakanları arasında Kıbrıs'la ilgili görüşmelerin ikinci kısmı gerçekleşti. Bu arada Klerides ve Rauf Denктаş da Cenevre'ye geldiler Klerides "Bu konferans anayasal sorunları ele almaya yetkili değildir" derken Rauf Denктаş, Türkiye tarafından önerilen coğrafi federasyonun tek uygun çözüm olduğunu belirtti. Ancak, görüşmelerde bir anlaşmaya yine varılamadan konferans dağıldı.

9 AĞUSTOS

12 Mart Muhtırası sonrası yurt dışına çıkan Mihri Belli Türkiye'ye dönerek teslim oldu; genel aftan yararlanan Belli serbest bırakıldı.

ABD Başkanı Richard M. Nixon, "Watergate" skandalının yarattığı kamuoyu baskısı sonucu istifa etti. Nixon, istifa eden ilk ABD

Başkanı oldu. Başkanlık görevini yardımcısı Gerald Ford devraldı. Gerald Ford Amerika Birleşik Devletleri'nin ilk seçilmemiş başkanı oldu.

Gerald Ford (1913-2006)

11 AĞUSTOS

Yunanistan ve İngiltere Cenevre'deki toplantıda Türk tezini görüşmeyi kabul etti. Atina'da toplanan 'Savaş Konseyi' Cenevre ve Kıbrıs konularını görüştü.

Başbakan Bülent Ecevit, Ankara'da Genelkurmay Başkanı Org. Semih Sancar ve yüksek rütbeli subaylarla toplantı yaptı, ABD Dışişleri Bakanı Kissenger ile telefonla görüşerek son durumla ilgili olarak İngiltere'nin bazı davranışlarını kınadı. İngiltere, Kıbrıs'taki üslerinde bulunan uçaklarını çekmekten vazgeçti. Adaya maaş ile çalıştırdığı Nepalli 'Gurka' askerlerini yolladı. Akrotiri Üssü'nden ayrılan İngiliz komando birliği de Ada'ya döndü.

12 AĞUSTOS

Orman Köylüleri Kalkınma Fonu Yönetmeliği Resmî Gazete’de yayımlandı. Buna dayanarak kurulan Fon’un amacı “Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi amaçlarıyla orman içinde ya da civarında yaşayan köylülerin kalkınmalarına katkı.” olarak belirlendi. Daha sonra 16.3.1977 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan bir Bakanlar Kurulu Kararı ile aynı konuda yeni bir yönetmelik yürürlüğe sokuldu.

13 AĞUSTOS

Yunanlılar Meriç Nehri kıyılarına siper kazıp mayın döşemeye başladılar.

14 AĞUSTOS

Türk kuvvetleri sabah erken saatlerde Kıbrıs’ta yeniden harekete geçti. Adanın Gazi Mağosa, Lefkoşa ve Lefke’nin hemen güneyinden geçen çizginin kuzeyinde kalan kısım ele geçirildi. Türkiye Devletinin yapmış olduğu bu ikinci harekât askerî açıdan gerekliiyken dış dünya bunun meşruluğunu kabul etmek noktasında istekli davranmadı.

15 AĞUSTOS

Klerides ve bakanlar Lefkoşa’dan kaçtı. Ateşkes ilan edildi.

Türk birlikleri Kıbrıs’ta Mağusa’ya girdi.

16 AĞUSTOS

Andreas Papandreu 7 yıl sürgünden sonra Yunanistan’a geri döndü.

Türk birlikleri Gazi Mağusa, Lefkoşa, Lefke hattının kuzeyinde kalan bölgeyi denetim altına aldı ve ateş kesildi.

Kıbrıs’ta İkinci Barış Harekâtı’nın son gününde. Lefke ve Güzelyurt alındı. Lefkoşa bombalandı.

18 AĞUSTOS

Toprak ve Tarım Reformu Fonu Yönetmeliği yayımlandı.

Kıbrıs'ta ateşkes ancak 6 saat sürdü. Rumların ateş etmesine Türk birlikleri karşılık verdi.

19 AĞUSTOS

Rumlar, Kıbrıs'taki ABD elçisi Rodger Davies'i öldürdü.

20 AĞUSTOS

Gazi Mağusa'ya 15 kilometre uzaklıktaki Türklere ait Atlılar köyünde Rumlar tarafından yapılan katliam ortaya çıkarıldı: Bir çukura gömülen 57 Türk'ün cesedi bulundu.

22 AĞUSTOS

Kuveyt ve Venezuela, petrol fiyatlarının düşmesini önlemek için üretimi kısma kararı aldıklarını resmen açıkladılar.

Kıbrıs'ta Rumların eline düşen 13 Türkiyeli gazeteciden on biri serbest bırakıldı. Adem Yavuz ve Ergin Konuksever'in hastanede olduğu açıklandı. Gazeteci Adem Yavuz öldü.

24 AĞUSTOS

SSK, Konut Kredi Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle kurumun kendisinin veya kooperatiflerin yaptırmakta olduğu konutlar için müteahhit firmalara yüzde 30 oranında fiyat farkı ödenmesini kabul etti.

27 AĞUSTOS

Keban Barajı deneme niteliğinde elektrik üretimine başlandı.

31 AĞUSTOS

Et-Balık Kurumunu, Destekleme Alımları Kapsamında Canlı Hayvan Alım-Satımıyla Görevlendiren Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

2 EYLÜL

Kıbrıs'ta iki Türk köyünde büyük vahşet yaşandığı ortaya çıktı. Muratağa köyünde açılan bir çukurda, Rumların katlettiği 40'ı çocuk, 20'si orta yaşlı, 10'u da çok yaşlı Türk'ün cesetleri çıkarıldı. Öldürülenlerin 18'i Sandallar köyündendi. Katliamın 14 Ağustos'ta yapıldığı bildirildi. Cesetlerde makinalı tüfek mermileri ile kesici alet izleri görüldü. Korkunç vahşete Birleşmiş Milletler görevlileri ve gazeteciler tanık oldular. Kıbrıs'ta ikinci büyük katliamın ortaya çıkarıldığı Muratağa ve Sandallar köyü ilk katliamın yapıldığı Atlılar köyünün yakınında bulunuyor.

3 EYLÜL

✍ Başbakan Ecevit: "Koalisyon ortağı MSP ile aramızda hükûmet etme ve siyaset anlayışı bakımından uzlaştırılması, bağdaştırılması oldukça güç ayrılıklar bulunduğu kanısına her gün biraz daha üzümlere varıyorum." dedi. MSP ile amaçlar yönünden esaslı bir ayrılık olmadığını belirten Ecevit hükûmet etme anlayışında önemli ayrılıklar belirmediğini ifade etti.

4 EYLÜL

✍ MSP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan: "Zorla ortaklık olmaz." dedi. Necmettin Erbakan'a göre koalisyonun MSP'li bakanlarından bir kısmı "Hemen istifa edelim", bir kısmı da "Bu iş birliğini sonuna kadar götürelim" derken Kıbrıs'la ilgili gelişmeler nedeniyle bu konuda bir karar almak noktasında aceleci davranılmadığını belirtti.

9 EYLÜL

✍ 11. Antalya Film Şenliği'nde, Altın Portakal Ödülü'nü Lütfü Ömer Akat'ın "Düğün" filmi aldı.

Keban Barajı ve Hidroelektrik Santrali yapılan bir törenle devreye girdi.

14 EYLÜL

Sinema oyuncusu Yılmaz Güney Adana'nın Yumurtalık ilçesindeki bir gazinoda ilçe yargıcı Sefa Mutlu'yu, bir kavgada tabancayla vurarak öldürdü. Güney'in yargılanmasına 25 Ekim'de Ankara'da başlanacak ve 13 Temmuz 1976'da 19 yıl ağır hapis cezasına mahkûm edilecektir.

Fiyat Kontrol Komitesi yeni margarin ve nebati yağ fiyatlarını açıkladı.

16 EYLÜL

Suudi Arabistan da petrol üretimini kısacağını açıkladı. Bu aylarda çok artan petrol fiyatları ve enflasyon Batılı ülkelerin ekonomilerini ciddi biçimde sarsmaya başladı.

17 EYLÜL

İskenderun Çimento Sanayi ve Ticaret AŞ kuruldu.

18 EYLÜL

Başbakan Ecevit, hükûmetin istifa mektubunu Cumhurbaşkanı Korutürk'e verdi: "Cumhuriyet Halk Partisiyle Millî Selamet Partisinden oluşan Bakanlar Kurulunun, zamanla artan görüş ayrılıkları içinde görevde kalmasını sakıncalı bulduğumdan Bakanlar Kurulunun istifasını arz ederim."

CHP ve MSP arasındaki koalisyon Kıbrıs Barış Harekâtı öncesinde sarsılmaya başladı. Özellikle Genel Af Kanunu'na yönelik oylamada ortaya çıkan anlaşmazlık Kıbrıs Barış Harekâtı'nın sahiple-nilmesi noktasında baş gösterdi. Başbakan Ecevit'in 18 Eylül'de başlayıp 30 Eylül'de sona erecek olan İskandinav gezisi süresince yerine kimin vekâlet edeceği sorusu koalisyonun sarsılmasında etkili olan faktörlerden bir tanesiydi. Ecevit'in Kuzey Avrupa ülkelerine yapacağı gezi sırasında, daha önceki Fransa ve İngiltere gezilerinde vekâlet eden Erbakan yerine, bu sefer CHP'li bir bakan vekâleti bırakacağı haberleri koalisyonun tarafları arasında bir bunalım yarattı. Bülent Ecevit özellikle Kıbrıs Barış Harekâtı'nın kamuoyu nezdinde kendisi ve partisi adına yarattığı olumlu

rüzgardan faydalanarak tek başına iktidar olmak düşünceleriyle siyasal bir takım manevralarda bulundu. Elbette koalisyon ortağı Millî Selamet Partisi lideri Necmettin Erbakan ve parti yetkilileri de Barış Harekâtı sonrasında ortaya çıkan olumlu atmosferden politik olarak faydalanma düşüncelerine sahip oldular.

Bakanlar Kurulunun uzunca bir süredir ahenkli bir çalışma yapmadığı biliniyor ve bunu gidermek için CHP ile MSP kanatları arasında çeşitli görüşmeler yürütülüyordu. Bazılarına göre bu anlaşmazlıklar, MSP kanadının sorumsuz davranışlarından, bazılarına göre ise CHP'nin kamuoyunda Kıbrıs Harekâtı'yla artan itibarını, Meclisi seçime götürerek oya çevirmek arzusundan kaynaklanmakta idi.

20 EYLÜL

- ✍ Hükûmeti kurmakla Bülent Ecevit yeniden görevlendirildi.
- ✍ Honduras'da kasırga: 10.000 kişi öldü.

25 EYLÜL

- ✍ Bilim adamları, aerosol spreyle-
rin ozon tabakasını tahrip ettiği
konusunda uyarıda bulundu.

29 EYLÜL

- ✍ Bankaların faiz oranları hükû-
metçe arttırıldı. Faizlerin yüksel-
tilmesi konusu hükûmetin CHP
ve MSP kanatları arasında bir
süredir tartışma konusu idi.

30 EYLÜL

- ✍ Ecevit, hükûmet kurmakta ba-
şarılı olamadığını bir mektupla
Cumhurbaşkanına bildirdi. Görev
Süleyman Demirel'e verildi. Ancak
Demirel de hükûmet kuramadı.
- ✍ Portekiz Devlet Başkanı General
Spinola istifa etti.

1 EKİM

- ✍ AP Genel İdare Kurulu, hükû-
meti kurmakla görevlendirilen
Demirel'e tam yetki verdi.

2 EKİM

- ✍ Eski Millî Birlik Komitesi üye-
si General Cemal Madanoğlu ve
arkadaşları Sıkıyönetim Askerî
Mahkemesi'ndeki "Cunta" dava-
sında beraat ettiler.

3 EKİM

- ✍ Kıbrıs Özerk Türk Yönetimi Böl-
gesi'nde Türk Lirası'nın geçerli
olduğuna dair Kararname, Türk
Yönetimi'nin Resmî Gazetesi'nde
yayımlandı.

10 EKİM

- ✍ Cumhurbaşkanı Korutürk tara-
fından, hükûmeti kurma görevi
yeniden Ecevit'e verildi.
- ✍ ABD Senatosu Türkiye'ye askerî
yardımın kesilmesini öngören
kanun teklifini kabul etti.

12 EKİM

- ✍ İzmir'de belediyeye bağlı iş yer-
lerinde başlatılan grevin beşinci
gününde İzmir sokak ve caddele-
ri çöp yığınlarıyla doldu.

16 EKİM

✍ Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanı iken 3 idam kararı veren emekli General Ali Elverdi, AP'ye üye oldu.

18 EKİM

✍ ABD Başkanı Ford, Amerika Temsilciler Meclisinin Türkiye'ye askerî yardımın kesilmesi hakkındaki kararını onayladı.

19 EKİM

✍ Irak'ta Barzani kuvvetlerinden kaçan yaklaşık 2.000 Iraklı sınırı geçerek Türkiye'ye sığındı.

20 EKİM

✍ Demirel, hükûmeti kurma görevini Cumhurbaşkanı'na iade etti. Korutürk, hükûmeti kurma görevini Ecevit'e verdi.

22 EKİM

✍ Kuzey Irak'ta Barzani güçleri ile Irak ordusu arasında çatışmalar şiddetlendi. Türkiye'ye 3.000 Iraklı Kürt sığındı.

✍ Avusturya ve Fransa resmî karnallardan yabancı işçi girişini durdurdu.

26 EKİM

✍ Kurtuluş Savaşı komutanlarından Orgeneral Fahrettin Altay 94 yaşında İstanbul'da öldü.(d. 1880)

✍ Arap Birliği Zirvesi, Rabat'ta toplandı. Zirve 3 gün sürdü ve Ürdün, FKÖ'yü tanıdı.

30 EKİM

✍ Muhammet Ali, Kinşasa Zaire'de George Foreman'ı yenerek tekrar dünya ağır sıklet boks şampiyonu oldu.

3 KASIM

Dışişleri Bakanı Turan Güneş, New York'ta Yunanistan Dışişleri Bakanı Bitsios ile görüştü ve "İki ülke arasında Kıbrıs konusunda biraz yakınlaşma var." dedi.

Cumhuriyet Senatosu Personelinin Fazla Çalışma Yönetmeliği yayımlandı.

4 KASIM

TBMM altı ildeki sıkıyönetimi kaldırdı: Ankara, İstanbul ve İçel'deki sıkıyönetim bir ay süreyle uzatıldı.

5 KASIM

Sinop Örme ve Konfeksiyon Sanayii kuruldu.

Bütün partiler, CHP'nin azınlık hükûmeti kurmasına karşı çıktılar.

7 KASIM

Hükûmet kurmakta başarılı olmayan Ecevit görevi Cumhurbaşkanı'na iade etti.

10 KASIM

İstanbul Üniversitesinde sağ eğilimli olduklarını açıklayan 14 Profesör yayımladıkları bildiride, 5 sağ partinin birleşip hükûmeti kurmasını istedi.

13 KASIM

Cumhurbaşkanı, hükûmet kurma görevini Sadi Irmak'a verdi.

Sadi Irmak 1904 yılında Konya'da doğdu. Konya Lisesinin ardında bir süre Hukuk Fakültesine devam ettiyse de 1924'te devlet tarafından Berlin'e gönderildi. Orada tıp ve biyoloji öğrenimi yaptı ve Berlin Tıp Fakültesinden mezun oldu. CHP Lideri Bülent Ecevit'in Başbakanlığında 1974 yılında, Necmettin Erbakan'ın liderliğindeki Millî Selamet Partisi (MSP) ile kurduğu koalisyon hükûmetinin sona ermesiyle, Sadi Irmak başkanlığında bir hükûmetin kurulması formülü ortaya çıktı. Cumhurbaşkanı Korutürk'ün bu doğrultudaki çalışmaları sonucu, 17 Kasım 1974 tarihinde Prof. Sadi Irmak Başbakanlığında, bir "teknokratlar" hükûmeti kuruldu. Necmettin Erbakan ve partisi bu formülde dışarıda bırakıldı. Kurulan Teknokratlar Hükûmeti, Meclisteki ilk oylamada güvensizlik oyu alınca hükûmet krizi devam etti. Bu hükûmet güvenoyu alamamasına rağmen dört buçuk ay bu görevde kaldı.

15 KASIM

AP, Sadi Irmak hükûmetine üye vermeyeceğini açıkladı.

17 KASIM

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Sadi Irmak'ın sunduğu Bakanlar Kurululistesinionayladı.Bakanlar şu isimlerden oluşmaktaydı: Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Zeyyat Baykara, Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, Devlet Bakanı Musliheddin Fer, Devlet Bakanı Mehmet Salih Yıldız, Adalet Bakanı Hayri Mumcuoğlu, Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar, İçişleri Bakanı Mukadder Öztekin, Dışişleri Bakanı Melih

Esenbel, Maliye Bakanı Bedri Gürsoy, Millî Eğitim Bakanı Safa Reisoğlu, Bayındırlık Bakanı Vefa Tanır, Ticaret Bakanı Haluk Cillov, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir, Gümrük ve Tekel Bakanı Baran Tuncer, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Reşat Aktan, Ulaştırma Bakanı Sabahattin Özbek, Çalışma Bakanı Turhan Esener, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Gölhan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Erhan Işıl, Turizm ve Tanıtma Bakanı İlhan Evliyaoğlu, İmar ve İskân Bakanı Selahattin Babüroğlu, Köyşleri ve Kooperatifler Bakanı İsmail Hakkı Aydınoğlu, Orman Bakanı Fikret Saatçioğlu, Gençlik ve Spor Bakanı Zekai Baloğlu, Kültür Bakanı Nermin Neftçi, Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide.

Fahri Korutürk (1903-1987)

✍ MSP 2. Büyük Kongresinde Necmettin Erbakan yeniden Genel Başkan seçildi.

20 KASIM

✍ Basında, son bir yıl içinde fiyatların yüzde 25 arttığı ve bu artışın son aylarda hızlandığı haberleri çıktı.

23 KASIM

✍ Federal Almanya Çalışma Bakanlığınca sözleşmeleri biten bir buçuk milyona yakın yabancı

işçinin sözleşmelerinin uzatılmayacağı açıklandı. Karar dört yüz binden fazla vatandaşı Almanya'da çalışan Türkiye'de tepkiyle karşılandı.

✍ Keban Hidroelektrik Santralinin arıza sonucu durmasıyla, Türkiye'de elektrik sıkıntısı baş gösterdi.

24 KASIM

✍ İstanbul Metrosunun geçeceği yerler tespit edildi.

25 KASIM

Yağ üreticileri piyasadaki yağ darlığını gidermek için büyük oranlı zam talebinde bulundular.

26 KASIM

Ülkenin çeşitli şehirlerindeki üniversitelerde boykot türü eylemlerin yaygınlaştığı gözlemlendi.

29 KASIM

Meclisteki oylamada Sadi Irmak hükûmetine 17 kabul, 358 ret oyu çıktı. Sadi Irmak istifa etti. Ancak, hükûmet yenisi kuruluncaya kadar göreve devam etti.

Pakistan'da deprem; 4.700 kişi öldü.

30 KASIM

Dicle Üniversitesi kuruldu.

2 ARALIK

Keban ve Gökçekaya Santralleriyle, Seyitömer Termik Santralinin üç ünitesinin birden aynı anda arızalanması üzerine tüm Türkiye'de her gün 1,5 saatlik elektrik kısıtlamasına başlandı.

4 ARALIK

İskenderun Gazeteciler Cemiyeti kuruldu.

7 ARALIK

Yunanistan'dan Kıbrıs'a gelen Başpiskopos Makarios, Başkanlık Sarayı'nda halka hitap etti: "Türkiye'nin yaptığı fiili durumu hiçbir zaman kabul etmeyeceğiz. Bana darbe yapanları affettim. Mücadeleye devam edeceğim." dedi.

T.C. Merkez Bankası birincil tahvil piyasasıyla ilgili yeni bir tebliğ çıkardı. Bu tebliğle tahvillerin daha önce yüzde 15 ile sınırlanmış faizi yüzde 18'e yükseltildi, evvelce üç ay olan satış (arz) süresi dört aya çıkarıldı ve tahvillerin itfa tarihin den önce anapara ve faiz ödemelerinin yapılabilmesine, ayrıca faiz ödemelerinin taksitlendirilmesine izin verildi.

13 ARALIK

Malta'da cumhuriyet ilan edildi.

Ünlü Edebiyatçı ve yazar Yakup Kadri Karaosmanoğlu öldü. Karaosmanoğlu 27 Mart 1889'da Kahire'de doğdu. İlköğrenimini Manisa'da tamamladı. İzmir Lisesinde okudu. Babasının vefatından sonra Mısır'a döndü. Öğrenimini İskenderiye'de bulunan bir Fransız okulunda tamamladı. 1908'de başladığı İstanbul Hukuk Mektebi'ni üçüncü sınıfa kadar okudu ama çeşitli sebeplerle tamamlayamadı. 1909'da arkadaşı Şehabettin Süleyman aracılığıyla Fecr-i Âti topluluğuna katıldı. 1916'da tedavi olmak için gittiği İsviçre'de üç yıl kadar kaldı. Mütareke yıllarında İktidam gazetesindeki yazılarıyla Kurtuluş Savaşı'nı

destekledi. 1921'de Ankara'ya çağrıldı ve bazı görevler verildi. 1923'te Mardin, 1931'de Manisa milletvekili oldu. Bir yandan da gazeteciliğini ve roman yazarlığını sürdürdü. 1932'de Vedat Nedim Tör, Şevket Süreyya Aydemir, Burhan Asaf Belge ve İsmail Hüsrev Tökin ile birlikte Kadro dergisinin kurucuları arasında yer aldı. Kadro dergisi savunduğu çeşitli görüşler Kemalist öğretiyile bağdaşmadığı için 1934'te yayımına son vermek zorunda kaldı. Kadro dergisinin kapanmasından sonra Tiran elçiliğine atandı. Daha sonra 1935'te Prag, 1939'da Lahey, 1942'de Bern, 1949'da Tahran ve 1951'de yine Bern elçiliklerine atandı. 27 Mayıs 1960'tan sonra Kurucu Meclis üyeliğine seçildi. 1961-1965 arasındaki Manisa milletvekilliği yaptı.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu (1889-1974)

14 ARALIK

Fiyat Kontrol Komitesi uzun zamandır piyasada darlığı çekilen nehati yağın kilosuna 175 kuruş zam kararı aldı. Ticaret Bakanı H. Cillov bu zammın yetersizliğini belirtti.

17 ARALIK

Margarin ve ayçiçeği fiyatlarına zam yapıldı. Piyasada uzun zamandır yağ sıkıntısı görülüyor ve Fiyat Kontrol Komitesi aracılığı ile hükûmet fiyat artışı önerilerine karşı çıkıyordu.

15 ARALIK

CHP Kurultayında Genel Başkanlık için tek aday olan Bülent Ecevit yeniden Genel Başkan seçildi.

16 ARALIK

Televizyon haberlerinde gösterilen Kuzey Amerika haritasının Vladimir İlyich Lenin'e benzediği ihbar edilince savcılık soruşturma başlattı.

18 ARALIK

Kıbrıs'ta İngiliz üssünde bulunan Türkler, ziyaret için gelen Makarios'u protesto ederek üsse sokmadılar.

19 ARALIK

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ve Üst Örgütleri Yönetmeliği yayımlandı.

AP, MSP, CHP ve MHP Genel Başkanları 'seçim ittifakı' konusunda görüştüler.

20 ARALIK

Gediz İplik ve Mensucat Sanayii Anonim Şirketi tarafından Gediz'de kurulan Pamuk İpliği Fabrikası Projesinin ikinci kısmı ve Simav Orman Mahsulleri Endüstrisi ve Ticaret Anonim Şirketince Orman Ürünlerini Değerlendirmek Üzere Hazırlanan Yonga, Levha ve Kaplama İmalî Fabrikası Projesi için Kredi Sağlanması Konusunda Hükûmetimiz ile Avrupa Konseyi İskân Fonu Arasında İmzalanan Üç Anlaşmanın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Ortaokullar ve Orta Öğretim Kurumlarının Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği yayımlandı.

22 ARALIK

Erzurum'da çığ altında kalan 6 kayakçı öldü.

26 ARALIK

Mobil Şirketi Bakanlar Kurulunca saptanmış fiyatlardan petrol ithal etmeyeceklerini açıkladı.

Yılın sonlarına doğru altın ve döviz rezervlerinde ciddi azalmalar görüldü.

31 ARALIK

Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 3,7 büyüdü. Toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 28,4; dolar kuru 14,06 TL oldu.

1975

Rauf Denktaş (1924-2012)

Bülent Ecevit (1925-2006)

1 OCAK

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Kıbrıs'a hareket etti.

CHP, MSP dışındaki partilerin liderleriyle görüşme girişiminde bulundu. Yeni hükûmet kurmak için böyle bir girişim başlattı. Özellikle hükûmet bunalımının uzaması sebebiyle liderlerle gerçekleştirilen toplantılarla seçim tarihi ve koşullarının saptanması noktasında mesafe alınabileceği düşünüldü.

2 OCAK

TRT 1, TRT 2 ve TRT 3 radyoları yayına başladı.

3 OCAK

- 1975 Yılı Programı yayımlandı.
- On binlerce Kıbrıslı, Başbakanı Bülent Ecevit'i sevgi gösterileriyle karşıladı. Kıbrıslılar ellerinde "Hoş geldin Karaoğlan", "Hoş geldin Kurtarıcımız", "Bize güç kattın hayat verdin", "Kıbrıs'ta da ne yoksulluk ne baskı ne ezilen ne ezen insanca hakça bir düzen" dövizlerini taşıdılar.

3-9 OCAK

- Libya Başbakanı Abdüsselam Callud resmî bir ziyaret için Türkiye'ye geldi. Bu sıralarda Türkiye kamuoyu Libya'nın Kıbrıs Harekâtı'nda Türkiye'ye verdiği destek nedeniyle Libya'ya karşı hissi bir yakınlık içerisinde idi.

4 OCAK

- İthalat Rejimi Kararı ile İthalat Yönetmeliği yayımlandı. Demokratik Parti, Toprak ve Tarım Reformu Kanunu'nun iptali talebiyle Anayasa Mahkemesine başvurdu.

5 OCAK

- Türk Hükûmeti ile Libya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İmzalanan İşgücü Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

6 OCAK

- Nükleer Reaktör Tesislerine ve Diğer Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük yayımlandı.

7 OCAK

- OPEC, ham petrol fiyatında yüzde 10 artırım kararı aldı.
- Hükûmetçe 47 il İmar Kanunu kapsamına alındı. Bu yolla kıyı yağmasının önüne geçilebileceği umuluyordu.
- Millîyetçi Cephe (MC)' olarak adlandırılan AP, MSP, CGP ve MHP Genel Başkanları, hükûmeti kurmak istediklerini açıkladılar. AP, MSP, CGP ve MHP Genel Başkanları yaptıkları ortak açıklamada Cumhurbaşkanı'dan görev isteminde bulunduklarını, bekleyerek sorunun çözülemeyeceğini bildirdiler. MHP Genel Merkezinde yapılan ve üç saat süren toplantıdan sonra hükûmet kurmak noktasında istekli olduklarını ve bu görevin Cumhurbaşkanı tarafından kendilerine verilmesi gerektiğini ifade ettiler. Süleyman Demirel, Necmettin Erbakan, Turhan Feyzioğlu ve Alparslan Türkeş tarafından mutabık kalınan ortak açıklama Alparslan Türkeş tarafından kamuoyuna duyuruldu.

10 OCAK

Yeni İmar Kanunu yürürlüğe girdi.

11 OCAK

Genelkurmay tarafından Kıbrıs Barış Harekâtı'nda 38 subay, 36 ast subay, 409 er ve 1 sivilin hayatını kaybettiği açıklandı.

13 OCAK

Elektrik üretim, iletim ve dağıtımını yapmak üzere AKTAŞ kuruldu.

14 OCAK

Tüm Üniversite, Akademi ve Yüksek Okullar Asistanları Birliği (TÜMAS) kuruldu.

15 OCAK

Bakanlar Kurulunun Türk Deniz Ticaretini, Deniz Ticaret Filosunu, Gemi İnşa Sanayiini Teşvik ve Geliştirme Politika Esasları Hakkında Kararı Resmî Gazete'de yayımlandı. Bu karara dayanarak Deniz Ticaret Filosunu Geliştirme Fonu kuruldu.

İTÜ'deki öğrenci boykotuna sağcı öğrencilerce baskın yapıldı. Bazı öğrenciler yaralandı.

Amerikan Altıncı Filosundan bir grup savaş gemisi uzun yıllardan sonra ilk kez İzmir'e geldi. Bu ziyaret bazı grupların aleyhte gösterisiyle karşılandı.

ABD Millî Savunma Bakanı Schlesinger bir basın toplantısında, çok acil durumlarda, dünya petrol fiyatlarındaki istikrarı korumak için petrol üreten ülkelere karşı zor kullanabileceklerini belirtti.

16 OCAK

Öğrenci çatışmaları sebebiyle Bursa Eğitim Enstitüsü ve Gazi Eğitim Enstitüsü tatil edildi.

18 OCAK

Kurtuluş Savaşı komutanlarından General Nuri Berköz öldü.

İmar Kanunu'na Göre Hazırlanan İmar Yönetmeliği yayımlandı. Yönetmelikte kıyılardaki inşaat yapılmasını önlemeye sınırlamaya yönelik hükümler getirildi.

20 OCAK

Doğal Hayatı Koruma Derneği kuruldu.

ASALA örgütü kuruldu.

Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği (Tüm-Der) kuruldu.

21 OCAK

OECD tarafından yayımlanan bir raporda Türkiye'nin 1973'teki 172 milyon dolarlık turizm geliri ile OECD üyesi ülkeler içinde sonuncu sırada yer aldığı açıklandı.

22 OCAK

Briefing yayın dünyasına başladı.

23 OCAK

İstanbul Vatan Mühendislik Okulunda kendilerine 'komandolar' adını veren ülkücüler, 1 öğrenciyi öldürdüler.

27 OCAK

Nişantaşı Diş Hekimliği ve Eczacılık yüksekokullarında "Faşizmi protesto boykotu" başlatıldı.

28 OCAK

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, "Olayların baş sorumlusu Millîyetçi Cephe'dir" dedi.

29 OCAK

MC'yi oluşturan 4 partinin Genel Sekreterleri bir bildiri yayımlayarak, TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in görevden alınmasını istediler.

30 OCAK

Türk Hava Yollarına ait F-28-1000 Fokker tipi "Bursa" isimli yolcu uçağı, pist ışıklarının sönmesi nedeniyle Yeşilköy Havaalanı'na iniş yapamadı ve tekrar yükseldikten kısa süre sonra Marmara Denizi'ne düştü. Olayda 4 kişilik mürettebat ile 37 yolcunun tümü hayatını kaybetti.

ABD, Türkiye'ye silah ambargosu uygulamaya başladı.

1 ŞUBAT

Demokratik Parti 2. Büyük Kongresi Ankara'da toplandı. Ferruh Bozbeyli yeniden Genel Başkan seçildi.

3 ŞUBAT

Kıbrıs Türk Hava Yolları, Türkiye-Kıbrıs seferlerini başlattı.

4 ŞUBAT

Türkiye'nin bütününde günlük düzenli elektrik kesintileri uygulanmasına başlandı.

İngiltere'de Muhafazakâr Parti Genel Başkanlığına Margaret Thatcher seçildi.

5 ŞUBAT

ABD, Kıbrıs çıkarması nedeniyle Türkiye'ye karşı silah ambargosu uygulamaya başladı. Bunun üzerine Türkiye, Amerika'ya nota verdi. Amerika'nın bu ambargoyu uygulamakla büyük bir yanlışlığı içinde olduğu dile getirildi. Ayrıca Türkiye ve Amerika arasında ortak savunma iş birliği noktasında yürütülen uygulama anlaşmalarını devam ettirmenin bir anlamı kalmadığının da altı çizildi. Amerika devlet başkanı da kongreyi alınan ambargo kararını gözden geçirmeye davet etti. Kongrenin ambargo kararının hem Doğu Akdeniz'de hem de Ortadoğu'da zararlı sonuçları olacağını ifade etti.

7 ŞUBAT

"Türkiye-Irak Ham Petrol Boru Hattı Anlaşması"nın Onaylanmasını Uygun Bulan 1835 sayılı Kanun yayımlandı.

Margaret Thatcher (1925-2013)

9 ŞUBAT

- SSCB'nin Soyuz 17 uzay aracı dünyaya döndü.
- Siyasal haklarına kavuşan bir grup eski DP'li parlamenter törenle AP'ye katıldı.
- Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'nun (TRT) düzenlediği Eurovision Türk Hafif Müziği Şarkı Yarışması final sonuçlandı. Semiha Yankı'nın "Seninle Bir Dakika" adlı parçasıyla Cici Kızlar'ın "Delisin" adlı parçaları birinciliği paylaştı. Bu durumda kura çekildi. Semiha Yankı Türkiye'yi temsil etme hakkı kazandı.

12 ŞUBAT

- Başbakan Sadi Irmak verdiği bir demeçte ülke koşullarının millî bir koalisyon hükûmeti kurulmasını gerektirdiğini söyledi.

13 ŞUBAT

- Kıbrıs Otonom Türk Yönetimi Meclisi yaptığı olağanüstü toplantıda oybirliğiyle Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kurulması kararını verdi. Rauf Denктаş Devlet Başkanı oldu.

14 ŞUBAT

- Vakıflar Genel Müdürlüğü Bütçe Kanunu'na dayanarak hazırlanan Camilerini Yaptıracak Köylere Yapılacak Malzeme ve Yardım Fonu Yönetmeliği yayımlandı.

15 ŞUBAT

- Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) 7 ilde "Hayat pahalılığı ve faşizmi protesto" toplantıları düzenledi. Toplantılar saldırıya uğradı; 1 kişi öldü, 60 kişi yaralandı. Muş, Malatya, Tokat, Amasya, Kahramanmaraş, Bingöl ve Adıyaman'da düzenlenen "Hayat pahalılığı ve faşizmi protesto" toplantı ve yürüyüşleri "komandolar" ve kıskırıtılan büyük kalabalık tarafından saldırıya uğradı. Olaylar sırasında toplantıların düzenlendiği yerler, TÖB-DER ve CHP binaları ile sol eğilimli kişilere ait iş yerleri tahrip edildi.

16 ŞUBAT

- Malatya'da CHP ve TÖB-DER binalarına saldırıldı; olaylarda bir kişi öldü.

17 ŞUBAT

- Ulaştırma Bakanlığı Hava Ulaştırması Genel Müdürlüğü Sorumluluk Alanında Bulunan Sivil Ha-

vacılık Altyapısının Planlanması ve Geliştirilmesi için Birleşmiş Milletler Kalkınma Programından Kredi Teminine Dair Hükûmetimiz ile BMKP ve Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü Arasında İmzalanan Anlaşma Niteliğinde Proje Belgesinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

19 ŞUBAT

- Devlet Sinema Televizyon Enstitüsü kuruldu.
- Toprak Reformu Çerçevesinde Toprak İstemi (Talebi) Yönetmeliği yayımlandı.

20 ŞUBAT

- İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı İstanbul Elektrik Tünel Tramvay İşletmesi (İETT) grevini yasakladı.

21 ŞUBAT

- AP, MSP, CGP ve MHP seçim ittifakı için anlaştı.

22 ŞUBAT

- Beyrut'taki THY bürosu Ermeni teröristlerce bombalandı.

23 ŞUBAT

- Erzincan'da "komandolar," CHP İl Merkezini ve bazı dükkânları tahrip etti. 1 kişi öldü, 40 kişi yaralandı.
- İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tekstil iş kolunda uygulanacak lokavt ve grevleri yasakladı.

25 ŞUBAT

- Hükûmetimiz ile Arnavutluk Halk Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Ticaret Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

26 ŞUBAT

- Keban Barajı'ndaki 2 ünite yeniden çalışmaya başladı, İstanbul'da uygulanan elektrik kesintisi kaldırıldı.

1 MART

- 1975 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.
- Cumhurbaşkanı Korutürk, hükûmet kurma görevini "Millî bir koalisyon oluşturulması dileğiyle" yeniden Sadi Irmak'a verdi.

3 MART

- İran Şahı Rıza Pehlevi ülkesindeki bütün partileri kapatma kararında olduğunu açıkladı.
- Türkiye'ye gelen NATO Başkomutanı Orgeneral Haig yetkililerle görüştü.

5 MART

- İş adamı Kemal Has ortaklarından Ahmet Celepçi tarafından öldürüldü.

8 MART

- Dünya Emekçi Kadınlar Günü, İstanbul'da Osmanbey'deki Dostlar Tiyatrosunda İlerici Kadınlar Derneğinin (İKD) kuruluş

çalışmasını yürüten kadınların girişimiyle ilk kez kamuya açık olarak kutlandı. 400-500 kadının katıldığı toplantıda, Kadınlar Günü'nün anlam ve önemi üzerine konuşmalar yapıldı, şiirler okundu. Aynı yıl Ankara'da da kutlaması yapıldı.

10-11 MART

- ABD Dışişleri Bakanı Kissinger resmî temaslar için Ankara'ya geldi. Temasların Kıbrıs için bir çözüm arayışıyla ilgili olduğu biliniyordu.

13 MART

- CHP ve AP ile görüşmelerinden olumlu sonuç alamayan Sadi Irmak, hükûmet kurma görevini Cumhurbaşkanı'na iade etti.

19 MART

- Cumhurbaşkanı Korutürk hükûmeti kurmakla Süleyman Demirel'i görevlendirdi.

20 MART

AP, MSP, CGP ve MHP bir "Millîyetçi Cephe Hükûmeti" kurma hususunda anlaştılar. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından görevlendirilen Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel izlenecek politikalar ve hükûmette koltukların dağılımı hususlarında cephe ortakları olan siyasal partilerin liderleri ile görüştü. Görüşmenin ardından koalisyon protokolü konusunda dört partinin anlaştığını ifade etti.

Ana muhalefet Cumhuriyet Halk Partisinin lideri Bülent Ecevit "Dört partiden kurulu azınlık hükûmeti dünyanın hiçbir yerinde görülmemiştir." dedi. Genel Başkan Ecevit, Süleyman Demirel'e koalisyon ile hükûmet etmenin sakıncalarına dair geçmişte söylediklerini hatırlattı. Dört partiden kurulu bir azınlık hükûmetiyle ülkeye hizmet etmenin imkânsızlığına işaret etti.

24 MART

Döviz rezervlerinin azalması üzerine kişi başına 800 dolar olan turistik seyahat dövizini, 600 dolara düşürüldü.

25 MART

Suudi Arabistan Kralı Faysal bin Abdülaziz el-Suud, yeğeni Prens Faysal tarafından Riyad'da öldürüldü.

26 MART

Öldürülen Suudi Arabistan Kralı Faysal'ın yerine Halil Bin Abdülaziz Kral oldu.

28 MART

Sadettin Bilgiç, Mutlu Menderes, Nilüfer Gürsoy, Talat Asal, Bahri Dağdaş, Hasan Değer, Kubilay İmer, Ata Bodur ve Abdullah Çilli Süleyman Demirel önderliğindeki Millîyetçi Cephe hükûmetini desteklemek için Demokratik Partiden istifa ettiler. Türk siyasal hayatında dokuzlar olarak bilinen bu isimler memleketin içinde bulunduğu hükûmet buhranından kurtarmak üzere ve Millîyetçi Cephe tarafından kurulacak hükûmete katkı vermek üzere böyle bir karar aldılar. Demokrat Parti Genel Başkanı Bozbeyli istifa eden milletvekillerinin parti arkadaşlarını üzdüklerini ve kamuoyunun vicdanını yaraladıklarını dile getirdi.

29 MART

Güney Vietnam'ın ikinci büyük şehri olan Da Nang Kuzey Vietnam ordusunun eline geçti.

31 MART

Birinci Millîyetçi Cephe hükûmeti (39. hükûmet), Süleyman Demirel başkanlığında kuruldu. Türkiye'nin 39. hükûmeti şu isimlerden oluşmaktaydı: Başbakan Süleyman Demirel, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Alparslan Türkeş, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, Devlet Bakanı Hasan Aksay, Devlet Bakanı Mustafa Kemal Erkovan, Devlet Bakanı Mehmet Gıyasettin Karaca, Devlet Bakanı Osman Albayrak, Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu, Millî Savunma Bakanı Ferit Melen, İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri

Çağlayangil, Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon, Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem, Bayındırlık Bakanı Fehim Adak, Ticaret Bakanı Halil Başol, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir, Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Korkut Özal, Ulaştırma Bakanı Nahit Menteşe, Çalışma Bakanı Ahmet Tefik Paksu, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Abdülkerim Doğru, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Selahattin Kılıç, Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfi Tokoğlu, İmar ve İskân Bakanı Nurettin Ok, Köy İşleri Bakanı Ahmet Vefa Poyraz, Orman Bakanı Turhan Kapanlı, Gençlik ve Spor Bakanı Ali Şevki Erek, Kültür Bakanı Rifki Danişman, Sosyal Güvenlik Bakanı Ahmet Mahir Ablum.

Dördüncü Süleyman Demirel hükûmeti Cumhurbaşkanınca onaylanarak göreve başladı.

1 NİSAN

Millîyetçi Cephe hükûmetini oluşturan koalisyonun protokolü açıklandı. İmzalanan protokolde TRT kurumunda tarafsızlığın sağlanacağı, komünizme karşı her türlü mücadelenin verileceği, seçim ittifakının kanunlaştırılacağı, seçmen yaşının on sekize indirileceği, gübre fiyatlarında indirimle gidilmesinin sağlanacağı, ahlak derslerinin öncelikli olarak ilahiyat fakültesi, Yüksek İslam Enstitüsü ve İmam-Hatip okullarından mezun olan öğretmenlerce verilmesinin sağlanacağı hususları yer aldı.

3 NİSAN

Bursa-Uludağ, Elâzığ Fırat, Sam-sun-19 Mayıs ve Malatya İnönü Üniversitelerini kuran 1872 ve 1873 sayılı Kanunlar yayımlandı.

4 NİSAN

T.C. Merkez Bankasının Şirket Tahvilleri ile İlgili Bir Tebliği yayımlandı. Bu tebliğ ile 1974 yılında taksitler hâlinde ödenmesine izin verilmiş tahvil faizlerinde bu imkân kaldırdı: Tahvillerin anapara ve faiz ödemeleriyle ilgili bilgilerinin İstanbul ve Ankara'da yayımlanan yüksek tirajlı gazetelerde yayımlanması hükmünü getirdi.

TÖB-DER Erzurum Şubesi Başkanı Yılmaz Mızrak, komandolar tarafından bıçaklandı.

Ankara Erkek İlköğretim Okulunun bahçesine, karşıt görüşlü öğrenciler tarafından dövüldükten sonra baygın bir şekilde terk edilen bir lise öğrencisi hastaneye kaldırılırken öldü.

5 NİSAN

Ankara, İstanbul ve Bursa'da meydana gelen öğrenci olayları nedeniyle çok sayıda insan yaralandı ve 41 kişi gözaltına alındı. Özellikle sağ ve sol görüşlü öğrenciler arasında her fırsatta şiddet olaylarının hızla yayıldığı görüldü.

6 NİSAN

Süleyman Demirel tarafından kurulan 39. Hükûmet Programı, 6 Nisan 1975 tarihinde Genel Kurul'da okundu. Programın okunması esnasında hükûmetin kurulmasıyla birlikte Türkiye'de hızla bir iyileşmenin meydana geleceği huzur, güven ve kalkınma döneminin başlayacağını altı çizildi. Çalışan kadınlar istemeleri hâlinde yirmi yılda emekli olabilmeleri, köy hizmetlerinde katılım paylarının kaldırılması, köy muhtarlarına ödenek verilmesi, kıdem tazminatlarının on beş günden otuz güne çıkarılması, kanunlara uymayanlara hiçbir şekilde müsamaha edilmeyeceği, emekli işçilerin durumunun düzeltil-

ceği, genel sağlık sigortasının ele alınacağı, tarım sigortasının geliştirileceği, yeni yatırımların teşvik edileceği, yarım kalmış yatırımların tamamlanması için çaba harcanacağı, sanayi teşvik kanununun çıkarılarak bürokratik engellerin kaldırılacağı, enflasyonla mücadele edileceği, mal arzını artıracak tedbirlerin alınacağı, hava meydanları ve limanlarının sayılarının artırılacağı ve fiziki iyileştirmelerin yapılacağı, deniz yatağı altındaki doğal kaynakların aranması ve sahip çıkılması için gerekli tedbirlerin alınacağı hükûmet programında yer aldı. Hükûmet programının okunması on beş dakika sürdü ve Adalet Partisi ve Millî Selamet Partisi mensupları Süleyman Demirel'i programın okunmasının ardından ayakta alkışladılar.

9 NİSAN

 Siyasal Bilgiler Fakültesindeki çatışmada sekiz polis ve bir öğrenci yaralandı.

 İstanbul Üç Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde görülen THKP davasında karar verilmiş ve sanıklar Ertuğrul Kürkçü, Oktay Etiman, Orhan Savaşçı, Yusuf Küpeli ve Münir Ramazan Aktolga ölüm cezasına mahkûm edildiler. Fakat işlenen suçlar af kapsamına girdiğinden sanıkların cezaları yirmi dört yıl ve otuz yıl arasında değişen oranlarda hapis cezalarına çevrildi.

12 NİSAN

 12 Nisan 1975 tarihinde yapılan oylamaya 442 milletvekili katıldı. 39. hükûmet, 222 kabul, 218 ret ve 2 çekimser oy ile Meclis Genel Kurulundan güvenoyu aldı.

13 NİSAN

 Beyrut'ta Hristiyan ve Müslümanlar arasında iç savaş başladı.

15 NİSAN

 Bülent Ecevit "Hükûmeti düşürmek için, kumar borcu olmayan sekiz kişi lazım" dedi.

16 NİSAN

 Amerikan Temsilciler Meclisi, 24 Nisan tarihini, 'Ermenilere karşı işlenen insanlık dışı suçları anma günü' kabul etti.

17 NİSAN

 Yurdun çoğu yerindeki üniversitelerde anarşik olaylar artmaya başladı. ODTÜ 10 gün kapatıldı.

20 NİSAN

 Türkiye'nin Beyrut Basın Danışmanının otomobili Ermeni teröristlerce bombalandı.

21 NİSAN

 İTÜ, çıkan olaylar nedeniyle bir hafta süreyle kapatıldı.

 İstanbul-Bursa uçak seferleri başladı.

22 NİSAN

 Silahlı 4 kişi İstanbul Suadiye İş Bankası Şubesini soyarak 35.000 TL'yi çaldı.

 Barbara Walters, American Broadcasting Corporation adlı yayın kuruluşu ile beş yıllığına 5 milyon dolarlık anlaşma imzalayarak en yüksek ücreti alan televizyon haber sunucusu oldu.

23 NİSAN

✍ Sıkıyönetim Komutanlığı, ünlü Rus yazar Maksim Gorki'nin "Ana" adlı romanından uyarlanan aynı adlı oyunu sahneleyen Ankara Sanat Tiyatrosu'nu (AST) kapattı.

24 NİSAN

✍ 13 üniversite rektörü, Başbakan'dan eğitim güvenliği için tedbir alınmasını istedi.

✍ Milliyetçi Hareket Partili "komandolar" site öğrenci yurdunu bastılar. Olayı protesto eden öğrencilere polis müdahale etti. 1 kişi öldü, 23 kişi yaralandı, 324 kişi gözaltına alındı.

26 NİSAN

✍ Portekiz'de Kurucu Meclis seçimlerini Mario Soares'ın liderliğindeki Sosyalist Parti kazandı.

Mário Soares (1924-2017)

28 NİSAN

✍ Viyana'da Kıbrıs görüşmeleri başlamıştır. Yapılan görüşmelere Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim, Kıbrıs Türk Toplum lideri Rauf Denktaş ve Kıbrıs Rum Toplum lideri Glafkos Klerides katılmıştır.

30 NİSAN

✍ Kuzey Vietnam birlikleri Saygon'daki Bağımsızlık Sarayı'na girerek Vietnam Savaşı'nı bitirdi.

2 MAYIS

✍ Başbakan Süleyman Demirel on üç üniversitenin rektörü ile eğitim güvenliğini görüşmek üzere bir araya geldi. Demirel'in liderliğindeki toplantıya Başbakan yardımcısı Necmettin Erbakan, Alparslan Türkeş, Turhan Feyzioğlu, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, Mustafa Kemal Erkovan, Dışişleri Bakanı Çağlayangil, Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem, Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu, Köy İşleri Bakanı Vefa Poyraz, Kültür Bakanı Rifki Danışman, Gençlik ve Spor Bakanı Ali Şevki Erek, Ulaştırma Bakanı Nahit Menteşe katıldı. Başbakan yapılan toplantıda on üç rektöre hitaben konuşmasında eğitim ve öğretim güvenliğinin sağlanacağını ve herkesin hak ve hukukunun korunacağını garantisini verdi.

✍ Manisa Mensucat Sanayii (MENSA) kuruldu.

3 MAYIS

✍ Türkiye İşçi Partisi (TİP) yeniden kuruldu. Genel Başkanlığa Behice Boran getirildi.

✍ Başbakan Süleyman Demirel, TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in görevinden alınması ve yerine Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş'ın atanmasına ilişkin kararnameyi Cumhurbaşkanı Korutürk'e sundu.

Nevzat Yalçıntaş (1933-2016)

4 MAYIS

✍ Millî Selamet Partisi lideri ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan Elâzığ ve Ergani'de konuşurken olaylar çıktı ve bunun neticesinde güvenlik güçleri beş kişiyi gözaltına aldılar.

6 MAYIS

✍ TBMM ölüm cezasını kaldırmayı reddetti.

8 MAYIS

✍ Merkez Bankası yayımladığı bir tebliğ ile yurt dışına yerleşen gerçek ve tüzel kişilerin yeniden "dövizle çevrilebilir mevduat" hesabı açtırabileceklerini belirtti. 1967 yılında Türk bankacılık sistemine sokulan bu hesapların uygulamasına, ortaya çıkardıkları sakıncalar nedeniyle 1975 yılı başında son verildi. Merkez Bankası tebliği bu eski denemeyi daha geniş kapsamla yeniden yürürlüğe sokuyordu.

✍ Anayasa Mahkemesi, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kuruluş Yasasını iptal etti. Başbakan Süleyman Demirel "Devlet Güvenlik Mahkemelerini derhal ve yeniden kurmak için teşebbüse geçeriz" dedi.

9 MAYIS

✍ Ankara ve Mersin Öğretmen Okullarında karşıt görüşlü öğrenciler arasında çıkan çatışmada 13 öğrenci yaralandı.

✍ Çıkan olaylar sebebiyle Gazi Eğitim Enstitüsü 10 gün kapatıldı.

11 MAYIS

- Fethiye Klor-Alkali Fabrikasının temeli atıldı.

12 MAYIS

- Aktör Necdet Tosun öldü.
- TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in görevden alınması hakkında ki kararname, Cumhurbaşkanı Korumak tarafından imzalandı.

13 MAYIS

- Başbakan Demirel, Bakanlar Kurulu toplantısından çıkışında Başbakanlık Binası önünde Vural Önsel adında birisinin yumruklu saldırısına uğradı. Olayda Demirel'in burun kemiği kırıldı. Daha sonra saldırganın iki yıl akıl hastanesinde yattığı anlaşıldı. Önsel yargılanıp bir buçuk yıl hapse mahkûm edildi.

16 MAYIS

- TRT Genel Müdürü İsmail Cem İpekçi Bakanlar Kurulu Kararı ile görevinden alındı. Aynı göreve Nevzat Yalçıntaş getirildi. İsmail Cem Kararname'nin iptali için Danıştaya başvurdu.

19 MAYIS

- ABD Senatosu, Türkiye'ye silah ambargosunun kaldırılmasını kararlaştırdı.

20 MAYIS

- Türkiye'ye yılda 5 milyar liralık kaçak eşya girdiği, Güneydoğu'da 60.000 kişinin kaçakçılık yaptığı açıklandı.

22 MAYIS

- CENTO Bakanlar Konseyi Ankara'da toplandı.

24 MAYIS

- 1895 sayılı Devletçe İşletilecek Madenler Üzerindeki Hakların Geri Alınması ve Hak Sahiplerine Ödenecek Tazminat Hakkında Kanun yayımlandı.

28 MAYIS

- Başbakan Demirel NATO zirve toplantısına katılmak üzere Brüksel'e gitti.

30 MAYIS

✍ Mehmet Ali Aybar ve 49 arkadaşınca Sosyalist Devrim Partisi kuruldu.

Mehmet Ali Aybar (1908-1995)

✍ TRT Eski Genel Müdürü İsmail Cem'i görevden alan Bakanlar Kurulu Kararı için Danıştay, dava hakkında nihai karar verilinceye kadar yürütmenin durdurulması kararını verdi. Ancak, hükûmetçe bu kararın uygulanmasının bahis konusu olmadığı, göreve atamanın yapılmış olduğu açıklaması yapıldı.

31 MAYIS

✍ 1902 sayılı Belediyelerin, Köylerin ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Bir Kısım Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun yayımlandı.

1 HAZİRAN

✍ Dünya Bankasınca, Türkiye'nin borçlarını ödeyemez ülke hâline geldiği açıklandı.

5 HAZİRAN

✍ 1968 Arap-İsrail Savaşından beri kapalı bulunan Süveyş Kanalı yeniden deniz ulaşımına açıldı.

8 HAZİRAN

✍ Mecliste Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kuruluş bildirisi, Otonom Kıbrıs Türk Yönetimi Meclisinde Yönetim Başkanı ve Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denктаş tarafından okundu. Kıbrıs Türk Federe Devleti Anayasası, halk oylamasına sunuldu ve kabul edildi.

11 HAZİRAN

Hükûmetimizle Demokratik Alman Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında imzalanan Ticaret Anlaşması ile Ödeme Anlaşması'nın Tasfiyesine Ait Protokolün Onaylanması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

12 HAZİRAN

Yunanistan, AET'ye tam üyelik için başvurdu.

15 HAZİRAN

Çukurova Pamuk Satış Kooperatifleri Birliği tarafından Adana bölgesinde gerçekleştirilecek olan Pamuk İpliği Tesisi ve İstanbul Ataköy Gecekondular Islah Projesini de Kapsayan Kredi Sağlanması Konusunda Hükûmetimiz ile Avrupa Konseyi İskân Fonu Arasında imzalanan 3 Anlaşma ve Eklerinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

16 HAZİRAN

TÜRK-İŞ'in uyarı niteliğinde olduğu belirtilen genel grevi İzmir'de sabah saat 6 ile 14 arasında sekiz saat süreyle uygulandı. Bu grev tehdidi, işveren örgütlerince kanunsuz olacağı gerekçeyle eleştirildi.

17 HAZİRAN

Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası Kuruluşuna Dair 13 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yayımlandı.

21 HAZİRAN

CHP Genel Başkanı Ecevit, Gerede'de konuşma yaparken saldırıya uğradı. Saldırganlar Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'in otobüsünü taşıyıp konuşmasını yaparken kürsüye saldırı teşebbüsünde bulundular. Genel Başkan Ecevit'i koruyan polis korumaları kalabalığı dağıtmak için havaya ateş etmek zorunda kaldı. Çıkan olaylarda kırk kişi yaralandı. Çok sayıda dükkân ve araç tahrip edildi. Muhalefet ve iktidar arasındaki sürtüşme giderek sertleşti. Ecevit olanlar için iktidar partisi mensuplarını suçladı. İktidar partisi ortaklarından Başbakan Demirel, Genel Başkan Ecevit'i halkı birbirine düşürmekle suçladı ve aynı zamanda Başbakan Yardımcısı Erbakan, Ecevit'i suçlayıcı ifadeler kullandı. Başbakan Yardımcısı Alparslan Türkeş de Ecevit'i ateşle oynamakla eleştirdi.

23 HAZİRAN

✍ Başbakan Yardımcısı ve Millîyetçi Hareket Partisi lideri Alparslan Türkeş'in Diyarbakır'a gelmeden önce ve ziyareti sırasında çok büyük olaylar yaşandı. Olaylar MHP ve CHP taraftarları arasında oldu. Yaşanan olaylarda bir asker şehit olurken sekizi ağır olmak üzere otuz kişi yaralandı. Silahlı ve patlayıcı maddelerin kullanıldığı çatışmada çok sayıda araç, iş yeri ve bina zarar gördü. Çıkan olaylardan dolayı Bakanlar Kurulu olağanüstü gündemle toplandı.

24 HAZİRAN

✍ Urfa'da, toprak reformu çerçevesinde toprak dağıtımına başlandı.

25 HAZİRAN

✍ Mozambik bağımsızlığını ilan etti.

26 HAZİRAN

✍ İndira Gandhi, Hindistan'da otoriter bir yönetim kurdu.

İndira Gandhi (1917-1984)

30 HAZİRAN

✍ TRT Genel Müdürü Nevzat Yalçıntaş görevinden istifa etti. Demirel bu istifayı kabul etmedi.

✍ Denizli'de Emsan Holding AŞ kuruldu.

✍ Lübnan'da Müslüman ve Hristiyanlar arasındaki çatışmalar şiddetlendi; bu çatışmalar kısa sürede iç savaşa döndü.

2 TEMMUZ

✍ Bursa'da Erbak-Uludağ Meşrubat AŞ kuruldu.

3 TEMMUZ

✍ Ege'de kurulan 4. Ordu Komutanlığı'na Orgeneral Turgut Sunalp getirildi.

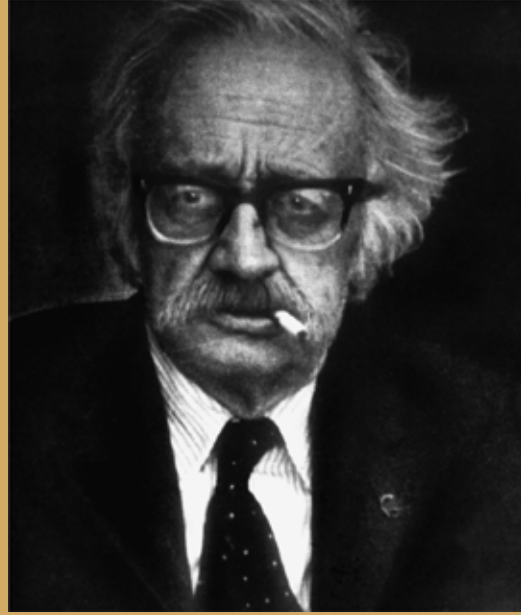
4 TEMMUZ

✍ Türkiye'nin elektrik enerjisi açığı nedeniyle Bulgaristan'dan elektrik alımına başlandı.

6 TEMMUZ

✍ Tarihçi yazar Reşat Ekrem Koçu vefat etti. Koçu, 1905 yılında İstanbul'da doğdu. İlkokulu Konya'da okudu savaş sebebiyle validesiyle İstanbul'a döndü ve liseyi yatılı olarak Bursa Erkek Lisesinde okudu. 1931 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tarih bölümünden mezun oldu ve aynı bölümde asistanlık görevine başladı. Bir süre sonra buradaki görevinden istifa etti. Çeşitli liselerde öğretmenlik görevlerinde bulundu ve birçok gazete ve dergide makalelerini yayımlattı. Tarih alanında özellikle Osmanlı dönemiyle ilgili keyifle okunan pek çok eserin müellifliğini yaptı. Fatih Sultan Mehmed, Osmanlı Tarihinin Panoraması, Kösem Sultan, Tarihte İstanbul Esnafı, Patrona Halil, Topkapı Sarayı, Forsa Halil, Tarihimizde Kahramanlar, Kabakçı Mustafa, İstanbul Tulumbacıları, Türk Za-

ferleri önemli eserlerinden bazılarıdır. En önemli eseri 11 cilt yayımlandıktan sonra yarım kalan İstanbul Ansiklopedisi'dir.

Reşat Ekrem Koçu (1905-1975)

8 TEMMUZ

✍ İsrail Başbakanı Yitzhak Rabin Almanya'ya gitti. Rabin Batı Almanya'ya giden ilk başbakan oldu.

10 TEMMUZ

✍ Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri'nden üsler için kira isteyeceğini açıkladı.

11 TEMMUZ

✍ Eski Çin'in başkenti Xi'an'da 2.000 yıl öncesine ait aslı ile aynı boyda, savaş donanımlı kilden

yapılan 6 bin kişilik bir ordu bulundu. Seramik askerlerin hiçbirinin diğerine benzememesi şaşkınlık yarattı. Toprak Askerler olarak bilinen Terracotta Ordusu ilk Çin imparatorunun mozolesinde bulunan bu tarihî eser ziyaretlere açıktır.

12 TEMMUZ

Atatürk'ün 1923'te evlenip kısa süre sonra boşandığı eşi Latife Uşaklı İstanbul'da öldü. Latife Uşaklı 17 Haziran 1898 yılında İzmir'de doğdu. İzmir'in tanınan ailelerinden birinin mensubudur. Latife Hanım'ın dayısı Halit Ziya Uşaklıgil'dir. Amerikan Kız Kolejinden mezun olup üniversite eğitimini Paris'te bulunan Sorbonne Üniversitesinde siyaset ve hukuk eğitimi alarak tamamladı. Türk ordusunun Kurtuluş Savaşı sırasında İzmir'e

gelişiyle Savaş'ın lideri Mustafa Kemal Paşa, Uşaklıgil ailesinin konağında misafir olarak uzun süre konakladı. O esnada Gazi Mustafa Kemal, Latife Hanım'la burada tanıştı. 29 Ocak 1923 tarihinde Gazi Mustafa Kemal ve Latife Hanım dinî nikâhla evlendi. Fevzi Çakmak ve Kazım Karabekir Gazi Mustafa Kemal'in şahitleriyken Mustafa Abdülhalik Renda ile Salih Bozok Latife Hanım'ın nikâh şahidi oldu. Latife Hanım TBMM'de oturumları izlemeye giden ilk kadındır ve yurt dışı gezilerinde Gazi Mustafa Kemal'e eşlik etti. Evlilikleri kısa sürmüştür. Latife Hanım, boşanmalarının ardından hiçbir şekilde Gazi Mustafa Kemal ve evlilikleri hakkında konuşmadığı gibi iki kuşak yakınlarına da bu konuda konuşma ve yazmaktan sakınmaları tavsiyesinde bulundu.

Latife Uşaklı (1898-1975)

15 TEMMUZ

- ABD'nin Türkiye'ye karşı uyguladığı silah ambargosuna misilleme olarak hükûmet İncirlik hariç olmak üzere tüm Amerikan üs ve tesislerine el koydu. El konulan üsler 29 Temmuz'da Türk Silahlı Kuvvetlerince devralınacaktır.
- Kurtuluş Savaşı Komutanlarından General Fahri Belen öldü.

Fahri Belen (1893-1975)

- Junko Tabei, Everest Dağı'na çıkan ilk kadın dağcı oldu.

17 TEMMUZ

- İhracat Rejimi Kararı yayımlandı.
- Amerikan uzay aracı Apollo ve Sovyet uzay aracı Soyuz uzayda birleştiler.

20 TEMMUZ

- Merkezi İzmir olmak üzere yeni kurulan "Ege Ordusu" göreve başladı.

22 TEMMUZ

- Hazine Arazisinin Kiralanması Hakkında Yönetmelik yayımlandı.
- Kamulaştırmada Bırakılacak Toprak Miktarı Hakkında Yönetmelik yayımlandı.
- Aday Çiftlik Yönetmeliği yayımlandı.
- Dağıtılacak Toprak Miktarına ve Yoğun Kredi Esaslarına İlişkin Yönetmelik yayımlandı.

24 TEMMUZ

- ABD, Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunu kaldırmayı reddetti.

26 TEMMUZ

- Gerginleşen Türk-Amerikan ilişkilerini görüşmek üzere NATO Konseyi acele toplantıya çağırırken, Kıbrıs Türk Federe Devleti Savunma Bakanı Osman Örek, Türk tarafındaki ABD üslerinin kapatılacağını açıkladı.
- Aslantaş Barajı'nın temeli atıldı.
- Irak-Türkiye boru hattının temeli atıldı.

29 TEMMUZ

- İzmir'de Pınar Süt Tesisleri törenle açıldı.

Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay, MC hükûmetinin büyük şehirlere yaptığı yardımı kesmesini protesto etmek için, 3 günlük açlık grevine başladı.

30 TEMMUZ

Kıbrıs Türk Federe Devleti ABD'ye ait 3 haber alma tesisini kapattı.

Atatürk'ün İş Bankasındaki hissesini denetleme yetkisinin Cumhuriyet Halk Partisine ait olduğu karara bağlandı.

31 TEMMUZ

SSCB, Türkiye'ye askerî helikopter satmayı teklif etti.

2 AĞUSTOS

Viyana'da, Klerides ve Denктаş arasında Kıbrıs'ta nüfus mübadelesini düzenleyen bir anlaşma imzalandı. Viyana görüşmelerinin ikinci gününde Ada'nın güneyinde yaşayan bütün Türklerin Ada'nın kuzeyine geçmeleri konusunda anlaşmaya varıldı. Türklerin güneyden kuzeye araçları ve malları ile geçmesi için altı haftalık bir takvim belirlendi. Kıbrıslı Türklerin Ada'nın güneyinden kuzeyine geçişleri Birleşmiş Milletlerin Araçları ve Barış

Gücü denetiminde gerçekleşti. Birleşmiş Milletlerin o zamanki verilerine göre Ada'nın güneyinde kalan Türklerin sayısı dokuz bin yüzdür.

İstanbul Sheraton Oteli törenle açıldı.

4 AĞUSTOS

Kıbrıs Barış Harekâtı dolayısıyla 20 Temmuz 1974'te ilan edilen sıkıyönetim kaldırıldı.

6 AĞUSTOS

Cumhurbaşkanı Korutürk yaptığı basın toplantısında, Kıbrıs için: "Davamızı ABD'ye ve dünyaya anlatmak için iktidar ile muhalefet birleşmeli. Kıbrıs için bize baskı yapılamaz." dedi. Cumhurbaşkanı Korutürk özellikle Türkiye için hayati öneme sahip Kıbrıs davasında muhalefet, iktidar, basın ve aydınların kader birliği yapması gerektiğinin altını çizdi.

7 AĞUSTOS

Başbakan Demirel: "Kıbrıs'ta Türk milletinin kabul edemeyeceği bir çözümü hiç kimse kabul edemez. Mesele hükûmetleri aşan bir meseledir." dedi. Rauf Denktaş da Kıbrıs konusunda, toprak konusunda Türkiye'nin kesinlikle taviz vermemesi hususunda Kıbrıs halkının taleplerini dile getirdi.

9 AĞUSTOS

Kıbrıs'ta 9 bin Türkün kuzeye göçü başladı. Viyana görüşmelerinde varılan mutabakat neticesinde Güney Kıbrıs'ta yaşayan Türkler Birleşmiş Milletlerin gözetimi ve denetiminde Kuzey Kıbrıs'a doğru yola çıktılar. Böylece parçalanmış aileler bir araya geldi ve yaşanan zorluklar kısmen çözüldü.

11 AĞUSTOS

30 imam-hatip lisesi daha açılacağı açıklandı.

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükûmeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İmzalanan Federal Almanya Silahlı Kuvvetlerince Kadro Dışı Bırakılan Bazı Malzemenin Türkiye'ye Devrine Dair Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

15 AĞUSTOS

Bangladeş lideri Mucibur Rahman, darbe sırasında öldürüldü, devlet başkanlığına Muştak Ahmed getirildi.

Dünya Uluslararası Atletizm Yarışması'na katılan Türk atlet Rıza Maksut, New York'ta 3 bin metrede ikinci oldu.

17 AĞUSTOS

Filistin Kurtuluş Örgütüne bağlı bir heyet, destek almak ve büro açmak için Ankara'ya geldi.

18 AĞUSTOS

Hilton Otelinde Turizm-İş Sendikası'na bağlı işçilerin 14 gündür sürdürdükleri direniş sona ermesiyle, bu kez de Oleyiş'e bağlı işçiler direnişe geçti.

19 AĞUSTOS

Hilton ve Bereç'te direniş bitti.

Garanti Bankasının 41 şubesinde grev başladı.

20 AĞUSTOS

BMC Kamyon Fabrikasında Maden-İş İzmir Şubesine kayıtlı 2 işçinin işten çıkarılması üzerine 100 işçi direnişe geçti.

Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesindeki yol yapımı sırasında, MÖ 4. yüzyıla ait bir 'Apollon' heykeli bulundu.

23 AĞUSTOS

Ankara'da bağımsızlık mitinginden sonra dağılan insanların üzerine sağ görüşlü eylemciler ateş açtı.

24 AĞUSTOS

12 Mart Muhtırası'nı veren eski Genelkurmay Başkanı Faruk Gürler öldü.

Alibeyköy'deki Sungurlar Genel Makine Kazan Fabrikasında 'sendika seçme özgürlüğü olmadığı' gerekçesiyle 18 gündür direnişte bulunan Maden-İş Sendikasına bağlı 400 işçi, jandarma tarafından dışarıya çıkarıldı. Eylem olaysız sona erdi.

Zonguldak'ta 10 bin maden işçisi, ikramiyelerinin ikinci taksi ve yıllık izin ücretlerinin ödenmeyişi protesto amacıyla ocaklara inmedi.

26 AĞUSTOS

Bursa'da Sönmez ASF AŞ kuruldu.

27 AĞUSTOS

Başbakan Demirel resmî bir ziyaret için Romanya'ya gitti.

İstanbul'un işgali yıllarında, ilk maçını işgal ordularına karşı oynayan Fenerbahçe Kulübünün başkanı ve oyuncusu Dr. İsmet Uluğ öldü.

Türkiye Akdeniz Oyunları'nda grekoromende 3 altın madalya aldı.

4 EYLÜL

Seçim kampanyası kapsamında Elâzığ'a giden CHP Genel Başkanı Ecevit, kentte komandoların saldırısına uğradı. CHP Genel Başkanı Ecevit Gerede'de uğradığı saldırıyı takiben yaklaşık iki ay sonra Elâzığ'da kürsüde konuşma yaparken saldırıya uğradı. Taş, sopa ve silahlarla saldırı yapılmasına rağmen Ecevit konuşmasını sürdürdü. Saldırı neticesinde çok sayıda insan yaralanırken güvenlik güçlerinin müdahalesiyle 57 saldırgan gözaltına alındı. Polisin müdahalesi yeterli olmayınca Vali ordu

yardım talep etmek zorunda kaldı. Başbakan Süleyman Demirel ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan yaşanan olayları tasvip etmediklerini ve bu tür eylemlere kalkışanların kesin bir suretle cezalandırılacaklarını açıkladılar.

6 EYLÜL

✍ Diyarbakır'ın Lice ilçesi çevresinde büyük bir deprem oldu. 2.385 kişi öldü. Depremde çok sayıda ev yıkılması sebebiyle hem hayatını kaybeden hem de yaralanan vatandaşların sayısı arttı. Deprem öğle saatlerinde meydana geldi ve yirmi üç saniye sürdü. Depremin ardından meydana gelen heyelan ve yangının da ölü sayısını artırdığı ifade edildi. Hastanelerde yer kalmayınca insanlar hastane bahçelerinde tedavi altına alındı.

9 EYLÜL

✍ Fransa'nın Dijon kentinde yapılan Uluslararası Halk Oyunları Yarışması'nda Türk Ekibi 1. oldu.

11 EYLÜL

✍ Diyarbakır'daki depremde 7 bine yakın evin yıkıldığı açıklandı. 144 km'lik karayolu kullanılamaz hâle geldi. Sadece Lice ilçesinde 13 bin kişinin evsiz kaldığı ve bir gün önce sallanan Hani ilçesinde 6 kişinin daha öldüğü bildirildi.

12 EYLÜL

✍ ABD'nin silah ambargosu nedeniyle, Libya'dan alınan F-5 tipi 7 adet savaş uçağı Türkiye'ye getirildi.

✍ Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu Kıbrıs konusunda Türkiye aleyhine karar verdi.

13 EYLÜL

☞ Lice Belediye Başkanı Akgül, şimdiye kadar enkazın %10'unun bile kaldırılamadığını söyledi.

15 EYLÜL

☞ Derimod Konfeksiyon, Ayakkabı, Deri Sanayi ve Ticaret Şirketi kuruldu.

16 EYLÜL

☞ Papua Yeni Gine, Avustralya'dan bağımsızlığını ilan etti.

17 EYLÜL

☞ Diyarbakır-Urfa karayoluna barikat kuran 15 eşkiya, 22 araçta bulunan yolcuları soydu.

19 EYLÜL

☞ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Dünya Sağlık Teşkilatı Tarafından Yürütülecek Olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Eğitim ve Araştırma Programlarının Geliştirilmesi Projesine Dair Proje Belgesinin Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

21 EYLÜL

☞ Rumların Kıbrıs sorununu özel oturumda ele alınması istemi Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 99 oy ile kabul edildi. Tek ret oyunu Türkiye verdi.

22 EYLÜL

☞ Ressam ve şair Bedri Rahmi Eyüboğlu öldü.

Bedri Rahmi Eyüboğlu (1911-1975)

☞ İçişleri Bakanlığı yasaklanan yayınları içeren 138 sayfalık bir kitap bastırdı.

23 EYLÜL

☞ Lice son 24 saat içinde 102 artçı deprem ile tekrar sallandı. Yarı hasarlı evler de yıkıldı.

24 EYLÜL

Başbakan Süleyman Demirel "Cumhuriyet Halk Partisi solculuğunu ilan ettiği gün milleti böldü" dedi.

26 EYLÜL

Sinema oyuncusu Danyal Topatan öldü.

30 EYLÜL

Kamulaştırma Karşılığı Borç Senedi veya Hisse Senetleri Verilmesine İlişkin Yönetmelik yayımlandı.

2 EKİM

Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra ABD tarafından Türkiye'ye konan silah ambargosu Temsilciler Meclisince kısmen ve şartlı olarak kaldırıldı.

11 EKİM

Anayasa Mahkemesinin 1773 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu'nu iptal Eden Kararı yayımlandı. Mahkeme yeni bir düzenleme yapılması-

na imkân sağlamak üzere iptal kararının bir yıl sonra yürürlüğe girmesini kararlaştırdı.

13 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Devlet Sanayi İşçi Yatırım Bankası (DESIYAB) kuruldu. 1986'da statüsü ve adı değişerek Türkiye Kalkınma Bankası AŞ olacaktır.

12 EKİM

Milletvekili ara seçimleri ile Senato yenileme seçimi yapıldı. Senato seçiminde AP 27, CHP 25, Millî Selamet Partisi ise 2 senatörlük kazandı. Milletvekilliği seçimlerinde ise AP 5, CHP 1 milletvekilliği kazandı. Milletvekilliği için yapılan seçim Amasya, Bursa, Eskişehir, Niğde, Urfa ve Zonguldak'ta gerçekleştirildi. Seçime katılım oranı ise %64,27 oldu. Adalet Partisi bu seçimde yaklaşık 524 bin oy, Cumhuriyet Halk Partisi 409 bin oy, Millî Selamet Partisi 84 bin, Demokratik parti 30 bin, Milliyetçi Hareket Partisi 24 bin, Türkiye Birlik Partisi 3 bin oy aldı.

Bursa'daki TOFAŞ Otomobil Fabrikasında 100.000 Murat otomobil üretildiği açıklandı.

17 EKİM

- BM "Siyonizm'in ırkçılığın bir biçimi" olduğu kararını aldı.
- Türkiye Yardım Komisyonu çerçevesinde 1975 yılı için Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Mali Yardım İlişkin Anlaşma'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

18 EKİM

- Toprağın Verimli Olarak ve Doğrudan İşlenip İşlenmediğinin Tespit Edilmesi Hakkında Yönetmelik yayımlandı.

22 EKİM

- Viyana'daki Türk Büyükelçiliğine giren otomatik silahlı üç terörist Büyükelçi Daniş Tunalıgil'i öldürerek kaçtılar.

24 EKİM

- Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İsmail Erez ile şoförü Talip Yener Seine Nehri üzerindeki Bir-Hakeim Köprüsü'nde Ermeni teröristlerce pusuya düşürülerek arabasının içinde öldürüldüler. Viyana'daki ve Paris'teki suikastları Ermeni terör örgütü ASALA üstlendi.

Asala terörist bir örgüttür. Kuruluş amacı bağımsız büyük bir Ermenistan kurmaktır.

26 EKİM

- Nüfus sayımı yapıldı. Toplam nüfusun 40.347.719 kişi olduğu bunun 20.744.730'unu erkeklerin, 19.602.989'unu kadınların oluşturduğu anlaşıldı.

28 EKİM

- İran Şahı Rıza Pehlevi resmî ziyaret için Türkiye'ye geldi.

Rıza Pehlevi (1878 -1944)

1 KASIM

TBMM ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlıkları için yapılan oylamalarda bir sonuç alınamadı, partiler arasında bir uzlaşma ümidi gözüküyor. Cumhuriyet Halk Partisinin TBMM başkanlığı için aday gösterdiği Kemal Güven üçüncü turda da gerekli çoğunluğu alamayınca seçim ertelendi. Milliyetçi Cephe kendi adayını belirlemek için görüşmelerini sürdürdü.

5 KASIM

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Afgan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İmzalanan Ticaret Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

6 KASIM

İTÜ'de çıkan olaylarda 3'ü ağır olmak üzere 8 öğrenci yaralandı. Üniversite 12 gün tatil edildi.

11 KASIM

Türkiye Kalkınma Bankası kuruldu.

Angola Halk Cumhuriyeti kuruldu. Angola, Portekiz'in sömürgesiydi.

13 KASIM

Yurdun çeşitli yerlerinde boykot ve direnişler var. Elâzığ'da çıkan olaylarda 10 öğrenci yaralandı.

14 KASIM

İspanya Batı Sahra'daki egemenlik hakkında vazgeçti.

15 KASIM

İstanbul Devlet Klasik Türk Müziği Korusu kuruldu.

16 KASIM

6 Eylül'de şiddetli bir deprem yaşayan Lice halkı, yapılan evler tamamlanmayınca, soğuktan ve yağmurdan korunmak için resmî daireleri işgal etti.

17 KASIM

Lice halkı, yapımı devam eden evleri de işgal etti.

20 KASIM

Anadolu Basın Birliği kuruldu.

İspanya'da General Franco öldü.

 Türkiye Emekçi Partisi (TEP) Genel Başkanı Mihri Belli, partisi hakkında açılan kovuşturmada parti defterlerini savcılığa teslim etmediği için İstanbul DGM tarafından tutuklandı.

22 KASIM

 İspanya'da Don Juan Carlos Kral oldu.

23 KASIM

 MC hükûmetinin işbaşına gelişinden (31 Mart 1975) bu yana 21 kişinin öldürüldüğü, yürüyüşsüz, direnişsiz, boykotsuz ve çatışmasız bir günün geçmediği açıklandı.

24 KASIM

 TRT Genel Müdürü Prof. Nevzat Yalçıntaş istifa ederek, İstanbul Üniversitesindeki görevine geri döndü.

25 KASIM

 Surinam, Hollanda'dan bağımsızlığını kazandı.

28 KASIM

 12 Mart sonrası haksız yere tutuklandığını iddia ederek Devlet

aleyhine tazminat davası açan Prof. Dr. Uğur Alacakaptan davayı kazandı. 118.000 TL tazminata hak kazandı.

6 ARALIK

 İstanbul Barosu avukatları, hükûmeti anarşik olaylara karşı uyarmak için duruşmalara girmediler.

 Takım Sanayii (Taksan) Şirketi Esas Mukavelesi, Resmî Gazete'de yayımlandı.

7 ARALIK

 Ecevit resmî bir ziyaret için İskandinav ülkelerine gitti. Ecevit bu gezisinde İsveç Başbakanı Olof Palme ile de görüştü.

11 ARALIK

 Gazeteci, şair ve 'Turancılığın' önemli savunucularından Hüseyin Nihal Atsız öldü. 1905 yılında İstanbul'da doğan Nihal Atsız ilk olarak Askerî Tıbbiyede eğitim aldı ama girdiği Türkçülük faaliyetleri sebebiyle okuldan uzaklaştırıldı. Kabataş Erkek Lisesinde yardımcı öğretmen olarak çalıştı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Bölümünde okudu ve mezun oldu. Burada Hocası Mehmet Fuat Köprülü sayesinde asistanlık görevine başladı.

Çıkardığı dergideki yazıları sebebiyle okuldan uzaklaştırıldı. Türkçülüğü esas alan görüşleriyle ve yazdıklarıyla çok sayıda insanı etkiledi.

Nihal Atsız (1905 - 1975)

17 ARALIK

OPEC üyesi ülkeler petrol fiyatlarına yüzde 15 zam yaptılar.

21 ARALIK

Viyana'da OPEC görüşmelerinin gerçekleştiği salonu basan

silahlı altı terörist 70 kişiyi esir aldı; rehinelerle birlikte Avusturya'dan ayrılan teröristler daha sonra Cezayir'de yetkililere teslim oldular.

24 ARALIK

Yaklaşık elli dört gün süren arayıştan sonra 24. tur oylamayla Meclis Başkanlığına CHP adayı Kars Milletvekili Kemal Güven seçildi. CHP ve AP arasındaki centilmenlik anlaşmasına göre AP, TBMM Başkanlığı seçimlerinde CHP adayını, CHP ise Senato Başkanlığı seçimlerinde AP adayını destekleme kararını aldı.

25 ARALIK

Senato Başkanlığına 4. turda AP'li Tekin Arıburun seçildi.

26 ARALIK

Konya Seydişehir’de Sovyet kredisi ile yapılan Alüminyum Fabrikasının açılışından sonra TİP İlçe Merkezi, ayrıca CHP ve TÖB-DER binaları saldırıya uğradı.

28 ARALIK

Yapımı tamamlanan İskenderun Demir-Çelik tesislerinin ilk birimi, bu vesileyle Türkiye’ye gelen Sovyet Başbakanı Kosigin’in de hazır bulunduğu törenle açıldı. Tesislerin tamamının yaklaşık 9.000 işçiye iş imkânı sağlayacağı hesaplanmaktaydı.

30 ARALIK

SSK'da gösterilere katılan 1.248 işçi işten atıldı.

Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 6,3 büyüdü. Toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 10,1; dolar kuru 14,56 TL oldu.

31 ARALIK

Hani ve Hazro ilçelerinde deprem oldu. Enkaz altında kalan 4 kişi soğuktan donarak öldü.

1976

1 OCAK

İstanbul'da 1975 yılında işlenen yüz altmış üç cinayetin seksen üçünün failinin yakalandığı bildirildi.

2 OCAK

Kaplamın Ambalaj Sanayii AŞ kuruldu.

Karadeniz Teknik Üniversitesinde çıkan çatışmada iki öğrenci öldürüldü.

3 OCAK

Uluslararası Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi yürürlüğe girdi. Türkiye Sözleşme'yi 15 Ağustos 2000'de imzaladı.

4 OCAK

Çanakkale'de antik Truva kentinin bulunduğu yere 12 metre yüksekliğinde "Truva Atı" yapıldı.

5 OCAK

✍ Olimpiyat ve Dünya şampiyonu güreşçimiz Hamit Kaplan, trafik kazasında öldü.

Hamit Kaplan (1934 -1976)

6 OCAK

✍ İthalat Rejimi Kararı ile İthalat Yönetmeliği yayımlandı.

✍ Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisinin öğrencilerce işgali sırasında çıkan olaylarda yedi öğrenci yaralandı.

7 OCAK

✍ Yerli otomobillere zam yapıldı.

✍ Hacettepe Üniversitesinin öğrencilerce işgali sırasında çıkan olaylarda bir öğrenci hayatını kaybetti. Komandolar olarak adlandırılan öğrenciler çok sayıda öğrenciyi yaraladı ve bu öğrencilerden biri hayatını kaybetti.

9 OCAK

✍ Gaziantep'te Gülsan Sentetik Dokuma AŞ faaliyete geçti.

12 OCAK

✍ BM Güvenlik Konseyi, 11'e karşı 1 oyla, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün, oy verme hakkı olmaksızın Güvenlik Konseyi tartışmalarına katılmasına karar verdi.

✍ Akaryakıt bayileri direniş yaptılar, akaryakıt satmadılar. Bayiler kâr oranlarının arttırılmasını istedi.

14 OCAK

✍ Bakanlar Kurulu, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar'ın görev süresini bir yıl daha uzattı.

15 OCAK

✍ Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun kabul edildi.

16 OCAK

 OECD Mali Destek Fonu Kurulmasına İlişkin Anlaşma Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanıp yayımlandı.

19 OCAK

 TRT Genel Müdürlüğüne Şaban Karataş atandı. Son yıllarda TRT genel müdürlüğü tartışmaların odağına yerleşti. İktidar ve muhalefet partileri kendi kadrolarını TRT'deki pozisyonlara yerleştirme kavgası içerisine girdi. İsmail Cem'in genel müdürlükten alınması ve Nevzat Yalçıntaş'ın da istifası üzerine Şaban Karataş bu göreve atandı. 1928 yılında Ereğli'de dünyaya gelen Şaban Karataş Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi mezunudur. TRT Genel Müdürlüğüne atanmasını takiben iktidar ve muhalefet partileri arasında bu kuruma ilişkin yapılan hukuki mücadelenin gölgesinde görevini sürdürdü. Danıştayın İsmail Cem'in genel müdürlükten alınmasını sağlayan Kararnameyi iptal etmesine rağmen Milliyetçi Cephe hükûmeti bu kararı uygulamayarak kendine yakın isimleri atamayı sürdürdü. Danıştay, Şaban Karataş'ın genel müdürlüğe atanma kararına ilişkin yürütmeyi durdurma kararı verdi. Ardından CHP'nin başvurusu üzerine Danıştay, Karataş'ın atama Kararnamesini nihai ola-

rak iptal etti. Genel Müdür Karataş buna rağmen görevini belli bir süre daha yürüttü.

21 OCAK

 Concorde, Londra - Bahreyn ve Paris - Rio de Janeiro hatlarında ticari uçuşlarına başladı.

22 OCAK

 Türkiye Büyük Millet Meclisi Kıtıplığı Kanunu kabul edildi.

25 OCAK

 Kitle gazetesinin eski yazı işleri müdürü İlhan Eryılmaz üç yıl ağır hapse mahkûm edildi.

27 OCAK

 Komandolar tarafından 15 gün önce yaralanan İTÜ öğrencisi Özer Elmas'ın öldüğü haberi üzerine protesto yürüyüşü yapan solcu öğrencilerle polis arasında çatışma çıktı. 1 öğrenci öldü, 7 öğrenci yaralandı. Ülke çapında sağ ve sol politik görüşlü öğrenciler arasında şiddet olayları her geçen gün tırmanışa geçti.

30 OCAK

✍ Başbakan Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in 'Hayali Mobilya İhracatı' yaptığı iddiası üzerine, Başbakan Süleyman Demirel hakkında soruşturma yapacak olan Hazırlık Komisyonu üyeleri, AP'lilerin engellemesi ile TBMM toplanamayınca seçilemedi.

31 OCAK

✍ Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1976 Yılı Programı yayımlandı.

1 ŞUBAT

✍ İlerici Kadınlar Derneği (İKD), Ankara'da "Evlat Acısına Son" mitingi düzenledi. Mitinge 5 bin kişi katıldı.

4 ŞUBAT

✍ Guatemala ve Honduras'taki 7,5 şiddetindeki depremde 22.778 kişi öldü.

✍ Kış Olimpiyatları Innsbruck'ta (Avusturya) başladı.

✍ Heykeltıraş Kuzgun Acar öldü. Türk heykeltıraş 1928'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Sultanaahmet Ticaret Lisesini bitirdi. Ardında 1948 yılında İstanbul Güzel Sanatlar Akademisine girdi. Acar, 1961 yılında Paris'te katıldığı Paris Genç Sanatçılar Bienalinde birincilik ödülünü aldı. 1962 yılında düzenlenen 23. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde birincilik ödülünü kazandı.

5 ŞUBAT

Amerikan uçak firması Lockheed Türkiye'de rüşvet verdiklerini açıkladı.

6 ŞUBAT

Yahya Demirel'e bir gazinoda tabanca ile ateş eden kabadayı Hasan Heybetli yakalandı. Hasan Heybetli, yaşanan olaydan sonra emniyet müdürlüğüne giderek tabancısıyla teslim oldu. Heybetli gazinoda arkadaşıyla eğlendikleri sırada masalarına bir bardak fırlatıldığını ve bunun üzerine öfkelenildiğini ve silahını çekerek havaya iki el ateş ettiğini ifade etti. Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'e yönelik bir kastı olmadığını çıkan arbedede Yahya Demirel'in kafasını masaya çarparak yaralandığını belirtti.

Ülkü Ocaklarının ilk kurucularından Şenol Demiröz TRT'ye danışman olarak atandı.

7 ŞUBAT

ABD'de, Lockheed firmasının Başkanı Kotchian'ın uçak satışı için Türkiye'deki müşavirlik firmasına da 876 bin dolar rüşvet verdiklerine ilişkin açıklama yaptı.

8 ŞUBAT

Innsbruck'ta yapılan kış olimpiyatları TRT televizyonundan naklen verildi.

İngiltere, Strasbourg'da kendini savunmak durumunda kaldı. İngiltere hakkında IRA (İrlanda Cumhuriyet Ordusu) sanıklarına işkence ettiği iddiaları vardı.

Soğuk hava dalgası tüm yurdu olumsuz etkiledi. Ankara-İstanbul yolu ulaşımına kapandı.

11 ŞUBAT

Haliç'in temizlenmesi için Dünya Bankasının kredi vereceği açıklandı.

12 ŞUBAT

İstanbul'da tarihî Direklerarası'ndaki Naşit Tiyatrosu, sünger deposu oldu.

16 ŞUBAT

Türkiye'nin Lübnan Büyükelçiliği Başkâtibi Oktar Cirit, bir salonda otururken Ermeni teröristlerce öldürüldü. Saldırıyı ASALA üstlendi.

20 ŞUBAT

Türkiye'deki 23 Amerikan üsünde grev kararı alındı.

24 ŞUBAT

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Kabul edildi.

Cumhuriyetin 50'nci yılı nedeniyle çıkarılan 1803 sayılı Af Kanunu'ndan Kısmen Yararlanan Şoför veya Sürücülerin, Mesleklerini İcra Edebileceklerine Dair Kanun Kabul edildi.

25 ŞUBAT

T.C. Merkez Bankasınca yayımlanan bir tebliğ ile şirket tahvilleri konusunda evvelce yayımlanan tebliğlerdeki talimatlar bir araya toplandı; ayrıca özel sektörcce çıkarılacak tahvillerin miktarı, faizi ve satış koşulları için Merkez Bankasından izin alınması zorunluluğu getirildi.

27 ŞUBAT

Hayali mobilya ihracatını belgeleyen rapor Gümrük Bakanlığına ve Karadeniz Ereğlisi savcılığına gönderildi. Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in üç yılda yirmi milyon lira vergi iadesi aldığı bildirildi. Hayalî mobilya ihracatı ve

vergi iadesi yolsuzluğundan sanık Yahya Demirel için tutuklama kararı verildi. Yahya Demirel daha sonra savcılığa giderek teslim oldu. Gelişen olaylar üzerine Bülent Ecevit, Demirel'in siyasi hayatta kalma hakkı olmadığını ifade etti.

1975 yılı Bütçe Kanunu'na Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayımlandı.

28 ŞUBAT

1976 yılı Bütçe Kanunu kabul edildi.

Ajda Pekkan, Fransız televizyonunda Enrico Macias ile şarkı söyledi.

1 MART

1976 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı. Bu Kanun'a dayanarak geri kalmış yörelerde halk konutları yapımı için bir fon oluşturuldu. Bu fonun çalışma esaslarını düzenleyen Yönetmelik 9.8.1976 tarihli Resmî Gazete'de yayımlandı.

3 MART

 Hayalî mobilya ihracatı sanığı Yahya Demirel, Karadeniz Ereğlisi'nde Savcılığa teslim oldu ve tutuklanarak cezaevine konuldu.

 İstanbul Yıldız Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, öğrenci olayları nedeniyle bir gün kapatıldı.

5 MART

 Amerikan uçak firması Lockheed'in Türkiye de dahil olmak üzere çeşitli ülkelerdeki nüfuzlu kişilere rüşvet dağıttığı 1976 yılı Şubat ayında ortaya çıktı. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturma açtı. Hava Kuvvetleri Komutanı Emin Alpkaya, soruşturmanın selameti açısından istifa etti. Ferruh Bozbeyli Başbakan Demirel'in Hava Kuvvetleri Komutanı Alpkaya'yı örnek alarak istifa etmesini istedi. Hava Kuvvetleri subay ve astsubay eşlerinin Lice'de deprem sonrasında yaptırdıkları bir okula, İtalyan uçak yapımcısı 'Air Italia' şirketinin, Ankara'daki İtalyan Büyükelçisi'nin eliyle yaptığı 30.000 dolarlık bağış nedeniyle, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Emin Alpkaya istifa etti

8 MART

 İstanbul'un ilk çok katlı otoparkı Karaköy'de törenle hizmete girdi.

10 MART

 CHP Parti Meclisi yayımladığı bir bildiriyle, "Kamu İktisadi Teşebbüsü hisselerinin satışı ihanet olur" açıklamasını yaptı. Bildiride şöyle denildi: "Cephe hükûmeti şimdi de KİT'lerin yüzde 49 hissesini satmak istiyor. İktidar aslında halkın malı olan fabrikaları zenginlere devretmek istemektedir. Bu hareketi halkımıza yapılmış bir ihanet saymaktayız."

11 MART

 Nixon Şili'deki seçimler sırasında Allende'nin seçilmesini önlemek için CIA'ya emir verdiğini itiraf etti.

16 MART

 Bursa'da Nergis Tekstil AŞ kuruldu.

 Köytaş Tekstil AŞ kuruldu.

17 MART

 Ankara Cezaevinde cinayetten yatan aktör Yılmaz Güney, cezaevi disiplinini bozduğu gerekçeyle Kayseri'ye gönderildi.

19 MART

 ABD'nin büyük havacılık şirketlerinden Northrop Uçak Şirketi, Türkiye'de rüşvet dağıttığını resmen açıkladı.

20 MART

Hakkında romanlar yazılan ünlü Şark Ekspresi (Orient Expres) 70 yolcusu ile Milano'dan İstanbul'a geldi.

24 MART

Arjantin Devlet Başkanı Isabel Peron, bir darbeyle devrildi.

25 MART

Tarihçi ve yazar Şevket Süreyya Aydemir öldü. Ünlü yazar ve düşünce adamı Aydemir 1897 yılında Edirne'de dünyaya geldi. Küçük yaşlardan itibaren siyasetle ilgilendi. On bir yaşındayken İtti-

hat ve Terakki Cemiyetine katıldı. Birinci Dünya Savaşı'na gönüllü olarak katıldı. Kafkasya Cephesi'nde savaştı. Bir süre Turancı görüşleri benimsedi. Kafkasya Cephesinde savaştıktan sonra Azerbaycan'da öğretmen olarak çalıştı. Ermenilere karşı örgütlenen halkın arasında yer aldı. Ardından Komünizme olan merakı arttı. Komünist Partiye katıldı. Moskova'da Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesine kaydoldu. 1923 yılında Türkiye'ye geri döndü. Kadro Hareketi'nin önde gelen isimlerinden biri oldu. Yakup Kadri Karaosmanoğlu ile beraber Kadro dergisini çıkardı. Aydemir aktif olarak siyaset ve bürokraside çalıştı. Ayrıca çok sayıda eser kaleme aldı. Tek Adam, İkinci Adam, Suyu Arayan Adam, Menderes'in Dramı, Lenin ve Leninizm, İhtilalin Mantığı ve 27 Mayıs İhtilali, Kahramanlar Doğmalıydı, Cihan İktisadında Türkiye, Toprak Uyanırsa, İnkılap ve Kadro, Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa, Türkiye Ekonomisi yazarın en çok bilinen eserleri arasında yer almaktadır.

Şevket Süreyya Aydemir (1897-1976)

26 MART

Mısır'ın Sovyetler Birliği'yle gerginleşen ilişkileri nedeniyle Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, Sovyet gemilerinin Mısır limanlarına uğramasını yasakladı.

"Türkiye-ABD Savunma İşbirliği Antlaşması" imzalandı. Bu antlaşmaya göre, Türkiye üslere izin vermesine karşılık Amerika Birleşik Devletleri 4 yıl için Türkiye'ye 15 milyar lira verecektir.

27 MART

Yeşilirmak üzerinde Suat Uğurlu Barajı'nın temeli törenle atıldı.

28 MART

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, Ülkü Ocakları İstanbul Şubesi Başkanı ve 2. Başkanının tutuklanması için mahkemeye başvurdu.

2 NİSAN

İlk Türk Turizm Kurultayı İstanbul'da toplandı.

Doğubayazıt ve çevresinde 4,8 büyüklüğündeki depremde 5 kişi öldü ve 80 ev yıkıldı.

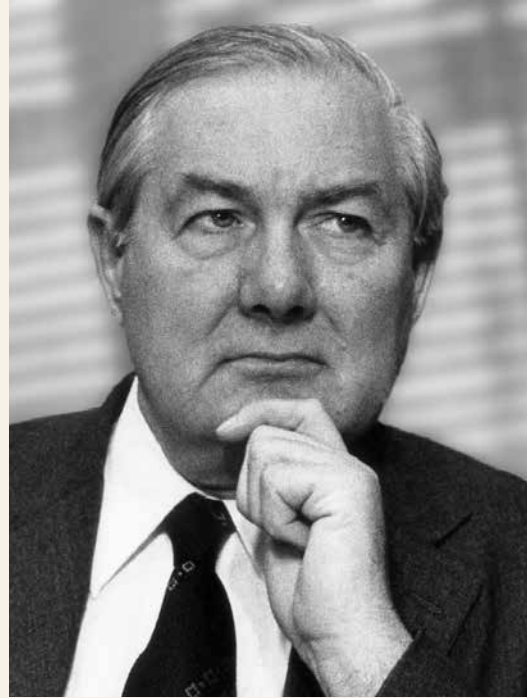
3 milyon liralık arsayı ipotek ettirerek 80 milyon lira kredi alan Hacı Ali Demirel'in iş ortağının şirketi hakkında Meclis araştırması yapılması istendi.

3 NİSAN

TRT, Eurovizyon Şarkı Yarışmasında Yunanlı şarkıcının gösterimini sansürledi. Yunan şarkıcı sahneye çıktığında TRT yayını keserek, Rüçhan Çamay'ın söylediği "Memleketim" adlı şarkıyı dinletti.

5 NİSAN

İngiltere'de James Callaghan Başbakan oldu.

James Callaghan (1912 -2005)

7 NİSAN

✍ Ankara'da Genelkurmay Askerî Mahkemesinde eski Hava Kuvvetleri Komutanı Emin Alpkaya ve bazı arkadaşları hakkında açılan davanın görülmesine başlandı. Alpkaya, Lice depremzedelerine gönderilen paraların zimmete geçirilmesi iddiasıyla suçlanıyordu. Duruşma 30 Nisan'da, suçlanan kişilerin beraatiyle sonuçlandı.

8 NİSAN

✍ Ankara'da çeşitli fakülte ve öğrenci yurtlarında çıkan olaylarda, aralarında Tabii Senatör Muzaffer Yurdakuler'in oğlu Hakan Yurdakuler'in de bulunduğu 3 öğrenci öldürüldü, çok sayıda öğrenci yaralandı.

11 NİSAN

✍ DİSK Genel Sekreteri İbrahim Güzelce öldü.

17 NİSAN

✍ İstanbul Barosunca düzenlenen "Kan dökülmesine son-hukuka saygı" mitingi İstanbul'da yapıldı. Avukatlar yürüyüşe cüppeleriyle katıldı. Yürüyüş Beşiktaş'tan Taksim'e kadar sürdü. TÖB-DER, Tutuklu ve Mahkûmlar Dayanışma Derneği, İstan-

bul Teknik Üniversitesi Derneği, Devrimci Hukukçular Derneği, Devrimci Gençler Birliği, Türkiye Emekçi Partisi, Genç Sosyalistler Birliği bu yürüyüşte yer aldı.

18 NİSAN

✍ Cumhuriyet Halk Partisi 1976 "Özgürlük ve Barış" mitingi düzenledi.

21 NİSAN

✍ Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği (RCD) Zirve Toplantısı İzmir'de başladı. Toplantıya Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Başbakan Demirel, İran Şahı Rıza Pehlevi, Pakistan Başbakanı Zülfikar Ali Butto katıldı. Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği toplantısında söz alan Cumhurbaşkanı Korutürk, iş birliği hususunda en önemli

olanın siyasi irade olduğunun altı çizildi. Pakistan Başbakanı Butto ise hedefin tam serbest ticaret bölgesi olduğunu ve bölgesel yakınlaşma olduğunu belirtti. İran Şahı Pehlevi ise geleceği birlikte planlamanın önemine dikkat çekti.

22 NİSAN

İsrail Başbakanı Rabin'in eşi bir Amerikan bankasındaki yasa dışı hesabından dolayı hapse girdi. Bunun üzerine Rabin görevinden istifa etti. Şimon Peres görevi devraldı.

23 NİSAN

Kütahya Ventilli Polietilen Torba Fabrikası törenle hizmete girdi.

İran Hava Yollarının İstanbul bürosunda bir patlama oldu. 1'i çocuk 4 kişi yaralandı.

24 NİSAN

Korgeneral Cemal Engin Hava Kuvvetleri Komutanlığına atandı.

28 NİSAN

Tiyatro oyuncusu Muammer Karaca İstanbul'da öldü.

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcısı, Ülkü Ocakları Şubesinin kapatılmasını ve yöneticilerinin Türk Ceza Kanunu'nun 141. maddesine göre cezalandırılmalarını istedi.

29 NİSAN

Romanya'da Millîleştirme Tedbirleri veya Buna Benzer Kanun ve İdari Diğer Tedbirlerden Zarar Görmüş Türk Mal, Hak ve Menfaatlerinin Tasfiyesi Hakkında Kanun kabul edildi.

30 NİSAN

Eski Hava Kuvvetleri Komutanı Emin Alpkaya ve arkadaşları beraat etti.

İstanbul Kadıköy Mühendislik Yüksek Okulunda, 1 Mayıs afişi asmak isteyen öğrenciler komandolar tarafından yaylım ateşine tutuldu. 1 öğrenci öldü, 3 öğrenci yaralandı. 15 kişi gözaltına alındı.

Kars ilinde meydana gelen deprem nedeniyle çok sayıda ev yıkıldı. Üç vatandaş hayatını kaybederken altı vatandaş yaralandı.

1 MAYIS

Paris-İstanbul seferini yapan "İzmir" uçağı Zeki Ejder adlı Türk tarafından Marsilya'ya kaçırılmak istendi. Sınır dışı edilen ve Pa-

ris'te yaşayan bir kıza aşık olduğunu ifade eden Zeki Ejder Fransızları protesto etmek için uçağı kaçırdığını ifade etti. Kaptan pilot uçağı kaçırarak kişinin akli dengesinin yerinde olmadığı izlenimi verdiğini belirtti. Uçağı kaçırarak kişi uçağın Türk uçağı olduğunu bilmediğini ifade etti. Fransız polisi olayı çözdükten sonra Zeki Ejder'i Türkiye'ye iade etti.

50 yıllık aradan sonra 1 Mayıs İşçi Bayramı İstanbul Taksim Meydanı'nda yapılan büyük bir mitingle kutlandı. DiSK'in (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) düzenlediği 1 Mayıs Türkiye'de kitlesel 1 Mayıs kutlamalarının başlangıcı oldu.

6 MAYIS

Kuzeydoğu İtalya'nın Friuli bölgesinde meydana gelen depremde 989 kişi öldü.

12 MAYIS

Başbakan Demirel'in, Hava Kuvvetleri Komutanlığına atanması kararlaştırılan Orgeneral İrfan Özyaydın'ın kararnamesini geri alarak, yerine Korgeneral Cemal Engin'i ataması üzerine, Özyaydın'ın dava açtı.

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) Türkiye'de büro açma isteği kabul edildi.

17 MAYIS

Batman ve Malatya'da Petrol-İş üyesi 5 bin işçi grev yaptı.

18 MAYIS

Başbakan Süleyman Demirel'in hayalî mobilya ihracatı suçundan tutuklu yeğeni Yahya Demirel tahliye edildi.

22 MAYIS

TÖB-DER'in 17 ilde bulunan büroları Valiler tarafından süresiz kapatıldı.

23 MAYIS

Akşam Ortaokul ve Liseleri Yönetmeliği yayımlandı.

24 MAYIS

- ✍ Londra'dan Washington'a ilk Concorde seferi başladı.

25 MAYIS

- ✍ 1996 sayılı Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyeleri ve Öğretim Yardımcıları Kadro Kanunu yayımlandı.
- ✍ 2008 sayılı Bursa Üniversitesi Öğretim Üyeleri ve Öğretim Yardımcıları Kadro Kanunu yayımlandı.
- ✍ 1993 sayılı 19 Mayıs Üniversitesi Öğretim Üyeleri ve Öğretim Yardımcıları Kadro Kanunu yayımlandı.
- ✍ 2002 sayılı Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeleri ve Öğretim Yardımcıları Kadro Kanunu yayımlandı.

26 MAYIS

- ✍ Alman varoluşçu filozof Martin Heidegger hayatını kaybetti. 20. yüzyılın en önemli düşünürleri arasında sayılan Heidegger, başlıca eseri Varlık ve Zaman'da Kierkegaard'ın varoluşçuluğuyla Husserl'in fenomenolojisini birleştiriyordu.

29 MAYIS

- ✍ İTÜ'de karşıt görüşlü öğrenciler arasında çıkan çatışmada 1 öğrenci ölürken çok sayıda öğrenci ise yaralandı.

31 MAYIS

- ✍ TRT Genel Müdürü Karataş: "Renkli TV'ye karşıyım." dedi.

3 HAZİRAN

- ✍ Avrupa Komünizmi deyimi ilk kez İtalyan Komünist Partisi lideri Enrico Berlinguer tarafından kullanıldı.

Enrico Berlinguer (1922-1984)

5 HAZİRAN

Ülkedeki çeşitli yerlerde yapılan belediye başkanlığı seçimlerinde CHP altı yerde AP ise beş, DP ve MHP de birer belediye başkanlığı kazandı. Bağımsızlar iki yerde seçimi önde bitirdiler.

6 HAZİRAN

Eli sopalı bir grup CHP Ankara İl kongresini bastı. Çıkan kavgada on beş kişi yaralandı.

7 HAZİRAN

Gaziantep'te Türk Halk Kurtuluş Ordusuna (THKO) bağlı anarşistler ile Güvenlik Kuvvetleri arasında çıkan çatışmada 3 kişi öldü. Güvenlik güçlerinin THKO mensuplarını yakalamak üzere şehirde başlattığı operasyona askerî birlik de katıldı ve operasyon sırasında bir tank hasar görerek kullanılamaz hâle gelmiştir. Teslim ol çağrılarına uymayan THKO mensupları ateş açmıştır; çıkan çatışmada biri polis, biri sivil biri de asker olmak üzere üç kişi hayatını kaybetmiş ve beş polis de yaralanmıştır.

12 HAZİRAN

Kayseri Çinko-Kurşun Fabrikası hizmete girdi.

16 HAZİRAN

Güney Afrika'da siyahların yaşadığı Soweto kasabasında Afrikaans dilinde eğitimi protesto eden öğrencilerin üzerine ateş açan Güney Afrika polisi 600 öğrenciyi öldürdü.

18 HAZİRAN

İstanbul Kocamustafapaşa Tekel Deposunu basan 5 kişi, 600.000 TL'yi çaldılar.

21 HAZİRAN

Kıbrıs Türk Federe Devleti'nde yapılan Başkanlık seçimlerini tekrar Rauf Denктаş kazandı. Seçimlere katılım oranı yüksek oldu. Seçime katılım oranı yüzde yetmiş beş olarak açıklandı. Rauf Denктаş oyların yüzde seksenini alırken rakibi Ahmet Mithat Berberoğlu ise oyların yüzde yirmisini aldı. Ulusal Birlik Partisi seçimlerden zaferle ayrıldı ve kurucu meclis üyeliklerinin dörtte üçünü kazandı.

Rauf Denктаş (1924-2012)

22 HAZİRAN

 Kanada'da idam cezası kaldırıldı.

24 HAZİRAN

 Antalya Film Festivali'nde "en iyi film" ödülünü, Atıf Yılmaz'ın "Deli Yusuf" adlı filmi kazandı.

26 HAZİRAN

 Atatürk Orman Çiftliği Arazisinden 167 Dönüm 500 m²lik Kısımının Ankara Belediyesine Satılması Hakkında 2015 sayılı Kanun yayımlandı.

27 HAZİRAN

 15 Ekim 1970'te bir Sovyet uçağını kaçıran ve siyasi mülteci olarak Türkiye'ye sığındıktan sonra Yozgat mülteci kampında tutulan Karayevo adlı baba-oğul, kamptan kaçıp, Ankara'daki Amerikan Elçiliğine sığındılar, üç gün sonra Türk makamlarına geri verildiler.

29 HAZİRAN

 Anayasa Mahkemesi, yurt dışındaki örgütlerini kapatması için Milliyetçi Hareket Partisine ihtarda bulundu.

1 TEMMUZ

 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında Kanun kabul edildi.

5 TEMMUZ

 Devlet güvenlik mahkemelerinin kaldırılması mücadelesi çerçevesinde; Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) yönetimi "Devlet Güvenlik Mahkemeleri sıkıyönetimsiz sıkıyönetim demektir" uyarısında bulundu.

10 TEMMUZ

 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz, Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun yayımlandı.

11 TEMMUZ

 Rus siyasi mültecisi baba-oğul Karayevo'lar, Amerika'ya gittiler.

12 TEMMUZ

 İhracat Yönetmeliği yayımlandı.

13 TEMMUZ

- Noterlik Kanunu Yönetmeliği yayımlandı.
- Yumurtalık Savcısını öldürme iddiasıyla yargılanan Yılmaz Güney 19 yıla mahkûm edildi.
- Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Kabul edildi.
- Milletlerarası Çalışma Örgütü Anayasası Tadil Belgesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Kabul edildi.

15 TEMMUZ

- 45 dubası çürüyen ve değiştirilmesi gereken İstanbul Karaköy Köprüsü'nün maddi sıkıntılar nedeniyle ancak 1 dubası değiştirilebildi.

17 TEMMUZ

- Yunanistan, ABD ve SSCB'ye Ege Denizi'nde araştırma yapacak olan Türk gemisi 'Hora'nın (Sismik-1) engelleneceğini bildirdi.
- Kanada'da Montreal Yaz Olimpiyat Oyunları başladı.

Yüksek Askerî İdare Mahkemesi, Orgeneral İrfan Özaydınlı'nın Hava Kuvvetleri Komutanlığına Korgeneral rütbesinde bulunan Cemal Engin'in atanmasına ilişkin idari kararın iptali için yaptığı itirazı görüşerek Cemal Engin'i bu pozisyona atayan kararı oy birliği ile iptal etti.

İsdemir ve Erdemirde yaşanan olaylar mahkemeye taşındı. İs-demir'de müdür genel müdür-le, genel müdür bakanla, bakan da milletvekilleriyle sorun yaşadı. Bunun üzerine sorun hukuki boyut kazandı. Ereğ-li'deki tesisteki sorun Adalet Partisi ve Millî Selamet Partisi arasında yaşanırken İskenderun'daki sorun ise Millî Selamet Partisinin kendi içinde yaşandı. Özellikle Millî Selamet Partisi demir çelik fabrikalarını çok önemseydiği için Millîyetçi Cephe hükûmetini kurarken ileri sürdüğü şartlar arasında demir çelik tesislerinde Millî Selamet Partisine politikaları belirleme ve yönetici kadroları belirleme noktasında öncelik tanınmasını ileri sürdü. Millîyetçi Cephe hükûmeti kurulduktan sonra İsdemirde üst yönetim kadroları MSP'nin istediği gibi değiştirildi ama yeni atanan genel müdür ve işletme müdürü arasında yaşanan sorunların giderek büyümesi, ilgili Bakanın da süreci iyi yönetememesi sebebiyle bir kördüğüm hâlini aldı.

18 TEMMUZ

Rumen jimnastikçi Nadia Comaneci, 1976 Yaz Olimpiyatları'nda 10 tam puan aldı. Böylece Olimpiyat Oyunları tarihinde tam puan alan ilk jimnastikçi unvanını da alarak tarihe geçti.

20 TEMMUZ

Viking-1, 11 ay süren yolculuktan sonra Mars'a kondu ve Dünya'ya fotoğraflar aktarmaya başladı.

İstanbul'da 22 yayınevi sahibi ve kitap satıcısı gözaltına alındı, 2.100 kitaba el konuldu.

22 TEMMUZ

Kayseri'de Taksan AŞ kuruldu.

23 TEMMUZ

Demirel hükûmeti, Hava Kuvvetleri Komutanlığına, Korgeneral Cemal Engin'in atama kararını, Orgeneral İrfan Özaydınlı'nın aleyhte dava açması üzerine geri alarak, Orgeneral Ethem Ayan'ı atadı.

24-26 TEMMUZ

Toplanan TÖB-DER Genel Kurulunda Gültekin Gazioğlu Genel Başkan seçildi.

25-30 TEMMUZ

CHP Genel Başkanı Ecevit Kıbrıs sorunuyla ilgili temaslarda bulunmak üzere ABD'ye gitti. Ecevit bu gezisinde Başkan Gerald Ford ile de görüştü.

27 TEMMUZ

Bülent Ecevit'e New York'taki Waldorf Astoria Otelinde Kıbrıslı bir Rum tarafından başarısız kalan bir suikast girişiminde bulunuldu. Rum asıllı Stavros Psihopetrides'in Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'e ateş etmek üzere silahını çekmesi üzerine Ecevit'i korumakla görevli Amerikalı ajan Bernard Johnson'ın durumu fark edip saldırganın üstüne atılarak saldırganı etkisiz hâle getirdi. Suikast girişiminde bulunan Stavros Psihopetrides ile birlikte saldırıyla ilgili oldukları düşünülen Minitas Markopulos ile Koloturos Katales isimlerinde iki papaz ve dört kişi daha tutuklandı.

CHP Başkanı Amerikalı ajan ve polisler teşekkürlerini sunarken bir kez daha Kıbrıs'ta Türk ve Rumların birlikte barış içerisinde yaşaması temennisini dile getirdi. Ecevit'in bu barış dolu mesajlarına rağmen olaydan hemen önce kalabalık içerisinde Rum asıllı bir kadının Kıbrıs Bayrağını çıkarıp "öldür onu" diye bağırıldığı duyuldu. Ecevit'i protesto etmek üzere otelin önünde sayıları üç yüze varan Rum asıllı öfkeli bir kalabalık toplandı ve Yunan bayraklarını zorla etraftaki dükkânlara astıkları tespit edildi. Suikast girişiminde bulunan Stavros Psihopetrides'in Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'daki Yunan ve Kıbrıs Rum Birliği genel sekreteri olduğu belirlendi. Ecevit, Amerika yasalarının izin vermesi durumunda bu girişimde bulunan kişiyi affedebileceğini belirtti. Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Kissinger de suikast girişimini sert bir şekilde kınadı ve Ecevit'i arayarak geçmiş olsun dileklerini sundu.

Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan Erzurum'un Dumlu ilçesinde bir "Elektronik sanayii fabrikası"nın temelini attı.

Bursa'da Doğancı Barajı'nın temeli törenle atıldı.

28 TEMMUZ

✍ Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan bir "Elektronik sanayii fabrikası"nın temelini de Dumlu ilçesine komşu Pasinler'de attı. Komşu ilçeler arasında "Elektro-nik sanayi fabrikası"nın paylaşımı konusunda yaşanan gerginlik böylece giderildi.

✍ Adana Ceyhan'da bir genci döve-rek öldüren iki polis tutuklandı.

✍ Çin'in Tangşan bölgesinde mey-dana gelen 7,8 şiddetindeki dep-remde 242.769 kişi öldü, 164.851 kişi yaralandı.

30 TEMMUZ

✍ Hora (Sismik-1) gemisi Ege'ye açıldı.

31 TEMMUZ

✍ Kütahya Porselen Sanayii tesis-leri hizmete girdi.

✍ Gediz İplik ve Mensucat Sanayii tesisleri hizmete girdi.

1 AĞUSTOS

✍ Ankara'da bir camide ibadet eden ve Nur Cemaatine bağlı ol-dukları öne sürülen 30 kişi gözal-tına alındı.

4 AĞUSTOS

✍ İspanya Kralı Juan Carlos siyasi tutukluların yüzde 90'ını affetti.

5 AĞUSTOS

✍ Ankara DGM Savcılığı, 1 Ağus-tos'ta camide ibadet ederken tutuklanan 30 kişi hakkında ko-vuşturmaya yer olmadığına karar verdi ve gözaltına alınanlar ser-best bırakıldılar.

7 AĞUSTOS

✍ Yunanistan, Hora Gemisi'nin Ege Denizi'nde Yunan kıta sahanlı-ğını ihlal ettiğini belirterek bir nota ile Türkiye'yi protesto etti ve ihlal olayının bir daha tekrar-lanmaması konusunda Türkiye'yi uyardı. Yunanistan MTA Sismik 1 Hora adlı geminin faaliyetlerinin iki ülkeyi savaşın eşiğine getirdi-ğini ifade etti. Yunanistan'ın An-kara Büyükelçisi Yunanistan'ın verdiği notayı Türkiye Cumhuri-yeti Devleti Dışişleri Bakanlığı-

na iletti. Yunanistan'ın iddiasına göre MTA Sismik 1 Hora gemisi uluslararası hukuku ihlal ederek dört saat boyunca Yunanistan'ın kıta sahanlığında sismik aramalarda bulundu.

Türk Irak petrol boru hattının döşenmesine başlandı.

9 AĞUSTOS

Türkiye, Yunan notasına karşılık olarak, Yunanistan'a bir nota verdi ve Yunan kıta sahanlığının tarafımızdan kabul edilmediğini bildirdi. Yunanistan'ın Ankara Büyükelçisi Kozmodopulos Dışişleri Bakanlığına çağırılarak Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Şükrü Elekdağ tarafından nota verildi. Notada Yunanistan'ın kıta sahanlığı ihlaline ilişkin iddiaları reddedildi ve Hora sismik gemisinin araştırmalarına kaldığı yerden devam edeceği ifade edildi.

Geri Kalmış Yörelerde Yapılacak Halk Konutu Yapımı Uygulamaları ve Bu Uygulamaların Gerektirdiği Altyapı ve Kamulaştırmalarına Ait Sarf ve Tahsis Yönetmeliği Resmî Gazete'de yayımlandı. Bu

yönetmeliğe dayanarak, esas itibarıyla Bayındırlık ve İskân Bakanlığı bütçesinden ayrılacak ödeneklerle beslenmek üzere Geri Kalmış Yöreler Halk Konutu Yapımı Fonu oluşturuldu.

10 AĞUSTOS

Asgari işçi emekli aylığı 1.500 liraya çıkartıldı.

11 AĞUSTOS

Filistinli iki eylemci Yeşilköy Havalimanı'nın dış hatlar terminalinde İsrail Hava Yolları uçağının yolcularını silahla taradılar. Olayda dört kişi öldü, 20 kişi yaralandı.

Ordu'nun Perşembe ilçesinde toprak kaymasında 40 kişi öldü.

13 AĞUSTOS

Shell şirketine Ege Denizi'nde petrol arama ruhsatı verildi.

İstanbul'da yeniden benzin darlığı başladı. Kuyruklar oluştu.

15 AĞUSTOS

İzmir'e ulaşan Hora araştırma gemisi, büyük bir kalabalık tarafından çiçeklerle ve İstiklal Marşı ile karşılandı.

18 AĞUSTOS

DİSK, MC iktidarını anayasal yollardan düşürmek için "genel yas" ilan etti. DGM'lere karşı pasif direniş başladı, Aliğa Rafinerisinde üretim durdu. Savcılar direnişçi işçi ve sendikacılar için soruşturma açtı. Ereğli Demir-Çelikte de direniş başladı.

19 AĞUSTOS

Gazetelerin para ikramiyesi dağıtması yasaklandı.

21 AĞUSTOS

DİSK yöneticileri için tutuklama kararı verildi.

28 AĞUSTOS

Konya Yol-İş grevinde çıkan olayda 18 işçi yaralandı.

29 AĞUSTOS

Süt sığırcılığının geliştirilmesi için Amerika'dan Diyarbakır'a 1 boğa ile 80 inek getirildi.

1 EYLÜL

Hora araştırma gemisi İzmir'den ayrılarak tekrar Ege'ye açıldı.

Yüzücü Erdal Acet, Manş Denizi'ni 9 saat 12 dakikada geçerek Dünya rekoru kırdı.

2 EYLÜL

İstanbul DGM'de, 'Uygarlık Tarihi' adlı eserinden dolayı yargılanan Doç. Dr. Server Tanilli için Cumhuriyet Savcısı 20 yıl hapis cezası istedi.

4 EYLÜL

Elâzığ'da sağ ve sol görüşlü gruplar arasında çıkan olaylar bütün şehre yayıldı. Üç kişi öldü, 60 kişi ağır yaralandı, pek çok ev ve iş yeri tahrip edildi. Elâzığ'da adliye önünde öğle saatlerinde başlayan olaylar gece yarısına kadar sürmüştür. Sağ görüşlü öğrenci Melih Kunter ile o esnada orada bulunmak-

ta olan çocuk yaşlarda olan iki vatandaş hayatını kaybetmiştir. Sokaklardaki çatışmaları engellemek için güvenlik güçleri kırk kişiyi gözaltına aldı. Elâzığ Valisi ordudan yardım istedi ve olaylar askerî birliklerin müdahalesiyle kontrol altına alındı. Olay sırasında CHP il binası, TÖB-DER, iki yüze yakın iş yeri ve konut, CHP Milletvekili Atilla Atila'nın otomobili tahrip edildi. Başta Başbakan Süleyman Demirel olmak üzere devlet adamları kanunları çiğneyenlere devletin güvenlik ve yargı mercilerinin gereken işlemleri yapacağını dile getirdi.

5 EYLÜL

Elâzığ'da MHP ve MSP'liler, CHP il binasını taşa tuttular, kentte büyük çapta olaylar çıktı. 12 kişi öldü, onlarca kişi yaralandı.

9 EYLÜL

Çin Halk Cumhuriyeti lideri Mao Zedong öldü.

Mao Zedong [1893-1976]

10 EYLÜL

İngiliz Hava Yollarına ait Londra-İstanbul yolcu uçağı, Zagreb üzerinde Yugoslav Hava Yollarına ait bir başka uçakla çarpıştı 25'i Türk 176 kişi öldü.

15 EYLÜL

Gübre Koordinasyon Komitesi Çalışma Yönetmeliği yayımlandı.

16 EYLÜL

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) üyesi işçiler genel greve gittiler. İşçiler, Milliyetçi Cephe hükûmetinin çekilmesini istediler, Devlet Güvenlik Mahkemelerini protesto için genel yas ilan ettiler.

19 EYLÜL

THY'nin İstanbul-Antalya seferini yapan 'Antalya' isimli yolcu uçağı, Isparta yakınlarında düştü. 22'si Türk, 155 kişi öldü, kurtulan olmadı.

21 EYLÜL

Polis, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Genel Merkezini aradı. Genel Sekreter Mehmet Karaca tutuklandı. Genel Başkan Kemal Türkler ve 4

yönetici hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarıldı. Aliağa ve İpraz rafineleri dışında işçi direnişleri bitti. Ancak bazı işçilerin işten çıkarılmasıyla işçilerin direnişi tekrar başladı. Aliağa'da işten çıkarılan işçilerin DİSK'e bağlı Petkim İş Sendikasına üye oldukları ve yerlerine alınan işçilerin ise MHP'li oldukları dile getirildi.

27 EYLÜL

✍ Ankara'da "DGM'ye (Devlet Güvenlik Mahkemeleri) Hayır" mitingi düzenlendi.

✍ Maden sektörü işverenleri direnişe katılan 483 DİSK'li (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) işçinin işine son verdi.

30 EYLÜL

✍ İstanbul'da Profilo Fabrikasında 10 işçinin işten çıkarılmasını protesto eden işçilerle polis çatıştı. 1 işçi öldü, 5 kişi yaralandı. Yüzlerce işçi tutuklandı.

1 EKİM

✍ MC hükûmetinin MSP'li İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk, Ankara Belediye Başkanı CHP'li Vedat Dalokay'ı görevinden aldı. İçişleri Bakanlığı, Belediye başkanı Dalokay'ın temizlik işçilerinin direnişini teşvik ederek Ankaralıların hayatını tehlikeye attığı gerekçesiyle görevden alındığını açıkladı. Dalokay, Danıştaya başvurdu. CHP Genel Başkanı Ecevit yapılanın yasalara aykırı olduğunu dile getirdi. İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk, Belediye Başkanı Dalokay'ın görev yerini boşaltmaması durumunda polis zoruyla oradan çıkarılacağını deklare etti.

✍ Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği, TÖB-DER genel merkez ve şubeleri kapatıldı. TÖB-DER amacının dışına çıktığı ve siyasal bir tavır sergilediği için kapatıldı. Ankara Valiliği yaptığı açıklamada TÖB-DER'in Dernekler Yasasına aykırı hareket ettiği gerekçesiyle kapatıldığını belirtti. Polis, Ankara'daki TÖB-DER Genel Merkezine giderek binayı mühürlemiştir.

2 EKİM

✍ Dünya Ağır Sıklet Boks Şampiyonu Muhammed Ali Clay İstanbul'a geldi. Muhammed Ali bir sporcu olmanın ötesinde

dünya siyasetine özellikle ırkçılığa dikkat çekmesi noktasında damga vurdu. 17 Ocak 1942'de Amerika Birleşik Devletleri'nin Kentucky Eyaletinde dünyaya gelen sporcu 12 yaşında boks sporuyla uğraşmaya başladı. Küçük bir spor salonunda boks yapmaya başladı ve kısa sürede eyalet bazında çok önemli ödüller kazandı. Ulusal çapta elde ettiği başarılarından sonra uluslararası arenada boy gösterdi ve 1960 Roma Olimpiyatlarına katıldı ve altın madalya kazandı. Olimpiyat madalyasını kazansa da ülkesine yani Amerika Birleşik Devletleri'ndeki evine geri döndükten kısa bir süre ırkçı ayrımcılıkla karşılaştı. Yaşadığı bu ayrımcılık karşısında huzuru İslam'da buldu. Müslüman olarak Muhammed Ali adını aldı. 1964 yılında 22 yaşında dünya şampiyonu oldu. Şampiyonluğun ardından Müslüman olduğunu açıkladı ama insanlar buna inanmak ve kabul etmek istemedi. Vietnam

Savaşı sırasında orduya katılmayı ve desteklemeyi reddetti. Bu yüzden boks lisansı elinden alındı. Savaş'a gitmediği için beş yıl hapis cezasına çarptırıldı. 1970 yılında açtığı davaları kazanarak tekrar boksa döndü ve pek çok başarıya imza attı. İstanbul'a gelen efsane boksör buradan Başbakan Yardımcısı Millî Selamet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan'la bir toplantıya katıldı. Necmettin Erbakan'la Sultanahmet Camii'nde Cuma Namazını kıldı, ardından Sultanahmet'te halka bir konuşma yaptı. Muhammed Ali rüyasının boksör olmak olduğunu ve en büyük diğer amacının ise İslam'a hizmet etmek olduğunu ifade etti. Konuşmasında boksu bıraktığını ve ömrünü İslam'a hizmet etmeye adayacağını ilan etti. Necmettin Erbakan, Muhammed Ali'nin Spor Bakanlığının davetini geri çevirdiğini ama İslam'a hizmet amaçlı bir davete icabet edip Türkiye'ye geldiğini duyurmuştu.

4 EKİM

İstanbul'da benzin bulunamadı. Taşıt kuyrukları yüzlerce metre-
yi geçti.

5 EKİM

İtalya'dan geleceği söylenen benzin gelmediği için sıkıntı
had safhaya ulaştı.

7 EKİM

Danıştay, İçişleri Bakanının Vedat Dalokay'ı görevden alma ve An-
kara Valiliğinin TÖB-DER'i ka-
patma kararlarını iptal etti.

9 EKİM

Eskişehir Kırka Boraks Fabri-
kasının temeli atıldı.

10 EKİM

Devlet Güvenlik Mahkemeleri-
nin hukuki varlığı resmen sona
erdi.

11 EKİM

Anayasa Mahkemesinin Devlet
Güvenlik Mahkemeleri Kanu-
nu'nu iptal eden kararı yürürlü-
ğe girdi.

Çin'de, aralarında Mao
Zedong'un eşi Çiang Çing'in de

bulunduğu dört politbüro üyesi
darbe yapmayı planladıkları
gerekçesiyle tutuklandı.

12 EKİM

DGM'lerin yeni kuruluş kanu-
nu çıkarılamadığı için (Anayasa
Mahkemesi, DGM'lerin Anaya-
sa'ya aykırı olduğuna ve kapa-
tılmalarına karar vermiş ancak
TBMM'ye yeni kanun çıkarılma-
sı için bir süre tanımıştı), geçer-
lilikleri sona erdi. Bu mahkeme-
ler ellerindeki dosyaları normal
mahkemelere devrettiler.

13 EKİM

Bolivya Hava Yollarına ait bir
kargo uçağı Santa Cruz'da (Bo-
livya) düştü; 97'si uçağın düş-
tüğü yerde ve çoğunluğu çocuk
olmak üzere 100 kişi öldü.

17 EKİM

Tofaş'ın Murat 131 otomobilleri
üretimine izin verildi.

18 EKİM

✍ Başbakan Süleyman Demirel, Fırat Nehri üzerindeki Karakaya Barajı ve Hidroelektrik Santralinin temelini attı.

22 EKİM

✍ Tehlikeli Maddelerin Karayolu ile Taşınması Hakkında Yönetmelik yayımlandı.

✍ Hak-İş Konfederasyonu kuruldu.

23 EKİM

✍ AP Kongresinde Demirel, bir kez daha Genel Başkan seçildi.

31 EKİM

✍ 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz, Kimsesiz ve Sakat Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik yayımlandı.

2 KASIM

✍ İstanbul Teknik Üniversitesine ateş açıldı. 1 kişi öldü, 3 kişi yaralandı.

9 KASIM

✍ Bern'de Türkiye ile Yunanistan arasında Kıta Saharlığının Sınırlandırılması Görüşmelerinde İzlenecek Yönteme İlişkin Tutanak (Bern Deklarasyonu) imzalandı.

✍ Anayasa Mahkemesi, Toprak Reformu Kanunu'nu Demokratik Partinin başvurusu üzerine inceledi ve Anayasa'ya aykırı bulularak iptal etti; yeni kanunun çıkarılabilmesi için iptal kararının bir yıl sonra yürürlüğe girmesi kararlaştırıldı.

11 KASIM

✍ Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında 10 yıl süreyle elektrik alışverişini düzenleyen Anlaşma imzalandı.

12 KASIM

✍ İstanbul Üniversitesi olaylar nedeniyle süresiz kapatıldı.

13 KASIM

✍ BM Genel Kurulu, Kıbrıs'taki bütün yabancı askerlerin çekilmesini ve mültecilerin yerlerine dönmelerini öngören tasarıyı kabul etti.

14 KASIM

✍ Çayırhan Termik Santrali ve Kömür Üretim Tesislerinin temeli atıldı.

✍ Uluslararası Af Örgütü, Türkiye'de siyasal tutuklulara işkence yapıldığını bildirdi.

16 KASIM

✍ İki Filistinli gerilla Muhammed Reşit ve Mehdi Muhammed, ömür boyu hapse mahkûm edildi. Reşit ve Muhammed 11 Ağustos 1976'da havalimanında yolculara ateş açmıştı. Eylem sonrası yakalanan gerillalar, eylemi İsrail'in Uganda baskınının intikamı için yaptıklarını söylediler.

17 KASIM

✍ Türkiye İşçi Partisinin davetlisi Şili'li sanatçılar sınır dışı edildi.

18 KASIM

✍ İspanya'da 37 yıllık diktatörlüğün ardından demokrasinin kurulması kararı alındı.

22 KASIM

✍ Yazar Sevgi Soysal öldü. Soysal, 1936 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Ankara Kız Lisesini

bitirdikten sonra Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde Arkeoloji okudu. Ankara Radyosunda çalıştı ve çeşitli dergilerde yazıları yayımlandı. Yürümek adlı romanı müstehcenlik sebebiyle toplatıldı ve bu yüzden bir süre tutuklu kaldıktan sonra TRT'deki görevinden ayrıldı. Yürümek, Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu, Tante Rosa, Yenişehir'de Bir Öğle Vakti, Bakmak, Türkiye'nin Kalbi, Kabul Günleri, Tutkulu Perçem, Barış Adlı Çocuk, Şafak en çok bilinen eserleridir.

Sevgi Soysal (1936-1976)

24 KASIM

Merkez üssü Muradiye ilçesinin Çaldıran bucağı olan 7,0 büyüklüğünde deprem meydana geldi. 3.840 kişinin öldüğü, 497 kişinin yaralandığı depremde 9.232 konut oturulamayacak biçimde hasara uğradı. Depremin yanı sıra bölgede gece hava sıcaklığının -17 dereceye kadar düşmesi sonucu donma nedeniyle de ölümler oldu. Yağmur ve kar yağışları nedeniyle kurtarma ve

yardım çalışmaları gecikti. Çadır ve akaryakıt darlığı koşulları daha da zorlaştırdı. TRT sürekli olarak kan bağıışı yapılması yönünde duyurularda bulundu. Deprem 1939 Erzincan depreminden sonra can ve mal kaybının en fazla olduğu deprem olarak kayıtlara geçti.

25 KASIM

Van'da artçı sarsıntılar devam ediyor. TRT, halktan kan bağıışı istedi. Bölgeye yeterince yardım henüz ulaştırılamadı.

26 KASIM

180 milyon TL bulunması gereken 'Afet Fonu'nda 20 milyon TL bulunduğu ortaya çıktı. Hane başına 800 TL yardım yapılabilirdi.

27 KASIM

CHP 23. Kurultayı Ankara'da toplandı. Kurultay'da Sosyalist Enternasyonale üyelik önerisi oy birliğiyle kabul edildi. Kurultayda Bülent Ecevit 1.324 oyla Genel Başkan seçildi. Orhan Eyüboğlu Genel Sekreter oldu.

29 KASIM

İstanbul Belediyesinde maaş alamayan çalışanlar belediye binasını işgal ettiler.

1 ARALIK

İstanbul Belediyesinde çalışan işçi ve memurlara maaşları dağıtıldı.

2 ARALIK

Cumhuriyet Halk Partisi Antalya Milletvekili Deniz Baykal 23. Kurultayın bitmesi ile birlikte parti içindeki tartışmaların da bittiğini açıkladı. Cumhuriyet Halk Partisini seçimlerde iktidara taşıyacak stratejilere ve politikalara öncelik verileceğini ilan etti.

8 ARALIK

İstanbul'da bir saat arayla iki benzin istasyonu soyguncuların hedefi oldu. Son zamanlarda yaşanan akaryakıt sıkıntısı sebebiyle akaryakıt istasyonları bu tür eylemlere maruz kalmaktaydı.

9 ARALIK

Anayasa Mahkemesi bütçe ile ilişkili olarak verdiği bir kararda, Anayasa'nın Bütçe Komisyonu görüşmelerine değinen sürelerinin "uyarıcı nitelikte" olduğu ve bu sürelere uyulmamasının Bütçe Kanunu için bir iptal sebebi olamayacağı sonucuna vardı.

11 ARALIK

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 1977 Yılı Programı yayımlandı.

İstanbul'da Bebek Maksim Gazinosu yandı.

Ankara Üniversitesi süresiz kapatıldı.

13 ARALIK

14 Kasım'dan beri kapalı olan İstanbul Üniversitesinde öğretime yeniden başlandı. Fakat karşıt görüşlü öğrenciler, birbirlerinin dersliklere girişlerine engel olmaya çalıştı.

16 ARALIK

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz yazdıkları bazı yazılardan dolayı İstanbul Toplu Basın Mahkemesinde yargılanmaya başladılar.

17 ARALIK

Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında on yıl süreli bir "İktisadi İşbirliği Antlaşması" imzalandı.

18 ARALIK

İstanbul Barosu başkanlığına Orhan Apaydın seçildi.

23 ARALIK

Meclis trafik yasa tasarısını oy birliği ile doğrudan gündeme aldı. Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu bir genelge yayımlayarak federasyona dâhil olan teşkilatların bu yasa tasarısının Meclisten geçmesini engellemek için girişimlerde bulunulmasını talep etti.

24 ARALIK

Ticaret ve Sanayi Bakanlığı, zam talebini kabul etmeyince, Türkiye'de Renault otomobil üretimi durduruldu.

25 ARALIK

Türkiye, AET'ye karşı tüm mükellefiyetlerini, Katma Protokolün 60. maddesine dayanarak dondurma kararını aldı. Türkiye-AET ilişkileri, iki tarafın da kendi yükümlülüklerini yerine getirmemesinden doğan sıkıntılar içindeydi. Türkiye özellikle AET'nin uyguladığı ithal kotalarından ve Türk işçi göçüne getirilen kısıtlamalardan yakınmaktaydı.

1976 yılında terör olayları yoğunlaşmaya başladı.

Hacdan dönerken gemilerinin batması sonucu 100 Müslüman öldü.

İzmir'de Ülkü Ocakları mahkeme sonuçlanana kadar kapatıldı. Ankara ilinde de benzer bir uygulamaya gidilerek Valilik kararıyla Ülkü Ocakları kapatılmıştır.

26 ARALIK

Millî Şef İsmet İnönü ölümünün üçüncü yılında mezarı başında törenle anıldı. Anıtkabir'de bulunan mezarı başında İnönü'nün eşi Mevhibe Hanım, evlatları, silah arkadaşları ve partili isimler, vatandaşlar saygı duruşun-

da bulunmuş ve törenle büyük devlet adamını yad etmişlerdir.

27 ARALIK

Van'da, 24 Kasım'daki deprem-
den sonra, bölgede yardım ça-
lışmaları yapan askerî helikop-
ter düştü, 4 subay şehit oldu.

Adalet Partisi yöneticilerinin
mahallî ve genel seçimlerin ha-
ziran ayında yapılmasını isteme-
lerine karşılık Millî Selamet Par-
tisi ve Cumhuriyet Halk Partisi
yöneticileri mahallî seçimlerin
ekim ayında yapılması gerektiği-

ni savundular. Cumhuriyet Halk Partisi genel sekreteri Orhan Eyüboğlu mahallî seçimlerin genel seçimlerden sonra yapılmasını savunduklarını bu sebeple Millî Selamet Partisinin kanun teklifini destekleyeceklerini söyledi.

28 ARALIK

Öğrenciler arasında çıkan olaylar nedeniyle İstanbul Üniversitesi Fen, Hukuk ve Edebiyat Fakülteleri kapatıldı. Ülkücüler derslere girmek isteyen devrimci öğrencileri engelledi, bunun üzerine iki grup arasında çatışma çıktı. Kavga büyüyen işler çığrından çıkınca fakülteler 31 Aralık ve 4 Ocak'a kadar kapatıldı.

29 ARALIK

Bursa TOFAŞ Otomobil Fabrikasında Murat 131'in üretimine başlandı.

30 ARALIK

İki tüccar kendilerine karşılıksız çek verdiğini iddia ettikleri Yahya Demirel'i savcılığa şikâyet etti.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, liselerde okutulan Ahlak ve Felsefe kitaplarında Milliyetçi Cephe hükûmeti tarafından mezhep kışkırtıcılığı yapıldığını dile getirdi.

Ecevit aynı kitapta işçilerin şerefine yönelik olumsuz mesajlar olduğuna ve bir ders kitabında bu tür şeylerin olmasının kabul edilemeyeceğine dikkat çekti. Demokratik Parti grup başkanı Özer Ölçmen de kitapta işçilerin şerefine yönelik yapılan saldırıları kınadı. Türk Dil Kurumu da ısmarlama okutulan kitapların kabul edilemez hatalarla dolu olduğuna işaret etti. Bu kitap yüzünden çeşitli illerde öğrenciler arasında şiddet olayları yaşandı. Felsefeye başlangıç kitabı sebebiyle Hatay ilinin Iskenderun ilçesinde bulunan Iskenderun Lisesindeki solcu öğrenciler ile ülkücü öğrenciler arasında olaylar meydana gelmiş gözaltına alınan arkadaşlarının serbest bırakılması için toplanan altı yüz öğrenci kaymakamlık binası önüne geldi. Antakya Lisesinde ise Felsefe dersinde Alevilerle ilgili kitap bölümü işlenirken öğrencilerden biri kitapta yazanların doğru olmadığını dile getirmiş diğer öğrenci ise yazılanların doğru olduğunda ısrar edince iki öğrenci sınıfta kavga etmişlerdir. Ardından olaylar diğer öğrencilerin katılmasıyla kontrol edilemez bir hâl almıştır.

31 ARALIK

Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 9,3 büyüdü. Toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 15,6; dolar kuru 16,17 TL oldu.

1977

2 OCAK

Nazım Hikmet Ran'ın oğlu Mehmet Andaç babalık davası açtı.

3 OCAK

Türkiye-Irak Boru Hattı Kerkük'te yapılan ve Başbakan Demirel'in de katıldığı bir törenle işletmeye açıldı. 980 kilometre uzunluğundaki hattın 640 kilometrelik bölümü Türkiye sınırlarında bulunuyor. Açılış törenine Başbakan Süleyman Demirel, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Selahattin Kılıç, Irak Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Irak Başbakanı katıldı. Başbakan Demirel, bu boru hattının ekonomik olarak iki ülkeye katkı sağlayacağını ve aynı zamanda iki ülke arasındaki dayanışma ve iş birliğini pekiştireceğini vurguladı.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde çıkan olaylarda dokuz öğrenci yaralandı.

Beylerbeyi'ndeki tarihî Halil Paşa Yalısı yandı.

6 OCAK

Metin Erksan'ın İntikam Meleği (Kadın Hamlet) filmi gösterime girdi.

DEV-GENÇ İstanbul Başkanı Paşa Güven yakalandı. İstanbul Yurtsever Devrimci Gençlik Derneği kapatıldı ve 39 kişi gözaltına alındı.

7 OCAK

Milletvekillerinin ödeneklerinin ve yolluklarının belirlenmesinde hâkimlerin yerine öğretim üyelerinin baz alınmasını öngören ve milletvekili maaşlarını beş bin lira artıran Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu Mecliste görüşmesiz olarak kabul edildi. Evli ve iki çocuklu bir milletvekilinin maaşında net artış yaklaşık olarak sekiz bin lirayı buldu. Meclis Başkanı Kemal Güven yaptığı açıklamada iki çocuklu bir milletvekilinin eline 25 bin 681 lira geçeceğini ifade etmişti.

THY Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Zeren görevden alındı. Yönetimle anlaşmazlık içerisinde olduğundan ve uyumlu çalışma koşulları sağlanamadığından Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Zeren görevinden alındı. Yönetim Kurulu Recai Kutan başkanlığında çalışmalarını sürdürdü.

Gaziantep'te göstericiler polisle çatıştı. 7 yaralı ve 200 kişi gözaltına alındı.

8 OCAK

✍ Cumhuriyet Halk Partisi lideri Bülent Ecevit, milletvekillerine yapılan zamlara tepki gösterdi; maaş zammını kabul etmeyeceğini açıkladı. CHP Gençlik Kolları Genel Başkanı Zeki Alçın da maaşlarındaki artışı kabul edecek CHP'li milletvekillerini affetmeyeceklerini beyan etti.

11 OCAK

✍ Lockheed uçak şirketinin Türkiye temsilcisi Nezih Dural tutuklandı.

12 OCAK

✍ Erzurum Atatürk Üniversitesi süresiz tatil edildi.

13 OCAK

✍ İstanbul ve Tunceli'de iki öğrenci öldürüldü. Ankara, Konya, Kahramanmaraş, Kütahya'da çatışmalar yaşandı ve yirmi kişi yaralandı.

14 OCAK

✍ "Türkiye-Irak Ham Petrol Boru Hattı Protokolü" Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanıp yayımlandı.

15 OCAK

✍ Bursa Volfram Madeni Tesisleri hizmete girdi.

18 OCAK

✍ Zatürreye yol açan gizemli Lejyoner hastalığının amili olan bakteri bulundu ve Legionella pneumophila olarak adlandırıldı.

21 OCAK

✍ Amerika Birleşik Devletleri başkanı Jimmy Carter, Vietnam Savaşı sırasında asker kaçaklarının hemen hepsini affetti.

22 OCAK

✍ İstanbul'da Saraçhane-Sultanahmet arasında "Faşizme Ölüm" yürüyüşü yapıldı. Yürüyüşe 5 bin kişi katıldı.

23 OCAK

✍ Alex Haleynin romanından uyarlanan mini TV dizisi “Kökler” Amerika Birleşik Devletleri’nde gösterime girdi.

25 OCAK

✍ İstanbul’da bir yıl içinde 510 öğrenci olayı meydana geldi, 13 öğrenci öldü. 254 öğrenci çıkan olaylarda yaralandı.

28 OCAK

✍ İthalat Rejimi Kararı ile İthalat Yönetmeliği yayımlandı.

31 OCAK

✍ Kırşehir’de Petlas Lastik Fabrikasının temeli atıldı.

3 ŞUBAT

✍ Bir süredir kayıp olan İstanbul Teknik Üniversite (İTÜ) öğrencisi Zeki Erginbay ölü olarak bulundu.

4 ŞUBAT

✍ Türkiye Sivil Havacılık Sendikasının THY’de aldığı grev kararı nedeniyle, THY’nin tüm iç ve dış seferleri durdu.

5 ŞUBAT

✍ Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER), Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÜM-DER) ve Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) “Ekonomik ve Demokratik Haklar” mitingi düzenledi. Polis müdahale etti; 65 kişi yaralandı.

6 ŞUBAT

✍ KTFD’den ilk naklen canlı yayın, TRT 2 radyolarından Bakanlar Kurulu üyelerinin açıklaması sırasında verildi.

✍ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yönetim Kurulu, “Can güvenliği olmadığı” gerekçesiyle okulu 10 Şubat’a kadar tatil etti.

8 ŞUBAT

- ✍ Hükûmet, THY grevini erteledi.
- ✍ İstanbul gazetelerinin fiyatı 2 liraya çıktı.

10 ŞUBAT

- ✍ 2032 sayılı Köye Götürülen Hizmetlerden Hiçbir Adla Katılma Payı Alınmaması Hakkında Kanun yayımlandı.
- ✍ Gaziantep'te Ritaş Mensucat Boyaları ve Kimya Sanayii AŞ kuruldu.

12 ŞUBAT

- ✍ Denктаş ile Makarios arasında Kıbrıs'ta gelecek yönetimin temel ilkelerinin neler olacağını saptayan antlaşma (Four Guidelines) imzalandı. Denктаş, Makarios'un konuşması sırasında üniter devlet kavramını kullanmasına itiraz etti ve anlaşmada böyle hususun olmadığı şeklinde açıklamalarda bulundu. Anlaşmada Kıbrıs'ın federal esaslara göre işleyen bağımsız bağlantısız bir devlet olması hususunda uzlaşısı sağlandı. Makarios iki toplumlu sistemi kabul etmekle Rum kesiminin önemli bir ödün verdiğini dile getirdi. Makarios 1977 yılının Kıbrıs için

çözüm yılı olacağını altını çizdi. Denктаş müzakerelerin bir yıldan fazla sürebileceğini iki toplum arasındaki kin ve düşmanlıkların unutulması için de uzun bir zamana ihtiyaç olduğunu ifade etti.

14 ŞUBAT

- ✍ ODTÜ Rektörlüğüne Prof. Hasan Tan'ın atanması Üniversitede karışıklara neden oldu; rektör yardımcılar görevlerinden ayrıldı; sol görüşlü öğrenciler dersleri boykot etti. Üniversite yönetimce kapatıldı.

15 ŞUBAT

- ✍ "Türkiye'nin aktüel durumu" konulu bir film çekmek üzere Türkiye'ye gelen İsveçli bir televizyon ekibi güvenlik kuvvetleri tarafından sınır dışı edildi. İsveçli televizyoncular olayı protesto ettiler.

16 ŞUBAT

- Genelkurmay Başkanı Semih Sancar'ın görev süresi hükûmetçe bir yıl uzatıldı.
- TÖB-DER, TÜM-DER ve TÜTED'in kapatılma kararı hakkında Danıştay yürütmeyi durdurma kararı verdi.

17 ŞUBAT

- Ankara'da 50. Yıl Lisesi öğrencilerine ateş açıldı, bir kız öğrenci kalp krizi geçirip öldü.

18 ŞUBAT

- Uzay mekiği Enterprise, bir Boeing 747'nin üstünde ilk yolculuğuna çıktı.
- İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği (İYÖD) "amaç dışı faaliyet" gösterdiği gerekçesiyle süresiz kapatıldı. İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği (İYÖD) DEV-GENÇ'in (Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu) İstanbul Bölge Yürütme Kurulunu oluşturuyordu.

20 ŞUBAT

- Harb-İş Sendikası'nca 23 ABD üssünde grev kararı aldı.

21 ŞUBAT

- Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanıp yayımlandı.
- Daha önce yasaklanan Emanuelle adlı film Danıştay kararıyla yeniden gösterime girdi.

22 ŞUBAT

- DİSK, seçimlerde CHP'yi destekleme kararı aldı.

23 ŞUBAT

- 14 Şubat'ta rektör olarak atanan Hasan Tan öğrenciler tarafından protesto edilmişti. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörü Hasan Tan, üniversiteyi 15 günlüğüne kapattı. Jandarma okul genelinde sıkı önlemler aldı. Öğrenciler can güvenliği olmadığını ileri sürerek yurtlardan çıkmayı istemediler. Öğle saatlerinde yurda gelen 20-25 arası CHP milletvekili ve bazı öğretim üyeleri, öğrencileri yurtları boşaltmaları için ikna etti. Öğrenciler üstlerinin aranmaması, herhangi bir kimsenin gözaltına alınmaması ve toplu olarak yürümelerine izin verilmeleri hâlinde yurtları boşaltmaya ikna oldular. Öğrenciler jandarma gözetiminde yurtları terk etti. Yeni Rektör bu şiddet olayları-

nin devam etmesi durumunda okulun kapalı kalma süresinin uzayacağına dikkat çekti. ODTÜ konseyi ise rektörsüz toplanarak öğretim üyelerinden Prof. Dr. Cahit Arf'ın yönettiği konsey toplantısı sonrası bir açıklama yaptı. Yapılan açıklamada, mevcut rektörün görevinden istifa etmesinin eğitime dönüşü hızlandırması açısından yerinde bir karar olacağı tüm kamuoyuna deklar edildi.

önemli uluslararası ödüllerinden biri olan Oppenheimer Ödülü'ne değer bulundu.

Amerika Birleşik Devletleri Arjantin, Uruguay ve Etiyopya'ya yardımı kesti. Başkan Jimmy Carter adı geçen ülkelerde insan hakları ihlalleri olduğu gerekçesiyle bu kararı aldıklarını açıkladı.

24 ŞUBAT

Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti Diyarbakır'da kuruldu.

Türk Fizikçi Prof. Dr. Feza Gürsey başarılı çalışmaları dolayısıyla fizik alanında dünyanın en

26 ŞUBAT

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) İstanbul İl Kadın Kolu "Evlat Acısına Son" adlı sessiz yürüyüş düzenledi. Yürüyüş Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) ve Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) tarafından desteklendi. Yürüyüşe katılan kadınlar ellerinde "Okula gönder, morgdan al", "Evlatlarımıza can güvenliği istiyoruz" yazılı pankartlar taşıdılar.

28 ŞUBAT

- Malatya'da İnönü Üniversitesi ile iki yüksekokul hizmete açıldı.
- Ankara'da TÖB-DER, TÜM-DER ve TÜTED, bir miting düzenleyerek, MC iktidarının tutumunu, partizanlığı ve terörü kınadı. Mitingden sonra çıkan olaylarda 60 kişi yaralandı, 65 kişi gözaltına alındı.

1 MART

- 1977 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı.
- Gaziantep'te Sanko Tekstil Sanayi ve Ticaret AŞ kuruldu.
- Bolu'da Filiz Gıda Sanayii fabrikası çalışmaya başladı.
- MC hükûmetinin görevde olduğu süre içerisinde TL 9'uncu kez devalüe edildi. TL'nin dolara karşı toplam kaybı %27'ye ulaştı. Dolar 17,50 TL oldu.

2 MART

- Türkan Şoray "Dünya Kadın Rejisörleri Festivali"ne katılmak için Belçika'ya gitti.

3 MART

- Gazeteci, yazar Zekeriya Sertel, 25 yıl aradan sonra 1977'de Türkiye'ye geldi. Uluslararası Gazete Sahipleri Federasyonunun Cumhurbaşkanına ve Başbakanına gönderdikleri mektuplar olumlu sonuç verdi. Danıştay kararıyla Zekeriya Sertel 1952 yılında ayrıldığı Türkiye'ye dönebildi.

4 MART

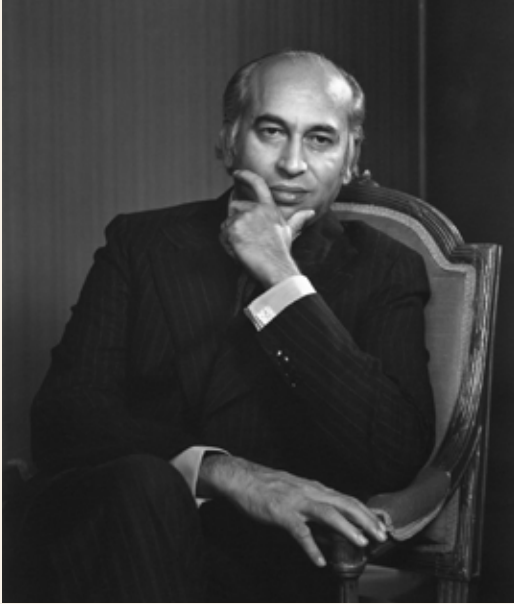
- Kayseri'de Karsu Tekstil AŞ çalışmaya başladı.
- Türkiye Barolar Birliğinin aldığı karar üzerine tüm yurttaki avukatlar davalara girmediler.
- Rektör Tan tarafından 15 gün süre ile kapatılan ODTÜ, Danıştay kararı ile açıldı.
- Suudi Arabistan'da yaptığı bir kaza sonucu iki kişinin bacağına kırılmasına neden olan Türk şoför, 300 bin lira para cezasına çarptırıldı, ancak bu parayı ödeyemediği için ayağını kırdığı kişilerin yanında ömür boyu köleliğe mahkûm edildi. Dışişleri Bakanlığı ve Türkiye Otomobilciler Federasyonu, şoförü kurtarmak için girişimler başlattı.

6 MART

✍ Başbakan Demirel televizyon-
da bütçe ile ilgili konuşmasında
"Trilyonları telaffuza alışmalıyız,
trilyonlar büyük Türkiye'nin işa-
retidir" dedi. Oysa artan bütçe
rakamları, büyüyen Türkiye'den
çok büyüyen enflasyonun işareti
olarak değerlendirildi.

7 MART

✍ Pakistan'da seçimleri Zülfikar
Ali Butto'nun partisi kazandı.

Zülfikar Ali Butto (1928-1979)

9 MART

✍ Ankara Cumhuriyet Başsavcılı-
ğı tarafından MHP hakkında

soruşturma açıldı. Cumhuriyet
Başsavcılığı İstanbul'da Ahmet
Ağaoğlu'nu öldüren zanlılar-
ın Millîyetçi Hareket Partisine
kayıtlı olması sebebiyle soruş-
turma açtı. Cumhuriyet Baş-
savcılığı konu hakkında katil
zanlılarının Millîyetçi Hareket
Partisine kayıtlı olup olmadığı
hususunda İstanbul Savcılığın-
dan bilgi talep etti. Emniyet Ge-
nel Müdürü Metin Dirimtekin,
Ağaoğlu'nu öldürenlerin sav-
cılıkta verdikleri ifadede Millî-
yetçi Hareket Partili oldukla-
rını dile getirdiklerini medyaya
aktardı. Bunun üzerine Cum-
huriyet Başsavcılığı da Siyasi
Partiler Kanunu'nun 108. Mad-
desine istinaden soruşturma
başlattı.

12 MART

✍ Edirne-İstanbul yolunda kükürt
yükü bir kamyonla çarpışan
yolcu otobüsü yandı, 27 yolcu
öldü, 20'si yaralandı.

13 MART

✍ Dördü siyasi suçlu olan beş kişi
Ankara Kapalı Cezaevinden kaç-
tı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi
son sınıf öğrencisi olan Dursun
Akçam'ın oğlu ve Devrimci Genç-
lik Yazı İşleri Müdürü olan Altuğ
Taner Akçam da hapisneden
kaçanlar arasındaydı. Cezaevi-
nin duvarını delerek hapisneden
kaçanlar duvara "Bu duvar-

lar bize vız gelir” sloganını yazdı. Altuğ Taner Akçam 6136 sayılı yasaya aykırı hareketten 8 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırıldı.

14 MART

 Ressam Hikmet Onat öldü.

Hikmet Onat (1882-1977)

15 MART

 İstanbul, Kayseri, Bursa Kapalı Çarşılarının Onarımı ve İmarı Hakkında Kanun yayımlandı

16 MART

 Orman Köylüleri Kalkınma Fonu Yönetmeliği yayımlandı.

 Oymapınar Barajı'nın temeli atıldı.

17 MART

 Türkiye ile Hollanda Arasında İmzalanmış Olan “İstihdam Yaratıcı Projelerin Desteklenmesine Dair Anlaşma” Bakanlar Kurulunca onaylandı. Buna dayanarak bir Hollanda Fonu kuruldu. Fon'un amacı yurt dışındaki Türk işçilerinin tasarruflarının istihdam yaratıcı projelere dönüşmesine yardım idi.

19 MART

 Türk Hava Yollarına ait Diyarbakır uçağı iki ortaokul öğrencisi tarafından Beyrut'a kaçırıldı.

 Cumhuriyet gazetesi Genel Yayın Müdürü Oktay Kurtböke Adalet Partili gençler tarafından gazete önünde dövüldü.

23 MART

 Liselerde okutulan “Felsefeye Başlangıç” adlı kitabın yazarı Prof. Dr. Mübahat Küyel, Alevileri küçük düşürme iddiasıyla yargılandı.

24 MART

 2085 sayılı Küçük Çiftçilerin T.C. Ziraat Bankasına ve Tarım Kredi Kooperatiflerine Olan Borçlarının On Eşit Taksitte ve Faizsiz Ödenmesine İlişkin Kanun yayımlandı.

27 MART

Tenerife Adası'nda bulunan Los Rodeos Havalimanı'nda iki Boeing 747 uçağının yerde çarpışması sonucu 574 kişi hayatını kaybetti.

28 MART

İzmir Buca Cezaevinde isyan çıktı, 20 mahkûm kaçtı.

30 MART

Sivas ve Site öğrenci yurtları arasındaki sokak çatışması sabaha kadar sürdü. Sivas Öğrenci Yurdunda kalan sağ görüşlü komandolar olarak bilinen öğrenciler Site Öğrenci Yurdunda kalan sol görüşlü öğrencilere saldırdı. Saldırı otomatik silahlarla gerçekleştirildi. İki grup arasındaki çatışma bir saatten uzun sürdü. Görgü tanıkları silahla ateşin ilk olarak Site Yurdundan geldiğini ifade ettiler. Etraftaki vatandaşlar korku içerisinde olup biteni takip etti. Her iki yurt polisler tarafından abluka altına alındı. Polis panzerlerle kapıları kırarak içeri girebildi. Polis, komandoların yurdu olan Sivas Öğrenci Yurdunda bir saat kadar süren bir arama gerçekleştirdi. Niğde ve Sakarya öğrenci yurtlarında da çatışma çıktı. Toplam 460 öğ-

renci gözaltına alındı. Öğrenci olayları ve şiddet tüm yurttan ağır bir tablo oluşturmaya devam etmekteydi.

Koç Holdingin iştirakleri 1 milyarı geçerken şirket geçen yıl 225 milyon lira kâr etti.

MSP erken seçimle ilgili kararı engelleyeceğini ve Anayasa Mahkemesine başvuracağını açıkladı. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan erken seçim yapılmasına olanak veren meclis tüzük değişikliğini öneren Anayasa komisyonu kararının geçersiz olduğunu ileri sürerek Bakanlar Kurulu Kararını imzalamayacaklarını ve Anayasa Mahkemesine konuyu taşıyacaklarını ifade etti. Adalet Partisi Genel Başkanı Başbakan Süleyman Demirel ise tüzük değişikliğinin desteklenmesini böylece erken seçimlere gidilmesinin kaçınılmaz olduğunu dile getirdi. Yapılacak erken seçimle ülkede istikrar ve güvenin tesis edileceğini ifade etti.

Buca Merkez Cezaevinde ayaklanmayı başlatanları ihbar ettiği öne sürülen Selim Yücel adlı tutuklu diğer tutuklular tarafından şişlenerek öldürüldü. Hastaneye kaldırılan tutuklu hayatını kaybetti. Selim Yücel'in öldürülmesiyle Buca Merkez Cezaevinde tekrar isyan çıktı. Bunun üzerine Jandarma olaylara müdahale etti. Buca Merkez Cezaevinde çıkan olaylar nedeniyle Buca'da yaşayan insanların şehri terk ettiği gözlemlendi.

TRT Genel Müdürlüğüne Şaban Karataş'ın atanması bir nevi Türk siyasal hayatının kördüğümü hâline dönüştü. Ankara Sekizinci Asliye Ceza Mahkemesinde açılan bir davada mahkeme, Şaban Karataş'ın Genel Müdür olmadığına karar verdi. Bu karar Yargıtay Dördüncü Ceza Dairesince onanmıştı. Yargıtay Başsavcısı bu durumu temyiz edince dosya Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderildi ve Genel Kurul da Şaban Karataş'ın TRT Genel Müdürü olmadığına karar verdi. Böylece hem Danıştay hem de Yargıtay yani en yüksek iki yargı organı da Şaban Karataş'ın TRT Genel Müdürü olmadığına karar verdi. Türk Hukuk Kurumu Başkanı Prof. Dr. Muammer Aksoy TRT Genel Müdürü olmadığı yargı organlarınca da belirlenen bir insanın o koltukta oturmasının ileride çok daha büyük sorunlara sebebiyet vereceğini ifade etti. Aksoy'a göre, Sayıştayın

TRT'nin hesaplarını onamaması gerekir çünkü TRT Genel Müdürlüğü yargı kararına rağmen işgal edilmiş durumdadır.

Şaban Karataş (1928-2016)

31 MART

Kıbrıs görüşmeleri Viyana'da başladı. Rumlar, Ada'nın %80'ini istediler. Kıbrıs sorununa ilişkin yapılacak görüşmelere katılan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Waldheim, Kıbrıs'ta yılsonuna kadar bir çözüm beklemek gerektiğini dile getirdi. Buna rağmen bazı sorunları aşmanın uzun zaman gerektirdiğinin altını çizdi. Türkiye'yi temsil etmek üzere Viyana'da bulunan Ümit Süleyman Onan ile Rum tarafını temsil eden görüşme-

ci Tasos Papadopoulos olumlu beklentilerle görüşmelere katıldıklarını ifade ettiler. Rum tarafı iki bölgeden oluşan federasyon planında Türk tarafına çok az bir toprak parçası verilmesini istediklerini dile getirdiler. Türk tarafı görüşmeler boyunca Rum tarafının imkânsız şartlar ile ri sürerek Türkiye'yi masadan kaçırmayı planladıklarını böylece dünya kamuoyunun gözü önünde Türkiye'yi zor duruma düşürmek için bir çaba içine gireceğinin farkında olduklarını dile getirdi. Öte yandan Kıbrıs Rum Yönetimi Başkanı Başpiskopos Makarios Yunanistan'la birleşme hayallerine bir an önce son verilmesi gerektiği yönünde hem Rum kesimini hem de Yunanistan halkını uyardı.

Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel hakkındaki "mobilya yolsuzluğu" davasını incelemek üzere Mecliste Soruşturma Hazırlıkları Komisyonu kuruldu. Komisyon, Süleyman Demirel ile dönemin Ticaret ve Maliye Bakanları hakkında ön soruşturma açılmasına karar verdi.

1 NİSAN

İzmir'de İleri Gençlik Derneği (İGD) afişlerini asan Avni Ece adlı bir işçi, Şehitler Caddesi'nde komandolar tarafından silahla öldürüldü.

Ankara'dan Van'a giden bir posta treni soyuldu, 4 soyguncu görevlileri bağlayıp, 2,5 milyon lira-yı aldı ve kaçtı.

2 NİSAN

✍️ Bakırköy Akıl Hastanesini basan üç kişi, 3 yıl hapis cezasına hükümlü ülkücü Enver Tortaşı'ı kaçırdı.

✍️ CHP Genel Başkanı Ecevit erken seçimin haziran başında ya da ekim ayında yapılabileceğini Bursa'da yaptığı mitingde vatandaşlara deklare etti.

3 NİSAN

✍️ Başbakan Demirel'in Gaziantep'e gelişi nedeniyle hazırlık yapan AP'liler ile CHP'liler arasında çıkan silahlı çatışmada, 1 CHP'li öldü, 2 kişi yaralandı. Gece saat üç civarı iki grup arasında havalimanı yakınlarında çatışma başladı. Ali Melek adlı CHP'li olduğu öğrenilen yurt-

taş çatışmada öldü. Çatışmada eski bakanlardan Kamil Ocak'ın Adalet Partili yeğeni Mehmet Ocak ve Oğuzeli CHP gençlik kolları başkanı da yaralandı.

✍️ Solculara ait bir kitabevi de saldırıya uğradı. Kitabevine giren saldırganlar kitapları yırttı, camları kırdı sonra kitabevini ateşe verdi. Adalet Partili grup ardından Adalet Partisi aleyhine slogan atan bir kadını linç etmek istedi.

✍️ Kayseri'de CHP Genel Başkanı'nın Kayseri'de yapacağı konuşma öncesinde mitingi halka duyurmak isteyenlere yönelik komandolar saldırı eylemi gerçekleştirdi. Traktörlerle CHP'li-ler ezilmek istendi.

Adana'da Halkevlerine patlayıcı madde atıldı.

Uşak'ta karşıt görüşlü liseli öğrenciler arasında kavga çıktı.

Eskişehir'de bulunan bir cami bazı solcu gruplar tarafından taşlandı ve imamın evi de bu saldırılara maruz kaldı. Yurt genelinde bunlara benzer şiddet eylemleri son sürat devam etti.

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, Ortadoğu barış görüşmelerine katılmak üzere Washington'a gitti. ABD, bir süredir İsrail

ile Mısır arasında bir barış anlaşmasına varılabilmesi için yoğun çaba harcamaktaydı.

5 NİSAN

TBMM, 5 Haziran'da erken seçim yapılması kararı aldı. Erken seçimin 5 Haziran'da yapılması 1 ret 7 çekimser ve 342 oyla kabul edildi ve Resmî Gazete'de yayımlandı. Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarının 5 gün içerisinde değişeceği ifade edildi. Aday yoklamalarının ise 24 Nisan'da yapılacağı belirtildi. AP'li ve CHP'li liderler ve milletvekillerin hazırladığı önergeler Mecliste görüşülerek kabul edildi. Parti liderlerinden Ecevit, Demirel ve Feyzioğlu oylamada hazır bulunurken, Erbakan, Türkeş oylamaya katılmamışlardır. MSP milletvekilleri de oylamada hazır bulunmadı.

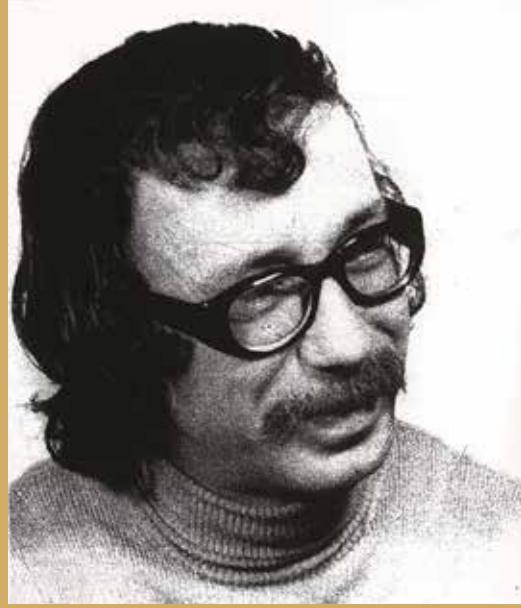

10 NİSAN

- 1977 Yılı Programı yatırım proje ve harcamaları yayımlandı.
- Cumhuriyet Halk Partisi lideri Bülent Ecevit "Allah'ın izniyle iktidara geleceğiz. Komünizm Demirel'le gelir" dedi.

15 NİSAN

- Mardin Mazıdağ Fosfat Tesisleri çalışmaya başladı.
- Karikatürist Yalçın Çetin öldü.

Yalçın Çetin (1934-1977)

16 NİSAN

- Ferruh Bozbeyli yeniden Demokratik Parti Genel Başkanı seçildi.

18 NİSAN

- Veli Ballı, Boston Maratonu'nda ikinci oldu.
- İstanbul Emniyet Müdürlüğü Ekipler Amiri Sadettin Tantan, Nükhet Duru, Ali Poyrazoğlu ve Korhan Abay'ı oynadıkları müzikalde komünizm propagandası yaptıkları gerekçesiyle sorguya çekti.

20 NİSAN

TRT Genel Müdürü Şaban Karataş görevinden istifa etti.

21 NİSAN

İstanbul Bahçelievler Lisesinde dersten çıkan öğrencilerin üzerine ateş açıldı. Solcu olduğu belirtilen bir lise son sınıf öğrencisi öldürüldü.

22 NİSAN

Sinema oyuncusu Atıf Kaptan (Terzioğlu) öldü.

25 NİSAN

Kırklareli Vize'de 15 gün önce dövülerek hastaneye kaldırılan CHP'li Vize Belediye Başkan Adayı Sebahattin Begil öldü.

26 NİSAN

CHP Lideri Ecevit ve beraberindekiler, Tokat Niksar'da açık hava toplantısı yaparken, MHP ve AP'lilerin saldırısına uğradılar. Saldırıda silahlar kullanıldı. Ecevit ve yanında bulunanlar seçim otobüsüne kaçarak kurtuldu. Ecevit hem kente girerken hem de konuşmasının ertesinde saldırıya uğradı. MHP'li ve AP'lilerin taşlı ve silahlı saldırı-

sında iki CHP'li ağır yaralandı. Ecevit, saldırıyı yapanların, masumlara zarar verenlerin Türk ve Müslüman olamayacağını ifade etti. Zorbalıkların kendilerini yıldırmayacağını ekledi.

27 NİSAN

Sandık seçmen listeleri askıya çıktı. 3 Mayıs akşamına kadar seçmen listeleri askıda kaldı. Mahalle ve köylerde kolaylıkla herkesin görebileceği yerlerde listeler asıldı. Yüksek Seçim Kurulu başkanı yurttaşların bu konuda gereken denetimleri yapmalarını istedi.

28 NİSAN

Ecevit, Erzincan'da da saldırıya uğradı. 7 kişi yaralandı.

29 NİSAN

Gazeteci ve eski milletvekili Naşit Hakkı Uluğ öldü.

1 MAYIS

1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutlamak üzere Beşiktaş ve Saraçhane'de binlerce vatandaş geldi. Öğleden sonra saat iki civarı DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler bir konuşma yaptı. Konuşması sırasında çevreden açılan ateş sonunda kalabalık arasında büyük bir panik çıktı. Panik sebebiyle 36 kişi hayatını kaybetti, çok sayıda insan öldü ve yaralandı. Adalet ve İçişleri Bakanlıklarının başkanlığında yapılan toplantı sonrası İstanbul Cumhuriyet Savcısı ve 25 Savcı Yardımcısı olayları soruşturmak üzere

görevlendirildi. DİSK, İstanbul Belediyesi ve Milliyetçi Cephe hükûmetini oluşturan partiler kanlı olaylardan dolayı karşıt görüşlerde bulunan aktörlere suçlamalarda bulundu. Ayrıca yapılan kanlı eylemin CIA'nın bir operasyonu olabileceğine dair düşünceler dile getirildi. Daha sonra basında "Kanlı 1 Mayıs" diye anılacak bu olayı tertipleyenler saptanıp yakalanamadı. Kanlı olay sonrası hükûmet olağanüstü toplandı. Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit seçim yaklaştıkça bu tür kanlı olayların tertipleneceğini ve vatandaşların kışkırtmalara kapılmaması gerektiğini ifade ettiler.

5 Haziran'da yapılacak milletvekili ve Cumhuriyet Senatosunun üçte biri yenileme seçimleri için ülkede aday yoklamaları yapıldı. Partilerin delegeleri seçimlere katılacak adayları ve bunların sıralamadaki pozisyonlarını belirledi.

10 MAYIS

1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu'nu İptal Eden Anayasa Mahkemesi kararı yayımlandı.

15 MAYIS

Türkiye'nin, tarihinin en büyük döviz sıkıntısını yaşadığına ilişkin haberler büyük tepkilere yol açtı. IMF, Türkiye'ye borç vermek için iki koşul ileri sürdü: 1- Seçimler yapılsın, 2- %20 devallüasyon yapılsın.

16 MAYIS

Merkez Bankasının çekleri Japonya ve İsviçre'deki bazı bankalar tarafından karşılığı olmadığı gerekçesiyle ödenmedi.

19 MAYIS

Millîyetçi Hareket Partisi lideri Alparslan Türkeş "Katil Ecevit", "Komünistler Moskova'ya", "Elde

Kur'an, hedef Turan" sloganlarını yasakladı.

Antalya'da 19 Mayıs törenlerine giden öğrencilerin bulunduğu otobüse ateş açıldı, sokaktan geçen bir çocuk ağır yaralandı.

20 MAYIS

Japonya'dan Türkiye'ye gönderilecek mallar, parasını ödemediğimiz gerekçesiyle, Japonya'da bekletiliyor.

22 MAYIS

İYÖD Başkanı Paşa Güven'in gözetimindeyken kolunu kırdıkları iddiasıyla 3 polis hakkında İstanbul Cumhuriyet Savcılığı kamu davası açtı.

Millî Selamet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan, "5 Haziran'dan sonra tüm okulları imam-hatip okulu yapacağız" dedi.

28 MAYIS

Seçim gezisine çıkmak üzere Esenboğa Havalimanı'na gelen Süleyman Demirel'i bir grup MSP'li taş yağmuruna tuttu.

29 MAYIS

İstanbul Sirkeci Tren Garı ile Yeşilköy Havaalanı'nda aynı saatlerde zaman ayarlı bombalar patladı. 5 kişi öldü, 49 kişi yaralandı. İki olayı da, "28 Mayıs" adlı bir Ermeni terör örgütü üstlendi.

Ecevit, İzmir'in Çiğli Havaalanı'na indiği sırada bir polisin silahının ateş alması sonucu yanında bulunan Mehmet İsvan yaralandı. Silahın yanlışlıkla ateş aldığı belirtildi, ancak daha sonra silahın özel bir silah olduğu ve depodan izinsiz çıkarıldığı tespit edildi. İlk olarak bilinemeyen bir patlama sebebiyle İstanbul Belediye Başkanının kardeşi Mehmet İsvan'ın yaralandığı düşünülürken daha sonra bunun polisin tabancısından çıkan bir mermi sebebiyle olduğu anlaşıldı.

Beyşehir'de AP'liler ile MSP'li-ler çatıştı. 1 MSP'li öldü, onlarca kişi yaralandı.

30 MAYIS

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası, MESS ile sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamadığı gerekçe-yle 25 iş yerinde grev başlattı. Bu karardan sonra MESS de lo-
kavt kararı aldı.

Necmettin Erbakan'ın Mardin seçim mitinginde olaylar çıktı. 40 kadar araç tahrip oldu, çok sayıda insan yaralandı. Olaylar MSP'li ve solcu gruplar arasında atılan sloganlardan dolayı çıktı. Necmettin Erbakan ve yanındakiler il binasına sığındı ama bir grup CHP'li gelip il binası önünde taşkınlık çıkardı.

İskenderun'da CHP'lilerin toplantı yaptığı yere ateş açıldı.

1 HAZİRAN

Kara Kuvvetleri Komutanı Namık Kemal Ersun Hükûmetçe emekliye sevk edildi. Ersun bu karar aleyhine Danıştaya başvurdu.

2 HAZİRAN

Başbakan Süleyman Demirel, Ecevit'e bir mektup göndererek İstanbul'da kendisine suikast tertipleneceği haberini aldıklarını belirtti. 1977'de Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı olan Mustafa Yiğit, hatıralarında dönemin Başbakanı Demirel'e bu bilginin Alman İstihbarat Örgütü tarafından iletilindiğini belirtti. 2 Haziran 1977 akşamı CHP lideri Ecevit'in TRT'nin ana haber bültenlerinde yaptığı önemli açıklamada kendisi ve eşinin bu mitinge katılacağını ama vatandaşların mitinge gelmelerini istemediğini deklare etti.

3 HAZİRAN

✍ Bülent Ecevit "Türk halkı bu düzeni değiştirmeye karar vermiştir, ben duralarsam beni de aşarak amacına erişir" dedi.

5 HAZİRAN

✍ Milletvekili genel seçimleri yapıldı. Seçimlerde CHP 213, AP 189, MSP 24, MHP 16, CGP 3, Demokratik Parti 1, bağımsızlar 4 milletvekilliği aldı. Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan, Alparslan Türkeş başta olmak üzere Türk siyasal hayatının önemli politik aktörleri seçimlerde başarılı olmak için çok sayıda seçim gezisine çıktı ve reklam ajansları da partiler için seçim kampanyaları düzenledi. İnsanların yaşanan şiddet sarmalından kurtarılacağı ve güvenliğin yeniden tesis edileceği seçim kampanyalarının temel mesajıydı.

7 HAZİRAN

✍ Semiha Yankı, 13'üncü Uluslararası Altın Orfe Şarkı Yarışması'nda birinci oldu.

✍ İşadamı Vehbi Koç "Hükûmeti Cumhuriyet Halk Partisinin kurması yararlı olur" dedi.

8 HAZİRAN

✍ Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Bülent Ecevit "Adalet Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi ile iş birliği yapamayız" dedi.

9 HAZİRAN

✍ Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım, Ermeni terör örgütlerince üstlenilen silahlı bir saldırı sonunda hayatını kaybetti.

✍ Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş "Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, sömürgecilerin yetişmesi, komünistlerin beslemesi, bölücülerin yordakçısı ve Demirperde'nin baykuşudur" dedi.

10 HAZİRAN

✍ Bülent Ecevit "Sorumluluğun bilincinde 13 milletvekili çıkacağını umuyorum" dedi. Bu sözler Demirel tarafından milletvekili ayarlamasının işareti sayılarak eleştirildi.

✍ Uluslararası 2. Siret-i Nebi Konferansı, İstanbul'da toplandı.

13 HAZİRAN

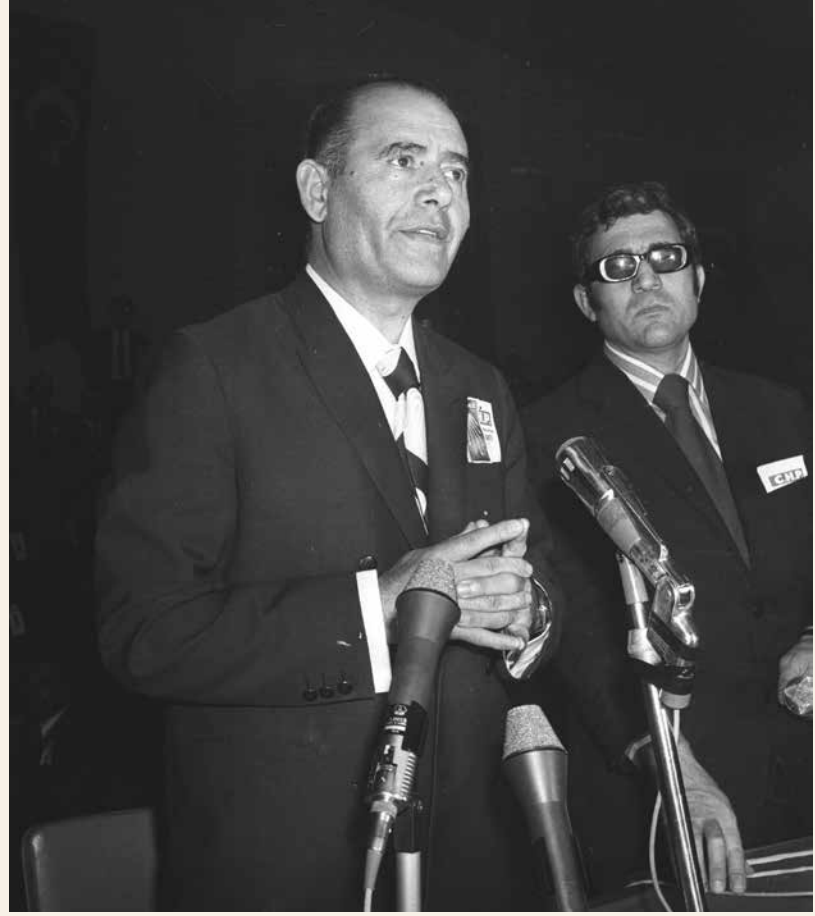
✍ Başbakan Demirel istifa etti. Böylece 1. MC hükûmeti sona erdi.

Süleyman Demirel (1924-2015)

14 HAZİRAN

✍ Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına CHP'li Sırrı Atalay seçildi. Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı seçimini, Senato'nun kurulmasından bu yana ilk kez CHP'liler aldı.

Sırrı Atalay (1919-1985)

15 HAZİRAN

✍ Süleyman Demirel, Hükûmetinin istifasını Cumhurbaşkanıya verdi. Bülent Ecevit yeni hükûmeti kurmakla görevlendirildi.

✍ Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Orhan Yavuz, kimliği meçhul kişilerce kaçırıldı ve boğazı kesilerek öldürülmüş bir hâlde bulundu.

✍ İspanya'da 41 yıl sonra ilk seçimler yapıldı.

18 HAZİRAN

👉 Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) İstanbul Festivali'ni boykot etti. Gerekçe; İstanbul Festivali'nde Türk ve İslam eserlerinin yeterince yer almasıydı.

20 HAZİRAN

👉 Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu kabul edildi.

👉 Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardım Hakkında Kanun yayımlandı.

21 HAZİRAN

👉 Seçimlerde en çok oyu alan parti olmasına rağmen CHP Genel Başkanı tek başına hükûmet kuracak sayısal çoğunluğa sahip değildi. MSP ile bir hükûmet kurulabilirdi ama Necmettin Erbakan bu seçeneğe pek sıcak bakmadı. Hükûmeti kurmakla görevlendirilen Ecevit bu sefer de Adalet Partisine yöneldi. Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel, Ecevit'in tüm önerilerini reddetti. Bunun üzerine Ecevit kuracağı kabinenin Meclisten güvenoyu alacağı inancıyla kabine listesini Cumhurbaşkanı'na sundu. Ecevit'in kurduğu hükûmet, Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından onaylandı. Başbakan Bülent Ecevit, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Orhan

F. Eyüpoğlu, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turan Güneş, Devlet Bakanı Lütfi Doğan, Devlet Bakanı Yusuf Kenan Bulutoğlu, Adalet Bakanı Selçuk Erverdi, Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık, İçişleri Bakanı Mustafa Necdet Uğur, Dışişleri Bakanı Ahmet Gündüz Ökçün, Maliye Bakanı Besim Üstünel, Millî Eğitim ve Kültür Bakanı Mustafa Üstündağ, Bayındırlık Bakanı Abdülkerim Zilan, Ticaret Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Celal Ertuğ, Gümrük ve Tekel Bakanı Mehmet Can, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Fikret Gündoğan, Ulaştırma Bakanı Erol Çevikçe, Çalışma Bakanı Ahmet Bahir Ersoy, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Tarhan Erdem, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Neşet Akmandor, Turizm ve Tanıtma Bakanı Altan Öymen, İmar ve İskân Bakanı Erol Tuncer, Köyleri ve Kooperatifler Bakanı Ali Topuz, Orman Bakanı Vecdi İlhan, Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel Çakmur, Sosyal Güvenlik Bakanı Hayrettin Uysal.

Likud lideri Menahem Begin, İs-
rail'in 6. Başbakanı oldu.

Menahem Begin (1913-1992)

24 HAZİRAN

Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel
Çakmur, "gençlik kampları" adı
altında faaliyet gösteren koman-
do kamplarını kapattı.

Esem Spor Giyim Sanayii ku-
ruldu.

25 HAZİRAN

İstanbul'da enerji sıkıntısı nede-
niyle programlı olarak elektrik
kesintisi yapılmaya başlandı.

26 HAZİRAN

Ankara Ulus'taki Merkez Çarşısı
tamamen yandı.

30 HAZİRAN

Millî Selamet Partisi Genel Baş-
kanı Necmettin Erbakan'ın kar-
deşi Akgün Erbakan haksız çıkar
sağlamak ve dolandırıcılık iddia-
sıyla tutuklandı.

2 TEMMUZ

Malazgirt'te otlak ve su yüzün-
den çıkan bir aşiret kavgasında
19 kişi öldü.

3 TEMMUZ

Ecevit hükûmeti güven oylama-
sında 217 kabul oyuna karşı 2
çekimser ve 229 ret oyu ile gü-
ven alamadı. Ecevit Cumhur-
başkanına istifasını sundu. AP,
CHP, MSP ve MHP grup baş-
kan vekillerinin verdikleri öner-
gelerin oylanmasından sonra

isim okunarak açık oylama yapılmasına karar verildi. Süleyman Demirel geldikleri gibi git-tiler açıklamasında bulunurken MSP genel Başkanı Necmettin Erbakan memleketi solcu görüşe bırakmadık açıklamasında bulundu. Bülent Ecevit güvenoyu alamaması neticesinde Meclisin kararını saygıyla karşıladığını belirtti ve Cumhurbaşkanına istifasını sunacağını ifade etti.

4 TEMMUZ

Süleyman Demirel yeni hükûmeti kurmakla görevlendirildi.

5 TEMMUZ

2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu yayımlandı.

2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun Resmî Gazete'de yayımlandı. Bu Kanun'a dayanarak Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yardım Fonu kuruldu. Fon'dan yapılacak yardımlar kredi açma, karşılıksız mal veya para verme ya da teknik yardım biçimini alabiliyordu. Konuyla ilgili yönetmelik 4.11.1978 tarihli Resmî Gazete'de yayımlandı.

Konya Şeker Fabrikası açıldı.

Pakistan Genelkurmay Başkanı Ziya ül Hak darbe yaptı; Başbakan Zülfikar Ali Butto tutuklandı.

6 TEMMUZ

MHP Lideri Alparslan Türkeş: "AP-MSP Koalisyonunu MHP dışarıdan destekleyebilir." dedi.

7 TEMMUZ

Demirel: "Hükûmeti kurunca, Ecevit'in yaptığı bütün tayinleri iptal edeceğim." dedi.

8 TEMMUZ

Antalya Film Festivalini Süreyya Duru'nun yönettiği "Kara Çarşafli Gelin" adlı film kazandı.

Demirel, Ecevit'in AP-CHP Koalisyon önerisini reddetti.

9 TEMMUZ

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) Türkiye'den Her Türlü Tekstil Maddesi İthalini Kısıtlama Kararı aldı.

12 TEMMUZ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil Tunç "MC (Milliyetçi Cephe) hükûmeti kurulur ve güvenoyu alırsa genel greve gideriz." dedi.

15 TEMMUZ

Hacı Ali Demirel ile yeğeni Yahya Demirel'in TIR araçları ithalinde yolsuzluk yaptıkları saptandı.

Buca Eğitim Enstitüsünde 1972 yılından beri 500'e yakın öğrencinin sınavlara girmeden sınıf geçirildiği saptandı.

Romancı, öğretmen, avukat Esat Mahmut Karakurt öldü.

16 TEMMUZ

Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) İstanbul şubesi bombalandı.

19 TEMMUZ

Demirel'in Erbakan ile yaptığı görüşmenin olumlu geçtiği açıklandı. Demirel: "Çatı çakılmıştır." dedi.

21 TEMMUZ

AP, MSP ve MHP yeni bir Milliyetçi Cephe hükûmeti kurma hususunda anlaşıp bakanlıkları dağılımını kararlaştırdılar. İkinci Milliyetçi Cephe (MC) hükûmeti açıklandı. Başbakan Süleyman Demirel, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Alparslan Türkeş, Devlet Bakanı Süleyman Arif Emre, Devlet Bakanı Sadi Somuncuoğlu, Devlet Bakanı Ali Şevki Erek, Adalet Bakanı Necmettin Cevheri, İçişleri Bakanı Korkut Özal, Millî Savunma Bakanı Sadettin Bilgiç, Sosyal Güvenlik Bakanı Turhan Kapanlı, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, Maliye Bakanı Nevzat Cihat Bilgehan, Millî Eğitim Bakanı Nahit Menteşe, Bayındırlık Bakanı Mehmet Selahattin Kılıç, Ticaret Bakanı Agah Oktay Güner, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Cengiz Gökçek, Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

Fehim Adak, Ulaştırma Bakanı
Yılmaz Ergenekon, Çalışma
Bakanı İ. Fehmi Cumalıoğlu,
Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Oğuzhan Asiltürk, Enerji ve Tabii
Kaynaklar Bakanı Kamuran
İnan, Turizm ve Tanıtma Bakanı
İskender Cenap Ege, İmar ve
İskân Bakanı Mehmet Recai
Kutan, Köyişleri ve Kooperatifler
Bakanı Turgut Yücel, Orman
Bakanı Sabahattin Savcı, Gençlik
ve Spor Bakanı Önel Şakar,
Kültür Bakanı Avni Akyol.

23 TEMMUZ

İzmir Çeşme'de Büyük Otelde bir garsonun Yahya Demirel'e: "Suntalardan ne haber?" demesi üzerine kavga çıktı. Garson, Yahya Demirel'i bıçakla yaraladı. Yahya Demirel'in arkadaşları, garsonu döverek hastanelik ettiler.

26 TEMMUZ

Başbakan Demirel: "İktidarı, MSP ve MHP ile birleşip sola teslim etmemeyi başardık." dedi.

29 TEMMUZ

DİSK Başkanı Kemal Türkler, MC hükûmetine karşı "Ulusal Demokratik Cephe" çağrısı yaptı.

Maden-İş tarafından Ereğli Demir-Çelik Fabrikasında alınan grev kararı hükûmetçe bir ay süreyle ertelendi. Bu erteleme ağustos sonunda yeniden bir ay daha uzatılacaktır.

30 TEMMUZ

- ✍ Türkiye Basketbol Genç Millî Takımı Avrupa şampiyonu oldu.

1 AĞUSTOS

- ✍ Süleyman Demirel tarafından kurulan İkinci Millî Cephe hükûmeti 219 ret oyuna karşı 229 oyla güvenoyu aldı.
- ✍ Eskişehir'de Esen Makine Sanayi ve Ticaret AŞ kuruldu.

2 AĞUSTOS

- ✍ Haşhaş Ekimiyle İlgili Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun kabul edildi.

3 AĞUSTOS

- ✍ Kıbrıs Rum Yönetimi Lideri Başpiskopos Makarios kalp krizi geçirerek öldü. Spiros Kiprianu geçici olarak Rum Yönetimi Liderliğine getirildi.

k2r **Cumhuriyet**

Kurucu: YUNUS NAKİP

47. yıl, sayı: 16537

Ticaret ve sanayi bakanlığı - Cumhuriyet Gazetesi - Posta Bülteni No: 195

Teknikler: 20 40 90 - 22 42 92 - 23 43 93 - 24 44 94 - 25 45 95 - 26 46 96 - 27 47 97 - 28 48 98 - 29 49 99 - 30 Ağustos Pazartesi 1977

Çalıştı ve öğretilenlerden
Kadın - Erkek Baskıları
BÜYÜK KADIN - ERKEK
BİR KADIN - BİR ERKEK
Bu kitabın amacı
Alın Kitaplar Yayınevi

Bakanlar Kurulunun kararları açıklandı

Şeker, benzin, gaz ve mazot fiyatına anı zam yapıldı

DEVALÜASYON

1500 Lira 6,66 Dolar

ANKARA, (Cumhuriyet Bilirimi)

Türk parası devalüe edilerek bir doların Türkiye karşılığı 1500 Türk Lirası olarak belirlendi. Hükümet ayrıca, maliyetler tahmin fiyatlarını belirledi.

Bu karardan ve devalüasyon kararıyla birlikte diğer önemli kararlardan bazıları Bakanlar Kurulu toplantısı ile bugün saat 12'de açıklandı.

Bakanlar Kurulu 7.8.1977 günü yaptığı toplantıda kararlaştırıldığı bu devalüasyon 9.8.1977 Pazartesi günü kamuoyuna duyurulmasına da karar verildiğini belirtmektedir.

Bu önemli kararlardan Bakanlar Kurulu toplantısı ile...

Yeni Hükümet

Bakanlar Kurulu toplantısında alınan kararlara göre, bu kararlar Türkiye Cumhuriyeti için büyük önem taşıyor. Bu kararlar, Türkiye Cumhuriyeti için büyük önem taşıyor. Bu kararlar, Türkiye Cumhuriyeti için büyük önem taşıyor.

Türk Lirası devalüe edildi.

4 AĞUSTOS

Ankara'da çıkan olaylarda, 1 polis şehit oldu, 4 vatandaş da hayatını kaybetti. 5'i ağır olmak üzere onlarca yaralı var.

6 AĞUSTOS

Deniz Kuvvetleri Komutanlığına Oramiral Bülend Ulusu getirildi.

8 AĞUSTOS

Türk Silahlı Kuvvetleri Özel Beslenme Kanunu kabul edildi.

27 Mayıs 1960 Tarihinden Sonra Halktan Toplanmış Silahlara Uygulanacak İşlem Hakkında Kanun kabul edildi.

10 AĞUSTOS

Yurt çapında elektrik kısıntısı had saffhadaydı. İstanbul'da kısıntı 5 saate çıkarıldı.

11 AĞUSTOS

2091 sayılı Haşhaş Ekimiyle İlgili Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun yayımlandı.

15 AĞUSTOS

- Tekel ürünlerine büyük oranlı zamlar yapıldı.
- Balıkesir'de İşbir Elektrik Sanayii AŞ kuruldu.

16 AĞUSTOS

- Elvis Presley, malikânesinde ölü bulundu.

- Elâzığ'ın Ağın ilçesine bağlı Pul köyünde 75 yaşındaki Bekir Arabacı, anarşik olayları protesto etmek için kendini yaktı.
- KİT ürünlerine yüzde 60-120 arasında değişen büyük oranlı zamlar yapıldı.

19 AĞUSTOS

- Ankara'da yapılan 'Ağır sanayi toplantısı' elektrik olmadığı için mum ışığı altında başladı.

20 AĞUSTOS

- Voyager 2, Jüpiter, Satürn ve Neptün'ü incelemek için uzayda yola çıktı.

22 AĞUSTOS

- Bir süre önce yurdun çeşitli yerlerinde çıkan 20'den fazla orman yangınına, bugün İstanbul Ayazağa ve Belgrat Ormanlarında çıkan yangınlar da eklendi.

25 AĞUSTOS

- Uluslararası Telekomünikasyon Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun kabul edildi.

26 AĞUSTOS

- Gümrüğe Terkedilen ve Terkedilmiş Sayılan Eşyanın Tasfiyesine İlişkin Tüzük yayımlandı.

29 AĞUSTOS

- Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası kabul edildi.

30 AĞUSTOS

✍ Kara Kuvvetleri Komutanlığına, Ege Ordu Komutanı Org. Kenan Evren getirildi.

✍ Millîyüzcü Erdal Acet Manş Denizi'ni 9 saat 4 dakikada geçti. Bu mesafedeki en iyi 10 derece sıralamasına girdi.

31 AĞUSTOS

✍ Döviz transferi yapılamadığı için, LPG (bütan gazı) sıkıntısı başladı.

2 EYLÜL

✍ Başbakan Demirel yaptığı basın toplantısında: "Ne yok? Ne zamandan beri yok? Yok olan maddeyi bildirin istediğiniz kadar göndereyim." dedi.

3 EYLÜL

✍ İstanbul'da yapılan elektrik kesintisi, 08.00-21.00 saatleri arasına kadar uzatıldı.

5 EYLÜL

✍ Ankara'ya gelen IMF yetkilileri ile görüşmeler başladı.

6 EYLÜL

✍ İstanbul'da tüp gaz kuyrukları oluştu. Tüp gaz, peşin parayla sıra numarası alınarak satılıyor.

8 EYLÜL

✍ Hükûmetçe hazırlanan "Ekonomik istikrar paketi" kamuoyuna açıklandı. Ancak, bu paketin, esas olarak, devlet tarafından üretilen çeşitli ürünlerin fiyatlarına büyük oranlı zamlar yapmaktan ibaret olduğu anlaşıldı.

10 EYLÜL

✍ Oleyiş Sendikası Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonundan (TÜRK-İŞ) ayrılarak Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) katıldı.

11 EYLÜL

- 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanunu yayımlandı.

12 EYLÜL

- 32. Uluslararası Halk Oyunları Yarışması Fransa'nın Dijon kentinde yapıldı. Türkiye 48 ülke arasında birinci oldu.

13 EYLÜL

- İkinci Milliyetçi Cephe hükûmeti 8 Eylül 1977'de istikrar önlemleri paketiyle birlikte zamları da açıklamıştı. Uluslararası Para Fonu, IMF 13 Eylül'de önlemleri yetersiz bulduğunu açıkladı.

14 EYLÜL

- Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Seha Meray öldü.

Seha Meray (1924-1977)

19 EYLÜL

- 10. Dünya Enerji Konferansı İstanbul'da toplandı.

22 EYLÜL

- TL'nin değeri dolara göre yüzde on indirildi; dolar 19,25 TL oldu.

23 EYLÜL

- Filmlerin ve Film Senaryolarının Denetlenmesi Hakkında Tüzük yayımlandı.

29 EYLÜL

- İstanbul Büyükçekmece Barajı'nın temeli atıldı.

30 EYLÜL

- Bridgestone ortaklığıyla İzmit'de Brisa kuruldu.

1 EKİM

- "Türkiye-Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesi" Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanıp yayımlandı.
- Brezilyalı futbol yıldızı Edson Arantes do Nascimento Pele futbolu bıraktı.

4 EKİM

- ✍️ Kamu personeli kadroları mali yıl sonuna kadar donduruldu.

11 EKİM

- ✍️ Deniz bilimcisi Kaptan Jacques Cousteau, ünlü teknesi Calypso ile İstanbul'a geldi.

12 EKİM

- ✍️ Tarihçi Prof. İsmail Hakkı Uzunçarşılı öldü.

13 EKİM

- ✍️ Dört Filistinli bir yolcu uçağını Somali'ye kaçırdı ve Kızıl Ordu mensubu 11 tutuklunun salıverilmesini istedi.

17 EKİM

- ✍️ Türkiye'de grev olmadan yapılan ilk lokavt, MESS'e (Madeni Eşya Sanayii İşverenleri Sendikasına) bağlı 12 iş yerinde 4.552 işçiye karşı uygulanmaya başladı. Üretim durduğu iş yeri sayısı 43'e çıktı, grevdeki işçi sayısı 25 bin 786'ya çıktı.

18 EKİM

- ✍️ Filistinli gerillaların Somali'nin Mogadişu Havaalanı'na kaçırdığı Lufthansa yolcu uçağını basan GSG-9 Alman anti-terör timi, korsanları öldürüp 86 rehineyi kurtardı.

20 EKİM

- ✍️ İSO Başkanı: "Bu hükûmet artık muhatap kabul edilemez." dedi.

21 EKİM

- ✍️ Avrupa Patent Enstitüsü (EPI) kuruldu.

27 EKİM

✍ Komandolar, İstanbul Ayazağa'da bulunan Işık Mühendislik Yüksek Okulunda Ayhan Gökdemir adlı solcu bir öğrenciyi, bıçaklayarak öldürdüler.

28 EKİM

✍ Ressam, karikatürist ve çizer Ratip Tahir Burak öldü.

31 EKİM

✍ Araştırma gemisi Hora tekrar Ege'ye açıldı.

✍ Sabancı Holdinge bağlı İzmit Köseköy'deki Lassa Lastik Fabrikası çalışmaya başladı.

1 KASIM

✍ Elektrik borcumuzu ödeyemediğimiz için, Bulgaristan Türkiye'ye verdiği elektriği keseceğini bildirdi.

✍ Dolar karaborsada 27 TL (Resmî kur, 20 TL).

4 KASIM

✍ Birleşmiş Milletler, Güney Afrika Cumhuriyeti'ne silah satışını yasakladı.

9 KASIM

✍ Başbakan Süleyman Demirel eleştirileri yanıtladı. "70 sente muhtaç olduğumuz devirde hacılarımıza 70 milyon dolar bulduk." dedi.

13 KASIM

- 🌿 Ajda Pekkan, 7. Dünya Popüler Şarkı Yarışması'nda 2 Altın Madalya kazandı.

Ajda Pekkan (1946-)

15 KASIM

- 🌿 Türk atleti Veli Ballı, Pakistan'da yapılan Uluslararası Atletizm Yarışmalarında Maraton dalında birinci oldu.

17 KASIM

- 🌿 Dr. Cahit Karakaş TBMM'nin 13. Başkanı oldu. Görevi 12 Eylül 1980'de sona erdi.
- 🌿 1952 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesini bitirdi. Berlin Teknik Üniversitesinde su inşaatı ve su ekonomisi kürsüsünden 1961 yılında doktorasını aldı. Yurda dönünce Bayındırlık Bakanlığının çeşitli alanlarında çalıştı.
- 🌿 Karakaş, 1965 yılında Adalet Partisinden Zonguldak milletvekili seçildi. 1969 yılında tekrar Adalet Partisinden milletvekili seçildi. 1973 yılında Adalet Partisinden istifa edip Cumhuriyet Halk Partisine geçti. 1. Nihat Erim kabinesinde Bayındırlık ve Ulaştırma bakanlıklarında bulundu. 17 Kasım 1977'de Millet Meclisi başkanlığına seçildi ve bu görevi 12 Eylül 1980'e kadar sürdürdü. Cahit Karakaş 1983 seçimleri ile Halkçı Partiden Zonguldak milletvekili seçilerek parlamentoya yeniden girdi. Daha sonra Demokratik Sol Partiye geçti. 1987 seçimlerine kadar Zonguldak milletveilliğini sürdürdü. Özellikle uluslararası parlamento kuruluşlarında görev alan Karakaş'ın çeşitli mesleki eserleri vardır.

Yaklaşık 165 gündür devam eden TBMM Başkanlık sorunu nihayet çözüldü. 38. turda CHP'li Cahit Karakaş, 227 oyla Başkan seçildi.

19 KASIM

Mısır devlet başkanı Enver Sedat, İsrail'i ziyaret eden ilk Arap lider oldu.

Enver Sedat (1918-1981)

20 KASIM

Uzun Dönemli Kalkınmanın ve Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının Temel Hedefleri ve Stratejisi yayımlandı.

21 KASIM

Türkiye'nin 210 milyon dolarlık borcunu ödememesi üzerine, Irak petrol boru hattıyla Türkiye'ye verdiği petrolü kesti.

24 KASIM

Yunanistan, Büyük İskender'in babası Kral II Filip'in (Makedonya Kralı) mezarının bulunduğunu açıkladı.

25 KASIM

İngiltere'de yayımlanan Financial Times gazetesi: "Türkiye iflas etmiş bir ülkedir." başlıklı bir yazı kaleme aldı.

28 KASIM

CHP lideri Bülent Ecevit Niğde'de "Tek Yol Devrim" sloganıyla karşılandı. Ecevit topluluğa "Tek yol oy" sözleriyle karşılık verdi.

30 KASIM

1978 Yılı Programı yayımlandı.

3 ARALIK

Tekel İdaresi, bir Bakanlar Kurulu Kararı ile kahve ithali ve dağıtımıyla görevlendirildi. Türkiye'de uzun zamandır süren ve gittikçe artan bir kahve darlığı hissedilmekte idi.

5 ARALIK

Yerel seçimlere 6 gün kala elektrik kesintilerine son verildi.

10 ARALIK

Toptaş Cezaevinde tutuklu TİK-KO ve THKP-C/Acilciler örgütlerine bağlı 9 tutuklu, gardiyanları bağladıktan sonra jandarmaya ateş açarak kaçılar.

Uluslararası Af Örgütü Nobel Barış Ödülü'nü aldı.

11 ARALIK

Yerel seçimler esnasında yurdun hemen hemen her yerinde protesto ve çatışmalar görüldü. 13 kişi öldü, 87 kişi yaralandı.

AP'den 3 milletvekili istifa etti. Böylece İkinci Milliyetçi Cephe hükûmeti Meclisteki sayısal çoğunluğunu kaybetti. İzleyen günlerde sonra buna dört yeni istifa katılacaktır.

Yerel seçimler yapıldı. 67 ilin, 42'sini CHP, 15'ini AP, 5'ini MHP, 3'ünü MSP ve 2'sini de bağımsızlar kazandı. CHP ve MHP yerel seçim sonuçlarını memnuniyetle karşılarken Adalet Partisi sonuçların ertesinde sessizliğe teslim oldu. Seçim sonuçlarından sonra Ecevit yerel seçim sonuçlarının önemli gelişmelere sebebiyet vereceğini dile getirdi.

Bülent Ecevit (1925-2006)

14 ARALIK

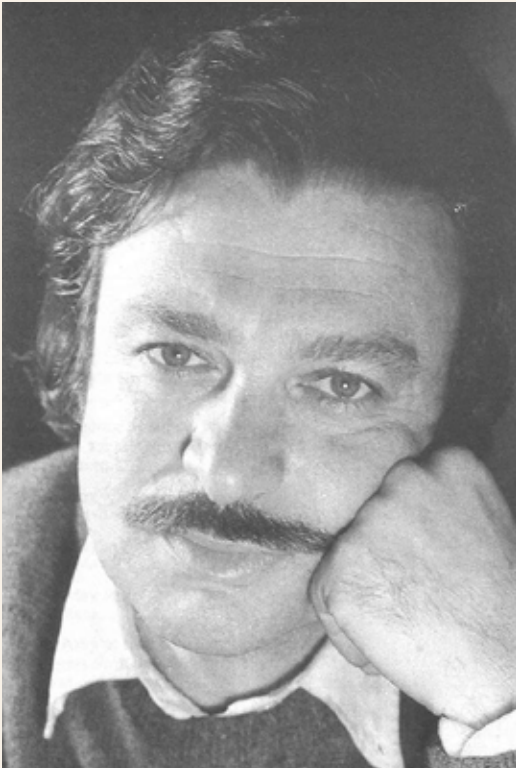
Tunç Okan'ın yönettiği "Otobüs" filmi gösterime girdi.

CHP'li Aytekin Kotil İstanbul Belediye Başkanı oldu.

Aytekin Kotil (1934-1992)

Romancı, Mühendis Oğuz Atay öldü.

19 ARALIK

Borusan Yatırım ve Pazarlama Şirketi kuruldu.

20 ARALIK

Elektrik kesintisi tekrar tüm yurttan başladı.

21 ARALIK

60 milyon dolarlık borcumuzu ödemediğimiz için Japonya demir sevkiyatını durdurduğunu açıkladı.

22 ARALIK

CHP, hükûmet aleyhine gensoru verdi. CHP Millet Meclisi Grup Başkanvekilleri Altan Öymen ve Hayrettin Uysal tarafından Meclis Başkanlığına sunuldu. Gensorda hükûmetin ahenkli çalışmaktan uzak olduğu, halkın içinde bulunduğu yoksulluktan hükûmetin sorumlu olduğu belirtildi.

22-26 ARALIK

DISK 6. Genel Kurulu Ankara'da gerçekleşti. Genel Başkanlığa kimin getirileceğiyle ilişkili olarak bazı sendikalar arasında süren çekişme yaşandı.

24 ARALIK

MIT İstihbarat Başkan Yardımcısı, Emekli Albay Sabahattin Savaşman, CIA hesabına casusluk yaptığı gerekçesiyle, Genelkurmay Askerî Mahkemesi tarafından tutuklandı.

27 ARALIK

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DISK) Genel Başkanlığı'na Abdullah Baştürk seçildi.

Sultanahmet'teki İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi yakıldı, Ankara'da Hacettepe Üniversitesi bir yıl süreyle kapatıldı.

28 ARALIK

Ankara'da içinde öğrencilerin bulunduğu bir otobüse ateş açıldı. 7 öğrenci yaralandı.

Asırlık bir yapı olan Sultanahmet İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi sabotaj neticesi çıkan yangında tamamen yandı.

30 ARALIK

İkinci Boğaziçi Köprüsü (Fatih Sultan Mehmet Köprüsü) 104 milyon liraya ihale edildi.

31 ARALIK

Mecliste yapılan güven oylamasında AP-MHP-MSP hükûmeti 218'e karşı 228 ret oyu ile düşürüldü. Süleyman Demirel bunun ardından istifasını sundu ve hükûmet bunalımının başlayacağına dair düşüncelerini dile getirdi. Bülent Ecevit ise hükûmet bunalımının bittiğini ifade etti. Cumhuriyet tarihinde ilk kez bir hükûmet gensoru ile yıkılmış oldu.

Arap Türk Bankası AŞ adlı yabancı sermayeli banka kuruldu.

Terör olaylarındaki yoğunluk ve tırmanış 1977 yılında da sürdü. Hemen her gün ülkenin bir ya da daha fazla yerinde insanlar terör nedeniyle hayatını kaybetti.

Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 3,0 büyüdü. Toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 26,3; dolar kuru 18,09 TL oldu.

Çeşitli mallarda, bu arada özellikle demir-çelik, çimento ve akaryakıtta kıtlık başladı.

1978

1 OCAK

Ataş Rafinerisinde, ham petrol ithalindeki sıkıntılar nedeniyle, üretimin yarı yarıya azaldığı açıklandı.

Hindistan Havayollarına ait Boeing 747 tipi bir yolcu uçağı, Bombay açıklarında havada infilak ederek denize çakıldı; 213 kişi öldü.

2 OCAK

Termik santrallerdeki kömürün azalması, barajlardaki su seviyesinin de düşmesi nedeniyle Ankara dışındaki tüm illerde günde üç saat elektrik kısıntısı yapılacağı açıklandı.

3 OCAK

Süleyman Demirel hükûmeti istifa etti. Hükûmeti kurma görevi Bülent Ecevit'e verildi. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Adalet Partisinden istifa eden milletvekilleri ile görüşmeye başladı. Bülent Ecevit ile 12 eski AP'li Tuncay Mataracı, Şerafettin Elçi, Mete Tan, Hilmi İşgüzar, Orhan Alp, Fethi Acar, Mehmet Oğuz Atalay, Cemalettin İnkaya, Ali Rıza Septioğlu, Enver Akova, Ahmet Karaaslan ve Güneş Öngüt arasındaki görüşmelerin ilki Bayramoğlu'nda bir otelde gerçekleştirildi. Ancak görüşmelerin gizli tutulmasına

rağmen basının bunu bir şekilde öğrenmesi üzerine görüşmelerin başka bir ortamda gerçekleştirilmesine karar verildi. Görüşmelerin devamı dönemin CHP'li İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil'in organizasyonunda Belediyeye ait Florya'daki Güneş Otel'de yapıldı.

Süleyman Demirel (1924-2015)

Hindistan'da İndira Gandhi Kongre Partisinden çıkarıldı.

İndira Gandhi (1917-1984)

5 OCAK

Bülent Ecevit hükûmeti kuruldu. Bülent Ecevit'in yeni kabinesinde Güneş Otel'de görüştüğü 10 eski AP'li milletvekilinin yanı sıra Cumhuriyetçi Güven Partisi Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu ve Demokratik Parti Genel Başkanı Yardımcısı Faruk Sükan da yer buldu. Güneş Otel'de Ecevit'in görüştüğü Oğuz Atalay dışındaki 10 milletvekili yeni kurulan hükûmette bakan olarak görev aldı. Hükûmete girenlere yer açabilmek için Devlet Bakanlıklarının sayısı artırıldı. İşletmeler ve Yerel Yönetimler Bakanlıkları yeni kurulan bakanlıklar olarak tarihe geçti. Yeni kabine şu isimlerden oluşmaktaydı: Başbakan Bülent Ecevit, Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüpoğlu, Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu, Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin, Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan, Devlet Bakanı Hikmet

Çetin, Devlet Bakanı Enver Akova, Devlet Bakanı Hasan Korkut, Devlet Bakanı Lütfi Doğan, Devlet Bakanı Salih Yıldız, Devlet Bakanı Ali Rıza Septioğlu, Devlet Bakanı Mustafa Kılıç, Devlet Bakanı Ahmet Şener, Adalet Bakanı Mehmet Can, Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık, İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı, Dışişleri Bakanı Ahmet Gündüz Ökçün, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Millî Eğitim Bakanı Mustafa Necdet Uğur, Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi, Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mete Tan, Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı, Ulaştırma Bakanı Güneş Öngüt, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Yüceler, Çalışma Bakanı Ahmet Bahir Ersoy, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp, İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal, Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun, İmar ve İskân Bakanı Ahmet Karaaslan, Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı Ali Topuz, Orman Bakanı Vecdi İlhan, Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel Çakmur, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar, Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı, Yerel Yönetim Bakanı Mahmut Özdemir.

Yılmaz Yalçiner Şura dergisini çıkardı.

7 OCAK

BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim, Kıbrıs'la ilgili temaslarda bulunmak üzere Ankara'ya geldi.

8 OCAK

Merkez Bankası döviz rezervlerinin 450 milyon dolarla son yılların en düşük düzeyine indiğini açıkladı.

9 OCAK

Akaryakıt sıkıntısı had safhada; akaryakıtı biten hastaneler hasta kabul etmemeye ve yatan hastaları taburcu etmeye başladılar.

Bir günde 14 yer bombalandı. İstanbul'da 5, Ankara'da 7, Trabzon ve Afşin'de de birer yere atılan bombalar hasara yol açtı.

Tekel Genel Müdür Vekili Esat Güçhan görevden alındı, yerine vekaleten Orhan Özet getirildi.

İstanbul'da Çapa Tıp Fakültesi şiddetli soğuk nedeniyle tatil edildi.

10 OCAK

Sovyetler, Soyuz kapsülü içinde iki kozmonotu, Salyut VI laboratuvarıyla buluşmak üzere uzaya yolladı.

Başbakan Bülent Ecevit "Ekonomide ve devlet yapısında bir enkaz devralmış durumdayız" dedi.

Bülent Ecevit (1925-2006)

15 OCAK

Son 15 günde siyasi cinayetler sonucunda 30 kişinin öldürüldüğü açıklandı.

16 OCAK

İstanbul Emniyetinde yapılan değişiklik sonucu, İl Emniyet Müdürü Nazmi İyibil merkeze alınırken, Asayiş Şube Müdür Yardımcısı Sadettin Tantan Kahramanmaraş'a atandı.

17 OCAK

Ecevit hükûmeti 218 redde karşı 229 oyla güven oyu aldı.

20 OCAK

Muhittin Üstündağ, Orhan Eyüboğlu'nun ayrılmasıyla boşalan CHP Genel Sekreterliğine getirildi. Merkez Yönetim Kuruluna Baykalcılar giremedi.

23 OCAK

Türkiye 1. Kömür Kongresi Zonguldak'ta yapıldı.

24 OCAK

Sovyetler Birliği'ne ait nükleer reaktör taşıyan Cosmos 954 adlı uydu Dünya atmosferine girerken yanarak parçalandı, radyoaktif serpintileri Kanada'nın kuzeybatısına yayıldı. Dağılan parçaların ancak %1'i toplanabildi.

26 OCAK

TÜSİAD Başkanı Feyyaz Berker TCK'nin 141, 142 ve 163'üncü maddelerinin kaldırılmasını istedi.

29 OCAK

Türkiye İşçi Köylü Partisi kuruldu. Doğu Perinçek'in de kurucuları arasında bulunduğu parti Marksist çizgide yer almakla birlikte Sovyetler Birliğince izlenen politikalara da karşı olduğunu belirtiyordu.

30 OCAK

Eğitim Enstitüsü öğrencileri Ankara, İstanbul ve Eskişehir'de gösteriler düzenledi.

CHP senatörü Niyazi Ünsal gençler arasında çatışmalar yaratanın Seferberlik Tetkik Kurulu adlı gizli bir askerî örgüt olduğunu ileri sürdü.

Fransa'ya çinko götüren İsmail Hakkı Şilebi, Mora Yarımadası civarında battı, 14 Kişilik mürettebat kurtarıldı.

31 OCAK

Zonguldak'ta ikramiyesi ödenmeyen 20 bin maden işçisi direnişe geçti.

1 ŞUBAT

İstanbul Sağmalcılar Cezaevinde isyan çıktı.

2 ŞUBAT

Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık, "Ordu içinde kontrgerilla yoktur." dedi.

3 ŞUBAT

MESS ile Maden-İş arasında 40 bin işçiyi kapsayan bir sözleşme imzalandı.

Başbakan Bülent Ecevit Kontrgerilla olarak adlandırılan resmî bir örgütün devletin güvenlik güçleri arasında yer almadığına dikkat

çekerken daha önceki devlet ricalinin bu kavramı yerli yersiz kullanmasından dolayı tanımlama ve adlandırma sorununun ortaya çıktığını belirtti. Başbakan ayrıca Türk ordusunu siyasi tartışmaların dışında bırakılması konusunda hassas davranılması gerektiğini savundu.

✍ Eylem hazırlığında olan çok sayıda sağ görüşlü komando olarak adlandırılan eylemci yakalandı.

4-5 ŞUBAT

✍ Bazı faili meçhul cinayetlerin "kontrgerilla" tarafından işlendiği yolunda üstü örtülü ya da açık ithamlar basında sıkça görülmeye başlandı. Süleyman Demirel "Aslında sözü geçen örgüt Özel Harp Dairesidir" dedi.

7 ŞUBAT

✍ TÖB-DER, TÜM-DER ve TÜTED kapatıldı.

9 ŞUBAT

✍ 1976 yılında temeli atılan Adapazarı'ndaki Başak Traktör Fabrikası üretime başladı.

10 ŞUBAT

✍ Askerî Yüksek İdare Mahkemesi eski Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Namık Kemal Ersun'un görevden alınma kararlarını iptal etti.

✍ Eski TRT Genel Müdürü Şaban Karataş "memuriyeti gasp" suçundan üç ay hapis cezasına mahkûm edildi.

13 ŞUBAT

✍ THY'nin Trakya adlı yolcu uçağı İstanbul-Izmir seferini yaparken Ankara Polis Kolejinin bir öğrencisi 17 yaşındaki Adnan Mintaş tarafından kaçırılmak istendi. Olay gelişmeden korsan yakalandı.

✍ Başbakan Ecevit IMF'nin Türkiye'nin özelliklerini göz önünde bulundurması gerektiğini ifade etti. Başbakan ekonominin istikrara kavuşabilmesi için gereken önlemlerin kısa süre içerisinde alınacağını belirtti.

15 ŞUBAT

✍ Bakanlar Kurulunca, ülkenin döviz sıkıntısını hafifletmek için yurt dışına yapılan turistik gezilerin en az 2 yılda bir yapılabileceği kararlaştırıldı.

Kredi muslukları açıldı. Dünya Bankası 350 milyon dolar kredi verdi. 3 Amerikan Bankası toplam 3 milyar dolar kredi açacak. Romanya ile de kredi anlaşması yapılıyor.

16 ŞUBAT

Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, ithal eşyaların satışının yasaklandığını açıkladı.

17 ŞUBAT

Geçen yıl Hacca gidenlerin bu yıl içinde tekrar gidemeyecekleri açıklandı.

18 ŞUBAT

Kıbrıs'ta iki Mısırlı terörist Asya-Afrika Halkları Dayanışma Örgütü toplantısını basıp 11 rehine aldı. Rehinelerle birlikte Cibuti'ye giden teröristler tekrar Larnaka'ya döndüler. Rehineleri kurtarmak üzere bir Mısır askerî uçağıyla Larnaka'ya gelen Mısırlı asker komandalara havaalanında Rum Millî Muhafızları zırhlı araçlarla hücum etti. Bu traji-komik olaylarda 15 Mısırlı komando öldü; 41 komando Rumlarca "esir" alındı.

21 ŞUBAT

Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel vergi kaçakçılığından bir yıl beş ay hapse mahkûm edildi.

Yahya Demirel (1950-2012)

22 ŞUBAT

Libya Başbakanı Abdüsselam Callud resmî bir ziyaret için Türkiye'ye geldi.

23 ŞUBAT

Libya, Türkiye'ye 2 milyon ton daha fazla petrol vereceğini açıkladı.

25 ŞUBAT

Ham madde ve yakıt sıkıntısından dolayı, Samsun Azot Fabrikası ile Ünye Çimento Fabrikası üretimlerini durdurdular.

28 ŞUBAT

Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Kenan Evren Genelkurmay Başkanlığına atandı.

Kenan Evren (1917-2015)

Adnan Menderes'in oğlu Mutlu Menderes Ankara'da bir otomobil altında kalarak hayatını kaybetti.

1978 yılı Bütçe Kanunu kabul edildi.

1 MART

Yeni bir devalüasyonla 1 doların TL karşılığı 19,95 TL'den 25 TL'ye yükseltildi. Bakanlar Kurulu toplantısı sekiz saat sürdü ve cumhuriyet tarihinin en ağır devalüasyon kararlarında biri alındı. Türk lirasının karşılığı çeşitli yabancı paralara göre ortalama %32,5 oranında düşürüldü. Turistik amaçlarla yurt dışına çıkışlar için %50 zamlı kurun uygulanacağı kararlaştırıldı. Devalüasyon kararı tüm bankalara iletilerek tüm kambiyo işlemlerinin durdurulması istendi. Mükerrer Resmî Gazete'nin yayımlanmasından sonra kambiyo işlemleri tekrar başladı. Dolar karşısında Türk lirasının değeri %29,87 oranında düşürüldü. Alman Markı karşısında ise %33,72 oranında değer kaybetti.

Maliye Bakanı alınan kararlarla ve önlemlerle Türkiye'nin dış kredi almasının sağlanacağını ifade etti.

5 MART

İstanbul İstinye'de yapılan 23. Balkan Kros Şampiyonası'nda Mehmet Yurdadön 12 bin metre, Sadık Salman 8 bin metre yarışmasında birinci oldular.

6 MART

IMF ile Türk delegasyonu arasındaki görüşmeler Washington'da başladı.

Yaş haddinden emekli olan Genelkurmay Başkanı Org. Semih Sancar, görevini törenle KKK Org. Kenan Evren'e devretti. 1917 yılında Manisa'da doğan Kenan Evren ilk öğretim hayatını Manisa, Balıkesir ve İstanbul'da tamamladı. Maltepe Askerî Lisesinden mezun oldu. Kara Harp Okulu ve Harp Akademisini bitirdi.

7 MART

Kenan Evren Genelkurmay Başkanlığı görevine başladı.

8 MART

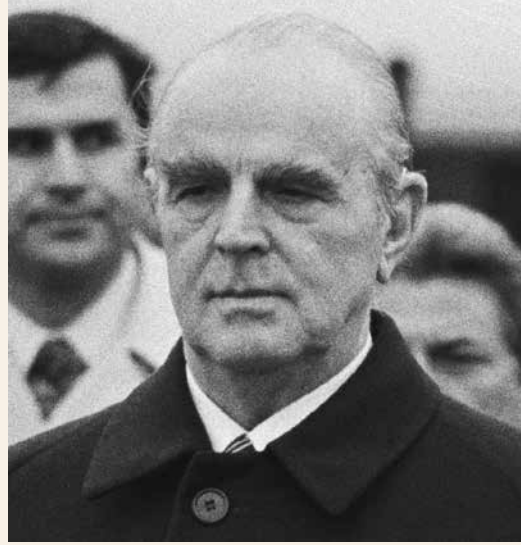
Orgeneral Nurettin Ersin Kara Kuvvetleri Komutanlığına atandı.

Nurettin Ersin (1915-2005)

10 MART

Başbakan Bülent Ecevit ile Yunanistan Başbakanı Karamanlis arasında İsviçre'nin Montrö şehrinde bir zirve toplantısı gerçekleşti.

Konstandinos Karamanlis (1907-1998)

13 MART

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan Demir Çelik Dağıtımıyla İlgili Yönetmelik Resmî Gazete'de yayımlandı. Yönetmeliğe göre her ilde valinin başkanlığında bir komisyon kurulacak. İnşaat demiri almak isteyen müteahhitler ve diğer ihtiyaç sahipleri bu komisyona başvuracaklar ve ihtiyaç belgesi alacaklar. Belgeyi alan vatandaş doğrudan doğruya satış deposuna giderek demirini alabilecek. Bu yöntemin amacının karaborsanın önlenmesi ve aracının ortadan kaldırılması olduğu açıklandı.

Genelkurmay Başkanı Evren "Ordu parlamenter sisteme saldırırları yok edecek güçtedir." dedi.

14 MART

Tiyatro ve sinema oyuncusu Aziz Basmacı İstanbul'da öldü.

Aziz Basmacı (1910-1978)

15 MART

MSP lideri Necmettin Erbakan hakkında açılan davanın düşmesi amacıyla Siyasi Partiler Yasasında değişiklik öngören ve Korutürk tarafından veto edilen yasa çıktı.

16 MART

İstanbul Üniversitesinden çıkan öğrencilere ateş açıldı, olayda yedi kişi öldü, 47 kişi yaralandı. Üniversite, Senato kararıyla süresiz kapatıldı.

Sıkıyönetim Komutanlığı 1981 yılının 16 Mart'ında İstanbul'daki 156 cinayetin sağ eylemciler tarafından işlendiğini açıkladı.

İtalya'da eski Başbakan Aldo Moro Kızıl Tugaylar adlı terör örgütü mensuplarınca kaçırıldı. Moro'yu kaçıranlar bazı taleplerde bulunduktan sonra kendisini 9 Mayıs'ta öldüreceklerdir.

17 MART

Şair ve Yazar Ceyhun Atuf Kansu 17 Mart 1978 günü Ankara'da öldü. 1986 yılından itibaren verilmek üzere adına bir şiir ödülü kondu.

18 MART

İstanbul Ümraniye'de kurşunlanmış beş ceset bulundu. Ertesi gün yapılan aramalarda, 80 kişi gözaltına alındı.

Pakistan'ın devrik başkanı Zülfikâr Ali Butto, muhaliflerinden birine suikast düzenlediği gerekçesiyle ölüm cezasına çarptırıldı.

19 MART

 Hollanda'nın Amsterdam kentinde 50 bin kişi nötron bombasını protesto için yürüdü.

20 MART

 DİSK, üniversitede 6 öğrencinin öldürülmesine tepki olarak 2 saatlik bir "Faşizme ihtar" grevi yaptı. Grev, tüm Türkiye'de uygulandı.

21 MART

 Rodezya'da beyaz ırkın egemenliği sona erdi, üç siyah bakan göreve başladı.

24 MART

 1970 yılında "yılın hukukçusu" seçilen savcı Doğan Öz görevine gitmek üzere otomobiline binerken tabancalı bir saldırı sonunda hayatını kaybetti. Daha sonra olayın sanığı olarak İbrahim Çiftçi yakalanıp yargılanacaktır. Ankara Savcı yardımcılarında olan Doğan Öz evinden iş yerine giderken otomatik tabanca ile başından vurularak katledildi. Savcıyı öldüren zanlının daha önce arandığı ve giyabi tutuklama kararının

öldürülen Doğan Öz tarafından verilen Ticaret ve Turizm Yüksek Okulu öğrencisi Naci Üner olduğu belirlendi. Ancak daha sonra cinayeti işleyenin İbrahim Çiftçi olduğu anlaşıldı. Çiftçi dört kez idama mahkûm edildi ancak dördünde de karar bozuldu ve 1985 yılında beraat etti. Savcı Öz devlet içerisinde Kontrgerilla yapılanması üzerine raporlar hazırlamaktaydı.

29 MART

 Maliye Bakanlığınca Anadolu Bankasının hesaplarına el konuldu.

30 MART

 Eski Genelkurmay başkanlarından Memduh Tağmaç öldü.

1 NİSAN

 Cumhuriyet döneminin ilk rektörü Ord. Prof. Dr. İsmail Hakkı Baltacıoğlu Ankara'daki evinde 92 yaşında öldü.

İsmail Hakkı Baltacıoğlu (1886-1978)

6 NİSAN

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Server Tanilli silahlı saldırıya uğradı. İstanbul Üniversitesi Anayasa Doçenti Server Tanilli İstanbul Suadiye'deki evine dönerken uğradığı silahlı bir saldırıda ağır yaralandı. Aldığı kurşunlardan omuriliği zedelenen Tanilli felç oldu. Server Tanilli 12 Mart Darbesi sonrası üniversiteden uzaklaştırılmıştı. Uygarlık Tarihi kitabı nedeniyle yargılanan Tanilli beraat etmiş, üniversiteye dönmüştü.

7 NİSAN

- Federal Almanya ile 50 milyon marklık Kredi Anlaşması imzalandı.
- ABD Başkanı Jimmy Carter, Nötron bombasının geliştirilme çalışmalarının durdurulmasına karar verdi.
- Muğla'nın Yatağan ilçesinde termik santral temeli atıldı.

9 NİSAN

- İş ve İşçi Bulma Kurumu genel müdürü, "nüfus artışı böyle sürerse, işsiz sayısı 2000 yılında 13-14 milyona ulaşabilir." dedi.

13 NİSAN

- Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu 1978 yılı için IMF'nin 1 milyar 150 milyon dolarlık bir kredi vereceğini söyledi.
- Başbakan Ecevit dört günlük resmî bir ziyaret için Yugoslavya'ya gitti.

14 NİSAN

- Samsun sigarası karaborsaya düştü.

15 NİSAN

- Türk atlet Veli Ballı, Hollanda'da yapılan 9. Uluslararası Westland Maratonu'nda birinci oldu.

17 NİSAN

Malatya Belediye Başkanı "Hamido" adıyla tanınan Hamit Fendoğlu evine gönderilen bombalı bir paketin patlaması sonucu öldü. Olayda Hamit Fendoğlu'nun gelini ve torunu da can verdi. Hamit Fendoğlu bağımsız olarak Malatya Belediye Başkanı seçilmişti. Ankara'dan kendisine gönderilen paketi açınca bombanın infilak etmesiyle hayatını kaybetti.

18 NİSAN

Malatya'da halk arasında yayılan "Hamido'yu komünistler öldürdü" söylentisinin ardından sağcı gruplar Adalet Partili, MHP'li ve MSP'li olan gruplar Alevilerle CHP'ye mensup kişilere ait ev ve iş yerleriyle sol örgütlerin lokallerine saldırdılar; olaylarda üç sol görüşlü öğrenci öldü, bine yakın bina tahrip edildi. Malatya'da asayiş askerler tarafından sağlandı, gece sokağa çıkma yasağı uygulandı. Elektrikler kesildi ve okullar tatil edildi. Malatya sakinleri evlerinden çıkamadı. TÖB-DER, PTT ve Vali Konağı, binlerce iş yeri ve konut yakıldı. Hamit Fendoğlu, gelini ve torunu Malatya'ya gelen Süleyman Demirel, Alparslan Türkeş ve Celal Bayar'ın da katıldığı kalabalık bir cenaze töreniyle toprağa verildi.

20 NİSAN

Kore Hava Yolları uçağı Sovyetler Birliği üzerinde uçarken iniş zorlandı. Murmansk'ın 300 km doğusunda donmuş bir göle yapılan zorunlu iniş sırasında iki kişi öldü ve pek çok kişi yaralandı.

21 NİSAN

Malatya'da içme suyuna zehir karıştırıldığına ilişkin asılsız söylentinin Millîyetçi Hareket Partisi il başkanına ait özel hastaneden çıktığı anlaşıldı.

23 NİSAN

İğdir'da ülkücüler Cumhuriyet Halk Partililere ait ev ve işyerlerine saldırıp tahrip etti.

Türk Hava Yollarında Hava-İş sendikasına üye işçiler greve başladı.

24 NİSAN

IMF ile imzalanan stand-by anlaşması çerçevesinde IMF Yönetim Kurulu Türkiye'ye dört taksit hâlinde 450 milyon dolarlık kredi açılmasını kabul etti. Ancak, Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sıkıntıları aşabilmesi için bu miktarın son derece yetersiz olduğu açık. Diğer yandan, Türkiye'nin üstlendiği parasal limitlere uymadığını ileri süren IMF Aralık ayında bu anlaşmayı geçersiz saydığını açıkladı.

Ereğli Kömür İşletmesine bağlı Armutçuk kömür ocağında meydana gelen grizu patlamasında 17 işçi hayatını kaybetti.

Türk Hava Yolları işçilerinin bir gün önce başlayan grevi, "millî güvenlik" gerekçesiyle 1 ay ertelendi.

Yahya Demirel'in İsviçre'ye kaçtığı anlaşıldı.

27 NİSAN

Ankara Valiliği, Ülkü Ocaklarının kapatılması talebiyle Cumhuriyet Savcılığına başvurdu.

29 NİSAN

İzmir'de eyleme geçen 12 komando tutuklandı. İskenderun'dan İzmir'e eyleme gelen komandoların TARIŞ genel müdürünü öldürmeyi planladıkları açıklandı.

Milletvekili aylığı net 7.254 lira artarak 31.956 lira oldu. Yargıç ve savcılarının gösterge tablolarının değiştirilmesi sonucu TBMM üyelerinin milletvekili ve senatörlerin aylıklarının da artması kesinleşti.

Et ve Balık Kurumu, ürünlerine zam yaptı. Personel ve işletme giderlerindeki artış gereği bu zamların yapıldığı açıklandı.

Adalet Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan bir protokolle Adli Zabıta kuruldu. Protokole göre İçişleri Bakanlığı polis gücünün bir bölümünü adalet hizmetine ayıracak. Görevlendirilecek polislerin savcının emrinde olacağı ifade edildi.

1 MAYIS

İstanbul'da geçen yılın aksine olaysız ve sakin geçen 1 Mayıs kutlamalarından sonra, gece yarısı 3 polis şehit edildi.

Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık New York Times gazetesine verdiği demeçte Türkiye'ye uygulanan silah ambargosundan dolayı memnuniyetsizliğini dile getirerek Ambargoya son verilmemesi durumunda Amerika üslerine Türkiye'de yer verilme-yeceğini ifade etti.

Kahramanmaraş'ta sağ görüşlü 3 kişi, kimliği bilinmeyen kişilerce kurşuna dizilerek öldürüldü.

3 MAYIS

Başbakan Ecevit resmî bir ziyaret için Bulgaristan'a gitti.

7 MAYIS

Çevreciler İskoçya'da bir nükleer santral inşaat alanını işgal ettiler.

8 MAYIS

Radyo-TV Gazetecileri Derneği kuruldu.

9 MAYIS

Kızıl Tugaylar örgütünün 16 Mart'ta kaçırdığı eski Başbakan Aldo Moro'nun cesedi Roma'da bir arabanın bagajında bulundu.

Ülkücüler İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesinde dersten çıkan öğrencilerin üzerine ateş açtı; 3 kişi öldü, 12 kişi yaralandı.

10 MAYIS

Başbakan Ecevit resmî bir ziyaret için Almanya'ya gitti Ecevit daha sonra Almanya'dan İngiltere'ye geçti.

İstanbul'da, Beyoğlu'ndaki Çiçek Pasajı çöktü; olayda 12 kişi öldü

12 MAYIS

Ankara'nın Dışkapı semtindeki Yıba Çarşısı bir yangın sonucu harap oldu. Olayda çarşıda bulunan 49 kişi yanarak ve dumandan boğularak öldü; yüzden fazla kişi yaralandı.

13 MAYIS

Millî Savunma Bakanı H. Esat Işık, Amerikan ambargosunun kalkmaması üzerine, Türkiye’de ki Amerikan üslerinin kapatılacağını açıkladı.

19 MAYIS

Ankara’da, Gençlik ve Spor Bayramı’nda kız öğrencilerin kıyafetlerinden dolayı aleyhte tezahürat yapıldı. İstanbul’da tribünlerin önünde bomba patladı. Antakya’da kız öğrencilere saldırıldı ve elbiseleri yırtıldı. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Anıtkabir’e gitmedi.

21 MAYIS

OECD ile Türkiye arasında 1,4 milyar dolarlık borcun ertelenmesi hususunda bir anlaşma imzalandı.

23 MAYIS

İmralı Cezaevinden kaçan ABD’li Billy Hayes’in yazdığı roman “Geceyarısı Ekspresi” adıyla sinemaya aktarıldı. Türkiye, filmi protesto etti.

İslam Kalkınma Bankası, Türkiye’ye 16,4 milyon dolarlık kredi vereceğini açıkladı.

Ankara’da yapılan toplantıda bir araya gelen Valiler yaşanan şiddet olaylarında komandolar olarak bilinen sağ görüşlü öğrencilerin etkin olduğuna dikkat çektiler.

24 MAYIS

Başbakan Ecevit 13 gün sürecek ve ABD’yi kapsayacak dış geziye başladı. Ecevit ABD’yi ziyareti sırasında ABD Başkanı Carter ve Yunanistan Başbakanı Karamanlis ile görüşecektir.

Bir süredir piyasada bulunmayan ve ancak karaborsada satılan ‘yağ’dan sonra, ‘şeker’ de karaborsaya düştü.

28 MAYIS

Ecevit ve Karamanlis, Montrö’den sonra bu defada Amerika’da bir araya geldiler.

30 MAYIS

Başbakan Ecevit, ABD Başkanı Carter ile Washington'da görüştü.

İstanbul Kadıköy vapuru kaçırıldı. Silah zoruyla vapur Üsküdar'a yanaştırıldı ve anarşistler kaçtı. Beş kişi yaralandı.

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatan-
daşlarının, Yurt Dışında Çalışma
Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri
Bakımından Değerlendirilmesi
Hakkında Kanun yayımlandı.

1 HAZİRAN

Taşkent Film Festivali'nde, Türkan
Şoray 'En iyi kadın oyuncu' ödülü-
nü kazandı.

2 HAZİRAN

Madrid'de Ermeni teröristlerin düzenlediği saldırı sonucunda, Büyükelçimiz Zeki Kuneralp'in makam arabasında bulunan eşi Necla Kuneralp, emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu ve şoför öldüler. Büyükelçi araçta bulunmadığı için kurtuldu. Suikastı "Ermeni Katliamının İntikamını Almak İsteyen Komandolar" adlı örgütün gerçekleştirdiği bildirildi. Kırmızı ışıkta bekleyen araca başka bir araçtan otomatik silahlarla ateş açıldı. Saldırganlar olay yerinden kaçarken suikastta kullanılan araç terk edilmiş olarak bulundu. Görgü tanıkları saldırıyı düzenleyenlerin üç kişi olduklarını aktardı. Yaşanan suikast olayının ardından İç Güvenlik Kurulu Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüboğlu başkanlığında olağanüstü bir toplantı yaptı.

Necla KUNERALP
Ambassador
Kuneralp's wife

Beşir BALCIOĞLU
Retired Turkish
Ambassador

4 HAZİRAN

✍ Başbakan Ecevit, New York'ta finansal kuruluşlarla görüşerek borçlarımız için güvence verdi.

7 HAZİRAN

✍ TİKKO terör örgütünün lideri İbrahim Kaypakkana'nın yargılamasını yapan Hâkim Binbaşı Yaşar Değerli, otomobiline konulan bombanın patlaması sonucu ağır yaralandı.

10 HAZİRAN

✍ MİT, İran İstihbarat Örgütü SAVAK ile ilişkisini kesti.

11 HAZİRAN

✍ Cezaların bir kısmını tecil eden 'İnfaz Kanunu' yürürlüğe girdi ve mahkûmların salıverilmesine başlandı.

14 HAZİRAN

✍ T.C. Merkez Bankası'na yayımlanan bir tebliğle özel sektörde çıkarılacak tahvillerin evvelce yüzde 18 olan faiz hadleri yüzde 21'e çıkarıldı.

15 HAZİRAN

✍ İstanbul Tarabya'da bir belediye otobüsü denize uçtu; 35 yolcudan 4'ü kurtulabildi.

17 HAZİRAN

✍ Bafa Gölü kamulaştırıldı.

19 HAZİRAN

✍ Garfield karikatürleri yayımlanmaya başladı.

21 HAZİRAN

✍ Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

22 HAZİRAN

Plüton'un uydusu, Charon keşfedildi.

Ecevit, Moskova'da SSCB Devlet Başkanı Leonid Brejnev ile görüştü. Yapılan görüşmeler neticesinde siyasal, kültürel alanda anlaşmalar imzalandı. Ayrıca üç yıllık bir süreyi kapsayacak bir

ekonomik anlaşmayla Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye mal karşılığı petrol vereceği açıklandı. Üç yıllık süreyi kapsayacak ekonomik anlaşma ile Türkiye ve SSCB arasındaki ticaret hacminin 350 milyon dolara çıkarılacağı kabul edildi. SSCB'nin beşinci demir çelik tesisini inşaatması, nükleer santral kurması, temel mallarda Türkiye'nin ithalat işlemlerine kolaylıklar sağlaması da ekonomik anlaşmada yer aldı. İki ülke arasında imzalanan siyasal anlaşma ile iki ülke arasındaki ilişkilerin karşılıklı saygı, toprak bütünlüğü dokunulmazlığı ve içişlerine karışmama ilkelerine dayanacağı kabul edildi. Karadeniz kıtasahranlığı konusunda da Türkiye'nin haklarının korunacağı da kayıt altına alındı. Başbakan Ecevit ve Brejnev baş başa yaptıkları görüşmede iki ülke arasındaki ilişkileri değerlendirdi.

✍ Bazı Kamu Personeline Tayin Bedeli Verilmesi Hakkında Kanun yayımlandı.

23 HAZİRAN

✍ Moskova'da Türkiye ile SSCB Arasında İyi Komşuluk ve Dostça İşbirliği İlkelerini Saptayan Siyasal Belge imzalandı. Aynı tarihte aynı ülkeler Karadeniz'de Kıta Sahanlığının Sınırlandırılması Hakkında Anlaşmayı imzaladılar.

✍ 1971 yılında Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir'in vurularak yakalanması olayında keskin nişancı olarak rol oynayan ve kamuoyunca bu niteliğiyle bilinen Emekli Deniz Yarbayı Cihangir Erdeniz Pendik'te av malzemeleri satan dükkânında Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliğine mensup teröristlerce öldürüldü.

24 HAZİRAN

✍ SSCB'nin Türkiye'de petrol arayacağını açıklaması ortalığı karıştırdı. Yabancı petrol şirketleri Türkiye'ye olan satışlarını durdurdular.

27 HAZİRAN

✍ MİT Müsteşarlığına emekli Org. Adnan Ersöz getirildi.

✍ Anayasa Mahkemesine bomba atıldı.

✍ Benzin yokluğu nedeniyle uzun kuyruklar oluştu.

28 HAZİRAN

✍ Kıbrıs'ın Sesi Radyosu 14 yıllık yayın hayatına son verdi

29 HAZİRAN

✍ Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş " Önce sağ ezmek, sonra solla mücadele etmek görüşünden çılgın, adi, aşağılık düşünce olamaz " dedi.

✍ Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kore Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırmasına Dair 17 Haziran 1976 Tarihli Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Hükûmetlerarası Avrupa Göç Hareketleri Komitesi'nin (CİME) Kuruluş Yasasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye, İran ve Pakistan Tarafından İmzalanan Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilâtı ile İlgili İzmir Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun yayımlandı.

✍ Türkiye Cumhuriyeti ile Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında imzalanan Konsolosluk Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun yayımlandı.

✍ Sağlık Personelinin Tam Süre Çalışma Esaslarına Dair Kanun yayımlandı.

1 TEMMUZ

✍ Kamran İnan, Süleyman Demirel karşısında Genel Başkanlığa aday olabileceğini açıkladı. İnan, Adalet Partisinin eski günlerine dönmesi için buna ihtiyaç olduğunu ifade etti. Şahsi birtakım arayışlar içinde olmadığını sadece kurumsal bir canlanma için aday olacağını sözlerine ekledi. Adalet Partisinin halk nezdinde güven kazanabilmesi için bunun şart olduğunu vurguladı.

3 TEMMUZ

✍ Türk ve Yunan Dışişleri genel sekreterleri Ankara'da bir araya geldi.

✍ 29 kooperatifin kredisi usulsüz bulundu.

✍ Demirel, Ecevit'in kendisi için söylediği orduyu kışkırtma iddialarını korku ve evham içinde aslı astarı olmayan açıklamalar olarak değerlendirdi.

✍ İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdür Yardımcısı ile üç yönetici görevden alındı. Genel Müdür Yardımcısı, Personel Genel Müdürü, Hukuk Müşaviri ve Teftiş Kurulu Başkanı atamalarda yaptıkları usulsüzlükler nedeniyle görevlerinden el çektiler.

✍ Ankara Erzurum ve Mersin'de yaşanan çatışmalarda üç genç öldürüldü.

✍ Türkiye'nin 250 milyon dolar tutan borçlarının Yabancı Bankalar Konsorsiyumu tarafından ertelenmeyeceği ifade edildi.

✍ CHP Gençlik Kolları Başkanı Zeki Alçın görevinden alındı.

4 TEMMUZ

✍ Antalya Film Festivali'ni Maden filmi kazandı. Maden filminde oynayan Tarık Akan "en iyi erkek oyuncu", Hale Soygazi de "en iyi kadın oyuncu" ödülünü kazandılar.

✍ Siirt köylerinde 23 çocuk, bağırsak enfeksiyonundan öldü.

5 TEMMUZ

Pol-Der ve Pol-Bir Genel Merkezleri Ankara Valiliğince kapatıldı.

Atatürk Eğitim Enstitüsünün TÖB-DER'li Müdür Yardımcısı Fahrettin Yılmaz öldürüldü.

11 TEMMUZ

Doç. Dr. Bedrettin Cömert Ankara'da öldürüldü.

Bedrettin Cömert (1940-1978)

16 TEMMUZ

Danıştay polis dernekleri Pol-Der ve Pol-Bir'i kapatma kararını durdurdu.

17 TEMMUZ

Hayri Kozakçıoğlu İstanbul Emniyet Müdürlüğüne atandı.

20 TEMMUZ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) ile Bülent Ecevit hükûmeti arasında "toplumsal anlaşma" imzalandı. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK bu anlaşmaya katılmadı, bu tür biçimsel anlaşmaların kâğıt üzerinde kalmaya mahkûm olduğunu açıkladı.

21 TEMMUZ

Isparta'da öldürülen bir öğretmenin cenaze töreninde karşıt görüşlüler arasında kavga çıktı. Cumhuriyet Halk Partisi İl Merkezi, Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) tahrip edildi.

24 TEMMUZ

Salihli Cezaevinde mahkûmlar ayaklandı; müdür öldürüldü, savcı rehin alındı. Aynı gün Yargıtay, yasaların faşistçe hazırlanıldığını ve bunların kaldırılması için mücadele vermek gerektiğini söylemenin suç olmadığına karar verdi.

25 TEMMUZ

ABD Senatosu Türkiye'ye uygulanmakta olan silah ambargosu-

nun kaldırılmasını kararlaştırdı. Bu karar 1 Ağustos'ta Temsilciler Meclisince onaylanacaktır.

✍ Dünyanın ilk tüp bebeği Louise Brown İngiltere'de doğdu.

27 TEMMUZ

✍ İstanbul'da piyango bayii Nimet Abla öldü.

28 TEMMUZ

✍ Tarım alanlarının topraksız ve az topraklı köylülere kiralanacağı açıklandı.

30 TEMMUZ

✍ Balıkesir Cezaevinde solcu koğuşunu basan ülkücüler 2 kişiyi öldürdüler.

✍ MHP Genel Sekreter Yardımcısı Yaşar Okuyan "İktidar iş başında kalmakta inat ettiği sürece daha çok kan dökülecektir." dedi.

1 AĞUSTOS

ABD Senatosu ve Temsilciler Meclisinde alınan kararla, Türkiye'ye uygulanan silah ambargosu şartlı olarak kaldırıldı. Başbakan Ecevit ABD Temsilciler Meclisinin Türkiye'ye uygulanan ambargoyu şartlı kaldırma kararının olumlu olduğunu ancak kararın kendi içinde ve Senato'nun kararıyla çelişkiler içerdiğini ifade etti. Bu kararlarda Kıbrıs konusunda çözümü zorlaştıracak birtakım unsurlar olduğuna işaret etti. ABD Başkanı Carter, Temsilciler Meclisinin ambargoyu kaldırma kararını olumlu bulduğunu dile getirdi. Bu kararın doğu Akdeniz'de yeni bir sayfa açmayı kolaylaştıracağını dile getirdi.

Kamu kesiminde fazla mesai koşullara bağlandı. Buna göre zorunlu olmadıkça fazla mesai yapılamaz. Fazla çalışma ücret karşılığı yapılır. Bir, iki ve üçüncü derecede bulunan yöneticilere fazla mesai için ücret ödenmez. Genel Müdürlük merkez kuruluşunda çalışanlar için 2-3 saat arasında fazla çalışma saptandı. Fazla çalışmaya ilişkin tutanaklar ilgili birimler tarafında düzenlenmelidir.

4 AĞUSTOS

Sivas'ta sağ-sol kavgasında 9 kişi öldü, 100'den fazla kişi yaralandı.

Jimmy Carter (1924-)

5 AĞUSTOS

✍ Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği, TÖB-DER, 5 yılda dernek üyesi 37 öğretmenin öldürüldüğünü açıkladı.

✍ Tango bestecisi Fehmi Ege öldü.

Fehmi Ege (1902-1978)

7 AĞUSTOS

✍ Türkiye Yazarlar Birliği kuruldu.

8 AĞUSTOS

✍ Ankara'da bir belediye otobüsü silahla tarandı. 3 kişi öldü, 20 kişi yaralandı.

9 AĞUSTOS

✍ İlaç da karaborsaya düştü. Pek çok ilaç piyasada bulunamıyor. 18 liralık Eptoin 150 lira.

✍ Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel, 215 günlük Ecevit hükûmeti döneminde 508 kişinin öldüğünü açıkladı.

10 AĞUSTOS

✍ Balgat'ta solcu gençlerin devam ettiği dört kahvehane gece yoldan geçen bir otomobilden açılan ateşle tarandı. Olayda beş kişi öldü, 11 kişi yaralandı.

11 AĞUSTOS

✍ Sağmalcılar Cezaevinde ülkücüler solculara saldırdı; 1 kişi öldü.

16 AĞUSTOS

✍ KİT ürünlerine yüzde 60-120 arasında değişen büyük oranlı zam- lar yapıldı.

✍ Türkiye'de 1.000 kişiye 8 otomo- bil, 12 televizyon düştüğü açıklandı.

17 AĞUSTOS

İran'da Şah rejimine karşı ayaklanmalar başlatıldı. Yaşanan ayaklanmalar nedeniyle ordu alarmına geçirildi ve sıkı yönetim ilan edildi. Çıkan olaylar sebebiyle çok sayıda insan yaralandı. Uygulanan baskı ve sansür nedeniyle dış basında ülkede yaşananlarla ilgili sağlıklı bilgi elde etmek zordu. İran'da devrime giden süreçte toplumsal hareketlerin başlamasına neden olan nedenlerin başında Şah Rıza Pehlevi'nin 1963 yılında devreye koyduğu Beyaz Devrim bulunmaktadır. ABD'nin desteği ve artan petrol gelirleri sayesinde uygulamaya

konan Beyaz Devrim ismindeki ulusal kalkınma programı kapsamında altyapı çalışmaları hızlandı, kara ve demir yolları inşa edildi, endüstriyel gelişim hedeflendi ve toprak reformu gerçekleştirildi. Fakat öte yandan Şah Rıza Pehlevi'nin muhalefet üzerindeki baskısını artırması, otoriter yönetimini güçlendirmesi, petrol gelirinin topluma eşit dağıtılmaması, yoksulluğun tırmanışı ve istihbarat teşkilatı SAVAK'ın işlediği iddia edilen infazlar, Şah'a yönelik protestoların yayılmasına sebep oldu. Ülke genelinde 35 milyon kişinin katıldığı gösteriler yapıldı ve bu gösterilerdeki şiddet sebebiyle 3 bin kişi hayatını kaybederken 12 bin kişi yaralandı.

19 AĞUSTOS

- ✍ Kariye Müzesi soyuldu.
- ✍ Bursa Santral Garajı yandı, 22 kişi yaralandı.

20 AĞUSTOS

- ✍ Devlet Su İşlerinin Yabancı Ülkelerdeki Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Bir Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı. Bu karara dayanarak DSI Yabancı Ülkeler Faaliyetleri Fonu kuruldu. Fon'un amacı "DSİ'nin yabancı ülkelerdeki taahhütlerine girmesini kolaylaştıracak finansman imkânları sağlamak" idi.

21 AĞUSTOS

- ✍ Orgeneral Tahsin Şahinkaya Hava Kuvvetleri Komutanlığına atandı.
- ✍ Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) Türk tekstil ürünlerine tekrar ambargo koydu.

25 AĞUSTOS

- ✍ İstanbul'da, Galata Köprüsü'ne, Adliye Sarayına ve Edebiyat Fakültesine bombalı saldırılar düzenlendi.

26 AĞUSTOS

- ✍ İngiltere'de yayımlanan The Economist dergisinde, "Türkiye Ortadoğu'nun manavı, kasabı, sütçüsü olursa hem kendisi için hem de bölge için daha yararlı olacak" dendi.

28 AĞUSTOS

- ✍ Tıp personeli için Tam Gün Yasası uygulanmaya başlandı.

1 EYLÜL

- ✍ Yağ, benzin, ilaç ve sabundan sonra kahve de karaborsaya düştü.

2 EYLÜL

- ✍ Ankara'da polise ateş açtıkları ileri sürülen üç kişi öldürüldü. Pahalılık ve İşsizlikle Mücadele Derneği üyeleri, arkadaşlarının Derneğin saz kursu binasında polis tarafından öldürüldüğünü açıkladı.
- ✍ İskenderun'da demir çelik fabrikası işçilerini taşıyan trende çatışma çıktı ve iki işçi ile bir polis öldü.

İstanbul'da İran Şahı protesto edildi. İran'da yaşanan olaylar nedeniyle pek çok şehirde insanlar öldü. Meşhed, Tebriz, Kum, Shushtar ve Şiraz şehirlerinde gösteriler devam etti.

4 EYLÜL

Sivas'ta olaylar çıktı beş kişi öldü 51 kişi yaralandı.

7 EYLÜL

Elâziğ ve Adana'da yaşanan olaylar sebebiyle 3 yurttaş çıkan çatışmada öldürüldü.

Van'daki aşiret baskını sonucu 17 kişi öldü.

Tahranda yüz bin kişi protesto da bulundu.

8 EYLÜL

Tahranda askerî birlikler göstericilere ateş açtı çok sayıda insan öldü sıkıyönetim ilan edildi.

Akaryakıtı zam yapıldı.

10 EYLÜL

İran şahına karşı protesto yapılmasını önlemek üzere İran'da askerî mahkemeler kuruldu ve Şah'a karşı çıkıp protesto edenlerin idam edileceği hükûmetin açıklamasında yer aldı. İran şahı Romanya ve Doğu Almanya'ya yapacağı gezileri iptal etti.

16 EYLÜL

İran'da 25 bin kişi, 7,7 büyüklüğündeki depremde hayatını kaybetti.

17 EYLÜL

Camp David'de İsrail Başbakanı Menahem Begin ile Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, barış için imza attı.

18 EYLÜL

Türkiye'de ATAŞ Rafinerisinde grev başladı.

✍ Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Turhan Feyzioğlu görevinden istifa etti.

21 EYLÜL

✍ Türkiye ile IFAD (Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu) arasında 17.11.1977 günü imzalanan Anlaşma onaylandı. Bu Anlaşma'ya dayanarak Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu'nun kaynaklarından yararlanma imkânı doğdu.

✍ Kıbrıs Harekâtı'ndan Beri Türkiye'ye Karşı Uygulanan Silah Ambargosunu Kaldıran Kanun ABD Başkanı Carter tarafından onaylanarak yürürlüğe girdi.

✍ Avrupa Sosyal Güvenlik Kodunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun yayımlandı.

✍ Gemilerin Tonilatolarını Ölçme 1969 Uluslararası Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun kabul edildi.

24 EYLÜL

✍ 100 kw gücündeki Amasya televizyon verici istasyonu yayına başladı.

26 EYLÜL

✍ Kamu Yönetiminde ve Harcamalarında Etkinlik ve Verimliliği Sağlamak ve Savurganlığı Önlemek Amacıyla Alınacak Ekonomik ve Mali Önlemler Hakkında Yetki Kanunu çıkarıldı.

28 EYLÜL

✍ Güney Afrika'da, Pieter Willem Botha Başbakan seçildi.

Pieter Willem Botha (1916-2006)

✍ Sosyalist Enternasyonal, Cumhuriyet Halk Partisinin üyelik başvurusunu kabul etti.

29 EYLÜL

- İstanbul, Şişli'de "Kent Sineması" yandı.
- Roma Katolik Kilisesinin başına geçtikten bir ay sonra Papa 1. John Paul, Vatikan'daki evinde ölü bulundu.

30 EYLÜL

- Başbakan Bülent Ecevit, ilk "Köy-Kent" uygulamasını Bolu'nun Mudurnu ilçesine bağlı Taşkesti köyünde başlattı.
- Bu ay içinde 2. kez devalüasyon yapıldı.
- İstanbul Sirkeci Vapur İskelesi'nin bekleme salonuna bomba atıldı. 1 kişi öldü, 13 kişi yaralandı.

1 EKİM

- Edebiyat tarihçisi Ord. Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan öldü.

Ali Nihat Tarlan (1898-1978)

2 EKİM

- Millî Güvenlik Kurulunun Başkanlar Kuruluna 4 önemli Amerikan üssünün açılmasını önerdiği öğrenildi.
- Milliyetçi Hareket Partisi sıkı yönetim ilan edilmesini istedi.

3 EKİM

- MHP İstanbul İl Başkanı Mustafa Haşatlı ve oğlu, evinin önünde öldürüldü.

4 EKİM

- Devletçe İşletilecek Madenler hakkında Kanun yayımlandı.

8 EKİM

- Ankara Bahçelievler'de, TİP'li gençlerin oturdukları bir

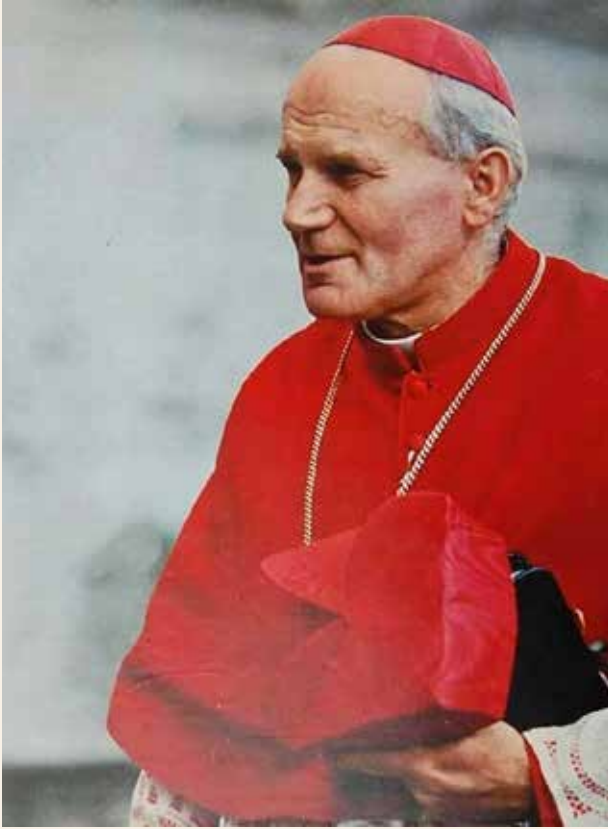
daireye baskın yapan silahlı üç kişi evde bulunan yedi genci ellerini bağladıktan sonra otomatik silahlarla tarayarak ve ölmeyenleri de boğarak öldürdüler. Serdar Alten, Hürcan Gürses, Efraim Ezgin, Latif Can, Osman Nuri Uzunlar, Faruk Ersan ve Salih Gevenci öldürülen gençlerdi. Katliamın sanıkları olarak Haluk Kırıcı, Ercüment Gedikli, Bünyamin Adanalı, Ömer Özcan, Duran Demirkıran yakalanıp askerî mahkemede yargılandılar. Yıllar süren duruşmalar sonunda olayın failleri çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar. Haluk Kırıcı yıllar sonra öldürülen ülkücü arkadaşların intikamı için oraya gittiklerini açıkladı. Kırıcı, yedi öğrenciden beşini kendisinin ikisini ise Abdullah Çatlı'nın öldürdüğünü yıllar sonra itiraf etti. Eylemi ise kendisi, Abdullah

Çatlı, Kürşat Poyraz, Mahmut Korkmaz, Ercüment Gedikli'nin gerçekleştirdiğini açıkladı. Ünal Osmanağaoğlu ile Duran Demirkıran, Ömer Özcan ve Bünyamin Adanalı'nın olayda yer almadığını savundu. Olayın bir intikam saldırısı olduğunu ve o gece planlanıp, yapıldığını kaydeden Kırıcı, "Eylemin, o günkü şartların gereği olduğunu" dile getirdi. Öldürülenlerden ikisinin yabancı ülke ajanı olduğunu ileri süren Kırıcı, "Bu kişilerin peşlerinde aylarca dolaştıklarını" itiraf etti. Kırıcı o tarihlerde inanmış bir militan olduğunu dile getirip bu tür kardeş kavgalarının o tarihlerde yaşanmamış olmasını dilediğini belirtti.

16 EKİM

- ✍ MSP Genel Kongresinde Necmettin Erbakan yeniden Genel Başkan seçildi.
- ✍ Vatikan'da Polonyalı Kardinal Karol Wojtyla, Johannes Paulus II adıyla Papa seçildi.

II. Ioannes Paulus (1920-2005)

19 EKİM

- ✍ Amerika, Türkiye'ye askerî malzeme sevkiyatına başladı.

20 EKİM

- ✍ Ordinaryüs Prof. Dr. Bedri Karafakioğlu öldürüldü. Karafakioğlu İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesi Dekanlığı görevini yürütüyordu.

Bedri Karafakioğlu (1915-1978)

23 EKİM

- ✍ Süleyman Demirel yeniden Adalet Partisi Genel Başkanı olarak seçildi. Demirel 1.550 delegenin 1.439'unun oyunu alırken diğer aday Bitlis Senatörü Kamran İnan 88 oy aldı. 23 oy ise geçersiz sayıldı. Genel Başkanlığa yeniden seçilmesinin ardından verilen göreve layık olmaya çalışaca-

ğını dile getirdi. Kamran İnan ise seçim sonuçlarını kabul ederek genel başkan etrafında kenetlenme çağrısı yaptı.

24 EKİM

TL tekrar devalüe edildi. 30 Nisan'dan beri TL'nin değeri %3,6 düştü. Türk Lirası 13 yabancı para karşısında değer kaybına uğradı. Değer kaybının doların Avrupa piyasasında değer kaybetmesinden dolayı yapıldığı açıklandı.

26 EKİM

Bingöl'ün MHP'li Belediye Başkanı ile şoförü öldürüldü. Olaydan 1 saat sonra, sol görüşlü Beden Terbiyesi Bölge Müdürü öldürüldü.

27 EKİM

Nobel Barış Ödülü'nü, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ve İsrail Başbakanı Menahem Begin paylaştı.

29 EKİM

Edebiyatçı yazar Ağâh Sırrı Levend öldü.

2 KASIM

Aralarında Ferhat Tüysüz ve Veli Can Oduncu'nun da bulunduğu 13 ülkücü Sağmalcılar Cezaevinden firar etti.

7 KASIM

✍ Kayseri Üniversitesi Kurulması Hakkında Kanun yayımlandı.

12 KASIM

✍ Başbakan Ecevit resmî bir ziyaret için Bulgaristan'a gitti.

18 KASIM

✍ Jim Jones'un lideri olduğu Peoples Temple adlı bir tarikatın üyeleri topluca intihar ettiler. 276'sı çocuk 914 kişinin cesedi, Guyana'nın Jonestown kentinde bulundu.

22 KASIM

✍ Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi, siyasal nitelikte faaliyette bulundukları gerekçesiyle, Ölkü Ocakları Genel Merkezinin kapatılmasına karar verdi. Ancak, MHP sempatisi gençler, bu kararın kapatılması üzerine Ölkücü Gençlik Derneğinde faaliyet göstermeye başladılar.

27 KASIM

✍ 1981 yılı UNESCO tarafından Atatürk Yılı ilan edildi.

✍ PKK, Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Fis köyünde kuruldu.

28 KASIM

✍ Yeni Yerleşimler Kredi Fonu'nun Kullanılması Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete'de yayımlandı. Fon'un amacı "Kamunun konut sektöründe etkinliğinin artırılması, toplu sosyal konut üretiminin özendirilmesi..." olarak belirlenen Fon'un temel finansman kaynağı Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Bütçesine konulan ödenekler oluyordu.

30 KASIM

1979 Yılı Programı yayımlandı.

2 ARALIK

Başbakan Ecevit resmî bir ziyaret için Irak'a gitti.

3 ARALIK

Mazot sıkıntısı başladı. Otobüs seferleri aksadı.

5 ARALIK

Afganistan'da Sovyetler Birliği ile Afganistan Arasında 20 Yıllık Bir Dostluk Anlaşması imzalandı.

6 ARALIK

İstanbul'da 1 polis linç edilmek istendi. Adana'da polisler taşlandı.

8 ARALIK

İran'da devam eden iç savaş yüzünden binlerce İranlı Türkiye'ye sığındı. İstanbul-Tahran hava köprüsü kuruldu.

11 ARALIK

Ahmet Enünlü, İspanya'da yapılan Dünya Vücut Geliştirme Şampiyonası'nda şampiyon oldu.

12 ARALIK

Dördüncü Beş Yıllık (1979-1983) Kalkınma Planı yayımlandı.

Ferruh Bozbeyli Demokratik Parti Genel Başkanlığından istifa etti.

Adana Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı öldürüldü.

19 ARALIK

Kahramanmaraş'ta büyük olaylar çıktı. 19 Aralık'ta kentteki Çiçek Sineması'na, o dönemin ender Milliyetçi filmlerinden biri olan, Cüneyt Arkın'ın başrol oynadığı "Güneş Ne Zaman Doğacak" isimli filmin gösteriminde patlayıcı madde atılması, olayların başlangıcı oldu. Ertesi gün Alevilerin yoğunlukla oturduğu mahalledeki bir kahvehane bombalandı.

20 ARALIK

Hacettepe Hastanesinde, Türkiye'de ilk defa ilik nakli gerçekleştirildi.

Kahramanmaraş'ta gerginlik giderek artıyor, sokak çatışmaları giderek büyüyor, polis şehre hâkim olmakta zorlanıyor.

21 ARALIK

Kahramanmaraş'ta sağcılar iki sol görüşlü öğretmeni öldürdü. Hacı Çolak ve Mustafa Yüzbaşıoğlu adlı iki sol görüşlü Alevi öğretmen silahlı saldırı sonucu yaşamlarını yitirdi.

22 ARALIK

İki sol görüşlü öğretmenin cenazelerinin getirildiği camide bulunan sağcı bir grup, ölenlerin cenaze namazının kılınmasına karşı çıkarak engelledi ve kalabalığın dağılması ile cenazeler ortada kaldı. Resmî rakamlara göre yedi gün süren olaylar sırasında 120 insan öldürüldü. Alevilere ait 200'ün üzerinde ev yakıldı, 100'e yakın iş yeri tahrip edildi. Yirmi üç yıl süren davalar sonunda 22 kişi idam, 7 kişi müebbet hapis, 321 kişi de 1-24 yıl arasında ceza aldı. Katliamda önemli rol oynayan 68 kişiye ise ulaşılamadı.

Maraş olayları birkaç yıl sonra yapılacak askerî darbeyi kolaylaştıran olaylardan biri olarak kabul edilmektedir.

23-24 ARALIK

Kahramanmaraş'ta olaylar çok büyüdü. Toplam olarak 111 kişinin öldüğü ve pek çok kişinin yaralandığı bu kanlı kargaşada TİP, CHP, TÖB-DER ve Pol-Der binalarıyla 210 ev ve 70 iş yeri yakılıp yıkıldı. Halkın öfkesinin polis kuvvetlerine yönelmesi üzerine, polis ile halk arasında çatışmayı önlemek amacıyla kentteki bütün polisler çekildi. İnsanlar kontrolden çıktı ve il genelinde kaos ortamı yaşandı. Devam eden çatışmayı önlemek amacı ile Kayseri ve Gaziantep'ten askerî birlikler gönderildi.

Başbakan Bülent Ecevit sıkıyönetim ilan edilmesinden sonra büyükşehirlerde sükûnetin sağlanmasının ardından Genelkurmay Başkanı Kenan Evren ile görüştü.

26 ARALIK

Olaydan sonra CHP'nin İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı yaptığı açıklamada olayların sebebinin sol örgütler olduğunu söylemesi partililerden tepki topladı. Sonrasında da İçişleri Bakanlığın-
dan istifa etmek zorunda kaldı, yerine Hasan Fehmi Güneş getirildi. Bülent Ecevit, olayların kendisini uzun süredir direndiği sıkıyönetim talebine zorlamak için kontrgerillalar tarafından çıkarıldığını iddia etti. Olaylar üzerine toplanan Ecevit hükûmeti 12 ilde sıkıyönetim ilan etti. Sıkıyönetim ilan edilen iller İstanbul, Ankara, Adana, Elâzığ, Bingöl, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Kars, Kahramanmaraş, Malatya, Sivas, Urfa olarak belirlendi. Hükûmetçe 12 ilde ilan edilen sıkıyönetim TBMM tarafından onaylandı.

29 ARALIK

İran'da Şah, Şahpur Bahtiyar'ı Başbakan olarak atadı.

Şahpur Bahtiyar (1914-1991)

31 ARALIK

Yıl boyunca anarşi ve terörde büyük tırmanma görüldü. Her men her gün ülkenin bir ya da daha fazla yerinde insanlar terör nedeniyle hayatını kaybetti. Polis içinde yaratılmış Pol-Der ve Pol-Bir gibi dernekleşmeler ve bölünmelerin emniyet güçlerini terörle mücadelede görev yapmaz hâle getirdiği gözlemlendi.

Birçok malın tedarikinde sıkıntılar yaşandı. Yağ, petrol ürünleri, sigara en çok yokluğu hissedilen mallar oldu. TBMM'nin yasama faaliyeti, siyasal didişmeler nedeniyle son derece sınırlı kaldı.

Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 1,4 büyüdü. Toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 53,1; dolar kuru 24,63 TL oldu.

1979

1 OCAK

Çin Halk Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında diplomatik ilişkiler başladı.

PTT yeni zamlarla gündem oldu. Beş lira olan normal telgraf ücreti 10 lira, 50 kuruş olan tebrik posta ücreti bir liraya yükseldi.

İran Şahı'nın ülkeyi terk edeceği açıklandı. İran halkı ordunun sert karşılıklarına rağmen meydanlarda eylemlerine devam ederken Şah'ın ülkeyi terk edeceği söylentileri üzerine sokak eylemlerine ara veren İran halkı kutlama gösterilerine başladı.

2 OCAK

İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı görevinden istifa etti. Yerine birkaç gün sonra Hasan Fehmi Güneş getirildi. Bu sıralarda, İçişleri Bakanlığı, ülkenin içinden çıkılmaz asayiş durumu nedeniyle "ateşten gömlek" hâline geldi. İrfan Özaydınlı'nın istifa etme sebebi Maraş olaylarına ilişkin söylemleriyle ilgiliydi. Özaydınlı sekiz gensoru ile cumhuriyet tarihinde en fazla sayıda gensoruya muhatap olan bakanlardan

biri olarak tarihteki yerini aldı. Özaydınlı istifasını sunduğu dilekçesinde görevden affını Başbakan Ecevit'ten rica etti. Artan anarşi olayları, güvenlik birimleri mensuplarının olaylara müdahalede yetersiz kalması ve olaylara sebep olan gerçek azmettiricilerin bir türlü yakalanamaması içişleri bakanının görevinde yeterli olmadığı intibayı yarattı. MİT ile ilişkilerde sorunlar yaşanıyordu ve istihbarat konusunda gerekli akış sağlanamıyordu. Hakkında verilen gensorular da bakanın saygınlığını yarattı.

İrfan Özaydınlı (1924-1999)

3 OCAK

ABD'nin New York Times gazetesinde, stratejik bir müttefik olan Türkiye'ye yardım edilmesi, Ecevit'in bu yoldaki çağrısının cevapsız bırakılmaması gerektiği yolunda bir yazı yayımlandı.

Türkiye'de nüfusun onda birinin vergisini ödediği açıklandı.

4 OCAK

Anadolu Ekspresi ile Boğaziçi Ekspresi, Sincan yakınlarında çarpıştı. Kazada 19 kişi öldü, çok sayıda kişi yaralandı.

Kahramanmaraş olayları sebebiyle hükûmet hakkında Adalet Partililer tarafından gensoru verildi ama gensoru önergesi 210 kabul oyuna karşılık 226 oyla reddedildi.

7 OCAK

Karayolları Genel Müdürlüğünün Yabancı Ülkelerdeki Çalışmaları-na İlişkin Esasları Belirleyen Bir Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı. Buna dayanarak da Karayolları Yabancı Ülkeler Karayolu İnşaatı Fonu oluşturuldu. Fonun amacı "Yabancı ülkelerle imzala-

nan ikili anlaşmalara dayanarak Karayolları Genel Müdürlüğünün dış ülkelerde karayolu yapım ve bakımı ile ilgili ihalelere katılma, ihale yüklenme ve bunların gerektirdiği hizmetlerle diğer her türlü hizmet ve çalışmayı gerçekleştirmesini sağlama" idi.

Vietnam birlikleri Kamboçya başkenti Phnom Penh'i ele geçirerek Kızıl Kmer rejimini ve Başkan Pol Pot'u devirdi.

9 OCAK

Yeşilköy Havalimanı'nda kanlı baskını gerçekleştirdikten sonra müebbet hapse mahkûm olan Muhammed Reşit ve Mehdi Muhammed adlı iki Filistinli gerilla, Sağmalcılar Cezaevinden kaçtı.

Ankara'da iki trenin çarpışması sonucu 32 kişi öldü.

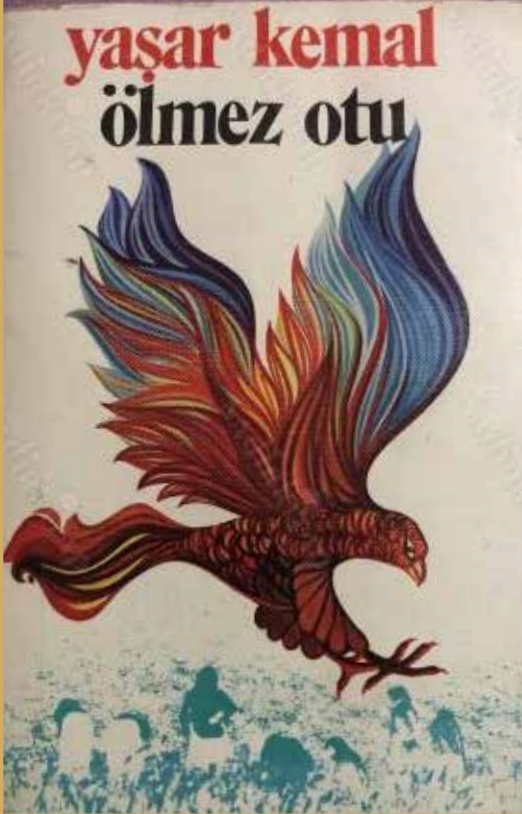
Ege Kıta Sahranlığı görüşmeleri, Viyana'da büyük bir gizlilik içinde başladı.

10 OCAK

Yurt Dışında İnşaat ve Montaj İşleri ile Teknik Hizmetler Yapacak Girişimcilere Uygulanacak Kurallar Hakkında Bir Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

11 OCAK

✍ Romancı Yaşar Kemal'in "Ölmez Otu" adlı kitabı, Fransa'da "En İyi Yabancı Kitap" ödülünü aldı.

13 OCAK

✍ Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği yayımlandı.

15 OCAK

✍ Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık görevinden istifa etti.

✍ Millî Savunma Bakanını istifa etmesinin ardında çeşitli ne-

denler vardı. Dış politika konusunda Başbakan Ecevit ile olan anlaşmazlık bunlar arasında ilk sırada geliyordu. Özellikle dışişlerini ilgilendiren konularda Millî Savunma Bakanlığının görüşlerinin sorulmadığı bir anlamda bakanlığının görmesi gereken saygıyı görmediği düşüncesindeydi. Başbakanın dışişleri ve millî savunma konularında Genelkurmay Başkanı ile görüşüyor olmasından dolayı memnuniyetsizliği söz konusuydu. İstifa eden Hasan Esat Işık'ın yerine Bolu Senatörü Neşet Akmandor getirilmiştir.

✍ İngiliz Economist dergisinde, acil yardım yapılmaması hâlinde Batı dünyasının Türkiye'yi kaybedeceğini işaret eden bir yazı yayımlandı.

16 OCAK

✍ Ülkesindeki karışıklıklar nedeniyle zor durumda kalan İran Şahı, tatile çıktığı gerekçesiyle ülkesini terk etti. Şah bir daha ülkesine dönemeyecek ve sürgünde ölecektir.

18 OCAK

✍ Bonn'da toplanan ABD, Almanya, İngiltere ve Fransa heyetleri arasında Türkiye'ye yardım konusunda gerçekleştirilen görüşmeler sonuçsuz kaldı.

24 OCAK

Ortak Pazar, Türkiye'ye acil yardımı görüştü. AET komisyonu Türkiye'ye verilen kredilerin iki katına çıkarılmasını kararlaştırdı.

26 OCAK

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Pol-Der, Pol-Bir, Pol-Ens (Polis Enstitüleri Mezunları Derneği) ve Tem-Der'in (Tüm Emniyet Mensupları Dayanışma Derneği) çalışmalarını durdurdu.

27 OCAK

1979 yılı İthalat Rejimi Kararı yayımlandı. Bu yeni rejim içinde "lüks" sayılan malların ithalatı zorlaştırıldı.

29 OCAK

Çin Başkan yardımcısı Deng Xiaoping, ABD Başkanı Jimmy Carter ile Çin ve ABD arasındaki düşmanlığa son veren tarihî anlaşmayı imzaladılar.

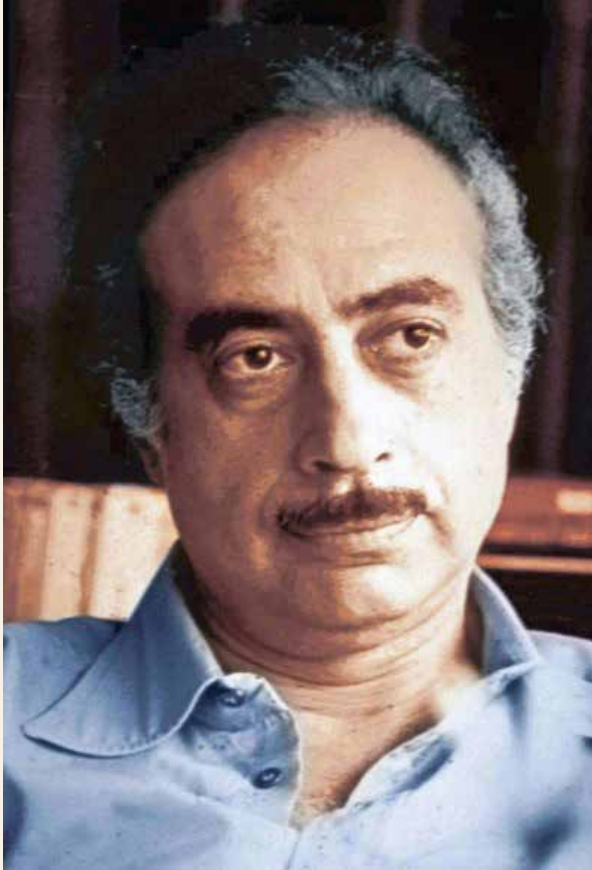
30 OCAK

İstanbul'dan sürgün gönderilen mahkûmlar, tarihî Sinop Hapishanesini yaktilar.

1 ŞUBAT

Milliyet gazetesi genel yayın müdürü Abdi İpekçi Teşvikiye'de evinin yakınında arabasının içinde tabancayla öldürüldü. Bu cinayetin katili olarak tutuklanan Mehmet Ali Ağca daha sonra tutuklu olduğu Kartal Maltepe askerî cezaevinden kaçırılacak, olayın gerçek nedenleri, azmettirenler, suçun iştirakçileriyle ilgili pek çok husus karanlıkta kalacaktır. Olay günü ve saati Mehmet Ali Ağca yaptığı hazırlıklar kapsamında gelip Abdi İpekçi'yi beklemiştir. Bir kişi şüpheli hareketleri sebebiyle etrafta bulunan insanların dikkatini çekmiş ve cinayet sonrası tanıklar Mehmet Ali Ağca'yı tarif eden bilgileri ve gözlemlerini paylaşmışlardır. Abdi İpekçi'nin öldürülmesi yurttan büyük tepkilere sebep oldu. Katili bulana para ödülü verileceği yönünde ilanlar yayımlandı. Bu suikastın ardından İstanbul polisi pek çok yere baskın düzenledi. Yapılan aramalarda cinayeti işleyen Mehmet Ali Ağca'yı işaret eden delillere ulaşıldı. Ağca aylar sonra İstanbul'da bir kahvehanede kâğıt oynarken yakalandı. Yakalanmasının ardından Ağca herhangi bir ideolojik görüşe mensup olmadığını sadece ve sadece kurulu düzene isyan ettiği için bu cinayeti işlediğini ifade etti. Ağca ce-

zaevine gönderildikten sonra her şeyi açıklayacağına dair birtakım dedikoduları yaydı ve bir süre sonra cezaevinden firar etti. Mehmet Ali Ağca daha sonra planlı bir şekilde cezaevinden firar etmesine yardım edildiğini ifade etti. Bir süre Türkiye’de saklandıktan sonra Avrupa’ya geçen Mehmet Ali Ağca daha sonra Papa’ya suikast girişiminde bulunmuştu. Mehmet Ali Ağca bu suikast eyleminden sonra İtalya’da uzun bir süre cezaevinde kaldı ve nihayetinde Türkiye’ye iade edildi.

Abdi İpekçi (1929-1979)

Ayetullah Humeyni İran’a döndü. Kendisini iki milyon kişi “Allahuekber” sesleriyle karşıladı. Humeyni 14 yıl sürgünde kalmıştı. Humeyni kendisi ve elli yardımcısını taşıyan Fransa havayollarına ait uçakla Tahran’a indi. Uçaktan inen Humeyni ilk iş olarak Şah’ın askerleri tarafında öldürülen insanların bulunduğu kabristanı ziyaret etti. Tahran Havalimanı’na çıkan yollarda milyonlarca insan sevgi gösterilerinde bulundu. İran İslam Cumhuriyeti’nin lideri ve kurucusu olan Humeyni, 1902’de Humeyn şehrinde doğdu. Gerçek adı Ruhullah Mustafavi’dir. Humeyni dinî bir eğitim alan ve ülkedeki kurulu düzene karşı hep muhalif bir tavır sergiledi. İslami ilimlerle ilgili eserler yazdı ve ülkenin şahı Muhammed Rıza Şah Pehlevi’ye her fırsatta açıkça karşı çıktı. 1950’lerde Ayetullah, 1960’ların başlarında da büyük Ayetullah unvanını alarak Şii ilim sistematığının en üst pozisyonuna tırmandı. Toprak reformuna muhalif olduğu için Türkiye’ye sürgüne gönderildi. Bir yıl kadar burada sürgünde kaldıktan sonra Irak’a geçti. Ardından Şah’ın baskısıyla Fransa’ya sürgüne gönderildi. Böylece Humeyni’nin Şah’a karşı muhalif eylemleri daha yüksek sesle duyulmaya başlandı ve uluslararası bir tanınırlık kazandı. Şah’ın ülkeyi terk etmesi neticesinde ülkeye döndü ve İslam devrimine önderlik etti.

Ruhullah Humeyni (1902-1989)

7 ŞUBAT

İstanbul Emniyeti eski Siyasi Şube Müdürü Ilgız Aykutlu evinin önünde teröristlerce öldürüldü.

8 ŞUBAT

Türkiye-Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Mali Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun yayımlandı.

10 ŞUBAT

Ankara Golf Kulübü THKP militanlarınca soyuldu.

İran'da Şah'ın Başbakanı Bahtiyar istifa etti; iktidar tamamen Humeyni'ye geçti. Bahtiyar tutuklandı. İzleyen haftalar ve aylar İran'da eski yönetime mensup binlerce kişinin idam edildiği ya da hapse atıldığı dönem olacaktır.

Hacettepe Tıp Fakültesi Hastanesinde Türkiye'de ilk kez bir buçuk aylık bebeğe açık kalp ameliyatı yapıldı.

11 ŞUBAT

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş "Türkiye'de sol terörün karşısın-

da sağ terör bulunduğu iddiası asılsızdır. Tüm anarşi komünist silahlı gerilla teşkilatlarından gelmektedir. Bunun dışında sağcı denilen grupların yaptığı bazı kanunsuz hareketler vardır ki, bunlar yalnızca birtakım baskılar neticesinde karşılaşılan durumlardan olmaktadır. Bu olayları hiçbir sağ teşkilat veya parti metot olarak benimsememektedir. Sağda bir kadro yoktur. Sadece münferit olaylar vardır." dedi.

12 ŞUBAT

Çeşitli kesimlerden gelen tepkiler üzerine hükûmet, Mecliste bulunan vergi tasarısını daha sonra görüşüleceği gerekçesinin arkasına sığınarak geri çekti.

14 ŞUBAT

- ✍ Türkiye, İran'daki Humeyni rejimini resmen tanıdı.

15 ŞUBAT

- ✍ Adana'da bir kahve, motosikletli ve otomatik silah taşıyan kişilerce tarandı. Olayda dört kişi öldü, 2 kişi yaralandı.
- ✍ Türkiye Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu kuruldu.
- ✍ Ecevit, Humeyni'ye Türkiye'nin her türlü yardıma hazır olduğu mesajını yolladı.

17 ŞUBAT

- ✍ İstanbul'da stokçulara baskınlar düzenlendi. Yüklü miktarda kahve, ampul, filtreli sigara ve margarin ele geçirildi.

20 ŞUBAT

- ✍ Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki 26.4.1961 tarihli ve 298 sayılı Kanun'a Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun yayımlandı.

21 ŞUBAT

- ✍ CHP genel merkezi bombalandı.
- ✍ Adana, Ankara, Kars illerinde meydana gelen çatışmalarda yedi kişi öldü.

25 ŞUBAT

- ✍ Akaryakıt, ilaç ve her türlü ithal malının yokluğu aşırı safhaya vardı, akaryakıt karneye bağlandı.

27 ŞUBAT

- ✍ Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı 1979 Yılı Bütçe Kanununu kabul edildi.

 Vakıflar Genel Müdürlüğü 1979 Yılı Bütçe Kanunu kabul edildi.

1 MART

 Başbakan Ecevit ülkenin içinde bulunduğu bunalıma dikkat çekerek, "Ekonomiyi düzeltmek için zam şarttır" dedi.

 1979 Mali Yılı Bütçe Kanunu yayımlandı. Kanun'un yürürlüğe girişinden sonra Yeni Yerleşmeler Kredi Fonu kuruldu. Bu Fon'un kullanılmasıyla ilişkili yönetmelik 28.11.1979 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanacaktır.

2 MART

 Cerrahpaşa Hastanesi mutemedi ile paraları taşıyan araç solcu teröristlerce soyuldu; teröristler bir kişiyi öldürüp yedi kişiyi yaraladı.

 Adalet Partisi (AP) lideri Süleyman Demirel hükûmetin kaybettiği prestiji orduya sığınarak toplamaya çalıştığını ileri sürerek "Ordunun gölgesinde iktidar olunmaz" dedi.

3 MART

 Piyasada ilaç kıtlığı başladı.

6 MART

 Ataş Rafinerisi devletleştirildi.

7 MART

 Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında Petrol Anlaşması imzalandı.

 ABD uzay aracı Voyager 1 Jüpiter ve Uranüs'ün Satürn gibi halkalara sahip olduğunu keşfetti. Voyager 1 Jüpiter'in halkalı resimlerini dünyaya yolladı.

 İstanbul'da Taksim Meydanı'na Sular İdaresinin bulunduğu yere cami yapılması için "Taksim Camii Şerifi ve Külliyesini yaptırma ve Yaşatma Derneği" kuruldu.

8 MART

 Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ilişkin tartışmalar üzerine "Silahlı Kuvvetlerimizi her türlü politika dışında tutmaya büyük bir dikkat ve özen göstermek hepimizin başta gelen görevi olmalıdır" dedi.

 İngiliz Genelkurmay Başkanının davetlisi olarak İngiltere'de bulunan Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren kendisine yöneltilen bir soru üzerine, Türk polis ve jandarmasının görev ve yetkilerini belirleyen yasal düzenlemelerin yetersiz olduğunu ve ilgililer tarafından gözden geçirilmesi gerektiğini söyledi.

9 MART

MSP'li parlamenterler Abdülkadir Timurağaoğlu ile Süleyman Ergin, Ziya ül Hak'a, Butto'nun idam cezasının bir an önce uygulanmasını rica eden bir telgraf gönderdi.

7 kişiyi öldürmekten sanık sağ eylemci Veli Can Oduncu 16 yıla mahkûm oldu.

12 MART

Pakistan ve İran CENTO'dan çekileceklerini açıkladı.

2 Mart 1971 muhtırasının yıl dönümünde tüm ülkede gösteriler, protestolar yapıldı, bombalı pankartlar asıldı, kan döküldü. Akhisar'da bir polis öldürüldü.

CENTO resmen son buldu ve dağıtıldı.

13 MART

Adalet Partisi, 4. Beş Yıllık Plan'ın esas yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla iptalini istedi.

İstanbul'da özel öğrenci yurtları kapatıldı.

Yunanistan, NATO'nun askerî kanadına döndü.

Döviz sıkıntısı nedeniyle akaryakıt sıkıntısı da had safhaya ulaştı. Benzin ve motorin karaborsaya düştü. Akaryakıt ürünlerine zam yapılacağı haberleri de akaryakıt ürünlerinin bulunmasını zorlaştırdı. İpraş Rafinesinde bakım yapılması da eklendiğinde sorun iyice derinleşti. Yetkililer 1978 Temmuz ayı ve 1979 Ocak ayı arasında 600 bin ton motorinin gelmesi gerektiğini ama bunun gerçekleşmediğini ifade etti. Yetkili kişiler tüm akaryakıt stokunun bittiğini belirttiler ve günlük ihtiyaçların karşılanması için bile akaryakıt bulunmadığına işaret ettiler.

14 MART

Başbakan Ecevit ile görüşen Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı ile diğer odaların başkanları, hükûmetçe hazırlanan iktisadî tedbirleri gerçekçi bulduklarını beyan ettiler.

16 MART

Akaryakıt ürünlerine yüzde 40 ile yüzde 100 arasında değişen zamlar yapıldı. Bakanlar Kurulunun

toplantması, bazı hükûmet üyelerinin de hem işçi hem de işveren temsilcileriyle toplantılar düzenlemelerinin ardından akaryakıt zammı belli oldu. Benzin 16, süper benzin 17, motorin 9, gazyağı 10 ve mutfak tüpü 125 lira zam gördü. Demir, çelik, çimento, sigara, alüminyum ve bakıra da zam yapılacağı bildirildi.

✍ DİSK eski Genel Başkanı Kemal Türkler, disiplinsizlik gerekçeyle bir yıl süreyle DİSK'ten ihraç edildi.

17 MART

✍ İstanbul'a gelen Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel, partililer tarafından benzin yokluğunu simgelemek için at arabalarıyla karşılandı. Süleyman Demirel son zamların ardından hükûmetin başına gelecekler olduğu yönünde demeç verdi. Dört Beyazlar olarak tanımladığı malların fiyatına yapılan bu zamların Türkiye'de hükûmetleri getirdiği hükümleri götürdüğüne işaret etti.

18 MART

✍ CENTO Genel Sekreteri Büyükelçi Kamuran Gürün, örgütün dağılması için çalışma başlatıldığını açıkladı. CENTO Daimi Komitesi, Eylül 1979'da örgütün feshedildiğini duyurdu.

19 MART

✍ Peş peşe yapılan zamlar üzerine bir açıklamada bulunan Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel, askerî darbeye devrilen Şili lideri Salvador Allende'yi hatırlatarak "Bunların gidişi Allende gidişi, sonları aynı mı olur, ayrı mı olur, bilmem" dedi.

21 MART

✍ Margarin ve sıvı yağlara yüzde 28-52 oranında zam yapıldı. 250 gramlık margarin 675 kuruştan 900 kuruşa rafine ayçiçeği yağının kilosu 23,75'ten 35,25'e çıktı. Ham yağın kilosu 14 liradan 23 liraya yükseldi.

✍ Otomobil fiyatlarına yüzde 25 zam yapıldı. Buna göre yerli otomobillerden Renault'un fiyatı 212 binde 249 bin liraya, Murat 131'in fiyatı ise 221 binden 270 bin liraya yükseldi.

✍ Faiz oranları büyük oranda artırıldı.

✍ Ecevit devrolunan kötü ekonomiyi iyileştirmek için gereken adımları cesaretle attıklarını ifade etti.

23 MART

MSP eski milletvekili Halit Kahraman ve dört arkadaşı, eroin kaçakçılığı iddiasıyla Almanya'da yakalandı.

24 MART

Turgutlu Belediyesi ekonomik darboğazı aşabilmek için otomobil yerine yedi adet mobilet ve beş adet bisiklet aldı.

26 MART

Mısır ile İsrail arasında savaş durumunu sona erdiren Barış Antlaşması, Washington'da, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ile İsrail Başbakanı Menahem Begin tarafından imzalandı. ABD Başkanı Jimmy Carter da tanık olarak Antlaşmaya imza attı.

27 MART

Harp okullarında öğretim süresi 4 yıla çıkartıldı.

28 MART

Adalet Partili şoför dernekleri yöneticilerinin teşvikiyle bazı illerde şoförler, kontak kapatma eylemi başlattı. Dünya petrol bunalımı Türkiye'yi de derinden etkiliyor.

29 MART

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Yunanistan Krallık Hükûmeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Ana Protokol ile Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun kabul edildi.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Irak Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun kabul edildi.

30 MART

Adalet Partisi (AP) lideri Süleyman Demirel, esnafın kontak ve kepenk kapatma eylemlerine destek vererek "Ne demekmiş vatandaşın kredisi kesilecekmiş, bayilikleri kaldırılacakmış. Müstemleke

mi burası,” dedi. Esnaflar ise 2 Nisan’da başlayacak olan kontak ve kepenk kapatma eyleminden vazgeçti.

1 NİSAN

İran’da yapılan bir referandum ile İslam Cumhuriyeti kuruldu. Bunun ardından ülkede, eski yönetimde görev yapan pek çok siyasal ve askerî sorumlu öldürüldü.

Balıkçılar 1979 yılında 1 Nisan gününü Balık Bayramı ilan etti. Kumkapı’da 2 saat içinde halka 1,5 ton balık dağıtıldı.

4 NİSAN

Pakistan devrik Başbakanı Zülfikar Ali Butto idam edildi.

6 NİSAN

- 👉 Türk atlet Veli Ballı, Atina'da düzenlenen uluslararası maraton-da birinci oldu.

Veli Ballı (1949-)

7 NİSAN

- 👉 Türkiye Emekçi Partisi (TEP) Genel Başkanı Mihri Belli'ye silahlı saldırı yapıldı. Ağır yaralanan Belli, kendisini vuran kişinin sağ eylemci Cengiz Ayhan olduğunu söyledi. Saldırıyı, Türkçü İntikam Tugayı'na bağlı Esir Türkleri Kurtarma Ordusu üstlendi.

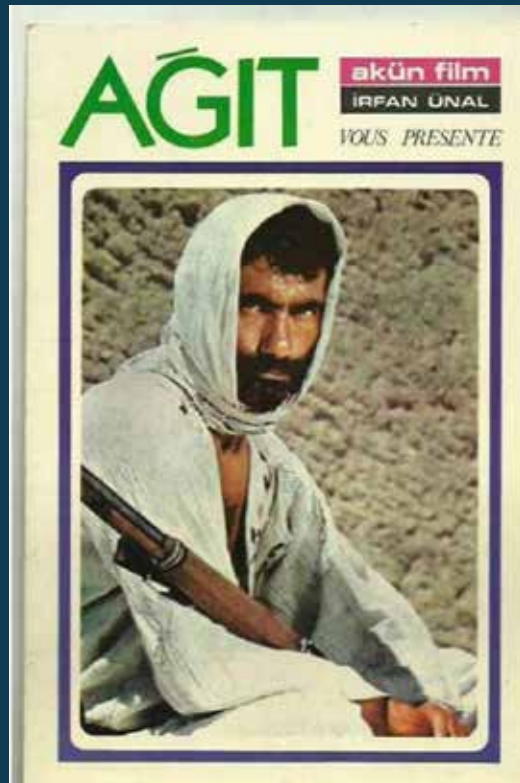
9 NİSAN

- 👉 Silifke'de kurulması kararlaştırılan nükleer santral ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptali için bir vatandaş Danıştaya dava açtı.
- 👉 Türkiye'de ilk kez bir hastanın kulağına kıkırdak nakli yapıldı.
- 👉 İngiliz ve Amerikan gizli servislerine bilgi sattığı için yargılanmakta olan MİT İstihbarat Daire Başkanı emekli Kurmay Albay Sabahattin Savaşman, 17,5 yıl hapse mahkûm oldu.

10 NİSAN

- 👉 Hükûmetçe yapılan bir açıklamada TL'nin ABD doları karşısındaki değerinin 25 liradan 26,5 liraya düşürüldüğü, ancak bir ay süreyle bu değer 47 lira 10 kuruş olarak belirlendiği açıklandı. Daha sonra süresi biraz daha uzatılan bu uygulama özellikle yurt dışındaki işçiler kanalıyla yurda yaklaşık 600 milyon ABD doları tutarında döviz girişine yol açtı.

- 👉 Yılmaz Güney'in Ağıt filmi TRT Genel Müdürü Cengiz Taşer'in emriyle yayından kaldırıldı.

11 NİSAN

Uganda'da Idi Amin rejimi askerî darbeyle devrildi. Idi Amin kaçtı.

Idi Amin(1925-2003)

12 NİSAN

IMF ile beş aydır kesilmiş bulunan görüşmeler İsviçre'nin Zürih şehrinde yeniden başladı. Bu görüşmelerde Türkiye acil olarak 2 milyar dolar tutarında bir kredi istiyordu. Maliye Bakanı Müezzinoğlu ve IMF yetkilileri görüşmelerin olumlu geçtiğini ifade etti. Başbakan Ecevit Türkiye'ye mali yardım hamlelerinin hızlanacağını açıkladı. Türkiye'de bankalarda meydana gelecek dövizlerde büyük artış olacağını dile getirdi.

Haydarpaşa Hastanesi Göğüs Cerrahi Kliniğinde bir hastaya ilk kez yardımcı kalp takıldı.

13 NİSAN

İlk halı müzesi, Sultanahmet Camii Hünkâr Kasrı'nda açıldı.

Terör olayları büyük tırmanış gösterdi. Beykoz'da polisin baskın yaptığı bir evde THKP-C Eylem Birliği militanlarıyla girişilen silahlı çatışmada iki polis öldü, ikisi yaralandı, iki militan ölü ele geçirildi. Ankara'da Şekerbank eski Genel Müdürü Ömer Sunar, evinde ölü bulundu. Spor Akademisi'nde bir genç bıçaklanarak öldürüldü. Adana'da da bir kız öğrenci öldürüldü.

14 NİSAN

3. Balkan Film Festivali İstanbul'da başladı.

Mazot kıtlığı ülkede tarımsal faaliyetleri çok olumsuz etkiledi.

20 NİSAN

Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi'nin "Ben Kürdüm, Doğu'da Kürtler vardır" demesi Ankara'da sorun yarattı.

✍ Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar SSK Genel Müdürünü görevden aldı. Bunun üzerine CGP lideri Turhan Feyzioğlu genel müdürün görevden alınmasına tepki gösterdi. Sosyal Güvenlik Bakanı İşgüzar, görevden alınan genel müdürle Turhan Feyzioğlu'nun yakın arkadaş olmaları sebebiyle Turhan Feyzioğlu'nun duygusal davranıp tepki gösterdiğini ileri sürdü.

21 NİSAN

✍ İstanbul Boğazı'nda bir Romen şilebi, bir Türk gemisine çarptı 5 kişi öldü.

22 NİSAN

✍ İbrahim Denizcier, TÜRK-İŞ Genel Başkanlığına, Sadık Şide de yeniden genel sekreterliğe seçildi.

23 NİSAN

✍ Kütahya'da Ventilli Polietilen Torba Fabrikası hizmete girdi.

25 NİSAN

✍ 13 ilde süren sıkıyönetim 2 ay daha uzatıldı ve 6 ilde daha sıkıyönetim ilan edildi.

26 NİSAN

✍ İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Mayıs kutlamalarını yasakladığını bildirdi.

28 NİSAN

✍ Sovyetler Birliği'nin ilk uçak gemisi Kiev "heavy aircraft carrying cruiser" nitelemesi altında Boğazlardan geçip Akdeniz'e açıldı. Geminin bu yoldaki nitelenip tanıtılması Montreux Sözleşmesi'nin Boğazlardan uçak gemilerinin geçişini engelleyen hükümlerini bertaraf etmeye yönelikti.

✍ İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının 1 Mayıs kutlamalarını yasaklama kararına uymayacaklarını açıklayan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) genel başkanı ve 4 yöneticisi gözaltına alındı.

29 NİSAN

Çağdaş tiyatromuzun temelini atan ve geliştiren Muhsin Ertuğrul İzmir’de öldü.

Süleyman Demirel, Türkiye Muhtarlar Federasyonunun 5. Genel Kurulu’nda “Türkiye Muhtarı” seçildi.

1 MAYIS

İstanbul’da 1 Mayıs kutlamaları Sıkıyönetim Komutanlığıınca yasaklandı ve o gün için sokağa çıkma yasağı kondu. Yasağa rağmen gösteri için sokağa çıkan bin kadar kişi gözaltına alındı. Diğer şehirlerdeki 1 Mayıs kutlamaları genel olarak olaysızdı.

3 MAYIS

Turhan Feyzioğlu ve 13 milletvekili Sosyal Güvenlik Bakanı İşgüzar hakkında gensoruyu Meclise verdi. Gensoruda Bakan İşgüzar’ın SSK’yı özel bankalara mevduat vermeye zorladığı, krediler konusunda müdürler kurulunun kararını kötüye kullandığı, gayrimenkul alımlarında yolsuzluk yaptığı, memuriyette adaylık süresini doldurmamış bir kişiyi SSK’nın başına getirmeye çalıştığı, SSK’nın milyar liralara bulan ihalelerini almış insanlarla yakın ilişkiler içerisinde bulunduğu ileri sürüldü.

İzmir’de DİSK’e bağlı Genel-İş Sendikası, belediye iş yerlerinde grev başlattı. Tüm belediye hizmetleri durdu. Bir gün sonra bu grev, hükûmet kararıyla bir ay süreyle ertelendi.

4 MAYIS

Türkiye ile İtalya arasında feribot seferleri başladı.

✍ Muhafazakâr Parti Lideri Margaret Thatcher seçimleri kazanarak İngiltere'nin ve Avrupa'nın ilk kadın Başbakanı oldu. Aynı gün Türkiye'nin ilk kadın milletvekillerinden Tezer Taşkıran İstanbul'da öldü.

Margaret Thatcher
(1925-2013)

Tezer Taşkıran
(1909-1979)

5 MAYIS

✍ DP iktidarı döneminin Ankara Valisi ve Belediye Başkanı ve İstanbul Belediye Başkanı, Emniyet eski Genel Müdürlerinden Kemal Aygün öldü.

Kemal Aygün (1914-1974)

7 MAYIS

✍ Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi, kendisine yöneltilen "Kürtçü" iddialarına karşı düşünce özgürlüğü mücadelesine devam edeceğini açıkladı. Elçi "Her Türk vatandaşı meramını anlatabildiği dilde konuşur. Bunu yasaklayan bir yasa yoktur" dedi.

✍ İzmir Kemer'de yangın çıktı, 400 dükkân yandı. Yağmalamalar oldu.

8 MAYIS

✍ Mersin Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Halit Velioğlu ve eşi, evinde biri kadın üç anarşist tarafından makineli tabancayla vurulup, öldürüldü.

11 MAYIS

✍ İstanbul Ataköy'de NATO görevlisi üç Amerikalı asker, silahlı saldırıya uğradı, biri öldü, biri yaralandı.

13 MAYIS

✍ Başbakan Bülent Ecevit, iş çevrelerinin hükûmete karşı tutumunu eleştirerek, "Yeterli yardım ve kredi sağlama eşiğine gelmişken bıçaklanıyoruz. Kendimizi yabancılara haksız yere jurnal ediyoruz." dedi. Ecevit bazı iş çevrelerinin aşırı devletçi politikalar izlendiği gerekçeyle hükûmeti uluslararası kuruluşlara şikâyet ettiklerini ileri sürmüştü.

14 MAYIS

✍ TÜSİAD, gazetelere tam sayfa ilanlar vererek Ecevit hükûmeti politikalarını çok ağır bir dille eleştirdi. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı Basın Bürosu TÜSİAD'ın ilanı hakkında soruşturma başlatıldığını açıkladı. Başsavcı Ahmet Güner bütün derneklerin yayımladığı bildirilerin incelendiğini dolayısıyla TÜSİAD'ın da bildirisinin de incelendiğini açıkladı. Başbakan Ecevit bu durumu paralı muhtıra olarak değerlendirdi. Ecevit'e göre iş adamları Süleyman Demirel tarafından kandırıldı ve işadamları diğer ülkelere Türkiye'ye yardım da bulunmayın çağrısı yaptı.

Büyük sermaye çevrelerinin paralı, tehditli muhtıraları ile hükûmetin düşürülemeyeceğine işaret etti.

17 MAYIS

✍ Piyasadaki büyük çimento sıkıntısı nedeniyle çimento ithaline karar verildi.

18 MAYIS

✍ Türkiye ile Birleşmiş Milletler-Kalkınma Programı (UNDP) Arasında İmzalanmış Olan "Devlet Muhasebesini Geliştirme Projesi Anlaşma"sı onaylanarak Resmî Gazete'de yayımlandı. Buna dayanarak Devlet Muhasebesini Geliştirme Fonu kuruldu. Fon'un kaynakları Türkiye ve UNDP tarafından sağlanacaktı.

19 MAYIS

✍ 1 Mayıs günü sokağa çıktıkları için tutuklanan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve 330 partili serbest bırakıldı.

24 MAYIS

- Yüzde 85 yerli malzemeyle üretilen ilk yerli uçak "Mavi Işık" yaptığı deneme uçuşunu başarıyla tamamladı.

26 MAYIS

- Odalar Birliği Kongresi'nde Başbakan Bülent Ecevit yuhalandı.
- Cumhuriyet Halk Partisi 24. Genel Kurultayı'nda Bülent Ecevit yeniden Genel Başkan seçildi.

28 MAYIS

✍ Seydişehir’de sağcı ve solcu iki sendikanın işçileri birbirine girdi, 23 kişi yaralandı. Ertesi gün de devam eden olaylarda 7 kişi yaralandı, 13 kişi tutuklandı. Jandarma komandoları olayı bastırdı.

29 MAYIS

✍ Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun kabul edildi.

31 MAYIS

✍ Arçelik Eskişehir Fabrikası hizmete girdi.

1 HAZİRAN

✍ Tercüman gazetesi yazarları Nazlı Ilıcak 9 ay, Rauf Tamer 16 ay hapis cezasına çarptırıldı.

✍ Ankara’da sıkıyönetim, DEV-GENÇ’i süresiz kapattı.

✍ Rodezya’nın (şimdiki ismi Zimbabwe) ilk Siyah Başbakanı Abel Muzorewa göreve başladı.

Abel Muzorewa (1925-2010)

4 HAZİRAN

- 105 kişinin hayatını kaybettiği Kahramanmaraş olaylarının sanığı 885 kişinin davası başladı.

5 HAZİRAN

- Adalet Partisi Bitlis Senatörü Kamran İnan Adalet Partisinden ve Cumhuriyet Senatosundan istifa etti.
- Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ile petrol alımı dahil, çeşitli iş birliği konularında 6 sözleşme imzalandı.

9 HAZİRAN

- Dışsatımı Özendirme, Yönlendirme ve Geliştirme Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.

11 HAZİRAN

- Kısa adı DİSK olan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve 7 yöneticisi, "halkı suç işlemeye tahrik ettikleri" gerekçesiyle 7 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Cumhuriyet tarihinin 5. devalüasyonu yapıldı; Türk lirasının 1 dolar karşılığı değeri 47 lira 10 kuruş. Ecevit hükûmetinin iktidara gelmesiyle bir buçuk yıl içerisinde ikinci kez Türk lirası devalüe edilmiş ve bir dolar 47 lira olarak belirlenmiştir. IMF ile imzalanacak anlaşmaya uygun olarak Türkiye'nin izleyeceği kur politikası düzenlenmiştir. Bunun üzerine Merkez Bankası yurt içinde döviz satışını geçici olarak durdurdu. Bu sebeple ne kamu ne de özel bankalarda döviz işlemleri yapılamadı.

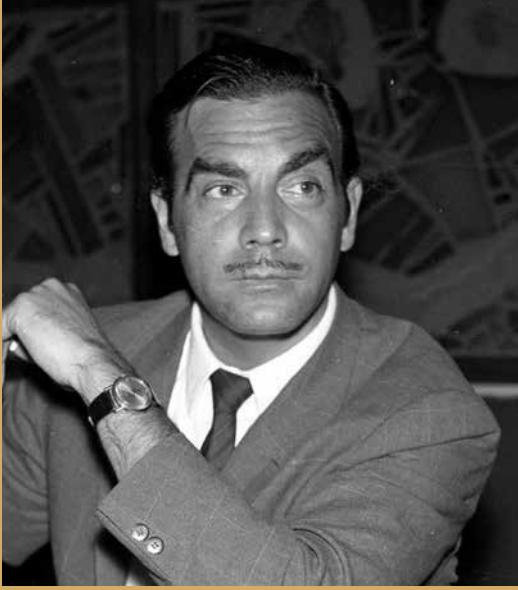
12 HAZİRAN

- Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun yayımlandı.
- Her şeye zam yapıldı. Mark 32 lira oldu. Alkol, akaryakıt ve demir-çelik fiyatları zamlandı. Normal benzin 16 liradan 22 liraya, süper benzin 19 liradan 25 liraya fırladı. İçki fiyatları da zamdan nasibini aldı. 35'lik Yeni Rakı 60 liradan 85 liraya, 70'lik Yeni Rakı

ise 110 liradan 160 liraya çıktı. Demir-çelik mamullerine de yüzde 30 civarında bir zam yapıldı. Deniz ulaşımına da yüzde 250-300 lira zam yapılırken İstanbul şehir hatlarının fiyatı 5 liradan 15 liraya çıktı.

16 HAZİRAN

 Sinema oyuncusu Ayhan Işık öldü.

Ayhan Işık (1929-1979)

18 HAZİRAN

 Sovyetler Birliği Başkanı Leonid Brejnev ve Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Jimmy Carter Viyana'da bir araya geldiler. İki Başkan Stratejik silahların sınırlandırılması üzerine SALT II adı verilen ikinci bir anlaşma imzaladılar.

25 HAZİRAN

 Mersin'den yürüyüşe geçen 857 soda işçisinin Ankara'ya girmesine izin verilmedi.

 Millîyetçi Hareket Partisi Manisa İl Başkanı Cemil Çöllü öldürüldü.

Cemil Çöllü (1945-1979)

27 HAZİRAN

 Ağrı valisi iş verimini azalttığı gerekçesiyle resmî dairelerde çay içmeyi yasakladı.

1 TEMMUZ

 Ankara'da Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu Eğitim Merkezi bombalandı, Milliyetçi Hareket Partisi genel merkezi de tarandı.

2 TEMMUZ

- ✍ Dünya Bankası ile 160 milyon dolarlık kredi anlaşması imzalandı.

3 TEMMUZ

- ✍ Planlama ve Eşgüdüm Kurulu Kurulmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı yayımlandı.
- ✍ Türkiye Gazeteciler Sendikasının Doğan Kardeş ve Hayat yayınlarında sürdürdüğü grev birinci yılını doldurdu.
- ✍ Karne ile benzin satışına başlandı.

6 TEMMUZ

- ✍ Savcılık Millîyetçi Hareket Partisi hakkında soruşturma başlattı.
- ✍ Kısa adı TÖB-DER olan Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği Giresun bölge avukatı Alaattin Aydemir öldürüldü.
- ✍ Fahri Korutürk'ün partiler arasında diyalog kurulmasını talep etmesi üzerine Süleyman Demirel, gayri meşru olarak ilan ettikleri bir hükûmetle diyalog kurmalarının mümkün olmadığını ifade etti. Diyalog taleplerinin farklı saiklerle yapıldığına işaret etti. Hükûmet Türkiye'yi idare edemezken diyalog çağrısında bulunmak hükû-

metin bu basiretsizliğine ilişkin dikkatleri dağıtmak amacına hizmet etmekte olduğuna dikkat çekti. Demirel diyalog yerinin Meclis olduğunu ama hükûmetin Meclisi çalıştırmadığını sözlerine ekledi. Ekonomik ve mali olarak iflas etmiş bir hükûmetle diyalog kurmanın bir anlamı olmadığını ileri sürmüştür.

9 TEMMUZ

- ✍ Sağlık kuruluşlarında tam gün çalışma uygulaması başladı.

11 TEMMUZ

- ✍ Abdi İpekçi cinayetinin katil zanlısı Mehmet Ali Ağca ve Yavuz Çaylan yakalandı.

13 TEMMUZ

Mısır'ın İsrail politikasına karşı olan dört Filistinli gerilla Mısır'ın Ankara Büyükelçiliğini bastı. Bir Türk polis memuruyla bekçiyi öldürdükten sonra binaya girip büyükelçi ile personeli rehin alan gerillalar Elçilik binasını 45 saat süreyle işgal altında tuttular. İşgalciler Filistin Kurtuluş Örgütü temsilcilerinin arabuluculuğundan sonra teslim oldular. İşgal sona erdiğinde İçişleri Bakanı Fehmi Güneş'in Türk ve Mısırlıların ölümüne yol açan gerillalarla sarmaş dolaş öpüşmesi pek çok kişi tarafından eleştirildi.

15 TEMMUZ

Kars Adalet Partisi İl Başkanı Medet Alibeyoğlu saldırı sonucu hayatını kaybetti.

16 TEMMUZ

Irak'ta Devlet Başkanı Mareşal Bekir görevinden istifa etti. Yerine Saddam Hüseyin Devlet Başkanı oldu.

18 TEMMUZ

Millîyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu (MİSK) Bahçelievler Eğitim Merkezinde bomba imal edildiği belirlendi. Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi ve Gençlik Kolları arandı.

19 TEMMUZ

1978'de yapıp hükümsüz sayılan anlaşma yerine IMF ile yeni bir anlaşma yapıldı. OECD ülkelerinden 910 milyon dolarlık kredi taahhüdü alındı. Uluslararası piyasada da 400 milyonluk banka kredisi sağlandı.

Sandinist devrimci güçler, Nikaragua'da başkent Managua'ya girdiler, Somoza rejimine son verdiler.

21 TEMMUZ

Aydın'ın Karacasu ilçesi Geyre köyünde Aphrodisias kazılarında ele geçen buluntuların sergilendiği bir müze açıldı.

25 TEMMUZ

Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel "Evhama gerek yok. Milliyetçi Hareket Partisini kullanacak kadar kötü adam değilim" dedi.

27 TEMMUZ

Zonguldak ve Mersin'de yağ bula-mayan ev kadınları gösteri yaptı.

28 TEMMUZ

Milliyetçi İşçi Sendikaları Kon-federasyonu (MİSK) yöneticileri silahlı çete kurma iddiasıyla tu-tuklandı.

30 TEMMUZ

Adalet Partisi Milletvekili Mehmet Bucak ve aşiretinin davet edildiği iftar otomatik silahlarla tarandı. Dört kişi öldü on bir kişi yaralandı.

1 AĞUSTOS

Bucak aşireti Siverek'te bir köy bastı. İki kişi öldü, beş kişi ya-ralandı.

2 AĞUSTOS

Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel Apocular doğuyu kasıp kavuruyor demecini verdi.

Renault ve Tofaş fabrikalarında parça yokluğundan üretim durdu. Aynı gün Devrimci İşçi Sendika-ları Genel Başkanı Fehmi Işıklar Diyarbakır'da tutuklandı.

3 AĞUSTOS

Savcı Doğan Öz'ü öldürmekten yargılanan ülkücü İbrahim Çiftçi idama mahkûm edildi.

Doğan Öz (1934-1978)

6 AĞUSTOS

İlacı yüzde yüz zam yapıldı.

9 AĞUSTOS

Türk Eczacılar Birliğine bağlı 17 ilin Eczacı Odası, "Halkın sağlığına sahip çıkmak, ilaç yokluğunu gidermek, ilgilileri uyarmak" için eczaneleri kapatma eylemine başladı.

12 AĞUSTOS

Bingöl'de Milliyetçi Hareket Partili (MHP) Belediye Başkanı Hikmet Tekin ve kardeşi öldürüldü.

İstanbul'da Büyükkada'da büyük bir yangın çıktı, Anadolu Kulübü tamamen yandı.

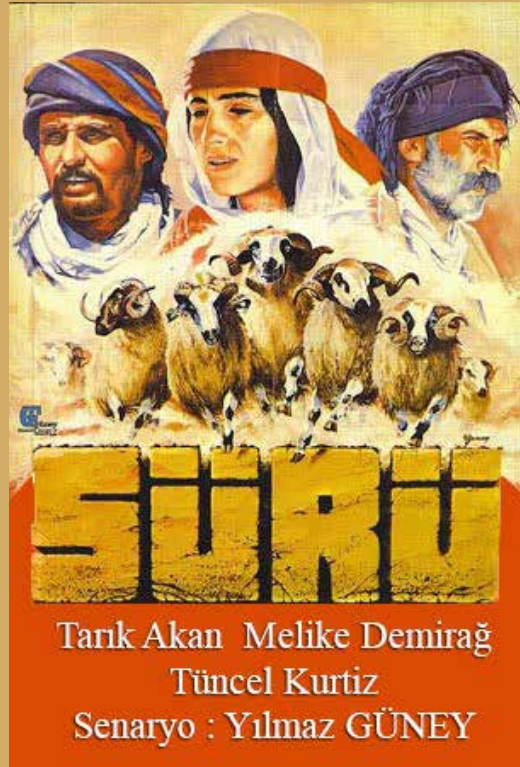

13 AĞUSTOS

Zonguldak maden ocaklarında grizu patladı, 6 işçi öldü.

14 AĞUSTOS

Senaryosunu Yılmaz Güney'in cezaevinde yazdığı ve Zeki Ökten'in yönettiği "Sürü" adlı film Locarno Film Şenliği'nde 4 ödül aldı.

15 AĞUSTOS

Filistin Kurtuluş Örgütü, Türkiye'de elçilik statüsünde bir temsilci bulunduracak.

18 AĞUSTOS

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan "Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel ve ailesinin 361 milyon liralık vergi borcu olduğunu" açıkladı.

Demirel "Apoculara" karşı Cumhurbaşkanı Yardımcısından yardım istedi.

19 AĞUSTOS

Apocular terör eylemlerini artırdılar ve Kürdistan İşçi Partisini kurduklarını açıkladılar.

20 AĞUSTOS

Apocular gazeteci Erdal Güran ve dokuz yaşında bir kız çocuğunu vurdular.

Ankara Bahçelievler'de Türkiye İşçi Partisi üyesi 7 genç, Latif Can, Faruk Ersan, Efraim Ezgin, Salih Gevenci, Hürkan Gürses, Osman Nuri Uzunlar ve Serdar Alten'in öldürülmelerinden sanık 8 ülkücünün yargılanmasına 20 Ağustos 1979'da başlandı.

21 AĞUSTOS

Komutanlar Güneydoğu'ya gittiler. Süleyman Demirel Mecliste Güneydoğu'da yaşanan sorunlara dikkat çekti.

23 AĞUSTOS

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Tüm Sağlık Personeli Derneğini kapattı.

26 AĞUSTOS

Genelkurmay Başkanı Kenan Evren, "Türk Silahlı Kuvvetleri, kendi çıkarlarını ülke bütünlüğünün üstünde görenleri bir anda yok edebilecek güce sahiptir" dedi.

27 AĞUSTOS

İngiliz amiral Lord Louis Mountbatten İrlanda kıyılarında Shadow V adlı teknesinde balık tutmaya çıktığı sırada, IRA tarafından teknesine döşenmiş uzaktan kontrollü dört adet bombanın patlatılması sonucu öldü.

Orta Doğu Teknik Üniversitesinde (ODTÜ) jandarma öğrencilere müdahale etti; 450 sol görüşlü öğrenci gözaltına alındı.

Türk Hava Yollarının (THY) Frankfurt bürosuna bombalı bir saldırı yapıldı. Olayı Ermeni örgütü ASALA üstlendi.

31 AĞUSTOS

Çorum, Suluova, Merzifon ve Havza'da sellerden 22 kişi boğuldu. Ölen vatandaşların sayısı 62'ye yükseldi.

7129 sayılı Bankalar Kanunu'nun Çeşitli Maddelerini değiştiren 28 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname yayımlandı. Bu Kanun Hükmünde Kararname ile "Banka sahipliğinin yaygınlaştırılması", "Bankaların belli sermaye gruplarının elinde toplanmasının önlenmesi" gibi amaçlara ulaşmak istendiği belirtiliyordu.

3 EYLÜL

Ankara'da "Türkiye-Çekoslovakya Uzun Dönemli Ticaret Protokolü" imzalandı.

7 EYLÜL

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, Dostlar Tiyatrosu'nun Brecht Kabare oyununu yasakladı.

8 EYLÜL

Kara Panterleri desteklemekle suçlanıp, sürekli izlenen Amerikalı aktris Jean Seberg Paris'in dışında arabasında ölü bulundu. Yanında boşalmış bir hap kutusu ve intihar notu vardı.

15 dakika süren bir yağmurun yarattığı seller, Geyve'de 15 kişinin boğulmasına neden oldu. Ankara-İstanbul demir yolu kapandı.

10 EYLÜL

TİP eski Adana İl Başkanı Avukat Ceyhun Can Adana'da yazıhane-sinde iki kişi tarafından tabancayla vurularak öldürüldü.

11 EYLÜL

Çukurova Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Fikret Ünsal evinin önünde tabancayla vurularak öldürüldü.

14 EYLÜL

Nakşibendi Şeyhi Selahaddin Fırat (Şeyh Said'in oğlu) öldü.

18 EYLÜL

Adana Yapı Meslek Lisesi lojman kısmında televizyon izlemekte olan yedi öğretmen maskeli iki kişi tarafından kurşuna dizildi. Olayda ölen 6 öğretmenin siyasi olaylarla ilişkisinin olmadığı açıklandı.

TOFAŞ Yönetim Kurulu, fabrikada üretimin devamına imkân verecek bir dış kredi kararnamesinin Bakanlar Kurulu tarafından bir türlü imzalanmaması nedeniyle tesisin kapatılacağını açıkladı.

19 EYLÜL

Silahlı kişiler İstanbul'da Hergün gazetesini taradı: 1 kişi öldü, 2 kişi yaralandı.

20 EYLÜL

Sınır Ticareti Yönetmeliğine dayanarak, Sınır Ticareti Fonu kuruldu. Fon'un amacı "Bölge ihtiyaçlarının karşılanması için Türkiye'nin kara ve denizden sınırı olan ülkelerle yapacağı ticareti uygulamasından doğabilecek fiyat farklarının etkisinin azaltılması ve il bazındaki yatırım ihtiyaçlarının karşılanması." idi.

Merkez Bankası nezdinde Banka Soygunları Fonu oluşturuldu. Banka soygunları ya da banka binalarına yapılanlar sırasında ölen veya sakat kalan kolluk kuvvetleri ile banka mensuplarına maddi ve hukuki yardım sağlamak amacıyla kurulmuş bu Fon'un gelirlerini bankalarca yapılan bağışlar oluşturacaktı.

23 EYLÜL

Tarsus Cumhuriyet Savcısı Süreyya Eminsoy, 23 Eylül 1979 tarihinde öldürüldü.

25 EYLÜL

Arjantin Devlet Başkanı Juan Peron'un eşi Eva Peron'un yaşam öyküsünü anlatan "Evita" müzikalinin prömiyeri, Broadway Tiyatrosu'nda yapıldı.

Cumhuriyet Başsavcılığı 1979'da Milliyetçi Hareket Partisinin Batı Almanya'daki faaliyetleri ile ilgili bilgi istedi.

26 EYLÜL

Kütahya Gazeteciler Cemiyeti kuruldu.

Temmuz 1979'da; 4 Filistinli gerilla Mısır'ın Ankara Büyükelçiliğini bastı üç kişi öldü. Filistinli gerillaların yargılanmasına başlandı.

28 EYLÜL

Fiyat Düzenleme ve Destekleme Fonu Kurulmasına Dair 30 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yayımlandı.

Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul üç kişi tarafından evinin yakınlarında gerçekleştirilen silahlı bir saldırı sonucu hayatını kaybetti.

Cevat Yurdakul (1942-1979)

29 EYLÜL

Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) Bursa'da miting düzenledi. Polis mitinge müdahale etti. Genel Başkan Gültekin Gazioğlu ile birlikte 301 kişi gözaltına alındı.

1 EKİM

Niğde Cezaevinde 300 tutuklu açlık grevine başladı.

2 EKİM

Kars'ta, AP adayı Salim Dursunoğlu öldürüldü.

3 EKİM

1938'de Atatürk'ün hastalığı sırasında satın alınarak bir süre Cumhurbaşkanlığı yatı olarak kullanılan, daha sonra Deniz Kuvvetleri Komutanlığına verilerek okul gemisi yapılan Savarona yatı, makine dairesinde başlayan bir yangın sonucu geniş hasar gördü. Yangını soruşturan Sıkıyönetim Komutanlığı yangının ihmâl sonucu çıktığını bildirdi.

5 EKİM

Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat Ankara'ya geldi; FKÖ temsilciliği açıldı.

İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş, bir aşk skandalı sonucu hükûmetten istifa etti. Film ve ses sanatçısı olan Aynur Aydan ile ilişkisi ortaya çıkan Hasan Fehmi Güneş Kars'tan Ankara'ya döndükten sonra Bülent Ecevit'e istifasını sundu. Hasan Fehmi Güneş yaşananlardan dolayı üzgün olduğunu dile getirmiş. Ecevit ise siyasetin özel yaşamda özveri istediğini ifade etmiştir.

11 EKİM

Gazeteci Abdi İpekçi cinayeti zanlısı Mehmet Ali Ağca'nın yargılanmasına başlandı.

12 EKİM

Türkiye'nin Hollanda Büyükelçisi Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler silahlı saldırı sonucu öldürüldü. Saldırıyı "Ermeni Katliamına Karşı Adalet Komandoları" adlı bir terör örgütü üstlendi.

14 EKİM

Ara seçimler yapıldı. AP boş olan beş milletvekilliğinin tümünü kazandı. Senatoda AP 33, CHP 12, MSP 4, MHP 1 senatörlük kazandılar. Seçim sonuçlarının belli olmasının hemen ardından Başbakan Ecevit, istifasını Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e sunacağını söyledi. Bu istifa hakkında yorum yapan Süleyman Demirel "Hükûmet istifa etmiş değil, millet bu hükûmeti kovamıştır" dedi.

Bağımsız aday Fikri Sönmez Fatsa Belediye Başkanı seçildi.

Fikri Sönmez (1938-1985)

16 EKİM

- ✍ Bülent Ecevit, istifasını Cumhurbaşkanına verdi.

Bülent Ecevit (1925-2006)

17 EKİM

- ✍ TOFAŞ ile İlgili Dış Kredi Kararnamesi yayımlandı.
- ✍ Rahibe Teresa'ya Nobel Barış Ödülü verildi.

18 EKİM

- ✍ Balgat katliamının iki sanığı Mustafa Pehlivanlıoğlu ve İsa Armağan idama mahkûm edildi. 10 Ağustos 1978'de Ankara Balgat'ta solcuların gittiği 4 kahve tarandı, 5 kişi ölmüş, 11 kişi yaralandı.

25 EKİM

- ✍ Süleyman Demirel, Cumhurbaşkanınca yeni hükûmeti kurmakla görevlendirildi.

4 KASIM

- ✍ Tahran'daki Amerikan elçiliğinin 52 görevlisi Humeyni yanlısı İranlı öğrencilerce rehin alındı. Elçilik işgal altında tutulmaya başlandı. Bu işgal ve rehin tutma tam 444 gün sürecektir. Bu sıralarda, ülkede İslami Cumhuriyet Partisi içinde "Devrim Muhafızları" adıyla yarı milis biçiminde örgütlenen aşırıların ağırlığının gittikçe arttığı gözleniyordu.

Almanya Yeşiller Partisi kuruldu.

7 KASIM

CHP eski genel sekreterlerinden Kâmil Kırıkoğlu öldü.

Kâmil Kırıkoğlu (1914-1979)

5 KASIM

Ayetullah Humeyni ABD'yi en büyük şeytan ilan etti.

6 KASIM

Türkiye'de "Hoş Memo" olarak tanınan çizgi bant "Li'l Abner'in yaratıcısı Al Capp 70 yaşında öldü.

12 KASIM

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, MSP ve MHP'nin desteğini alarak kurduğu hükûmetini açıkladı. Cumhurbaşkanı onayladı ve Demirel, Başbakanlığı devraldı.

13 KASIM

Türkiye ile Sovyetler Birliği Arasında On Yıl Süreli Elektrik Alım Anlaşması imzalandı.

15 KASIM

Libya'dan aldığı 94.600 ton ham petrolü Köstence Limanı'na götürmekte olan Romen bandralı Independente tankeri Haydarpaşa mendireği önünde bir Yunan kosteri ile çarpışıp yanmaya başladı. Yaklaşık bir ay süren ve önlenemeyen bu yangın İstanbul limanı için büyük bir tehlike ve çevre kirliliği yarattı.

16 KASIM

Başbakan Süleyman Demirel, "Devraldığımız şey kuyruktur, yokluktur, kan denizidir." dedi.

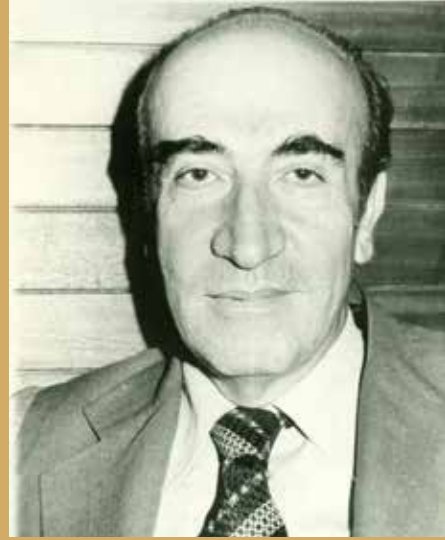

19 KASIM

Gazeteci, MHP yanlısı İlhan Darendelioğlu, İstanbul'da öldürüldü.

20 KASIM

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Ümit Doğanay Etiler'de evinin önünde beklerken dört terörist tarafından öldürüldü.

Ümit Doğanay (1929-1979)

Hicri takvimde 1400 yılına girildi.

25 KASIM

Süleyman Demirel hükûmeti güvenoyu aldı. Hükûmet şu isimlerden oluşmaktaydı:

Başbakan Süleyman Demirel, Devlet Bakanı Orhan Eren, Devlet Bakanı Ertuğrul Ekrem Ceyhun, Devlet Bakanı Muhammet Kelleci, Devlet Bakanı Ahmet Karahan, Devlet Bakanı Metin Musaoğlu, Devlet Bakanı Köksal Toptan, Adalet Bakanı Ömer Ucuza, Millî Savunma Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu, İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil, Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen, Maliye Bakanı İsmet Abdullah Sezgin, Millî Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy, Bayındırlık Bakanı Mehmet Selahattin Kılıç, Ticaret Bakanı Halil Başol, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Ali Münif İslamoğlu, Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet Çakmak, Ulaştırma Bakanı Hüseyin Özalp, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Cemal Külahlı, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nuri Kemal Bayar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ahmet Esat Kıratlıoğlu, Turizm ve Tanıtma Bakanı Barlas Küntay, İmar ve İskân Bakanı Hayrettin Turgut Toker, Köyşleri ve Kooperatifler Bakanı Ahmet Karayığit, Orman Bakanı Hasan Ekinci, Gençlik ve Spor Bakanı Talat Asal, Sosyal Güvenlik Bakanı Sümer Oral, Kültür Bakanı Tevfik Koraltan, Çalışma Bakanı Hüseyin Cavit Erdemir.

🌿 Arazi Topplulaştırma Tüzüğü yayımlandı.

🌿 Abdi İpekçi'nin katledilmesinden sanık Mehmet Ali Ağca, Kartal Maltepe Askerî Ceza ve Tutukevinden kaçtı.

28 KASIM

🌿 Yıldırım Aktuna Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesine başhekim oldu.

🌿 Vatikan Devlet Başkanı Papa II. Jean Paul resmî ziyaret için Türkiye'ye geldi.

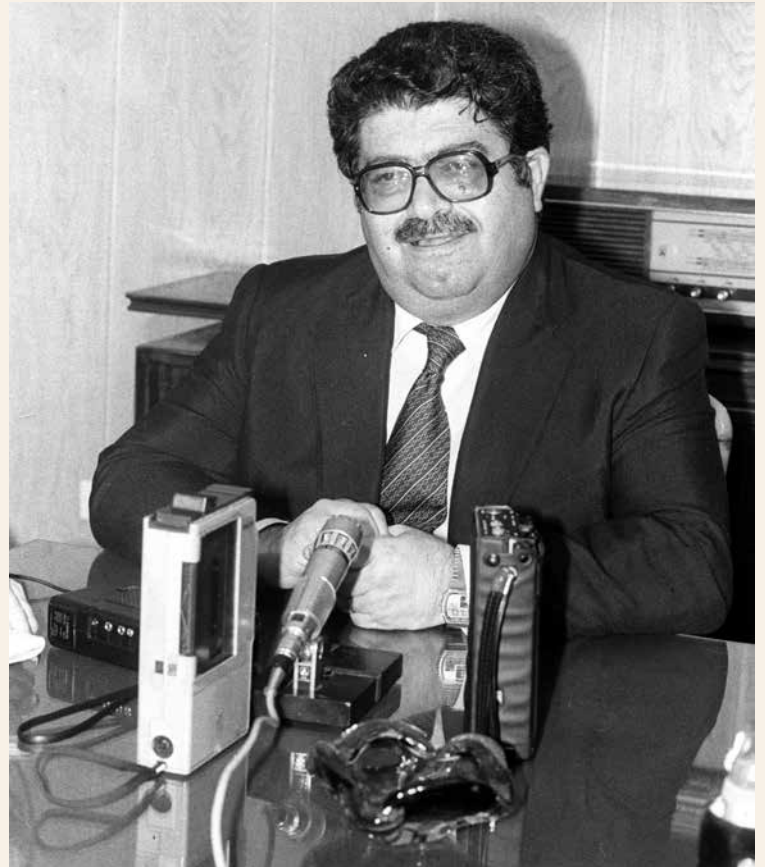

30 KASIM

🌿 Kurumlaşmış Irk Ayrımcılığı Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Uluslararası Sözleşmesi kabul edildi. Türkiye sözleşmeyi onaylamadı.

1 ARALIK

🌿 DPT Müsteşarı Bilsay Kuruç görevinden alındı; yerine Turgut Özal getirildi.

Turgut Özal (1927-1993)

2 ARALIK

Charles Woodward başkanlığında bir IMF heyeti Ankara'ya geldi.

İran İslam Cumhuriyeti Anayasası halkoyuna sunulurken kabul edildi.

3 ARALIK

67 ilin valileri değiştirildi.

4 ARALIK

Kırıkhan'da 8 kişilik bir alevi ailesi, benzin dökülerek yakıldı.

7 ARALIK

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Cavit

Orhan Tütengil Levent'teki evinin yakınlarında silahlı dört kişinin saldırısına uğrayıp hayatını kaybetti.

8 ARALIK

Süleyman Demirel bir basın toplantısı düzenleyerek güvenoyu aldıkları 25 Kasım gününden itibaren 100 gün içinde yapacaklarını işaret eden bir "acil durum planı" açıkladı.

9 ARALIK

Silahlı saldırı sonucu ölen Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil'in cenazesine katılmak isteyenlerle güvenlik güçleri arasında çatışma çıktı: 1 işçi öldü, 8 kişi yaralandı, 61 kişi de gözaltına alındı.

10 ARALIK

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Gürer Aykal görevinden alınmıştı. 10 Aralık günü bu göreve İsmet Kurt'un atanması üzerine Devlet Opera ve Balesi çalışanları Carmina Burana'nın sahnelenmesine katılmama kararı aldı. Kurt iki gün sonra istifa etti.

12 ARALIK

- ✍ Rodezya'nın adı Zimbabwe olarak değişti.

13 ARALIK

- ✍ şair Behçet Necatigil öldü.

Behçet Necatigil (1916-1979)

15 ARALIK

- ✍ Beşiktaş'ta daha çok sol görüşlü öğrencilerin devam ettiği bir kafeteryaya konulan bomba sonucu 5 kişi öldü, 22 kişi yaralandı.

17 ARALIK

- ✍ Nazım Hikmet'in eseri olan ve koreografisi Arif Melikov tarafından yapılan Ferhat ile şirin balesi, TRT'nin Sanat Dünyası adlı programından çıkarıldı.

21 ARALIK

- ✍ Sovyetler Birliği, Afganistan'ı işgal etti.

22 ARALIK

- ✍ Türkiye'nin Paris Büyükelçiliğinde Turizm Müşaviri Yılmaz Çolpan Paris'te silahlı bir saldırı sonucu öldürüldü. Saldırıyı Ermeni Katliamına Karşı Adalet Komandoları adlı terör örgütü üstlendi.

23 ARALIK

- ✍ Türk Hava Yollarının Trabzon adlı uçağı Samsun-Ankara seferini yaparken yoğun sis nedeniyle düştü; 39 kişi öldü.

24 ARALIK

- ✍ Zeki Ökten'in yönettiği "Sürü" filmi Belçika Kraliyet Film Arşivi Uluslararası Seçkin Filmler Yarışması'nda Büyük Ödülü kazandı.

✍ Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği, TÖB-DER Kahramanmaraş katliamının yıl dönümünde Türkiye çapında direniş ve protesto eylemleri düzenledi. Eylemler sırasında 4 kişi öldü, 4.000 kişi gözaltına alındı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı TÖB-DER Genel Merkezini kapattı.

25 ARALIK

✍ Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğuna karşı mükellefiyetlerini, ekonominin güçlükleri nedeniyle, dondurduğunu ilan etti.

✍ Tunceli Cumhuriyet Savcısı Mustafa Gül gece evinde uyurken silahlı kişi ya da kişilerce öldürüldü.

27 ARALIK

✍ Silahlı Kuvvetlerin üst kademe komutanları, Millî Güvenlik Kurulu Başkanı olarak Cumhurbaşkanını Korutürk'e bir mektup sundu. Bu mektupta ülkenin içinde bulunduğu durum değerlendiriliyor ve "Türk Silahlı Kuvvetleri ülkemizin bu günkü hayatı sorunları karşısında siyasi partilerimizin bir an önce, millî menfaatlerimizi ön plana alarak, Anayasamızın ilkeleri doğrultusunda ve Atatürkçü bir görüşle bir araya gelerek anarşi, terör ve bölücülük gibi devleti çökertmeye yönelik her türlü harekete karşı bütün önlemleri müste-

reken almalarını ve diğer anayasal kuruluşların da bu yönde yardımcı olmalarını ısrarla istemektedir" deniliyordu.

✍ TBMM, siyasal çekişmelerden vakit bulunamadığı için yıl boyu yasamayla ilgili Bütçe Kanunu çıkarma dışında hemen hiçbir faaliyet göstermedi.

✍ Yıl boyunca zaman zaman çeşitli mallarda, döviz darlığından doğan kıtlıklar ve fiyat artışları yaşandı. Grevler çok yaygınlaştı.

✍ Özel eğitimli bir Sovyet askerî birliğinin Kabil Havaalanı'nı ele geçirmesinin ardından, Kabil'deki Afgan hükûmeti devrildi. Afganistan Devlet Başkanı Hafızullah Amin görevinden uzaklaştırıldı ve öldürüldü. 10 yıldan fazla sürecek iç savaş başladı. Afganistan'ın başına Babrak Karmal getirildi.

28 ARALIK

✍ Kahramanmaraş katliamının yıl dönümünde derse girmeme eylemine katılan 1.711 öğretmen görevden alındı.

31 ARALIK

✍ Sabit fiyatlarla toplam GSMH yüzde 0,7 küçüldü. Toptan eşya fiyatları endeksindeki yıllık artış yüzde 69,5; dolar kuru 35,21 TL oldu.

KAYNAKÇA

Akşin, S. (2007). *Kısa Türkiye Tarihi*. İş Bankası Kültür Yayınları: İstanbul.

Arslan, M. (2019). *Süleyman Demirel*. İletişim: İstanbul.

Balabanlılar, M., Kandır, Ş., Söğüt M. (1994). *1923-1993 Türkiye'nin 70 Yılı: Gün Gün Cumhuriyet Tarihi*. Tempo Kitaplar: İstanbul.

Bora, T. (2020). *Cereyanlar: Türkiye'de Siyasal İdeolojiler*. İletişim: İstanbul.

Çiğdem, A. (2016). *Taşra Epiği: 'Türk' İdeolojileri ve İslamcılık*. Birikim: İstanbul.

Çolak, M. (2020). *Bülent Ecevit*. İletişim: İstanbul.

Demirel, T. (2016). *Türkiye'nin En Uzun On Yılı: Demokrat Parti ve 27 Mayıs Darbesi*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.

Demirel, T. (2021). *Adalet Partisi*. İletişim: İstanbul.

Karpat, K. (2012). *Kısa Türkiye Tarihi*. Timaş: İstanbul.

Türkiye'nin 70'li Yılları (2020). Kaynar, M. K. (Derleyen). İletişim: İstanbul.

İnternet Kaynakları

Bu almanak hazırlanırken yoğun bir şekilde şu internet sitelerinden istifade edilmiştir.

<https://www.cumhuriyetarsivi.com/monitor/index.xhtml>

<http://gazetearsivi.Milliyet.com.tr/>

<https://almanakturkiye.wordpress.com/>

Türk Telekom

Değerli Hissettirir

katkılarıyla

